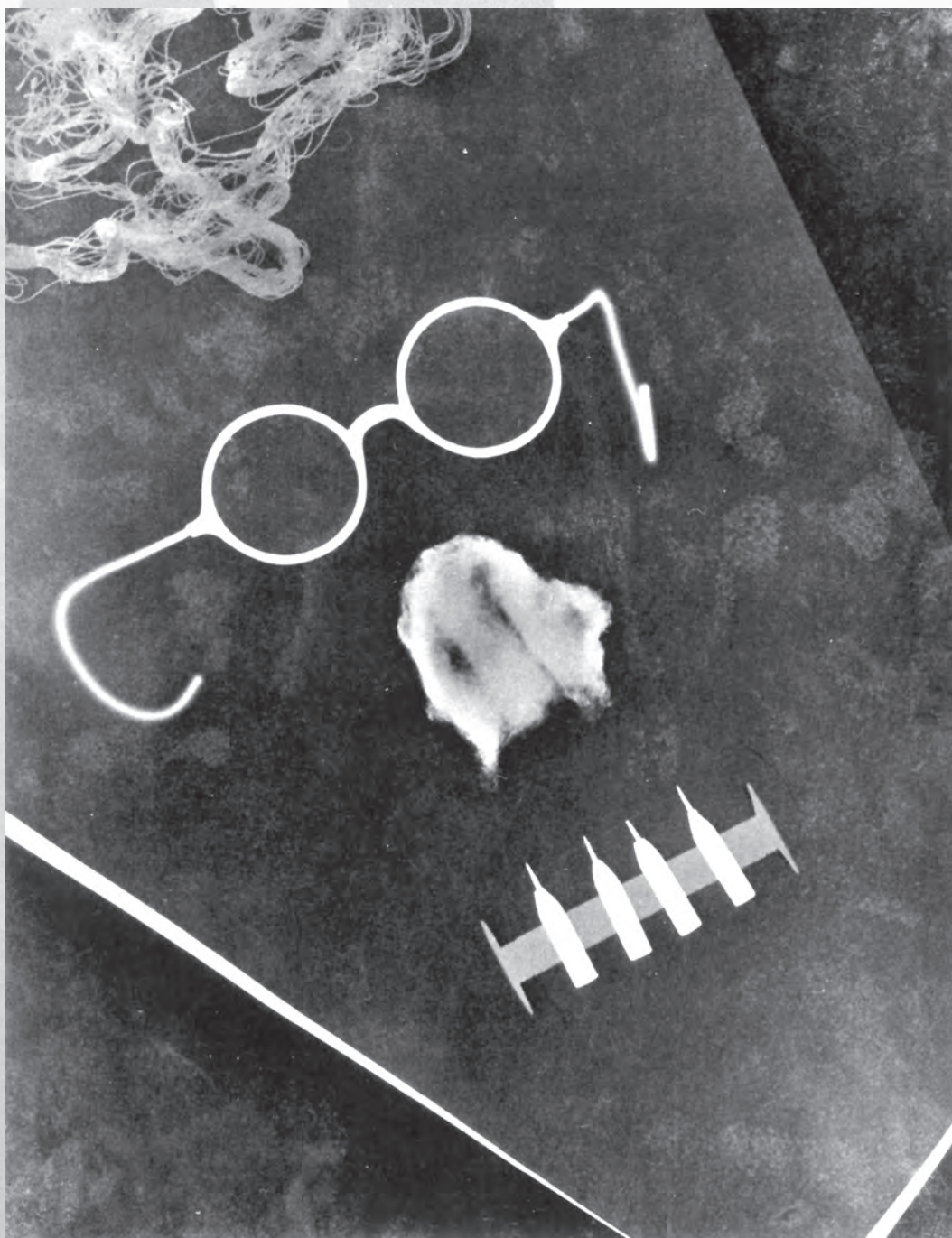

P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

6-8

červen – srpen

2016

36. ročník

- Fejeton Pavla Kohouta
- Příloha: Čtení na prázdniny

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger Straže 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 12. 09. 2016 v 19:30

Boží mlýny (dokumentární film, Česko, 2015, 60 min.)

Režie a scénář: Josef Císařovský; kamera: Michal Němec; hudba: Bára Císařovská

V letech 1945-1955 se kulturní šumavská krajina proměnila v zónu smrti. Film rekonstruuje vznik železné opony, dokumentuje případy osob zavražděných Pohraniční stráží a analyzuje dosud neznámá fakta: jen uprchlých pohraničnicků bylo 1 800. Ve filmu promlouvá poslední generace pamětníků, českých Němců odsunutých po válce a pomocí 3D animace rekonstruuje zapomenutou tvář Šumavy, především vesnice srovnané po válce se zemí.

Josef Císařovský (28. 5. 1952, Praha) vystudoval FAMU, obor režie dokumentární tvorby (1977). Po absolvování pracoval jako kovář a prodavač vína. V letech 1979-81 působil jako externí scénárista a režisér v Československé televizi. Od roku 1984 byl scénáristou a režisérem Krátkého filmu Praha. Od devadesátých let spolupracuje s Českou televizí.

Předběžné termíny promítání v roce 2016:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 10. 10., 07. 11., 12. 12.

Začátek přestavení, pokud není uvedeno jinak, vždy v **19:30**.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.

Fejton

Z onoho světa XIX.

Pavel KOHOUT

Spřátelené divadelní rodině z Hamburku jsme kdysi za pohostinství v jejich vile na Costa del Sol poděkovali údajně klasickou českou „polévkou ze sekery“. Psali si pod název „Beilsuppe“, jak hledáme v obchodě ideální poměr kovové části k topůrku, nástroj důkladně vyvařujeme a začínáme v čisté vodě vařit s pouhou solí. Na dotaz, chtějí-li o málo dražší, ale o moc chutnější verzi, řekli: „Ano!“

Mátlí jsme je informacemi o původu stravy, kterou zavedl pro pražskou chudinu král Václav IV., známý i na Západě jako „good king Wenceslas“, a přidávali za stálého míchání i hovorů pepř, muškát, hřebíček, kmín a pak i kostku masoxu. Po dovaření jsme sekeru vyjmuli, omyli, vysušili fénem a věnovali rodině zabalenou do fólie s návodem, že se dá použít znovu.

Už při jídle chtěly obě dcerky vlastní, aby příště tu dobrotu vařily samy. Když rodiče slíbili koupit dvě nové, přiznali jsme se. Žasli, že to neprohlédli. Za dvacet let mi při pražském festivalu hamburská herečka Katja Striebecková řekne, že je to trvalá vzpomínka z dětství, s kterou převezla mnoho přátel a z níž se naučila nesadat tak snadno na lep.

* * *

Polévky ze sekery vaří i propagandistické kuchyně režimů, a nejen totalitních, kde jsou média s armádou a policií nosnými sloupy moci. Tam ale jejich účinnost oslabuje, že konzumentům stačí věřit v pravý opak tvrzeného – a jsou nejbliž pravdě.

Demokracie, k jejímž pilířům patří svoboda slova, staví uživatele před problém, jak najít pravdu mezi mnoha verzemi zčásti i lživými, když mediálním kuchařikům podvodů ulehčuje, že fantazie nezná meze. Musí být jen uvěřitelná, čehož lze dosáhnout odváděním pozornosti strážníků, aby stejně jako naši přátelé ztratili přehled.

V našem dosahu působí mocná mediální vyvařovna Ruska. Okupaci Československa roku 1968 proměnila loňskou telereportáží v útok zdejších fašistů na Sovětský svaz, jemuž se muselo předejít. Protože jejich potomci jistě nepadli daleko od předchůdců, nesměla ji Česká televize za trest ukázat u nás. Od ukrajinských fašistů musel být osvobozen Krym

Na přední straně obálky: **Jaromír FUNKE: Fotogram**, Moravská galerie v Brně

Jaromír Funke (1. 8. 1896, Skuteč – 22. 3. 1945, Praha) začínal jako amatérský fotograf. Společně s Josefem Sudkem a Jaroslavem Rösslerem byl členem modernistického proudu československé meziválečné fotografie. V roce 1924 spolu s Josefem Sudkem a Adolfem Schneebergerem založil Českou fotografickou společnost, která si kladla za cíl používat čistě fotografické procesy a vymanit se z vlivu grafiky. Pozornost vzbuzuje především jeho série nefigurativních snímků z let 1927-1929, originální je však i předchozí tvorba inspirovaná kubismem a elementarismem. Zároveň byl jedním z prvních fotografů prezentujících své dílo v cyklech. Jaromír Funke zemřel předčasně jako nepřímá oběť druhé světové války. Kvůli bombardování Prahy totiž nemohl být včas operován.

Na zadní straně obálky: **Vratislav EFFENBERGER: Nalezený portrét Evy Švankmajerové**, 1979

Vratislav Effenberger (22. 4. 1923, Nymburk – 10. 8. 1986, Praha) byl český literární teoretik, vůdčí osobnost surrealistické skupiny, a to nejen po teoretické stránce, ale i po stránce organizační. V roce 1969 redigoval surrealistickou revue *Analogon*. Vyšlo tehdy pouze prvé číslo, dvě další byla připravena v rukopise. Kolem roku 1968 publikoval v řadě novin a časopisů zabývajících se literaturou, divadlem a výtvarným uměním.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři!

První pololetí filmových produkcí jsme úspěšně zakončili půvabným a vnímavým dětským filmem pro všechny generace **Pojedeme k moři**. Klubová pravidelná promítání v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s českým velvyslanectvím a Českým centrem, pokračují druhé pondělí v září v 19:30, rezervace není možná. Na 12. září jsme přichystali dokumentární film **Boží mlýny** režiséra a také autora scénáře Josefa Císařovského. Zároveň Vás zveme na diskusi s autory snímku, která se bude konat po promítnutí filmu.

Velice nás těší, že tento, příští i následující rok obdrží česká škola ve Vídni od vlády České republiky dotaci ve výši 1,1 miliónu korun ročně na svůj provoz a modernizaci a v roce 2016 a 2017 rovněž dotaci ve výši 300 000 Kč ročně na výchovně vzdělávací činnost.

Mrzí nás, že i když byl Mramorový sál českého velvyslanectví posluchači zcela zaplněn, koncert mužského pěveckého sboru **Láska opravdivá**, jenž předem zaručoval vysokou uměleckou úroveň, zůstal mnohými představiteli českých spolků neobjeven. Jednalo se navíc o českou hudbu a české interprety...

Také nás velice mrzí, že Vás nemůžeme informovat o jistě velice hodnotné a zajímavé, pro nás však „utajené“ (ačkoliv polovina vedení Klubu patří mezi členy Akademického spolku, ale pozvánky nedošly ani internetovou poštou) přednášce Mgr. Karla Ksandra (generálního ředitele Národního technického muzea v Praze) **Josef Hlávka a jeho vídeňské otisky**, která se konala 5. června 2016 na Velvyslanectví České republiky, ve spolupráci s Akademickým spolkem a Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových. Návštěvníci ZÚ měli rovněž možnost seznámit se s rolí Josefa Hlávky při vzniku České akademie věd, a to prostřednictvím přednášky předsedy Akademie věd České republiky Jiřího Drahoše, prof. Václav Pavlíček pak připomněl vztah Josefa Hlávky k Vídni. Taková významná postava českých dějin, jakou byl architekt, stavitel a mecenáš Josef Hlávka, si určitě pozornost zaslouží a mnozí z nás by si příspěvky jistě rádi poslechli. Škoda!

A do třetice: inzerovaná přednáška dr. Václava Žúrka se konala již o týden dříve, než byla ohlášena. Zbývala nám jediná možnost, jak Vás na tuto změnu upozornit, a to pouze internetovou cestou. Mrzí nás to, přednáška byla velice zajímavá a objevná.

V zářijovém čísle Vás seznámíme s chystaným programem Klubu na druhé pololetí 2016.

Hezkou dovolenou, příjemné prázdniny a zajímavé posezení na stránkách Kulturního klubu přeje

výbor a redakce Kulturního klubu

Obsah

Klub připravuje	2
Fejeton Pavla Kohouta	2, 4
Editorial, obsah, impressum	3
Církevní kalendář	4
Kalendář: červenec – září 2016	5
Kultura	7
Události	36
Zajímavosti	40
Ekonomika	49
Správy ze Slovenska	59
Sokol & sport	65
Úvahy a postřehy	70
Z české a slovenské Vídně a okolí	72
Oznámení	82
Informace & inzerce	88
Příloha: Čtení na prázdniny	I-VIII

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelíc,

Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, dr. Martin Franc, P. dr. Jan Horák, Ludvík Kavín,

Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Maková,

Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, Vladimír Stejskal, Nela Štěrbová,

doc. JUDr. Marián Veliký, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

i Donbas, nad nímž sestřelili cizí civilní letoun, aby to svedli na většinu obyvatel toužících patřit k Rusku. Ani to, ani radioaktivní vraždu ruského disidenta v Londýně nebude díky ruskému vetu v Radě bezpečnosti zkoumat mezinárodní soud, ovládaný jak známo fašisty holandskými a britskými. Nejhnusnějším aktem celozápadních fašistů byl vývoz do Ruska potravin, jež tam bylo nutno masově zničit, jelikož obsahovaly fašistické viry. Zázračnou polévkou ze sekery nabízenou za ně je ruská demokracie, která podle reklamy voní celému světu.

Její přípravu garantuje doživotní šéfkuchař létající s tažnými ptáky, túrující mamutí motorky, vítězící na žíněnce, na trávniku i na ledě, laškovající s delfíny a lovcí z moře poklady antiky. Ale ani velmistři klamu nezabrání okamžikům poznání, které stokrát opakovaná tvrzení ozáří jako blesk a vyjeví publiku pravdu.

Po premiéře české hry v Moskvě nás na večírek veze ruský miliardář, jenž má jednu z vil i u Prahy. Řítíme se stovdacítkou v limuzíně, kterou sám řídí, ač už v divadle holdoval vodce – a je zastaven milicionáři. Ukáže bumážku, oni jen salutují. Rely metropolitů pokračuje a my se ptáme, co tam stálo. Jedna věta, směje se, ovšem s úředním razítkem, což není laciné, ale vyplatí se: „Vůz nesmí být stavěn a řidič kontrolován.“ Předvedl ve zkratce právní stav svého státu. Když ho pak pozveme na oplátku do restaurantu v Praze, zanícený vodkař pije pouze sodovku. „Máte tu přísnou policii, nechci přijít o řidičák!“ Bleskově nám potvrdil, že žijeme ve státě, který si právem říká právní...

* * *

I v tom našem je však, jak říká Hamlet, cosi shnilého. Cosi mnohé. A také v zdejší modely demokracie politici často mazaně odvádějí pozornost od podvodů i horších přečinů, sestupující tím na úroveň zločinců. Občané, jimž nízký věk nedovoluje srovnání s minulostí, zhusta propadají pocitu, že život se stále horší a směřuje ke zmaru.

Jenomže pro našince – kteří už vědoucně zažili mnichovskou kapitulaci a krvavou heydrichiádu, hrdinské povstání proti Němcům i jejich odsun plný vražd, únorovou samohanu demokratů, čas lágrů a šibenic, trnitou cestu k obrodě, proměnu sovětských osvoboditelů v okupanty, pád do občanského nebytí, nucený exil, revoluci otupenou sametem, privatizační výrobu miliardářů a další zhůvěřilosti během čtvrtstoletého putování za demokracií, která se mladým občanům zdá spíše vzdalovat – je pravdou opak.

Vlast, kontinent i celý svět jsou v cílové rovině životního maratónu mé generace přes tragické výjimky v nesrovnatelně lepším stavu, než byly tenkrát, když nás čápi položili na startovní čáru. V mém dětství byla v pražské Bubenči na místě dnešního hotelu Diplomat chudinská kolonie tuzemců. Dneska vysávají našinci v substandardních bytech tisíce cizozemců, kteří prchají před chudobou sem. V mém mládí emigrovaly statisíce Čechů a Slováků do Ameriky, jež se i díky jim stala nejmocnější zemí planety. Teď se Česká republika jeví být zemským rájem – a nejen na pohled! – Vietnamcům, Ukrajincům a dalším hledačům solidního uplatnění odevšad, pokud tu nejsou považováni za lidskou odrůdu kobylek.

Neopouští mě vzpomínka na pach plynové masky z časů marných mobilizací a na denní hrůzy německé okupace. Nikdy se nevstřebá šok z okupace sovětské, kterou si Rusové novodobě procvičili v Čechách, v Abcházii, na Krymu a na Ukrajině. Myslím, že škody, které způsobila valná část mé generace své zemi, když naletěla na falešný socialismus, jenž vyústil v brutální teror a vyhnul v hnusné normalizaci, jsou napraveny tím, že právě za nás vstoupila republika do Evropské unie i do obranné aliance demokratických zemí zvané NATO. Loni velel cvičení armád z několika evropských zemí v Německu – český důstojník.

Draží pitomci – opravuji: draží potomci –, pozor na polévky, které vám i bezplatně nabízejí kuchaři s poškozenou pověstí. Nemusíte mít tolik štěstí jako my!

Psáno pro měsíčník Reportér

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: Hagenmüllergasse 31, 1030 Wien

Tel.: +43 (0664) 406 55 41

Fax: +43 (01) 711 84 112

www.sweb.cz/farnost.viden

www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:
mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:
mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Salesianum, Wien 3:
mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Don Bosco-Haus, Wien 13:
mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY**do 16. 08. Die künstlerischen Parallelen XIV.**

Die Ausstellung zeigt die frischen und von Konventionen unabhängigen Statuen, Bilder und Objekte von 24 slowakischen Künstlern: Jakub Bachorík, Xénia Bergerová, Slávka Brezinová, Jana Brisudová, Lucia Černeková, Lucia Fabiánová-Strassnerová, Veronika Fodorová, Nataša Húsková, Norbert Kelecsényi, Stanislav Kiča, Noémi Kolčáková-Szakálová, Martin Laluha, Silvia Litva Polak, Robert Mlčúch, Ondrej 4., Martin Pala, Miroslav Pallo, Zuzana Pallová-Nemčeková, Zuzana Roskoványiová, Marek Ryboň, Gabriel Strassner, Martin Ševčovič, Jakub Trajter, Milina Zimková

Kuratorin: Mária Horváthová, Verein der bildenden Künstler der Slowakei

Slowakisches Institut in Wien

do 09. 09. Otto Wichterle: Die Geschichte der Kontaktlinse

Tschechisches Zentrum Wien, Herrngasse 17, 1010 Wien
Otevřeno každou první sobotu v měsíci (06. 08., 03. 09.)
10:00-15:00

do 18. 09. Modern Art Slovakia – Kunst aus Trnava

Seit 2014 pflegt die Landesgalerie Burgenland eine grenzüberschreitende Kooperation mit der Galerie Jan Koniarek in Trnava. Dies trägt nun Früchte: In der Ausstellung werden ausgewählte Kunstwerke der Sammlung der Galerie Jan Koniarek aus den letzten 25 Jahren präsentiert, die einen Überblick über zeitgenössische Tendenzen in der slowakischer Kunst bieten. Die Auswahl der gezeigten Exponate bietet eine spannende Mischung und große Vielfalt unterschiedlichster KünstlerInnen. Unter den ausgewählten Werken finden sich Arbeiten etablierter slowakischer Künstler zweier Generationen, wie etwa Peter Rónai, Viktor Hulík, Marko Blažo, Róbert Szittay und Jozef Srna jr. Neben der künstlerischen Zusammenarbeit wird die Jan Koniarek-Galerie auch die Region Trnava vorstellen.

Kuratoren: Roman Popelár, Margit Fröhlich
Landesgalerie Burgenland, Franz Schubert-Platz 6, 7000 Eisenstadt, www.landesgalerie-burgenland.at

MAK – ÖSTERREICHISCHES MUSEUM FÜR ANGEWANDTE KUNST / GEGENWARTSKUNST

Stubenring 5, 1010 Wien

Tel.: +43 1 711 36-0, Fax: +43 1 713 10 26, office@MAK.at
<http://www.mak.at/besuchen/information>

do 25. 09. ROBERT LA ROCHE: Personal View

MAK Design Labor

ALBERTINA

täglich 10 bis 18 Uhr, Mittwoch 10 bis 21 Uhr
Albertinaplatz 1, A-1010 Wien, tel. +43 1 534 83-0
http://www.albertina.at/information/oeffnungszeiten_preise

do 30. 10. Land & Leute

Ob als stimmungsvolle Kunstfotografie oder im gesellschaftspolitischen Kontext, ob zur wissenschaftlichen Dokumentation oder als idealisierte Heimatfotografie – Landschaften und ihre BewohnerInnen stehen seit jeher im Fokus zahlreicher Fotografinnen und Fotografen. Die

zweite Sammlungspräsentation der Fotosammlung der Albertina widmet sich diesem spannenden sowie vielseitigen Thema: Über 100 Meisterwerke geben einen Überblick über zentrale Strömungen der Fotogeschichte und spannen den Bogen von namhaften KünstlerInnen des 19. Jahrhunderts bis hin zu zeitgenössischen Positionen.

LEOPOLD MUSEUM

Museumsplatz 1 1070 Wien Tel/Fax: +43 1 525 70 / 1500
MuseumsQuartier Wien, www.leopoldmuseum.org
Po, st-ne 10-18 a čt 10-21

do 29. 08. Theodor von Hörmann. Von Paris zur Secession (Kuratorenführung)

Besuch mit gültigem Museumsticket frei! Anmeldung am Infostand ab einer Stunde vor Beginn empfohlen (begrenzte Teilnehmerzahl). Wir bitten um Verständnis, dass dieses Angebot nur für Einzelbesucher vorgesehen ist.

do 05. 09. BERLINDE DE BRUYCKERE: Suture

Die beiden Frühjahrsausstellungen des Leopold Museum – die den Auftakt der neuen Programmatik des Hauses unter der Leitung von Hans-Peter Wipplinger markieren – rücken mit Wilhelm Lehmbruck (1881-1919) und Berlinde De Bruyckere (geb. 1964) zwei herausragende künstlerische Positionen der klassisch-modernen und zeitgenössischen Skulptur und Zeichnung ins Zentrum.

JEDNOTLIVÉ AKCE**23. 07. / 06. 08. / 20. 08. KULTUR brücke FRATRES**

Letní program 2016

www.kulturbruecke.com

www.museumhumanum.com

Tel./Fax: 0664/1508282 02843/2874

E-mail: office@kulturbruecke.com

23. 07. 23:00 Impulstanz Untied Tales – Clara Furey

(Kanada) & Peter Jasko (Belgie/Slovensko)

Odeon

www.impulstanz.com

25.+26. 07. film Deckname Holec (A/CZ, 2016, 98 min., režie: Franz Novotny)

25. 07. 21:30 Open Air Augartenspitz

26. 07. 20:30 Metro Kinohaus

Napínavý snímek na motivy povídky režiséra Jana Němce *Italská spojka* se odehrává mezi Prahou a Vídní v dramatickém roce 1968. Proměnlivá doba, která směřovala k událostem Pražského jara i srpnové okupaci, je rámcem pro moderní špionážní drama, jehož hlavní hrdinové jsou ve vypjatých společenských okamžicích postaveni před zásadní volbu mezi kolaborací a sebedestruktivním hrdinstvím.

Hrají: Kryštof Hádek, Vica Kerekes, Johannes Zeiler, David Novotný, Ondřej Brzobohatý, Vilma Cibulková, Jiří Vyorálek, Michaela Haladová, Petra Navrátilová, Gerrit Jansen ad.

www.kinowienochne.at

28. 08. 19:00 ...Yes, Sir! (Tamara Trojani – Rendezvous mit Zarah Leander)

Tamara Trojani a Konstantin Schenk, Wachaufestspiele Wiessenkirchen (při každém počasí).

Tamara Trojani

Tel.: 02715-2268 (Di-So 10:00-17:00)

www.theaterfest-noe.at, www.tamaratrojani.com

12. 09. 19:30 *Boží mlýny / Gottemühlen* (dokumentární film, Česko, 2015, 60 min., titulky anglické nebo německé)

Režie a scénář: Josef Císařovský, kamera: Michal Němec, hudba: Bára Císařovská

V letech 1945-1955 se kulturní šumavská krajina proměnila v zónu smrti. Film rekonstruuje vznik železné opony, dokumentuje případy osob zavražděných Pohraniční stráží a analyzuje dosud neznámá fakta: jen uprchlých pohraničnicků bylo 1 800. Ve filmu promlouvá poslední generace pamětníků, českých Němců odsunutých po válce, a pomocí 3D animace rekonstruuje zapomenutou tvář Šumavy, především vesnice srovnané po válce se zemí.

Následuje diskuse s autorem filmu.

KK, ČcV, ZÚ

20. 09. 19:30 *Defiant Requiem: Verdi at Terezín*

Orchester Wiener Akademie, Český filharmonický sbor, Brno, dirigent: Murry Sidlin, moderace: Erwin Steinhauer Multimedia-koncert, Grosser Saal, Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien

www.konzerthaus.at

Tel.: 242 002, info: 24200-100

INFORMACE:

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.*

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien

Jednota sv. Metoděje

HRAVÁ SLOVENČINA PRE DETI

Hravé vyučovanie slovenského jazyka pre škôlkárov a školákov.

Predpokladom účasti na kurzoch slovenčiny je platné členské v spolku SOVA (15 €) za rok 2016 a kurzový poplatok.

Kontakt: Cecília Kersch – 0699/10 11 35 09

Elena Mandik – 0680/12 60 341

HRAVÉ SLOVENSKÉ POPOLUDNIA

o/um 16:00-18:00 hod./Uhr v spolku / im Verein SOVA
Predpokladom účasti je platné členské v spolku SOVA (15 €) za rok 2016 a poplatok za materiál. Zmena programu vyhradená!

Kontakt: Lubomíra Wimmer-Pastorková: 0650/7713051

Elena Repka: 0699/15003207

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

e-mail: ccwien@czech.cz

www.tschechischeszentrum.at,

<http://wien.czechcentres.cz/cs/>

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at

e-mail: rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,

tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99,

sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57

Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

V Alšově galerii začala jedinečná výstava surrealistického umění

V Alšově jihočeské galerii byla pod názvem *Krásá bude křečovitá* zahájena jedinečná výstava surrealistického umění meziválečného Československa. V Zámecké jízdárně jsou mezi téměř 250 exponáty zastoupeny práce osobností jako Jindřich Štyrský, Toyen, Josef Šíma a Karel Teige. Díla byla do Hluboké nad Vltavou zapůjčena z řady galerií a od soukromých sběratelů, včetně zahraničních.

Manifesta

Na letošní přehlídce Manifesta, jež patří k nejvýznamnějším událostem v současném výtvarném umění, se představili také čeští umělci Jiří Thýn a Matyáš Chochola. Připravili nové artefakty přímo pro tuto přehlídku. Díla Jiřího Skály, Jana Vágnera a Romana Štětiny byla součástí další skupinové expozice. Putovní bienále Manifesta se od svého založení v roce 1994 koná pokaždé v jiném evropském městě a s jiným kurátorem. Letos začalo 10. června v Curychu. Manifesta vznikla jako putovní typ výstavy, která se má neustále proměňovat a nově definovat. V každém z ročníků podoba přehlídky vyrůstá na místně specifických podmínkách. Kurátorem letošní Manifesty je německý umělec Christian Jankowski. Přehlídku pojímá netradičně – vztahuje se k tradici Curychu jako cechovního města a třicítku umělců, které vybral po celém světě, spojil s tamními obyvateli různých profesí.

Z těch, kdo vytvářeli artefakty přímo pro Manifestu a měli svůj protějšek v některém z curyšských obyvatel, je to třeba Matyáš Chochola. Spolupracoval s kickboxery, do keramické hlíny, kterou měl v ruce, snímal otisky jejich pěstních úderů a kopů. Jiří Thýn, který pracuje převážně s fotografií, si z představitelů curyšských profesí vybral mladou asistentku patologie – sháněl prý někoho, kdo rutinně přichází do kontaktu s extrémní zkušeností. Ve svém díle chce zachytit to, jak člověk díky každodenní zkušenosti se smrtí prožívá život úplně jinak. Jankowski se kurátorsky podílel také na sekci Historická expozice, která zahrnuje díla z posledních padesáti let. Spolu se zmíněnými českými umělci jsou v ní zastoupena i slavná jména – český rodák a významný představitel německého poválečného umění Harun Farocki, dnes „nejdražší fotograf“ Andreas Gursky či režisér Andrej Tarkovskij.

K českým umělcům, kteří se dříve Manifesty zúčastnili, patří Ján Mančuška, Kateřina Šedá, Barbora Klímová, Tomáš Vaněk a Zbyněk Baladrán. Až na Zbyňka Baladrána jde o držitele prestižní tuzemské Ceny Jindřicha Chalupceckého, ten však byl několikrát v jejím finále. Laureáty Chalupceckého ceny jsou také Jiří Skála a Roman Štětina.

Na Kampě vystavují dílo Pavla Nešlehy

Výstavu jednoho z významných představitelů nonkonformního umění v Československu šedesátých let malíře a grafika Pavla Nešlehy (1937-2003) připravilo Museum Kampa. Jmenuje se *Via canis* podle jednoho z jeho foto-

grafických cyklů vzniklých mezi lety 1983-2003. Přehlídka chce představit výrazovou mnohostrannost autorovy tvorby a v premiéře divákům nabízí Nešlehovy světelné objekty, jimž se věnoval v první polovině sedmdesátých let. Návštěvníci uvidí ale především jeho malbu, pastely, kresbu, obrazovou instalaci a velkoformátový digitální tisk. Propojením odlišných tematických okruhů a rozdílných způsobů vyjádření expozice podtrhuje mnohotvárnost Nešlehovy reflexe přítomného světa i jeho chuť a odvahu experimentovat.

Benzinové opojení Václava Zapadlíka

Před nedávnem se ve výstavní síni Mánes konala výstava, kterou určitě stojí za to připomenout. Jednalo se o výstavu obrazů jednoho z neznámějších malířů automobilových veteránů Václava Zapadlíka, která byla doplněna skutečnými historickými automobily. Jeho fotorealistické obrazy jsou známé po celém světě, zejména pak v Německu, ve Francii, v Anglii, ale nejvíce v USA, kde má v několika muzeích stálé expozice. K vidění na současné výstavě byly kromě 90 reprodukcí obrazů i automobil Bugatti 13, Walter Junior patřící Václavu Zapadlíkovi a francouzský vůz Sima zrekonstruovaný podle umělcových technických výkresů. Návštěvníci měli také možnost vidět jeho výtvarné návrhy poštovních známek, kterých od roku 2012 vydala Česká pošta už 23, a další archiválie týkající se historických automobilů i jeho samého.

Výstava si kladla za cíl nastínit umělecký profil a všestrannost Václava Zapadlíka, jenž je bez jakékoli nadsázky dodnes pokládán za největšího mistra v kresbě a malbě historických automobilů. Jeho práce mají celou řadu výtvarných podob a pohled na jeho obrazy je natolik vzrušujícím zážitkem, že si nikterak nezádá s pozorováním reálného objektu. Dokáže vyvolat v divákově emoce a zprostředkovat mu atmosféru dané situace zachycené na obraze. Mnoho automobilových odborníků se tak dočkalo překvapení nad podrobnými znalostmi historie Václava Zapadlíka, což je další z předpokladů jeho úspěchu a uznání. Jako vynikající znalec karoserií a jejich konstrukcí spojuje tvořivou inteligenci s umem a s vlastními bohatými praktickými zkušenostmi.

Obrazy Václava Zapadlíka se už vícekrát staly inspirací pro sběratele a modeláře historických vozidel v Čechách i v zahraničí. Z jeho kreseb je cítit vzrušení, obdiv a úctu k staré technice. Dokáže přiblížit „veteránský ráj“ v plné kráse. Málokterý výtvarník má tak dokonalou schopnost zachytit ve svém díle tvář tohoto světa tak věrohodně, jak by to nedokázal zachytit žádný fotoaparát.

Václav Zapadlík je nepochybně nejuznávanějším a nejvýznamnějším současným výtvarníkem s motoristickou tematikou, a to nejen v Čechách, ale i ve světovém měřítku. Václav Zapadlík je z pohledu moderního člověka opravdová „zapadlík“. Nepoužívá počítač, internet, mobil, nikdy neměl manažera nebo agenta a na svou propagaci nedbá celých čtyřicet let, kdy tvoří. Sebe totiž propagovat nemusí, dělá to za něj jeho díla.

(mk)

Praha v obrazech Karla Chaby

Galerie Portheimka otevřela návštěvníkům zářivá a malebná pražská zákoutí. Fascinující obrazy staré Prahy představily tvorbu jedinečného malíře a celoživotního milovníka stověžaté české metropole Karla Chaby na výstavě pod názvem *Karlův (Chabův) most*.

V Galerii Portheimka, která nedávno prošla rekonstrukcí a nově veřejnosti otevřela i první patro s nádhernými barokními freskami, byla některá Chabova díla vystavena poprvé. V přízemí galerie se představila rozměrná umělcova plátna zachycující Karlův most a Pražský hrad, v prvním patře si návštěvníci mohli prohlédnout kolorované grafiky a obrazy. Součástí expozice byl i dokumentární film kurátorky a režisérky Pavly Petrákové-Slancové o malířově životě i díle s komentářem jeho syna Patrika. Hudbu ke snímku složil umělcův vnuk Jakub.

Karel Chaba, označován také jako poslední malíř staré Prahy, měl mimořádný talent a jeho dílo se právem těšilo pozornosti na domácí půdě i v zahraničí. Hlavní město pro něj bylo hlavní a celoživotní inspirací. Jeho obrazy ukazují známé scenérie i skrytá pražská zákoutí, romantickou atmosféru zapadlých uliček i poezii všedního dne s dvojicemi milenců a osamělými chodci. „Jako malíř se prosadil jinak, než bývá obvyklé. Neměl školy, měl ale přirozený talent a hlavně výjimečný a nezaměnitelný styl, takže si hned po první výstavě v roce 1960 v divadle D 34 E. F. Buriana získal všeobecný respekt a rychle zapadl mezi tehdejší umělce a intelektuály,“ říká kurátorka výstavy a přítelkyně malířovy rodiny Pavla Petráková-Slancová. Podle ní šlo umělci vždy víc o vyjádření niterného vztahu k milovanému městu než o jeho přesné zachycení. „Jeho přítel Bohumil Hrabal, se kterým chodili na pivo, o něm trefně říkal, že Pra-

hu poprvé uviděl pohledem venkovského chlapce a že ten pohled mu už zůstal,“ dodává kurátorka.

Karel Chaba se narodil 3. srpna 1925 v Sedlci-Prčici na Benešovsku a vyučil se kuchařem. Ve výtvarném umění byl samoukem a sám sebe s humorem nazýval „neakademickým malířem“. Do Prahy přišel krátce po druhé světové válce a od roku 1962, po své první samostatné výstavě, se profesionálně věnoval malířství. Umělec, jehož tvorbu ovlivnili Jan Zrzavý, Karel Černý a Marc Chagall, byl známý také jako sběratel a znalec, kterému se podařilo nashromáždit cennou sbírku českých mistrů. Byl považován za asi největšího domácího odborníka na tvorbu Pabla Picassa, jehož dílo ho fascinovalo. Karel Chaba byl také jediným českým malířem, jehož v ateliéru navštívil slavný sběratel umění, prominentní galerista a „objevitel Picassa“ Daniel-Henry Kahnweiler.

Karel Chaba byl jedním z největších znalců výtvarného umění 19. a 20. století. Svá díla prodával, aby následně vytvářel pozoruhodnou soukromou sbírku českého i světového výtvarného umění. V posledních letech svého života maloval především obrazy žen. Zemřel 25. srpna 2009 v Praze. Odkazu jeho díla se věnuje syn Patrik.

Výstava *Karlův (Chabův) most* byla veřejnosti přístupná do 12. června a konala se v rámci oslav 700. výročí narození Karla IV. V Galerii Portheimka ji doprovodil i program pro děti a výstava knih pro děti vydaných k letošnímu výročí „Otce vlasti“ v nakladatelství Albatros. V prodeji byla rovněž umělcova monografie *Prahababa – Karel Chaba*.
(mk)

Vojta Pavlíček v galerii Nová síň

Přestože je ročník narození 1968, stal se Vojta Pavlíček aktuálním zjevením na současné umělecké scéně – a to rovnou mezinárodní. Podle mínění amerického režiséra a malíře Juliana Schnabela, světoznámého českého umělce Jiřího George Dokoupila i podle kurátora výstavy, lovce uměleckých talentů Christiana Domingueze je Pavlíček tím, čemu se v mezinárodním slangu říká „shooting star“.

Pavlíčková abstraktně-brutální malba je radostná a divoká jako spanilá jízda na motorce nočním městem, jako frenetický psychedelický tanec. Ostatně Pavlíček je bývalý tanečník, který svoji taneční kariéru zakončil roku 1992 na zahájení Olympijských her v Albertville ve Francii, kam ještě stihl pár dní před sametovou revolucí emigrovat. Smysl pro rytmus, dynamika a výrazové gesto jsou charakteristické i pro jeho výtvarný projev. Pavlíček eklekticky kombinuje jazyk streetartu s pouťovou estetikou a prvky „vysokého“ umění. S vědomím a podporou autora přemalovává vyřazená plátna Georga Dokoupila, se kterým dlouhodobě spolupracuje. Bez zábran experimentuje s novými technikami, ušlechtilé materiály propojuje s užitnými. Jeho objevem je malba transparentním lepidlem, na kterou následně stříká elektrostatickou pistolí barevný velvetový flock (substance textilních chloupků, která se na mokré lepidlo stříká elektrostatickou pistolí a ve výsledku vytváří jednolitý semišový povrch). Sametový povrch obrazů svádí k doteku, evokuje závěsy či koberce a dobrovolně tak stírá aureolu nedotknutelné posvátnosti, která umění bývá jinak jaksi automaticky přisuzována.

Redakčně zkráceno,
LN / Terezie Zemánková

Karel Chaba: *Podzim u Karlova mostu*, 1975, olej, plátno

V kině Světozor začala výstava filmových plakátů z 60. let

V pražském kině Světozor začala výstava šesti desítek plakátů, které pro tuzemské i zahraniční filmy v tehdejší distribuci vytvořili v šedesátých letech Jiří Balcar, Richard Fremund a Zdeněk Palcr. Výrazně ovlivnili formování československé plakátové školy v šedesátých letech a patří mezi její vrcholné představitele. Výstava potrvá do 31. srpna. K vystaveným exponátům patří třeba plakát ke slavné Feliniho *Silnici*, oscarovému *Obchodu na korze* nebo Formanovým *Láskám jedné plavovlásky*.

Ve věku 85 let zemřel výtvarník, kreslíř Adolf Born

V Praze 22. května zemřel známý výtvarník Adolf Born. Bylo mu 85 let. Born byl například spoluvůrcem legendárního Macha a Šebestové, ilustrátorem více než 250 knih a autorem nezaměnitelných grafických listů. Ve světě filmu je Born známý také seriálem *Žofka a spol.* či animovaným filmem *Robinson Crusoe, námořník z Yorku*. V kresbě, leptu a litografii vypracoval nezaměnitelný výtvarný projev vycházející z humorného a groteskního pojetí světa. Born byl také autor divadelních scén a kostýmů. Za svou tvorbu získal mnoho cen doma i v zahraničí. Od roku 1960 byla jeho díla vystavena po celém světě a získal za ně mnoho cen, například roku 1974 byl na světové výstavě v Montrealu jmenován karikaturistou roku. Později dostal francouzský Řád umění a literatury. V roce 2013 získal na festivalu Ani-film cenu za celoživotní přínos animovanému filmu.

Adolf Born

J&T Banka Art Index 2016: Svědectví o dynamických nárůstech a poklesech

Již potřetí připravila J&T Banka ve spolupráci s portálem Art+ unikátní žebříček popisující vývoj na současné výtvarné scéně, J&T Banka Art Index. Nejen potenciální sběratelé a investoři zvažující nákup současného umění tak mají možnost se snáze orientovat na současné výtvarné scéně. Jak lze letošní výsledky číst?

Třetí edici J&T Banka Art Indexu lze číst dvojím způsobem: jako potvrzení výsledků z minulých let, nebo jako svědectví o dynamických nárůstech a poklesech v umístění jednotlivých autorů. Seznam jmen v první stovce zůstal téměř nezměněn (nově se do něj dostali jen čtyři autoři),

v jejím rámci však nejsou výjimkou ani posuny o deset či více míst.

Index vychází z předpokladu, že vlastní hodnotu umění nelze objektivně změřit, lze však posuzovat úspěšnost umělecké kariéry, zohledňuje účasti na výstavách a bienále, výtvarná ocenění, zastoupení galeriemi a další počiny (například knižní monografie či realizace ve veřejném prostoru). Do výsledného bodového součtu jsou započítávány pouze akce uskutečněné v posledních deseti letech. Sledované období se tak průběžně posouvá, v letošním žebříčku jsou tak hodnoceny akce z let 2006-2015. Posuny v umístění se tak neodvíjejí jen od bodových zisků za poslední rok, ale rovněž od bodové ztráty jedenáctého roku. Zjednodušeně řečeno, od loňských výsledků se odečetly body získané v roce 2005 a přičetly body získané v roce 2015. Případný propad v umístění tak mnohdy znamená jen tolik, že dotyčný umělec měl rok 2005 výstavně silnější než ten loňský.

Index mapuje výstavní činnost více než dvou set českých galerií (výstavy na Slovensku a v zahraničí byly bodovány zvlášť). V nich se loni uskutečnilo přes 1 200 výstav s účastí kolem 800 umělců narozených po roce 1950. Celkový počet autorů, kterých si index všímá, je ještě vyšší, neboť zdaleka ne všichni v loňském roce vystavovali. Samotné umístění v první stovce tedy znamená, že dotyčný umělec patří mezi deset procent autorů, kteří jsou na výtvarné scéně nejviditelnější.

Celkový přehled: www.jtbankartindex.cz.

1) Jiří Kovanda (* 1953)

Patnáct zahraničních výstav jen v uplynulém roce mluví jasně o výsadním postavení tohoto umělce. Kovanda patří dlouhodobě k nejrespektovanějším českým umělcům v zahraničí, většinu loňského roku ostatně pobýval v Berlíně jako držitel prestižního stipendia DAAD. V sedmdesátých letech se věnoval akcím ve veřejném prostoru, na přelomu osmdesátých a devadesátých let tvořil obrazy, kresby nebo koláže. Do malby začleňuje různé materiály a nalezené věci. Působí jako odborný asistent na Akademii výtvarných umění v Praze, vede ateliér Performativní média na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Je zastoupen galeriemi gb agency v Paříži a Krobath Gallery ve Vídni a Berlíně, u nás pak pražskou galerií SVIT. Na prvním místě žebříčku byl i v letech 2014 a 2015.

2) Eva Koťátková (* 1982)

V loňském roce absolvovala více než desítku zahraničních výstav a prezentací, například v Paříži, New Yorku nebo třeba Johannesburgu. Koťátková dlouhodobě zkoumá role a pozice člověka v osobním i sociálně strukturovaném prostředí. Téma dětství, školy nebo organizovaného chování je pro její tvorbu stěžejní již delší dobu. Využívá k tomu nejrozumnější média (kresba, performance, socha), nejčastěji vznikají rozměrné prostorové instalace. Je zastoupena galeriemi Hunt Kastner Artworks v Praze a Meyer Riegger v Karlsruhe a Berlíně. V roce 2015 se umístila na třetí příčce žebříčku.

3) Kateřina Šedá (* 1977)

Kateřina Šedá se v minulém roce věnovala hlavně mateřským povinnostem. Přesto byla zastoupena hned na několika zahraničních výstavách, vystavovala i u nás. Nejčastěji se

zaměřuje na sociálně koncipované akce, do nichž začleňuje své bezprostřední okolí (rodinu, sousedy, obyvatele vesnice). Akce se obvykle odehrávají mimo galerijní prostředí. Přes tento osobní aspekt je dílo Kateřiny Šedé mezinárodně velmi dobře srozumitelné a autorka od počátku vystavuje v zahraničí častěji než doma. Je zastoupena italskou galerií Franco Soffiantino Contemporary Art Productions. V předchozích dvou edicích indexu figurovala na druhé příčce.

4) Zbyněk Baladrán (* 1973)

Baladrán vystavoval vloni hned v několika zahraničních městech (Paříž, New York, Sofie nebo Kyjev). Věnuje se především videu, textu nebo fotografické koláži. V jeho autorských filmech má významné postavení psaný komentář, v němž zůstávají divákovi skryty některé významové části. Baladrán je také respektovaným autorem a architektem galerijních instalací, věnuje se i kurátorské práci, je hlavním kurátorem pražské galerie tranzitdisplay. Čtvrtou příčku obhájil již potřetí.

5) Krištof Kintera (* 1972)

Nejen návštěvníci loňské výstavy v Rotterdamu se mohli bavit dílem Krištofa Kintery. Respektovaný umělec vystavuje stabilně jak u nás, tak především v zahraničí. Jeho tvorbu charakterizuje pochybnost o možnostech a roli umění. Umělec čerpá z každodenní zkušenosti, reaguje na sociální i politické problémy. Často pracuje s produkty masové spotřeby, oslovuje veřejnost instalacemi ve veřejném prostoru, performancemi, vtipně reaguje na aktuální společenský vývoj. V předchozích dvou ročnících indexu se umístil na šestém místě.

6) Ján Mančuška (1972-2011)

Přestože tento umělec před několika lety naši výtvarnou scénu po těžké nemoci předčasně opustil, stále se na aktualizovaném žebříčku pohybuje na nejvyšších pozicích. V roce 2015 mu patřila pátá příčka. V loňském roce proběhla jeho první velká retrospektiva, která se dočkala několika repríz. Jeho díla byla vystavována také v zahraničních galeriích. Mančuška byl zpočátku zaujat vizualitou každodenních objektů, jeho pozdější práce vycházejí z pozorování detailních stránek okolí a z jemné sociální analýzy. Pracoval často s textem, obrazem, filmem nebo fotografií, jeho instalace nutí diváka do aktivního zapojení. Přes zakotvenost v lokálním kontextu se Ján Mančuška rychle prosadil na mezinárodní scéně.

7) Dominik Lang (* 1980)

Mezi Langova častá témata patří konfrontace diváka s materiálovou podstatou sochařské práce v galerijním prostoru. Čeští diváci se s tímto přístupem mohli v uplynulém roce setkat na výstavě *Silver Lining* v pražské Národní galerii, kde se Dominik Lang představil jako autor i architekt výstavy. Langovy zdroje inspirace spojuje zájem o způsob provedení a logiku procesu vzniku. V posledních výstavních projektech se odráží umělcův dlouhodobý zájem o definování sochařské pozice v současném umění. Lang je také laureátem Ceny Jindřicha Chalupického (2013).

8) Jiří David (* 28. 8. 1956, Rumburk)

David byl v minulém roce nejvíce spojován s projektem Apotheosis, který připravil pro český pavilon na Benát-

ském bienále, a snad i s pomníkem J. W. Goetha na pražském nábřeží. David patří k vůdčím postavám české umělecké scény již od druhé poloviny osmdesátých let. Jeho práce procházejí neustálými proměnami, významnou roli v jeho díle sehrává kresba, objekt, instalace, film a fotografie. Davidovu uměleckou práci definuje performativní přístup k tvorbě, daří se mu s nadsázkou kombinovat nejrůznější média a přístupy. V indexu si v posledních třech letech polepšil o tři místa. Jiří David studoval na Akademii výtvarných umění v Praze, spoluzakládal skupinu Tvrdohlaví (1987).

9) Tomáš Vaněk (* 25. 7. 1966, Počátky)

Tomáš Vaněk patří ke generaci, která na českou výtvarnou scénu nastoupila v polovině devadesátých let. Jeho tvorbu bychom mohli charakterizovat jako zkoumání prostoru „mezi“ – mezi realitou a fikcí, mezi umělcem a divákem, mezi tvůrčím a rutinním přístupem, mezi soukromým a veřejným, mezi percepcí a vědomím – anebo taky mezi předmětem a jeho stínem. V roce 2001 se stal laureátem Ceny Jindřicha Chalupického, kde se prezentoval svými participy, obrazy stříkanými přes šablony. V roce 2010 reprezentoval Českou republiku na Evropském bienále současného umění – Manifesta 8 ve španělské Murcii. V posledních letech se Vaňkův zájem obrátil i k referencím na avantgardní umění – například převedení vizuálních básní V. Burdy do reálné, trojrozměrné podoby (*Otvory*) anebo vytváření audiosituací s využitím binaurálních mikrofonů (např. *Particip č. 93* pro Dům umění v Českých Budějovicích). Jako vzdálená ozvěna abstraktní malby působí zprvu vizuálně-hudební performance, tzv. *Živá partitura, Vaňkova participace č. 52* (společný projekt s Tomášem Dvořákem aka Floxem), kde při živém koncertu různých interpretů snímá webová kamera jednoduché geometrické tvary, které Vaněk sprejuje na plátno, počítač je ve formě samplů ukládá, aby pak v druhé části performance Vaněk tyto fragmenty-samply znovu použil, různě je kombinoval a modifikoval a spolu s improvizací hudebníků tak vytvářel novou, živou mixovanou hudbu. Mgr. Tomáš Vaněk se od 1. února 2014 naplno věnuje své práci rektora na pražské Akademii výtvarného umění. Přesto se v minulém roce zúčastnil například Off-Bienalle v Budapešti. Zastupuje její pražská galerie Hunt Kastner.

10) Markéta Othová (* 1968)

Othová bývá řazena mezi autory současné konceptuální fotografie, věnuje se také grafické práci. V uplynulém roce absolvovala několik domácích výstav, vystavovala však i v zahraničí. Od poloviny devadesátých let sestavovala fotografické instalace, od těchto prací se počátkem nového desetiletí posunula k časovým sériím, cyklům, zaznamenaným sekvenčním snímáním. Je zastoupena v několika zahraničních galeriích. V první desítku se drží od prvního roku, kdy začal být index sestavován.

Pavel Brázda jubilující

Pavel Brázda, klíčová osobnost českého umění druhé poloviny 20. století, se narodil 21. srpna 1926 v Brně. Absolvoval Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, poté na Akademii výtvarných umění v Praze, odkud byl z politických důvodů vyloučen. Po podpisu Charty 77 pracoval

v kotelně, kde začal spolupracovat s redakcí časopisu *Revolver Revue*. Brázdovy práce navazují na tradici meziválečné avantgardy. Významné jsou především obrazy, kdy Brázda předešel o desetiletí vývoj moderního umění na jeho cestě k pop-artu.

Pavel Brázda: *Anděl strážník*, 1954-1967, olej, lepenka a akronex, překližka

Kurt Gebauer slaví 75 let

Po všech stránkách originální autor sochař, malíř, performer a pedagog Kurt Gebauer (* 18. 8. 1941) má ve svých pětasedmdesáti letech elánu na rozdávání a neustává v tom, co považuje za důležité – zvelebování veřejného prostoru. Zkrášlování veřejného prostoru považuje za pů-

Kurt Gebauer: *Trpaslík - Pes*, 1985, polyesterový laminát

vodní smysl kultury. „Výstavy jsou druhotná věc, to je nabídka zboží, galerie je obchod. Muzeum zase vystaví už něco profláklého. A tady se všechno nějak pomíchalo, že primární jsou výstavy.“

Začínal jako kamenosochař, poté studoval sochařství na Akademii výtvarných umění v Praze. Vzpomeňme na jednu z jeho významných akcí *Malostranské dvorky*, kde v roce 1981 ve veřejném prostoru vystavil Gebauer krátkodobě s Magdalenou Jetelovou, Ivanem Kafkou, Čestmírem Suškou a dalšími svá díla *Cvrčkův sen*, *Figury v oknech* a *Plavkyně II*. Tato výstava byla vyústěním řady akcí, kdy politika komunistického režimu znemožňovala mladým umělcům přístup do oficiálních výstavních sál. Výstava svým pojetím a kvalitou představovala vzor pro řadu akcí podobného charakteru i v jiných městech, např. v Kladně, kde dodnes přetrvává jako openair festival s názvem *Kladenské dvorky*.

Aktuální výstava: *Kurt Gebauer: Matice Země*, Východočeská galerie v Pardubicích.

Životní jubilea dalších českých umělců

Magdalena Jetelová (* 4. 6. 1946, Semily)

Respektovaná evropská fotografka a výtvarnice konceptuálních projektů. V letech 1967-68 studovala na pražské AVU, poté dva roky v Itálii a po návratu školu dokončila (1971). V roce 1985 emigrovala do Spolkové republiky Německo, kde žije dodnes. V letech 1990-2004 učila na Státní umělecké akademii v Düsseldorfu, od roku 2004 je profesorkou na výtvarné akademii v Mnichově. Po revoluci byla tři roky konzultantkou Rady Pražského hradu. Vystavovala v řadě světových prestižních muzeí a její projekty v Evropě, USA a Japonsku získaly světový věhlas. Je nositelkou mnoha světových ocenění. Pracuje s měřítkem, s prostorem, s nejrůznějšími materiály a nezáleží, v jakém místě světa se právě nachází. Její dílo stojí někde mezi land artem, čistým konceptem, objektem a architekturou. Sochařka a profesorka mnichovské akademie říká, že ji nikdy neomezovaly stěny galerií.

Jan Stolín (* 21. 7. 1966, Svitavy)

Studoval na Škole uměleckých řemesel, obor keramika, Praha, Stredna umelecko-priemyselna škola, obor keramika, Bratislava, VŠUP, obor sochařství (Kurt Gebauer), Praha.

Jiří Černický: *První sériově vyráběná schizofrenie*, 1998, laminát, molitan, látka, lak

Jiří Černický (* 1. 8. 1966, Ústí nad Labem)

Studoval na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem, Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a na Akademii výtvarných umění v Praze. Pracuje v řadě žánrů a využívá různorodé výrazové prostředky. Věnuje se instalaci, videu, fotografii, malbě, performanci a objektu. Je držitelem Sorosovy ceny a Ceny Jindřicha Chalupického.

Veronika Bromová: *Interview*, 1995 multimedialní instalace, elektrický agregát, plexisklo

Tomáš Hlavina (* 15. 8. 1966, Děčín)

Studoval na Akademii výtvarných umění v Praze. Vytváří precizní výrazově subtilní a zároveň hravé objekty a instalace. Představuje výraznou osobnost mezi tvůrci generace devadesátých let. Je bytostný solitér, který svou tvorbou stojí mimo hlavní směřování určující výtvarné projevy jeho generačních vrstevníků. Věnuje se prakticky výhradně tvorbě objektů či sovkulturních děl, které jsou charakteristické svojí až puristickou čistotou a precizností provedení. Při jejich vytváření používá nejběžnější materiály, které často kombinuje s jednoduchými předměty denní potřeby. Výsledným dojmem je přesto vytříbenost i jaksí skrytá noblesa.

Frederico Diaz (* 18. 7. 1971, Praha)

Vizuální umělec, je držitelem Ceny Jindřicha Chalupického. Přednášel na mnohým univerzitách, je vedoucím ateliéru supermedií na VŠUP v Praze.

Jana Hlavenková Prekopová (* 2. 8. 1981, Ilava)

Studia: 2001-2007 VUT v Brně, Fakulta výtvarných umění, ateliér malířství (prof. Jiří Načeradský, doc. Petr Veselý). Jana Hlavenková Prekopová věnuje pozornost industriálním motivům průmyslových železničních mostů a továren nebo fenoménu zahrádkářských kolonií a chataření. Experimentuje s motivem i formou malířského díla, skládáním reálných motivů do kaleidoskopických kompozic vytváří efektní moderní ornamenty s výrazovou kontrastní barevností. Žije a pracuje v Brně. Jejím životním partnerem je brněnský sochař Tomáš Hlavenka.

Jana Prekopová: *Dělnice*, 2003, olej, plátno

VZPOMÍNKA

Otakar Španiel (13. 6. 1881 – 15. 2. 1955)

Otakar Španiel byl významný český sochař, řezbář, medailér; profesor na UMPRUM a AVU. Učil se na odborné rytecké škole v Jablonci nad Nisou. V roce 1901 absolvoval medailérskou školu vídeňské Akademie u prof. Josefa Tautenhayna a v letech 1902-1904 pokračoval ve studiu na AVU v Praze pod vedením J. V. Myslbeka (1848-1928). Své výtvarné vzdělání pak završil v Paříži, kde byl žákem Alexandre Charpentiera. Pobyt v Paříži byl rozhodující pro utváření jeho osobitého stylu a další zaměření tvorby. Nemenší význam pak jistě mělo přátelství s Antoinem Bourdellem. V roce 1917 se stal profesorem na Umělecko-průmyslové škole v Praze a od roku 1919 byl profesorem na AVU; v roce 1927 se stal členem České akademie věd a umění. Za nacistické okupace byl vězněn v koncentračním táboře. Jeho bratr, čs. generál Oldřich Španiel, odešel po okupaci do zahraničí a v letech 1944-1946 byl přednostou vojenské kanceláře prezidenta Beneše.

V jeho díle dominuje reliéfní tvorba, v níž dosáhl světové úrovně. Získal řadu významných ocenění na výstavách doma i v zahraničí.

Jaroslav Horejc (15. 6. 1886, Praha – 3. 1. 1983, Praha)

Český sochař a průmyslový výtvarník, patří k nejvýraznějším představitelům českého novoklasicismu inspirovaného řeckou archaickou plastikou. Na mezinárodním poli se uplatnil hlavně jako sklářský výtvarník, proslavený návrhem pěti řezaných váz (*Bakchus*, *Praha*, *Země Kanaan*, *Tanec*, *Tři grácie*), ale také skleněným reliéfem *Země a lidé* původně určeným pro Palác národů v Ženevě (1937). Zpracovával však i šperky, navrhoval mince (stříbrné dvacetikoruny 1932, 1937).

Rudolf Kremlička (19. 6. 1886 – 3. 6. 1932)

Patří k velkým osobnostem českého moderního malířství a krajinomalby 20. století. Rudolf Kremlička se do značné míry dokázal vědomě vyhnout dobovým trendům avantgardy (zejména kubismu), navazoval na starší umělecké školy (impresionismus), v průběhu dvacátých let nicméně získal vlastní rozpoznatelný rukopis, který se odrážel jak do krajin a portrétů, tak zejména do jeho slavných aktů.

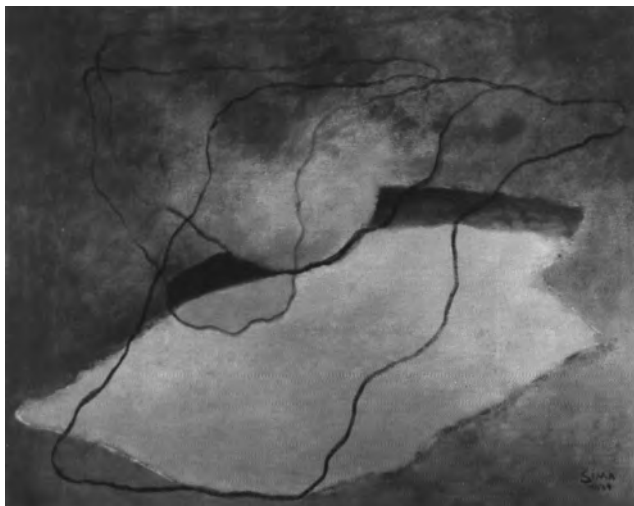
Jaroslav Horejc: *Samson a Dalila*, 1927, bronz

Rudolf Kremlíčka: *Akt*

Josef Šíma (19. 3. 1891 – 24. 7. 1971)

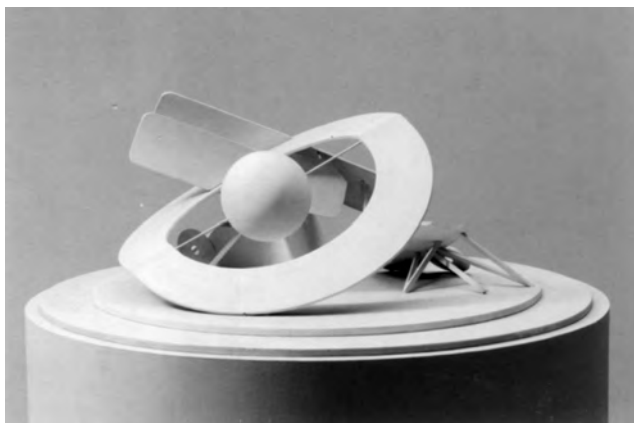
Někdy bývá uváděn jako Joseph Sima. Český malíř, který je někdy považován za francouzského (žil téměř padesát let v Paříži). Patří k významným osobnostem evropského moderního malířství, k předním českým surrealistům, jako byla Toyen či Jindřich Štyrský. Pocházel z výtvarnické rodiny, dědeček byl sochařem a kameníkem, otec profesorem kreslení.

Josef Šíma: *Ostrov I*, 1931 olej, tempera, plátno

Zdeněk Pešánek (12. 6. 1896, Kutná Hora – 21. 11. 1965, Poustevny u Rumburka)

Byl nejinnovativnějším představitelem českého meziválečného avantgardního sochařství, ve dvacátých a třicátých letech průkopníkem kinetického umění světového formátu.

Zdeněk Pešánek, model Pomníku letcům, 1925, rekonstrukce Jan Činčera, 1995-1996

Zdeněk Michael František Burian (11. 2. 1905, Kopřivnice – 1. 7. 1981, Praha)

Malíř a ilustrátor dobrodružných knih. Mezinárodního uznání se mu dostalo za rekonstrukce vymřelých zvířat a rostlin, kterým se věnoval ve spolupráci s předními odborníky, mezi nimiž byli paleontolog Josef Augusta, antropolog Vojtěch Fetter a další. Burian je dnes považován za jednoho z nejvýznamnějších ilustrátorů pravěku na světě. Jeho dílo je považováno za nepřekonatelné ve své kategorii.

Alois Fišárek (16. 7. 1906 – 4. 2. 1980)

Malíř a výtvarný pedagog, žák O. Nejedlého, profesor VŠUP a AVU. Jeho tvorba je charakterizována především uvolněným malířským projevem a smyslem pro barvu a monumentální dekorativismus. Zahrnuje krajinomalbu, portrét, zátiší a figurální kompozice, často s lidovými motivy. Od roku 1931 byl člen SVU Mánes a po jeho zániku Spolku československých výtvarných umělců.

Vladimír V. Modrý (15. 1. 1907, Radčice u Plzně – 6. 6. 1967, Plzeň)

Vystudoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze. Jeho dílo se vyvíjelo zcela mimo dobové trendy a dodnes je těžko zařaditelné. Dnes se ukazuje, že jeho dílo má právě pro svůj anachronismus řadu nadčasových postmoderních rysů.

Adolf Zábanský (29. 11. 1909 – 9. 8. 1981)

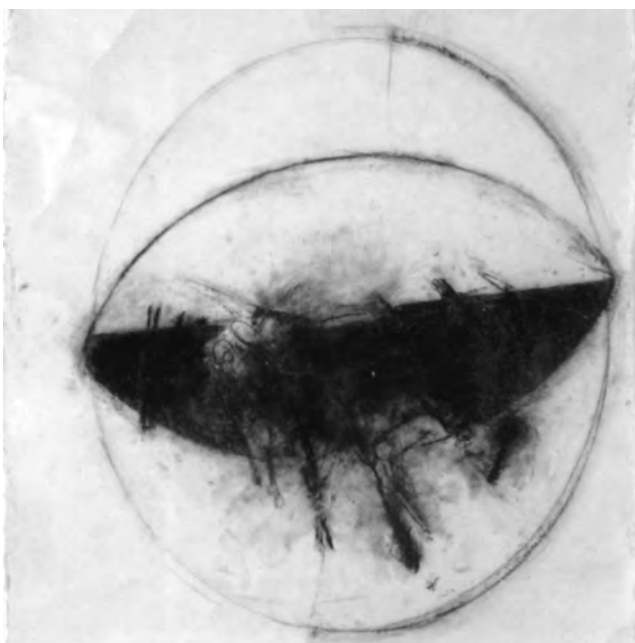
Český malíř, grafik a ilustrátor. Z jeho díla jsou především známa monumentální díla, například výzdoba Hrzánského paláce. Přinejmenším stejně velký význam v Zábanského tvorbě má knižní ilustrace, zvláště pro dětskou knihu. V roce 1974 mu byla udělena cena nakladatelství Albatros a o dva roky později Evropská cena IBBY.

Ota Janeček (15. 8. 1919, Pardubičky – 1. 7. 1996, Praha)

Český malíř, grafik, ilustrátor a sochař. Pracoval na návrzích textilií, keramiky a často spolupracoval i s filmem. V letech 1937-1939 vystudoval kreslení na Českém vysokém učení technickém v Praze. Potom studoval na pražské Umělecko-průmyslové škole (1941-1942). O jeho nevšedním talentu svědčí i to, že byl několikrát vyznamenán v soutěži o nejkrásnější československou knihu roku. Jeho zájem se soustřeďoval zejména na zobrazování přírody, jeho jemná stylizace květů, ptáků, motýlů, stébel trávy připomíná svou křehkostí mistry japonských závěsných obrazů a v protikladu k tomu je jeho přesná kresebná linka, prošlá školou kubismu, velmi vhodná k vyjádření něžných tahů dívčí tváře. Byl členem SVU Mánes a SČUG Hollar.

Adriena Šimotová (6. 8. 1926, Praha – 19. 5. 2014, Praha)

Významná česká malířka, grafička, ilustrátorka a textilní výtvarnice; její díla jsou součástí sbírek evropských galerií a muzeí. Šimotová je jednou z mála českých výtvarnic, jejíž tvorba je součástí sbírek pařížského Muzea moderního umění, známého Centre Georges Pompidou. Francie, kde v posledních letech často vystavovala, ale i pracovala v ateliéru Centra Pompidou, ji jmenovala rytířem Řádu za umění a literaturu.

Adriena Šimotová: *Magie věci II*, 1991, uhlí, papír

Zdeněk Palcr, *Sedící*, 1959, bronz

Zdeněk Palcr (3. 9. 1927, Svitávka – 12. 7. 1996, Praha)

Sochař a grafik, který se věnoval zejména plakátové tvorbě a zabýval se restaurováním renesančních sgrafit a kamenné plastiky v Čechách a Slovensku. Patřil ke generaci oživující v padesátých letech avantgardní tradice českého umění první poloviny 20. století. Hlavní náplní jeho tvorby však vždy zůstalo tradiční sochařské téma, lidská postava.

Jan Kristofori (17. 7. 1931, Mukačevo – 23. 3. 2004, Praha)

Malíř, kreslíř, grafik a sochař, který proslul originálními knižními ilustracemi, tvorbou svérázných objektů a spojením výtvarného umění s hudbou. Díla malíře, grafika a sochaře Kristoforiho zdobí sbírky světových galerií i soukromníků včetně bývalého prezidenta Václava Havla. Vedle malby se věnoval i plastice, kresbě, grafice, ilustraci a scénografii. Ilustroval asi 150 knih, mimo jiné díla Franze Kafky, Alexandra Solženicyna či Karla Čapka. Známý je i Kristoforiho kreslený humor, hlavně politická satira a karikatura.

Jiří Valenta (1936, Praha – 1991, Kolín na Rýnem)

V roce 1960 se podííl na organizování neoficiálních ateliérových Konfrontací I a II., které uvedly v určité redakci do českého prostředí problematiku „informelu“. Od poloviny šedesátých let je s Valentovými díly počítáno na významných zahraničních výstavách českého současného umění. Krátce po okupaci odchází přes Vídeň do Německa. Po polovině sedmdesátých let svoji malířskou práci programově uzavírá a začíná se aktivně věnovat fotografii.

Bohumil Zemánek (10. 10. 1942, Brno – 12. 8. 1996, Praha)

Sochař a restaurátor. Narodil se v Brně jako druhý syn ze tří dětí profesionálního vojáka Bohumíra Zemánka a jeho ženy Anny Zemánkové, která později proslula jako významná česká autorka art brut. Jeho tvorba nebyla v souladu s kulturní politikou, a proto před rokem 1989 vystavoval jen sporadicky. Společně se sochařem Michaellem Bílkem se věnoval intenzivně restaurování kamenných sochařských památek převážně v severních Čechách. Byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes. Byl ovlivněn americkým pop-artem, v českém prostředí patřil spolu s Karlem Nepřašem, Jiřím Sopkem nebo Jiřím Načeradským k výrazným osobnostem nové figurace a širší vlny grotesky.

Palachův památník postaví studio MCA, držitel Grand Prix

Památník Jana Palacha ve Všetatech vznikne podle návrhu architektů Miroslava Cikána a Pavly Melkové z ateliéru MCA. Porota v čele s architektem Josefem Pleskotem ho vybrala z 31 návrhů. Památník se silným emočním nábojem se prvním návštěvníkům otevře v lednu 2018, řekl při vyhlášení výsledků ředitel Národního muzea Michal Lukeš. Všechny soutěžní návrhy budou jsou vystaveny v Nové budově. Muzeum je správcem Palachova domu.

Centrum u Masarykova nádraží vznikne podle návrhu Zahy Hadidové

Obchodní centrum u pražského Masarykova nádraží připravované investiční skupinou Penta má vzniknout podle návrhu architektonického studia nedávno zemřelé slavné britské architektky iráckého původu Zahy Hadidové. V celkem osmi budovách za minimálně 6,5 miliardy korun má vzniknout na 100 000 čtverečních metrů kancelářských ploch, obchodů a dalších prostor. Hlavní budova nacházející se mezi nádražím a ulicí Na Florenci má svou fasádou připomínat koleje, které symbolicky skončí přechodem v jakousi zlatou věž. Tím má stavba odkazovat na podobu kolejistě Masarykova nádraží a zároveň hlavnímu městu přidat další dominantu. Šířka vzniklé ulice má pak být zhruba stejná, jako je výška okolních budov.

Budova laserů v Břežanech dostala architektonickou cenu MIPIM

Budova laserového centra v Dolních Břežanech u Prahy získala mezinárodní architektonickou cenu MIPIM za nejlepší průmyslový a logistický projekt. Objekt navržený týmem českých architektů pod vedením Viktorie Součkové z pobočky pražské architektonické kanceláře Bogle Architects uspěl mezi 2 500 konkurenty. Břežanské laserové centrum se slavnostně otevřelo loni v říjnu, v plném provozu by mělo být v roce 2018. Budova byla zkolaudována loni v prosinci. Podle architektů ji tvoří čtyři samostatné části, v jedné jsou kanceláře, v dalších dvou laboratoře a laserové haly a poslední je polyfunkční budova s kavárnou, přednáškovým sálem a knihovnou. „Porotci ocenili především to, že velmi komplikovaná stavba má jednoduchý koncept a je dobře čitelná,“ uvedli Bogle Architects. Cena se uděluje ve francouzském Cannes.

Krátkodobě byla mimořádně zpřístupněna vila sochaře Suchardy

Na pouhý týden se otevřela návštěvníkům vila významného secesního sochaře Stanislava Suchardy (1866-1916) v Praze-Bubenči. Stavba postavená podle projektu architekta Jana Kotěry je stále v rukou Suchardových potomků, a tedy veřejně nepřístupná. Suchardova vila pochází z rané fáze Kotěrovovy tvorby, v níž se střetávaly vlivy anglické architektury s prvky domácího národopisu. Sucharda

se podílel na dotváření svého obydlí, do interiéru byly komponovány jeho reliéfy. Hlavní prostory vily se dochovaly ve stavu, jak byly před více než sto lety Kotěrou navrženy, včetně interiérových detailů. Jde tak o jedinou takřka intaktně dochovanou vilu tohoto významného zakladatele české architektonické moderny.

Český módní design na výstavě v Praze

Výstava českého módního designu *Last Fata Morgana*, oceněná hlavní cenou (Country Award) na International Fashion Showcase 2016, oficiální doprovodné akci London Fashion Week, se představila v Praze. Zájemci ji měli možnost navštívit ve Ville P651 na pražské Ořechovce, kde představili studenti a absolventi pražské UMPRUM Tereza Rosalie Kladošová, Karolína Juříková, Monika Krobová, Sofya Samareva, Markéta Kratochvílová a Filip Jakab ve spolupráci s kurátorem londýnské prezentace Pavlem Ivančicem svoji tvorbu společně s originálními fotografiemi Karin Zadrick, které vznikly speciálně pro tuto příležitost. Ta je i autorkou obrazového materiálu ve výstavním katalogu. Čeští návrháři se International Fashion Showcase zúčastnili již potřetí, letošní vítězství však bylo velmi příjemným překvapením.

Výstava *Last Fata Morgana*

„Českou módu dlouhodobě sleduji, program Českého centra v Londýně by mi bez prezentace módních designérů přišel neúplný. Za poslední tři roky jsme třikrát zorganizovali výstavy české módy v rámci doprovodných akcí London Fashion Week a podpořili řadu dalších projektů. Díky této systematické práci se začíná více vědět nejen o mladých módních talentech, ale i o České republice jako zemi, odkud přichází talent, kreativita a chuť sdílet i sbírat zkušenosti,“ tak komentovala tuto akci Tereza Porybná, ředitelka Českého centra v Londýně.

Česká republika byla vybrána z 24 zemí porotou složenou z expertů v oblasti módního průmyslu v čele s šéfredaktorkou britské *Vogue* Sarah Mower. „Tímto vítězstvím se nám podařilo zařadit Českou republiku zpátky na mapu módního světa,“ zdůraznil kurátor výstavy Pavel Ivančic,

který od roku 2012 vede Ateliér módní tvorby na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze.

Přebíhka International Fashion Showcase je pořádána každoročně ve spolupráci s Britskou radou a British Fashion Council (BFC). Pražská re-edice je však ojedinělou událostí, která má za cíl připomenout úspěchy talentovaných designerů, jichž se jim dostalo během jedné z hlavních událostí, jíž žije celosvětová móda. Organizátorem výstavy bylo České centrum v Londýně ve spolupráci s UM-PRUM v Praze.

(mk)

Návrhářka Kroftová Leisztner převzala cenu za filantropii

Česká návrhářka a malířka Helena Kroftová Leisztner v pražském Tančícím domě dostala cenu Marian Adair za celoživotní uměleckou činnost a filantropii. Ocenění převzala v závěru 30. výroční konference mezinárodní neziskové organizace Welcome Clubs International (WCI), která se celosvětově zaměřuje na aktivity žen. Do povědomí

české veřejnosti se zapsala přípravou garderoby pro soutěž Miss ČR a spoluprací s předními českými modelkami. Například před deseti lety vytvořila originální modely v národních barvách na motivy krojů, které české finalistky oblékly na několika světových soutěžích krásy.

Český student dostal ocenění za studentský design v Británii

V Británii obdržel ocenění za studentský design český student Jan Rosický. Ve dvaadvacátileté historii udílení těchto cen je prvním významným Čechem. Diplom mu udělila Královská společnost umění (Royal Society of Arts – RSA), informovala soukromá vysoká škola Prague College, na níž Rosický studuje. Čtyřicetiletého studenta ocenila porota za koncept přenosného zařízení s aplikací, která sleduje veškeré náklady nezávisle na sobě a třídí je do výdajových kategorií, aniž by uživatel musel údaje vkládat. Cílem celosvětové soutěže Student Design Awards je najít nejlepší mladé designéry na světě. Pro 900 přihlášených je ročně připraveno dvanáct cen.

VZPOMÍNKA

Pavel Janák (12. 3. 1882 – 1. 8. 1956)

Civilní Pavel Janák

Pavel Janák, narozený v Karlíně v Praze, se neobyčejně záhy dostává ke skutečným problémům architektury. Od druhého ročníku studia architektury na české technice je zaměstnán ve stavebních kancelářích (F. Buldry, J. Schläffera, V. Roštlapila). Ve třetím ročníku studia v roce 1903 získal již cenu v soutěži na návrh krematoria a 1. cenu za návrh škol v Karlíně. Záhy se uplatnil i ve Spolku posluchačů architektury při pořádání výstav,

později byl i jeho předsedou. Po absolutoriu se účastnil na pracích Klubu za Starou Prahu. Dienzenhoferův pavilon na Smíchově, tehdy ohrožený, byl i s okolím upraven podle jeho návrhu. Roku 1906 vstoupil do školy prof. Otty Wagnera na vídeňské Akademii výtvarných umění. Studium roku 1907 přerušil, protože získal stipendium umožňující velkou cestu po Itálii. Po návratu do Prahy pracoval v ateliéru prof. arch. Jana Kotěry s Josefem Gočárem na projektech pavilonu Obchodu pro výstavu Obchodní a živnostenské komory roku 1908.

Tvořivá činnost má několik zřetelných fází: první období, kdy se uvědoměle rozhoduje pro moderní směr, kubistické období od roku 1911, přerušené první světovou válkou, období snah o národní sloh po jejím skončení a poslední období funkční architektury. Pokusil se, spíše prakticky než teoreticky, o vytvoření národního slohu v době poválečného vypjatého nacionalismu a změněných hospodářských podmínek. Snažil se v architektuře i v uměleckém průmyslu o sblížení s lidovým uměním proporcí, barevností a krajně zjednodušenou ornamentikou. Roku 1921

byl jmenován profesorem na Umělecko-průmyslové škole v Praze. Vliv Pavla Janáka na vývoj architektury i uměleckého průmyslu je velký a nesporný. Roku 1922 vychází *Stavba a Život* s prvními články a reprodukcemi, propagujícími funkční, konstruktivní, sociální a neindividuální architekturu.

Dosud u nás ojedinělá Janákova regulace osady Baba, uskutečněná přes všechny překážky, i celá výstavba této osady jsou přínosem pro vývoj bydlení.

<http://www.archiweb.cz/>

Oldřich Starý

Josef Chochol

Josef Chochol je znám především jako představitel architektonického kubismu, ale trochu se zapomíná i na jeho další projekty, které jsou často neméně zajímavé. Narodil se 13. prosince 1880 v Písku, byl tedy stejný ročník jako Josef Gočár a o dva roky starší než vynálezce architektonického kubismu Pavel Janák. S Janákem ho spojuje i obdobné studium – i on absolvoval pražskou techniku a pak odešel do Vídně, kde krátce navštěvoval slavný ateliér Otto Wagnera na tamní Akademii výtvarných umění. Wagnerovská moderna pak ovlivnila jeho ranou tvorbu, což ostatně platí i o Janákovi.

Josef Chochol v mladých letech

Chocholovým mistrovským dílem v tomto stylu je interiér Brožíkova sálu Staroměstské radnice z let 1910-1911. Ano, to je ten, jehož stěny zdobí známé obrazy *Mistr Jan Hus před koncilem kostnickým* a *Volba Jiřího z Poděbrad českým králem*, jejichž autorem je Václav Brožík. Samotné síni, která původně sloužila jako jednací sál pražských zastupitelů, do-

minuje bílá a zlatá, nábytek je černý. Decentní dekor je ve stylu geometrické moderny a jasně odkazuje na Wagnerovy vídeňské pozdní práce – např. Poštovní spořitelnu nebo kostel na Steinhofu.

Další Chocholova tvorba se však obrací poněkud jiným směrem. Když Janák zkritizoval modernu jako pragmatický styl bez emocí a položil svým článkem *Hranol a pyramida* v *Uměleckém měsíčníku* teoretické základy expresivnímu architektonickému kubismu, byl mladý architekt uchváten. Stal se členem Skupiny výtvarných umělců, kterou čeští kubisté založili, a v letech 1912-1914 navrhl a realizoval tři stavby, které lze právem považovat za nejradiikálnější příklady nového stylu. Shodou okolností je najdeme všechny v katastru druhé nejmenší pražské čtvrti – Vyšehradu. Průčelí těchto staveb jejich autor dynamicky komponoval z šikmých ploch, připomínajících krystaly, počínal si tedy mnohem radikálněji, než jak činili v téže době na svých stavbách jeho kolegové ze Skupiny Josef Gočár, Pavel Janák nebo Vlastislav Hofman. Chochol navrhoval také kubistický nábytek, známá je především jeho sedací souprava z tmavého dřeva, která je dnes ve sbírkách Uměleckoprůmyslového musea.

Josef Chochol: Hodkův nájemný dům, 1913-1914

Architekt však – podobně jako Janák s Gočárem – jeh-lancový styl rychle opouští a vrací se opět k odkazu moderny, když vytváří architektonické studie prostých průčelí, předznamenávající další vývoj architektury k purismu

a funkcionalismu. Ty mu přinesly obdiv nastupující mezi-válečné generace avantgardy a členství v Teigeho Devět-silu, kde byl nejstarším architektem. Chocholova válečná léta leží bohužel v hlubokém stínu. Nevím přesně, co se stalo, každopádně po válce byl architekt penzionován, objevily se zvěsti o jeho selhání a snad i kolaboraci s nacisty a nakonec následovalo vyloučení z architektonické komunity. Josef Chochol zemřel zapomenut v ústraní v roce 1956 v Praze – městě, v němž najdeme téměř všechny jeho stavby. Zájem o jeho tvorbu probudilo až znovuobjevení kubismu v šedesátých letech. Kubistické stavby jsou opraveny a památkově chráněny, o těch ostatních se však mnoho neví.

Redakčně zkráceno,
LN / Zdeněk Lukeš

Matěj Rejsek (asi 1445, Prostějov – 1. 7. 1506, Kutná Hora)

Sochař, stavitel a kameník, jeden z hlavních představitelů pozdně gotického dekorativismu byl ovlivněn hlavně sochařským dílem Petra Parléře. V roce 1469 se Rejsek stal bakalářem na utrakvistické Týnské škole na Starém Městě pražském, kde byl později i rektorem. Po studiích školu opustil a rozhodl se věnovat své sochařské tvorbě. Svému umění se Rejsek naučil sám, do kamenického cechu vstoupil až v roce 1478, kdy samostatně vedl stavbu Prašné brány, na které pracoval už od roku 1476. V roce 1489 byl povolán do Kutné Hory, kde dostavěl chrám sv. Barbory. Byl pohřben v Kutné Hoře v tamním chrámu sv. Barbory.

Johann Bernard Fischer z Erlachu (20. 7. 1656 – 5. 4. 1723, Vídeň)

Rakouský barokní architekt, sochař, malíř a dekorátér vrcholného baroka, který působil také v Čechách a na Moravě. V návrzích pro země Koruny české se současně uplatňují jak jeho práce sochařské, tak architektonické. Právě v době, kdy již ustával umělecký rozmach baroka v jeho hlavních centrech, v Římě a Paříži, se J. B. Fischer svým mohutným výtvarným přínosem významně zasloužil o to, že se pozdní vývoj slohu přesunul do středoevropské oblasti.

František Maxmilián Kaňka (19. 8. 1674, Praha – 14. 7. 1766, Praha)

Významný český barokní architekt. Vyučil se v pražské huti svého otce V. V. Kaňky, později studoval v Itálii a Vídni. Po návratu ze zahraničí spolupracoval s G. B. Alliprandim a J. B. Santini-Aichelem. Stal se měšťanem na Starém Městě s bytem v Dlouhé ulici. V roce 1709 usiloval o zřízení pražské Akademie umění, ale neuspěl. Přátelil se a spolupracoval s malířem V. V. Reinerem a sochařem M. B. Braunem. Úspěšně prováděl úpravy zámků a paláců, v roce 1724 byl jmenován císařským architektem. Pracoval pro řády augustiniánů, jezuitů a cisterciáků, dále pro šlechtické rody Valdštejnů, Černínů, Mansfeldů, Pachtů, Trautmansdorffů a Vrtbů. Navazoval na klasicistní formu baroka, kterou poznal u G. Alliprandiho. Postupně se stal nejproduktivnějším architektem českého baroka, po Santinim a Dienzenhoferech patřil též mezi nejvýznamnější české architektky. Svou prací přispěl ke zdomácnění baroka v české architektuře.

VÝSTAVY

Zámek v Rájci-Jestřebí na Blanensku si připomíná Hugo Salma

Zámek v Rájci-Jestřebí na Blanensku nabízí veřejnosti novou výstavu. Představí šlechtice Hugo Františka Salma, který byl nejen průkopníkem průmyslové revoluce, ale také významným badatelem. Výstava v zámecké kapli potrvá do 30. října. Nabízí například unikátní šperky, hrabě měl totiž velmi dobré kontakty na pruskou slévárnu v Gliwici, odkud získával modely. Šperky se pak odlévaly na Blanensku v místních železárnách a pak se dodávaly na císařský dvůr do Vídně. Na výstavě jsou i velké sochy odkazující na antiku. Kvůli výrobě těchto soch musel hrabě přistavět speciální dílnu k dnes již neexistující Mariánské huti. Na tradici tohoto slévačského umění dodnes navazuje slévárna Ernst Leopold, která je ale v insolventci. Podle autorky výstavy Jitky Sedlářové byl Hugo František Salm mimořádný naprosto ve všem, nejenom jako člověk, ale i jako badatel, průmyslník i manžel.

Výstava ukáže tvorbu Zdeňka Rykra, autora obalu na Kofilu

Tvorbu výtvarníka Zdeňka Rykra představí výstava, která je přístupná ve Veletržním paláci. Přestože se s jeho tvorbou mohou setkávat denně při konzumaci cukrovinek, jimž Rykr před desítkami let navrhl obal, je jeho jméno všeobecně málo známé. Představitel české meziválečné avantgardy a outsider umělecké komunity byl totiž také průkopník a inovátor na poli propagační grafiky. Výstava nazvaná *Zdeňk Rykr a továrna na čokoládu* potrvá do 28. srpna. Rykr studoval dějiny umění a klasickou archeologii, ale jako malíř byl samouk. Vždy se vyhýbal jakékoli skupinové aktivitě, pravidelně však vystavoval od roku 1920. Výtvarná kritika jej sice kárala za časté střídání stylů, přesto se však stal uznávaným výtvarníkem. Mezi těmi, kdo jeho dílo chválili, byli například Josef Čapek či Jindřich Chaloupecký. Na konci třicátých let pravidelně vystavoval v Paříži.

Výstavy v Museu Kampa

Výstavu, která připomíná přehlídku českého skla v New Yorku v osmdesátých letech, připravilo Museum Kampa. Jmenuje se *7 + 1 mistrů českého skla*, představuje tehdejší tvorbu autorů a vzdává poctu také loni zesnulé výtvarnici Miluši Roubíčkové, manželce jednoho z nich. Newyorská přehlídka vznikla z iniciativy Medy Mládkové. S umělci se osobně znala a měla přehled o jejich tvorbě, neboť jejich ateliéry v Československu i přes existenci železné opony od druhé poloviny šedesátých let navštěvovala. Museum Kampa, které Mládková po svém návratu do vlasti založila, se českému sklu věnuje opakovaně. Výstava je otevřena do 28. 9. 2016.

Museum Kampa také nabízí figurální malbu Kupky, Muncha či Kokoschky. Významná zápůjčka díla Edvarda Muncha z vídeňského Belvederu zdobí výstavu *Tělesnost 1890-1921*, která se věnuje i tvorbě Františka Kupky, jemuž je muzeum díky jeho zakladatelce Medě Mládkové z velké

části věnováno. V současné výstavě se autoři věnují době, kdy Kupka opouští secesní stylizaci a směřuje k abstraktnímu vyjádření. Výstava je otevřena do 11. 9. 2016.

Jihlavská galerie představí Slavíčková díla i dílo sochaře Kurta Gebauera

Hlavní letní výstava v Oblastní galerii Vysočiny (OGV) v Jihlavě představí tvorbu Antonína Slavíčka. Soubor čtyř desítek obrazů bude podle kurátorky Jany Bojanovské reprezentovat jednotlivá umělcova výtvarná období spojená nejen s různými místy naší země, ale i s jeho zahraničními cestami. Vybraná díla představují průřez Slavíčkovy krajinářské tvorby. Kromě obrazů se sbírek OGV a Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně se organizátorům podařilo zapůjčit obrazy z dalších českých galerií, například z Národní galerie v Praze, Moravské galerie v Brně nebo Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem. V době trvání výstavy mohou návštěvníci využít i několika komentovaných prohlídek. V Jihlavě ji mohou lidé navštívit do 21. srpna v budově OGV na Masarykově náměstí.

V budově OGV v Komenského ulici mohou lidé v létě vidět díla jedné z nejvýraznějších osobností současného českého umění, sochaře Kurta Gebauera. Gebauerova díla návštěvníci najdou v pěti výstavních místnostech spojených halou. Výstava je otevřena do 28. 8. 2016.

Výstava na Hradčanech bude celé léto ukazovat české sklo

Výrobky českých skláren, žáků sklářských škol i výtvarníků pracujících se sklem ve volné tvorbě prezentuje výstava *Concerto Classico 2016*, která bude až do konce srpna přístupná v Toskánském paláci na Hradčanském náměstí. Část expozice se hlásí k letošnímu 700. výročí narození Karla IV. Nabízí artefakty zpracovávající jeho portrét či svatováclavskou korunu nebo seznamuje s historií sklářských hutí na území Čech. Součástí výstavy bude předvádění živé sklářské práce – foukání skla u sklářské pece, rytí a broušení skla, foukání skleněných figurek, vinutí lampových perlí, malování vánočních ozdob nebo výroba Tiffany vitráží, řekli pořadatelé novinářům.

Smíchovský Musaion

Až do konce letošního roku byla prodloužena výstava *Venkov* v Národopisném muzeu – Musaionu neboli v Letohrádku Kinských na pražském Smíchově. Expozice přitom měla skončit již letos v dubnu. Výstava přibližuje život na českém venkově ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století. V interiéru honosného Musaionu tak nadále zůstane venkovské stavení s autentickými předměty, které předkové používali při každodenních a sezónních pracích. Návštěvníci mohou i nadále zjišťovat a na vlastní kůži vyzkoušet, jak se tlouklo máslo, jak bylo náročné podojit krávu nebo co vše obnášel chov domácích zvířat. Model trojdílného domu s dvorem téměř v reálné velikosti přenáší návštěvníky do původní venkovské domácnosti.

Jedná se o výstavu bez vitrín, na všechny exponáty se může sahat a návštěvníky určitě upoutá model krávy, kterou si můžou vlastnoručně podojit. Zpracování mléka přibližuje dřevěný lis k výrobě tvarohu, na chov domácích zvířat upozorňuje bohatě zdobený koňský chomout a šumavské sáně na svážení dřeva zase připomínají těžkou práci dřevorubců.

Zajímavostí a zároveň nejstarším předmětem výstavy je ruční motovidlo k navíjení soukané příze, které je oceňované tak, aby se předešlo podvodům při prodeji vlny. Jediněčná atmosféra venkova je doplněna unikátními fotografiemi z archivů etnografického oddělení Národního muzea.

Celá expozice je oživena interaktivními prvky – animovaná počítačová hra provádí návštěvníky všedním dnem na statku. Návštěvníci se prostřednictvím ukázek seznamují s tradičními řemesly, sušením sena, praním prádla v neckách a se zážitky, které navazují na tradice a svátky jako třeba otevírání studánek a podobně.

Výstava Venkov

Jak nesnadný byl život na venkovských usedlostech, si dnešní generace v moderních městech dokáže jen stěží představit. Na výstavě *Venkov* mají návštěvníci možnost se o tom mnohé dozvědět a také si některé práce přímo vyzkoušet.

(mk)

70 let poté

V Národním technickém muzeu byla otevřena výstava, připomínající nacistické lékařské válečné zločiny a 70. výročí zahájení následného procesu s nacistickými lékaři v Norimberku v roce 1946.

Výstava *70 let poté* je věnována prvnímu vyšetřování, dokumentaci a reflexi nacistických lékařských válečných zločinů. Je rozdělena do tří částí. První část přibližuje zločiny nacistického masového vyhlazovacího programu „eutanazie“, který vedl v letech 1939-1941 k vraždění duševně nemocných a postižených ústavních pacientů.

Druhá část pojednává o „akci Reinhard“ z doby přechodu k holocaustu, při níž bylo využito personálu a zkušeností programu „eutanazie“. Jsou zmíněny některé experimenty nacistických lékařů na věznicích koncentračních

či vyhlazovacích táborů, jako např. Horsta Schumanna, Siegfrieda Raschera či Josefa Mengeleho.

Třetí část výstavy přibližuje poválečnou snahu vyšetřit lékařsky motivované zločiny a potrestat hlavní pachatele a představitele německé zdravotní politiky během lékařského následného procesu v Norimberku. Následuje připomenutí československého vyšetřování a úloha českých lékařů jako svědků. Stejně tak jsou naznačeny limity československého vyšetřování, které nezahrnulo lékaře SS v koncentračních táborech, kteří pocházeli z tzv. sudetoněmeckých oblastí. Na závěr je tematizován norimberský kodex, který je jedním ze základních lidskoprávních dokumentů a fundamentů současné lékařské etiky.

Výstava je doprovázena dobovými publikacemi a několika uměleckými díly amerických autorů, která se inspirovala nacistickými lékařskými zločiny. Výstavu připravil v rámci Strategie 21 Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky ve spolupráci s Centre for Medicine After the Holocaust, Houston, Claims Conference a International Holocaust Remembrance Alliance a s Národním technickým muzeem. Výstava je instalována ve foyer 1. patra Národního technického muzea v Praze a bude otevřena do 31. července 2016.

(mk)

Výstava papírových hraček

Ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy je k vidění výstava pod názvem *Papírová hračka*, kde je představeno více než 200 exponátů. Jednotlivé kousky pocházejí ze sbírky manželů Miroslavy a Jiřího Pecháčkových, kteří se hračkami z tohoto materiálu zabývají již přes dvacet let.

Papírové hračky jsou obecně považovány za objekty sloužící jen k dočasné zábavě dětí i dospělých. Mají ale dlouhou historii, pestrou škálu druhů a slouží jako sběratelské objekty. Nejstarší pocházejí z let 1870-1880, nejnovější si budou mnozí návštěvníci této výstavy pamatovat ze svého dětství.

Tradice papírových hraček pochází z Dálného východu, tedy z oblasti, kde byl papír objeven a kde sloužil k nejrůznějším účelům. Zde vznikly především skládky origami, původně jako ozdoby chrámů. Evropský středověk přijal papír nejprve jen jako materiál ke psaní dokumentů, později i jako podložku pro kresbu, malbu a grafiku.

Výstava papírových hraček

Na expozici v Roztokách jistě zaujmou návštěvníky Kotrbovy vystřihovánky pražského města, které pocházejí z let 1860-1870. Kolem roku 1900 byly vydávány papírové archy, z nichž si děti vystřihovaly a lepily vojáčky nebo panenky. Druhá polovina 20. století je věnována československému fenoménu – časopisu *ABC* a vystřihovacím modelům Richarda Vyškovského a ostatních. Na výstavě jsou zastoupeny i papírové masky a lampiony a k vidění je například i puzzle nebo stroj na vykrajování dílků z roku 1860 z Anglie.

Nejstarší známou vystřihovánkou v Evropě jsou dvě opice jedoucí na koni z roku 1470. Ty bylo možné složit do tvaru větrníčku, který byl poháněn teplým vzduchem z kamen. V 18. století se v západní Evropě začaly tisknout papírové převlékací panenky. Pozoruhodným dokladem dobové obliby papírových objektů je Langweilův model Prahy z dvacátých let 19. století. Období během první světové války s sebou přineslo zájem o vystřihovánky vojáků a o papírové modely vojenské techniky. Za zlatou éru tvorby hraček z papíru lze označit období od konce 19. století až po první polovinu 20. století. V Čechách se historie papírové hračky začala psát za první republiky.

Součástí výstavy *Papírová hračka*, která bude otevřena do 7. srpna 2016, je i tvořivý koutek pro děti.

(mk)

Výstava ukázala tibetské památky i pomoc českých odborníků

Tibetskou knižní kulturu a sakrální malby představila výstava v Klementinu. Chtěla tradiční kulturu vzdálené země

představit českému publiku, ale také pomoci tamním mnichům s restaurátorskými pracemi v tibetských kláštorech. Výstava nazvaná *Tradiční tibetská kniha a malba* byla otevřena do 9. července. Výstava ukázala tučt historických závěsných obrazů z Mongolska, Ladaku a Nepálu v brokátových rámech, zobrazujících božstva buddhistického panteonu. Návštěvníci měli možnost vidět také tibetské rukopisy a tisky doplněné vzácnými předměty se vztahem k tibetskému buddhismu.

Muzeum umění představí kresby ze svých sbírek

Muzeum umění v Olomouci otevřelo reprezentativní výstavu kreseb ze svých sbírek. Expozice nese název *Uhlem, štětcem, skalpelem...*, zachycuje proměny kresebného umění od staré kresby po současnost. Jde o největší přehlídku kresebného umění v novodobé historii muzea. Do září si mohou návštěvníci prohlédnout zhruba 300 kreseb z reprezentativního výběru, řekli zástupci muzea. Je to přitom jen zlomek z více než 16 000 děl uložených v místní muzejní sbírce. Výstavu připravovali pracovníci muzea dva roky, předcházela jí inventarizace sbírky trvající více než rok. Exponáty jsou umístěny ve výstavním sálu Trojlodí. Výběr děl byl podle kurátorů náročný. „To bylo bez přehánění hrozné. Musíte si to všechno pamatovat a nic neopomenout. Základní princip je jeden autor, jedna věc. Ale u těch nejvýznamnějších je to víc. Třeba od Karla Malicha máme čtyřicet kvalitních věcí, tak je těžké se rozhodnout. Dvě tři kresby jednoho autora jsou skutečně výjímky,“ uvedl kurátor Ladislav Daněk.

DIVADLO

Švandovo divadlo oslaví v nové sezóně 135 let od založení

Švandovo divadlo v Praze oslaví 1. října 135 let od založení. Při té příležitosti uvede 135. reprízu inscenace *Cry Baby Cry* a vykoučí do nové sezóny, v níž připraví sedm premiér. Bude mezi nimi i nová hra Natálie Kocábové či tři autorské inscenace na témata „intimita-anonymita-agresivita“ v podání čtyř žen-režiserek.

Rok regionálních divadel

Rok regionálních divadel se jmenuje projekt, v němž Česká televize představí třináct scén a třináct unikátních inscenací. Nový cyklus, který představí každé divadlo formou krátkého dokumentu a následně záznamem jím inscenovaného představení, připravuje brněnské studio České televize a jeho natáčení by mělo skončit v průběhu července – natáčení bylo zahájeno letos v dubnu.

V cyklu se objeví například *Vyhnání Gerty Schnirch* z brněnského Ha Divadla nebo *Cejch* Západočeského divadla v Chebu. Diváci uvidí také záznam plzeňského *Vojcka* nebo představení ústeckého Činoherního klubu *Zkrocení zlé ženy* a řadu dalších. Vedle záznamů představení vznikaly také dokumentární medailon-

ky, které mapují silné historické momenty daného divadla a připomínají výrazné tvůrčí osobnosti, které divadlem prošly.

Česká televize se tuzemské divadelní tvorbě věnuje intenzivně a dlouhodobě, ale dosud chyběl projekt, který by dovedl uceleně podat přehled aktuálního dění na regionálních scénách. Česká televize se ve spolupráci s Asociací profesionálních divadel zaměřila ve svém projektu skutečně na to nejzajímavější, co v současné době nabízejí divadla v českých a moravských regionech.

(mk)

Výročí divadla Sklep

V letošním roce uplynulo 45 let od doby, kdy David Vávra a Milan Šteindler, ještě jako náctiletí chlapci, založili amatérský divadelní soubor Sklep. Tehdy ještě netušili, jaký bude mít úspěch. Jeho členy dodnes spojuje životní, filozofický i estetický názor. Významné výročí soubor oslavil před nedávnem na své stálé pražské scéně Dobeška.

Zábavná, hravá, veselá i sugestivní, takto popisují odborníci a publicisté tvorbu divadla Sklep. Ještě před revolucí se jednalo o projev generačního hnutí, které bylo logickým pokračováním generace divadelníků šedesátých let, kam patřilo například brněnské Divadlo na provázku. V de-

vadesátých letech přerostlo působení divadla Sklep v umělecký i kulturní fenomén.

David Vávra a Tomáš Hanák patří k protagonistům divadla Sklep

Název souboru pochází ze skutečného sklepního prostoru domku babičky Davida Vávry, který tam v roce 1971 společně s Milanem Šteindlerem založil první divadelní skupinu s názvem Kobil klub. Kolem roku 1978 se začalo utvářet jádro souboru. Kromě Davida Vávry a Milana Šteindlera přibyl ještě Tomáš Vorel, František Váša, Eva Holubová nebo Tomáš Hanák. Od roku 1980 vystupovali v pražském kulturním domě Dobeška, který se stal jejich domovskou scénou na další dlouhá léta. Řadu představení odehráli také v Branickém divadle pantomimy. „Ta základní idea je v tom, že jsme si nikdy nedávali žádné základní ideje. A ničeho jsme v podstatě v divadelnictví nechtěli dosáhnout, kromě naší společné radosti, která je potom sdílená i s diváky. Když jste v pubertě a v post pubertě, tak musíte mít nepřítele. Normálně jsou to rodiče, ale my jsme byli v době komunismu, čili to byl komunismus,“ říká David Vávra.

Divadelní, filmová i hudební tvorba divadla Sklep je charakteristická především ve svém jazykovém plánu. Jedna z nejúspěšnějších her a následně i inscenací divadla Sklep jsou *Mlýny* z roku 1991. Text vznikl volně na motivy hry Václava Havla a Karla Bryndy *Život před sebou*. Hu-

morný příběh se odehrává v malé vojenské posádce kde si v Čechách na pozadí tuhé totality konce padesátých let. Premiéra *Mlýnů* byla v roce 1991. Režisér a herec Jiří Fero Burda říká, že po pětadvaceti letech jsou *Mlýny* spíše hrou o hře: „Každý už ví, o čem to je. Dříve se to hrálo třeba dvě a půl hodiny. Ale teď, jak se na to nabalují další a další volné variace, lidé se smějí čím dál víc a trvá to třeba i tři hodiny. Pak už jsme všichni vychechtaní.“ K dalším úspěšným divadelním kusům patří i *Hřmění*, parodie na televizní debatu, ve které literární kritici důkladně rozebrali nejslavnější knihu světa – Bibli.

U příležitosti pětáctyřicetileté existence fenoménu zvaného Divadlo Sklep natočila režisérka Olga Dabrowská celovečerní dokument nazvaný *Tajemství Divadla Sklep aneb Manuál na záchranu světa*.

(mk)

Letošní Skupova Plzeň nabídla 39 inscenací za pět dní

Celkem 39 představení, z toho patnáct soutěžících profesionálních divadel z ČR, nabídl v Plzni 32. ročník Mezinárodního festivalu loutkového a alternativního divadla. Přehlídka nabídla mimo soutěž i řadu představení na pomezí loutkového a alternativního divadla. Spojujícím článkem programu je loutka napříč uměleckými žánry. Program zavedl diváky do tradičního i méně tradičního loutkového divadla, do světa grotesky, opery, němého filmu, rockových koncertů i do oblasti nonverbálního divadla, klasické hudby, malby, videoartu či sochařství.

Na Šrámkův Písek zaměřilo 12 neprofesionálních divadelních souborů

Nejlepší neprofesionální divadelní soubory se sešly v Písku. Konal se tam 55. ročník tradičního festivalu Šrámkův Písek. Jde o největší přehlídku tuzemských experimentujících divadel. Do Písku postoupilo z krajských kol dvanáct nejlepších. Porota vybrala tři soubory, které nominovala na Jiráskův Hronov, což je nejstarší přehlídka ochotnických divadelních souborů v Evropě a možná i na světě. Byla založen roku 1931 v Hronově, rodišti spisovatele Aloise Jiráska.

JUBILEUM

Vlastimil Harapes (* 24. 7. 1946)

Vlastimil Harapes je považován za nástupce a pokračovatele největší osobnosti českého poválečného baletu M. Kůry. V době své vrcholné umělecké dráhy uplatňoval v rolích jak svou ideální fyzickou dispozici, eleganci i oduševnělou tvář, tak všestranně vyspělou techniku, kterou si zdokonaloval i studiem v Petrohradě v baletní škole Malého akademického divadla. K jeho závažným výkonům patří Romeo a Mercutio v Kůrově a Weiglůvě inscenaci Prokofjevova baletu *Romeo a Julie*, Escamillo ze Ščedrinovy *Vášně*, Spartakus z Chačaturjanova stejnojmenného baletu. Tančil samozřejmě i různé prince z baletních pohádek (*Louskáček*, *Labutí jezero*, *Popelka*). Po hosto-

vání na zahraničních scénách, kde si získal pevné postavení jako typický danseur noble romantického repertoáru, se do Národního divadla vrátil po roce 1989 jako choreograf a šéf baletu. Prosazuje zejména moderní taneční dramaturgii. Mladíčkého Harapese zaměstnávali filmoví režiséři i jako herce, hrál však i ve filmech ze sedmdesátých let.

Viktor Preiss se rozloučil s dvojrolí v komedii *Brouk v hlavě*

Dlouhým potleskem vestoje a výkřiky „Bravo!“ poděkovalo publikum ve zcela zaplněném pražském Divadle na

Vinohradech herci Viktoru Preissovi a jeho kolegům. Derniéru a současně 363. reprízu totiž měla mimořádně úspěšná inscenace frašky Georgese Feydeaua *Brouk v hlavě*, která plnila hlediště dvě desítky let. Preiss se navíc loučí s divadelním působením; do konce sezóny skončí další dvě inscenace, ve kterých hraje. Na představení se dostavili i kolegové, kteří inscenací v režii Jiřího Menzela během let prošli. *Brouk v hlavě* je divácky nejúspěšnějším projektem ve více než stoleté historii vinohradské scény.

Devětašedesátiletý Preiss působil v letech 1969-1983 v Městských divadlech pražských a pak na Vinohradech. Podle ředitele divadla Tomáše Töpfera je každá derniera bolestná. „Nezbývá nám, než toto rozhodnutí Viktora Preisse respektovat a těšit se na jeho další hereckou práci ve filmu, rozhlase a televizi,“ řekl.

Národní divadlo Brno chystá ambiciózní poctu Alfrédu Radokovi

Umělecky ambiciózní poctu režiséru Alfrédu Radokovi připravuje v roce 40. výročí jeho smrti brněnské Národní divadlo. V inscenaci nazvané *Otvírání studánek Alfréda Radoka* spojí motivy z jeho života s hudbou Bohuslava Martinů a Víta Zouhara. Významné místo v představení dostane také tanec, stejně jako videoprojekce. Jde o jeden z provozně nejnáročnějších počinů Mahenovy činohry pod sou-

časným uměleckým vedením, řekl novinářům autor a dramaturg Martin Sládeček.

Jean-Baptiste Gaspard Deburau

Před 170 lety zemřel v Paříži, aniž by se dožil padesátky, Jean Baptiste Gaspard Deburau (31. 7. 1796 – 7. 6. 1846), francouzský mim českého původu. Jeho původ je poněkud zahalen tajemstvím, v rodokmenu se objevuje až příliš mnoho jmen, neboť bylo snahou českých divadelních vědců prokázat, že Deburau byl původem skutečně Čech. Jak jinak, když se všichni shodují na tom, že se narodil v Kolíně, a to nikoliv nad Rýnem. Podle některý pramenů se původně měl jmenovat Jan Kašpar Dvořák, ale jak by k tomu jménu přišel, je poněkud nejasné. Jeho otcem byl totiž francouzský provazochodec Philippe Germain Deburau a matkou údajná Češka, s níž se onen kumštýř seznámil ve výše uvedeném Kolíně, Kateřina Králová. Možná však ani ona nebyla Češka, neboť i v našem českém Kolíně mohla pobývat Catherine Graff, jak jí říkají německé prameny. Každopádně se dvojici v poslední den července roku 1796 narodil v Kolíně syn. Rodiče se pak potulovali různě, kolem ostatně řádily revoluční a následně napoleonské války, takže pohyb jedné provazochodecké rodiny bylo jen těžko sledovat a zajímal pouze ty, kteří v nich mohli vidět potenciální špióny. Napoleon byl ještě u moci, když se rodina roku 1811 usadila v Paříži.

VZPOMÍNKA

Jiří Voskovec

Jiří Voskovec

1. července 1981 zemřel Jiří Voskovec (* 19. 6. 1905), vlastním jménem Jiří Wachsmann, herec, avantgardní dramatik, spisovatel, režisér, překladatel a textař nerozlučně spojený s Janem Werichem a Jaroslavem Ježkem. Pracovali spolu ve dvacátých a třicátých letech 20. století v Osvobozeném divadle. Koncem padesátých let se Jiří Voskovec natrvalo usídlil v USA. Až do

své smrti se živil jako divadelní a filmový herec. Výjimečný umělec a člověk, který prý vyznával heslo: „Když už jsme něco pro..ali, je důležité se z toho nepo..at.“

Jiřina Šejbalová (17. 9. 1905 – 23. 8. 1981)

Jiřina Šejbalová

Významná česká herečka Jiřina Šejbalová (provdaná Pipková) pocházela z rodiny s bohatým kulturním zázemím, různým uměleckým oborům se věnovali rodiče i prarodiče. Od roku 1928 získala stálé angažmá v Národním divadle, zde zůstala až do roku 1971, kdy odešla do penze. Kromě desítek stěžejních rolí na scéně Národního

divadla má na svém kontě i řadu postav ve filmu, později také v televizi. V šedesátých letech začala působit také pedagogicky, od roku 1968 byla profesorkou na pražské DAMU, kde vyučovala jevištní řeč.

Ladislav Pešek (4. 10. 1906, Brno – 13. 7. 1986, Praha) Životní osudy předků Ladislava Peška jsou kusem historie českého divadla. Babička Marie Pešková, jež hrála od roku 1860 u Zöllnerovy divadelní společnosti, se za svobodna jmenovala Thámová a v rodině se tradovalo, že zakladatelem jejich herecké dynastie byl pololegendární „vlastenec z Boudy“ Václav Thám. V Národním divadle v Praze působil Ladislav Pešek čtyřicet osm let a vytvořil na 320 jevištních postav. Rovněž významně zasáhl do vývoje českého filmu. S Československou televizí spolupracoval prakticky od zahájení jejího vysílání v roce 1953. S diváky se rozloučil rolí v televizní inscenaci *Václava Kašpara den pátý* vysílané poprvé v únoru 1986, necelých pět měsíců před jeho smrtí, 13. července téhož roku.

Adina Mandlová (28. 1. 1910 – 16. 6. 1991)

Když byla na výsluní popularity, proslula prvorepubliková ikona Adina Mandlová nejen svými ženskými půvaby a inteligencí, ale taky humorem. Po vzoru svého životního učitele Huga Haase trousila ironické poznámky a ještě ve své vzpomínkové knize *Dneska už se tomu směju*, která za hranicemi spatřila světlo světa v polovině sedmdesátých let, nešetřila nikoho a ani sebe samu. Poslední léta před smrtí se však z kdysi šarmantní dámy s ostrovtipem stala stařen-

ka sužovaná zdravotními neduhy. To je patrné i z dopisů, které na konci osmdesátých let psala své někdejší největší konkurentce Lídě Baarové z Kanady do Salzburgu. „Jistě máš nějaké přátele. My nemáme vůbec nikoho a s nikým si vůbec nepišu, jsme stále sami doma, nikam nechodíme a nikoho nezveme, je to někdy moc nudné, ale musíme nám to stačit. Život je jedno trápení a už jenom čekáme na smrt jako na vysvobození, nezlob se, že tě tak deprimuju, ale nemám skutečně nic radostného, co bych ti mohla napsat,“ napsala Mandlová Baarové v roce 1987. Také dopis z roku 1989 se nese v podobném duchu. „My máme jedno trápení za druhým, pořád nám něco je. Ben má ucpanou žílu v lýtku a bude to muset nechat operovat, v obou očích má katarakt, to bude taky operace, a já se toho osteoartritis sotva zbavím. No snad nám bude líp v budoucím životě, jestli to existuje,“ cituje dopis Mandlové jedno z posledních vydání hereččiných memoárů. Do rodné vlasti se Adina Mandlová vrátila až po smrti manžela Bena Pearsona na jaře roku 1991. Zbývalo jí pár měsíců života. Adina Mandlová zemřela 16. června 1991 v příbramské nemocnici.

Adina Mandlová ve filmu *Kristián*

Blanka Waleská (19. 5. 1910 – 6. 7. 1986)

Herečka Blanka Waleská patřila ve 20. století k významným osobnostem Národního divadla a českého herectví vůbec. Nevšední elegance, vysoce kvalitní mluvený projev, křehkost a zranitelnost, pečlivě propracovaná psychologie postav, to všechno byly atributy civilního herectví Blanky Waleské.

Marie Glázrová (11. 7. 1911 – 19. 2. 2000)

Významná česká herečka Marie Glázrová, vlastním jménem Glaserová, získala průpravu napřed soukromými lek-

cemi u Isy Grégrové, následně vystudovala dramatické oddělení Státní konzervatoře v Praze. S Národním divadlem byla vázána smlouvou až do roku 1987, ale aktivní herectví ukončila *Kočí hrou*, která se přestala uvádět po smrti Dany Medřické (1983). Byla provdaná za operního pěvce Eduarda Hakena (1910-1996), s nímž se seznámila v Národním divadle. Jejich jediná dcera Marie Hakenová (* 1948), vystudovala FAMU a jazyky na filozofické fakultě, pracuje jako novinářka a angažuje se také v politice.

Vlasta Fabiánová (29. 6. 1912 – 26. 6. 1991)

V letech 1932-1941 působila ve Státním divadle v Brně, odkud byla k 1. srpnu 1941 angažována jako členka činohry Národního divadla v Praze. Zde působila pod vedením řady režisérů až do nuceného odchodu do důchodu v roce 1977. Byla herečkou aristokratického zjevu se sametovým podmanivým hlasem a vytříbenou řečovou kulturou.

Vlasta Fabiánová

Věra Ferbasová (21. 9. 1913 – 3. 8. 1976)

Věra Ferbasová ve filmu *Andula vyhrála*, 1938

Věra Ferbasová patřila ve třicátých letech 20. století k nejoblíbenějším komediálním herečkám. Komik v sukních, jak jí často říkali, představitelka uličnic, falešných kočiček, děvčátek z venkova nebo vdoviček spadlých z nebe. Odmítla hrát v německých filmech, a tak zmizela z filmových ateliérů, aby se v nich ukázala o hodně později v rolích, při kterých mohla už jenom nostalgicky vzpomínat. Její poslední filmovou rolí byla tetička ve filmu *Jáchymě hod' ho do stroje*.

Miloš Kirschner (16. 3. 1927 – 2. 7. 1996)

Miloš Kirschner byl český loutkář, herec, zpěvák, dlouholetý ředitel a hlavní interpret Divadla Spejbla a Hurvínka. Chtěl se věnovat mezinárodnímu právu, ale před ukončením studií byl v padesátých letech zatčen a odsouzen za protistátní činnost. Po vykonání trestu byl zařazen do trestního oddílu mezi tzv. černé barony. Po skončení vojenské služby byl v roce 1951 přijat do Divadla Spejbla a Hurvínka. Už v roce 1952 začal, zprvu anonymně, interpretovat titulní role, aby ho v roce 1956 prof. Skupa jmenoval svým nástupcem. Kirschner tak pokračoval v jejich vývoji a zřetelně jej posunul. Ke klasickému lidovému humoru přibyl i jeho intelekt. Tradici sice přijal, ale pokračoval v ní s novými podobami jevištními i tématickými. Zasloužil se tak o to, že se Spejbl s Hurvínkem nestali muzeálními exponáty. Role Spejbla s Hurvínkem hrál 44 let. Byl jmenován čestným členem amerických loutkářů a uváděn ve světové encyklopedii *Who's Who in the World*. Podílel se na několika knížkách se S+H. Natočil množství gramofonových desek. Jen u firmy Supraphon získal kupříkladu zlatou desku

za 250 000 kusů desek v cizojazyčné verzi prodaných do zahraničí (což je světový unikát).

Eduard Cupák (10. 3. 1932 – 23. 6. 1996)

Je to dvacet let, co zemřel charismatický herec a skvělý dabér Eduard Cupák. Jeho herečtí kolegové na něj vzpomínají jako na přímého a zásadového člověka, který byl ale zároveň plachý a citlivý. O jeho hlase se mluvilo v superlativech a jak virtuózně s ním uměl zacházet.

Jiří Grossmann (20. 7. 1941 – 5. 12. 1971)

Byl známým hercem, zpěvákem, textařem, spolu s Miloslavem Šimkem tvořili známou autorskou a komickou dvojici.

Jiří Grossmann zemřel v nemocnici na Karlově náměstí ve věku pouhých třiceti let, příčinou jeho úmrtí byla Hodgkinova choroba, což je nádorové onemocnění mízních uzlin, které v té době bylo neléčitelné. Zatímco z divadelních her a povídek dvojice Š+G byl slyšet humor, z písňových textů Jiřího Grossmanna je znát zamyšlení a úzkostná touha, až se člověk ptá, zda náhodou nepramení z tušení blízkého konce. Nejvíce je to znát z posledního textu k písni *Závidím*, který Jiří Grossmann napsal pro Nadu Urbánkovou (vždyť já chci jen žít, jak žít se má a o nic víc, je to má touha šílená a té chci říct... / ... modrém mráčku volnost závidím a to věc je zlá, studentu v sáčku lásku závidím a to věc je zlá...). V každém případě divadelní a písňová tvorba v Jiřího Grossmannovi ztratila výrazného autora. Jeho tvorbu si lze občas připomenout ze starších nahrávek či nových vystoupení v podání mladších umělců.

Nostické (Stavovské) divadlo

Před 235 lety, a to 7. 6. 1781, byl položen základní kámen k Nostickému národnímu divadlu, dnešnímu Stavovskému, ve kterém je od roku 1783 nepřetržitý divadelní provoz, a patří tudíž k nejstarším evropským divadlům. Divadlo dal postavit osvěcenský aristokrat František Antonín hrabě Nostic Rieneck vedený touhou zvelebit své rodné město i duše svých bližních. Stavba trvala necelé dva roky. Prvá česká představení byla uvedena v roce 1785 náhodně a sporadicky, od roku 1812 již pravidelně o nedělích a svátcích odpoledne. V té době se tato představení stávají do jisté míry i záležitostí politickou. Odtud v obtížných letech po prohrané revoluci v roce 1848 vychází i idea vlastního Národního divadla. Pro stavbu Stavovského divadla bylo vybráno místo tradičních divadelních produkcí vedle Kotců a zároveň vedle Karlovy univerzity, neboť univerzita a divadlo byly chápány jako celek. Tato budova je postavena v klasicistním slohu a je vedle divadla v Leovenu ve Štýrsku jediným divadlem svého druhu v Evropě, které se zachovalo téměř v původním stavu do našich dnů. Zakladatel Nostic byl rakouský šlechtic, rodilý Pražák, nadšený zemský vlastenec, hrdý na minulost českého království. Stavěl divadlo se záměrem, aby se v něm pěstovala německá činohra a italská opera. Zásadně se však nevyhýbal ani produkcím v jiných jazycích. Na scéně Stavovského divadla působilo několik zakladatelských generací českých divadelníků. Od průkopníků bratří Thámů, J. N. Ště-

pánka až ke Klicperovi, J. K. Tylu, J. J. Kolárovi a dalším. Na tomto jevišti hrál např. i K. H. Mácha, zde byla uvedena první česká novodobá opera – Škroupův *Dráteník* v roce 1826, zde zazněla poprvé v roce 1834 píseň *Kde domov můj*. Stavovské divadlo je trvale spjato i se jménem Wolfganga Amadea Mozarta. Odehrály se v něm – mimo provedení jiných jeho děl – i světové premiéry dvou oper: slavného *Dona Giovanniho* (29. 10. 1787 – kterou Mozart sám dirigoval) a opery *La clemenza di Tito* (1791, při příležitosti korunovace Leopolda II.). Stavovské divadlo přilákalo ve své historii i řadu významných tvůrců evropského významu: působil zde jako kapelník Carl Maria von Weber, zpívala zde Angelika Catalani, koncertoval Nicolo Paganini, dirigovali zde Rubinstein, Carl Goldmark, Gustav Mahler, ze slavných činoherců zde vystoupili W. A. Iffland, F. Raimund, J. N. Nestroy, Wenzl Scholze a celá řada dalších.

8. 7. 1786 zahájilo činnost české **Vlastenecké divadlo Bouda**, které se nacházelo uprostřed Koňského trhu (dnešní Václavské náměstí), hrála se zde pravidelná česká divadelní představení.

12. 8. 1881 vypukl rozsáhlý **požár** v budově dostavěného **Národního divadla v Praze**, v průběhu několika hodin byla budova téměř zničena.

Druhý román Milana Kundery *Život je jinde* poprvé vyšel v Česku

Román Milana Kundery *Život je jinde* poprvé vychází v Česku. Na pulty knihkupců jej poslalo brněnské nakladatelství Atlantis. Román z přelomu šedesátých a sedmdesátých let vyšel ve francouzském překladu v roce 1973. Jediné české vydání je dílem exilového nakladatelství Sixty-Eight Publishers z roku 1979. V Česku byl dosud román jen těžko dostupný. Kniha pojednává o osudech naivního básníka Jaromila na pozadí společenského dění v Československu.

Sedmaosmdesátiletý brněnský rodák Milan Kundera žije ve Francii. Své nové knihy píše ve francouzštině a nesvěřuje českým překladatelům. Do Česka Kundera nejezdí, k dění v rodné zemi se vyjadřuje sporadicky. Výjimku udělal nedávno, když podpisem podpořil plány nového koncertního sálu v Brně.

Vyjdou dosud neznámé Havlovy deníky z vazby v roce 1977

Jednou z nejvýznamnějších akcí, kterou Knihovna Václava Havla pořádá k letošním nedožitým 80. narozeninám dramatika a politika, je vydání jeho dosud neznámých deníků z roku 1977. Pořizoval si je během několika měsíců vyšetřovací vazby, v níž se ocitl po zveřejnění Charty 77. Věrná faksimile nedávno objeveného diáře spolu s pěticí doprovodných textů vyjde v říjnu pod názvem Václav Havel: *Zápisky obviněného*. O existenci útržkovitých deníkových záznamů přibližujících nejbolestivější setkání Václava Havla s represivními složkami komunistické moci neměl dlouho nikdo ponětí. Sám Václav Havel se o nich nikde nezmiňoval a ani v rozhovorech s nejbližšími se ke své vězeňské zkušenosti příliš nevracel. Deníky objevil až před dvěma lety David Dušek při pořádání pozůstalosti Zdeňka Urbánka, překladatele, esejisty a celoživotního přítele Václava Havla.

Pavel Kohout představil nové vydání svého „memoárománu“

Nové vydání knihy *Kde je zakopán pes* o nerovném zápasu jedince s totalitním bezpečnostním aparátem představil v pražském Luxoru spisovatel a dramatik Pavel Kohout, který 20. července oslaví osmaosmdesátiny. Patří k nejvýraznějším a nejrozporuplnějším osobnostem české poválečné literatury. Život autora desítek ceněných her i románů je příběhem nadšeného komunistického básníka a později reformního komunisty, který skončil jako chartista a exulant proti vlastní vůli. V knize *Kde je zakopán pes*, která se čte jako dobrodružný román či detektivka, vylíčil nejdramatičtější úsek svého života. Jde o léta mezi intervencí Varšavského paktu v srpnu 1968 a 4. říjnem 1979, kdy byl se svou ženou Jelenou násilně odsunut do Rakouska. Románový prvek je jen v tom, že skutečný příběh skupiny zakázaných spisovatelů, jejich přátel i jejich protivníků je vyprávěn drsnosrstému jezevčíku Edisonovi. I ten se

stal bizarní obětí státního teroru, když byl jeho „páníček“ vyloučen i ze svazu chovatelů psů, a nemohl tedy plodit oficiální potomky.

Dům německých autorů připomenul 100. výročí narození Reinerové

Pražský literární dům autorů německého jazyka uspořádal vzpomínkový večer na spisovatelku Lenku Reinerovou (1916-2008). Poslední německy píšící pražská spisovatelka, která patřila k zakladatelům této instituce, se narodila právě před sto lety. Na Lenku Reinerovou osobně zavzpomínali její blízcí lidé – dcera Anna Fodorová a germanisté František Černý a Viera Glosíková. Život Lenky Reinerové byl poznamenán snad všemi dějinnými peripetemi, jimiž si střední Evropa ve 20. století prošla.

Reinerová se narodila v pražské česko-německé rodině. Od poloviny třicátých let pracovala jako novinářka v pražské redakci emigrantského časopisu *Arbeiter Illustrierte Zeitung*. V předvečer druhé světové války musela kvůli svému židovskému původu a levicovému přesvědčení uprchnout do Francie, kde ale byla po okupaci Německem zatčena a uvězněna. Později se jí podařilo dostat do mexického exilu. Zpět do vlasti se vrátila až po válce. Na počátku padesátých let byla Reinerová z politických důvodů rok a čtvrt vězněna. Také po roce 1968, kdy se veřejně angažovala, nesměla své práce publikovat a živila se jako překladatelka. Od osmdesátých let vydávala své knihy v někdejší východním Německu, českým čtenářům však zůstala téměř neznámá až do pádu komunismu.

Knihovna Václava Havla uvedla premiéru hry o Havlově ráčkování

Knihovna Václava Havla uvedla ve světové premiéře hru o Havlově ráčkování, kterou společně napsali Havel a dramatik Pavel Kohout. Zatím jedinkrát se hrála během setkání zakázaných spisovatelů na Havlově Hrádečku v roce 1974. Hru nazvanou *Pavel Havel: RR* představili v knihovně v podobě scénického čtení a vystoupil ní bratr bývalého prezidenta Ivan M. Havel, jeden z autorů Pavel Kohout a ředitel knihovny Michael Žantovský.

Lustigova cena pro Jiřího Stránského

Nositelem Ceny Arnošta Lustiga se letos v pátém ročníku stal v Praze spisovatel Jiří Stránský. „Vím, že statečnými či hrdiny jsou právě ti, co to o sobě nevědí. Prostě nějak museli konat, ač nevěděli jak a proč. O lidech, o nichž píší, píší také proto, že o svém hrdinství nevěděli. Prostě kovali, když jiní nekonali,“ řekl Jiří Stránský a dodal: „Máme takové heslo: Nekleknout před ničím, s čím nesouhlasím. Mám čistý svědomí, na rozdíl od těch, kteří ho čistý nemají.“

Vzpomenul také na chvíli, kdy jako předseda českého centra PEN klubu předával Lustigovi Cenu Karla Čapka.

Vzhledem k onemocnění Jiřího Stránského převzal cenu udělovanou Česko-izraelskou smíšenou komisí jeho

syn, architekt Martin Stránský. Ten připomněl osudy předků, kteří skončili v Osvětimi, i otcovy cesty, kdy byl vězněn po roce 1948 i v sedmdesátých letech.

„I když se Cena Arnošta Lustiga uděluje každý rok, považuji ji za opravdu významnou událost,“ uvedla primátorka Prahy Adriana Krnáčová. „Každá příležitost, kdy lze ocenit lidi, kteří přispěli k rozvoji humanity, lidskosti, odvahy a demokracie, je pro mě velmi důležitá. Je mi jasné, že to lidé nedělají kvůli nějakému ocenění, ale věřím, že i pro ně tato chvíle bude příjemná a budou z ní mít dobrý pocit,“ řekla také.

Premiér Sobotka, který cenu předával, ocenil Stránského zásadu stát si za svým přesvědčením a zdůraznil, že cenou byl oceněn člověk, který byl vystaven reálné perzekuci a reálnému nebezpečí. „Jsem přesvědčen, že do české společnosti se díky ní dostávají nové impulsy k tomu, abychom se řídili a rozhodovali podle humanistických ideálů. Cenu udělujeme bohužel v době, kdy v naší zemi sílí projevy netolerance a v některých případech i nenávisti,“ uvedl Sobotka.

Slavnosti se zúčastnila kromě ministrů, velvyslanců, kardinála i rektora Karlovy univerzity Lustigova sestra Hana Hnatová.

Jiří Stránský se narodil 12. srpna 1931. Jeho dědeček z matčiny strany byl Jan Malypetr, který se zúčastnil květnového povstání a jako jeho nejmladší účastník obdržel Vyznamenání za vojenské zásluhy 2. stupně. Před maturitou v roce 1950 byl Jiří Stránský vyloučen z gymnázia, tři roky nato obviněn ze špionáže a odsouzen za velezradu k osmi-letému žaláři. Ve vězení se setkal i se spisovatelem Františkem Křelínou, Josefem Knapem a Janem Zahradníčkem, kteří ho přesvědčili, že msta není životaschopné řešení. Na Bytízu poznal Zdeňka Rotrekla i Karla Pecku. Propuštěn byl v roce 1960.

Na základě povídky v *Mladém světě* se mu ozval režisér Martin Frič, jemuž dělal asistenta režie mj. u filmu *Hvězda zvaná Pelyněk*. Asistentem režie byl i u Hynka Bočana.

S ním později spolupracoval i na svém největším projektu, televizním seriálu *Zdivočelá země*, natočeném podle jeho próz i vzpomínek.

Do literatury vstoupil povídkovou sbírkou *Štěstí* (1969), která se do listopadu 1989 stala jeho jediným veřejným počinem. V letech 1992-2006 působil jako prezident Českého centra PEN klubu. Je nositelem Ceny Egona Hostovského (1992) a Ceny Karla Čapka (2006).

S Arnoštem Lustigem spojovalo Jiřího Stránského jak přátelství, tak i literární úsilí psát o lidech pronásledovaných, kteří si přesto uchovávají důstojnost a o své štěstí bojují v nerovných a vypjatých podmínkách.

(mk)

Velká kniha o Národním muzeu

Vyšla Velká kniha o Národním muzeu, nejucelenější publikace o největší muzejní instituci v České republice. Pokud má někdo rád muzea a zajímá ho, jak vznikala a jaké skvosty se v nich ukrývají, tak v tom případě by v jeho knihovně neměl chybět ani nový titul – *Velká kniha o Národním muzeu*. Výpravná publikace s bohatým obrazovým doprovodem je věnována historii největšího muzea České republiky, jeho sbírkám i objektům, které spravuje. Vedle Historické budovy na Václavském náměstí v Praze se tak čtenáři seznámí například i s Českým muzeem hudby, Náprstkovým muzeem, Muzeem české loutky a cirkusu v Prachaticích a dalšími. Kniha na 296 stranách prezentuje také výběr nejvýznamnějších sbírkových předmětů a nezapomíná ani na osudy významných osobností, které jsou s Národním muzeem spojeny. Na textech se podílel kolektiv autorů. V současné době jde o nejucelenější publikaci věnovanou Národnímu muzeu. Knihu je možné zakoupit za 330 Kč v muzejním obchodě Nové budovy Národního muzea, e-shopu Národního muzea nebo u vybraných knihkupců.

(mk)

JUBILEUM

Jan Vodňanský (* 19. 6. 1941)

Jan Vodňanský je spisovatel, herec, ale znám je především z dua, které vytvořil s Petrem Skoumalem jako zpěvák, autor textů písní a také jako lidový filozof.

Své texty ale už publikoval v 1963, např. v časopise *Mladý svět*. V té době se seznámil s hudebníkem Petrem Skoumalem, se kterým tvořil skoro dvacet let autorskou dvojici. Nejdříve spolu hráli v Redutě, Ateliéru a Divadle hudby, ale vrcholem jejich společné tvorby byly scénické koláže parodických scének, básní a písniček v Činoherním klubu. První z nich vznikla v roce 1969 pod názvem *S úsměvem idiota*, poté *Hurá na Bastilu* a *S úsměvem Donkichota*. Některé z jejich textů narážely na někdejší politickou situaci (např. píseň *Marsálové* se dotýkala invaze vojsk v srpnu 1968), a také proto se stali nepohodlnými. Koncem roku 1973, za normalizace, museli Jan Vodňanský a Petr Skoumal z divadla odejít a bylo jim zakázáno i účinkování v televizi a rozhlasu. Mohli vystupovat jen příležitostně na některých malých scénách (např. Klub Eden).

V roce 1973 Jan Vodňanský také vystudoval dálkově Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Psal básničky pro děti, texty k filmovým písním – především *Přijela k nám pouť* nebo *Jen ho nechte, ať se bojí*. Od podpisu Charty 77 byla i jeho sólová činnost omezoována. V osmdesátých letech se věnoval prakticky jen tvorbě pro děti, ale česká veřejnost se s jeho tvorbou mohla setkat i poslechem písničky *Jak dupou králíci*, kterou se podařilo „propašovat“ do silvestrovského vydání večerníčku *Bob a Bobek – králíci z klobouku*. Po listopadu 1989 Jan Vodňanský opět krátce spolupracoval s Petrem Skoumalem, vydal kompilaci své dřívější tvorby, ale stále vystupoval i pro děti (např. v pořadech *Júhele neděle* nebo *Studio Rosa*). Jan Vodňanský se často vyjadřoval k aktuálním politickým tématům – např. v roce 2003 podepsal prohlášení S komunisty se nemluví. Znal se dobře s Jiřím Voskovcem. V devadesátých letech přednášel filozofii na Filozofické fakultě a spolupracoval také s Ondřejem Neffem při propagaci internetu.

VZPOMÍNKA

Ludvík Vaculík (23. 7. 1926 – 6. 6. 2015)

Ludvík Vaculík byl český prozaik, fejetonista, publicista, autor manifestu *Dva tisíce slov* a zakladatel samizdatové edice *Petlice*. I po své smrti zůstává uznávaným autorem celé řady fejetonů, v nichž po svém navázal na českou fejetonistickou tradici a žánr fejetonu přetvořil na útvar o poznání útočnější a kritičtější.

Na IV. sjezdu čs. spisovatelů v červnu 1967 prohlásil, že „za dvacet let nebyla u nás vyřešena žádná lidská otázka“ (na tu dobu velice odvážný výrok), za což byl vyloučen z KSČ. Kromě *Dvou tisíc slov* se podepsal i pod *Charthu 77*. Ludvík Vaculík je pro některá svá díla (*Český snář*, *Morčata*) směřujícím k existencialismu, společně s Bohumilem Hrabalem, Karlem Peckou, Janem Kameníčkem, Libuší Moníkovou a dalšími tvůrci, považován za pokračovatele Franze Kafky.

Ludvík Vaculík

K vykreslení osobnosti spisovatele Ludvíka Vaculíka (LV) a jeho ženy Madly přetiskujeme několik otázek z posledního rozhovoru vedeného *Lidovými novinami*.

LN: Když tak rád zpíváte hymnu, nepřijde vám divné, že máme coby hlavní národní píseň kousek ze hry *Fidlovačka* aneb *Žádný hněv a žádná rvačka*? Místo obrany půdy „žádná rvačka“, místo vznešeného hymnu divadelní šlágr?

LV: *Není. Je to naopak skvělé!*

LN: Proč?

Madla Vaculíková: *Protože ona se tak zalíbila, nikoli že by byla složena s úmyslem být hymnou. Lidé sami si ji vybrali, a tak to má být.*

LV: *A protože všechny ty velké monumentální hymny se musely změnit. Všichni je museli změnit. Rakousko, Německo, Polsko, Rusko. Jen ta naše zůstala.*

LN: Proč? Proč je museli měnit?

LV: *Protože ta naše je ve své podstatě ekologická. Trvalý program. Kdežto ty ostatní byly poplatné režimu, který je prosadil. Se změnou režimu se musela měnit i hymna. Naše popisuje trvalý program. Proto se naše hymna drží už skoro sto let. A lidé ji milují skoro dvě stě let.*

LN: Ještě jednu věc bych potřeboval vysvětlit: já hymně nerozumím. Tedy té druhé sloce, která sice není hymnou, ale patří tam.

LV: *(spustí) Kde domov můj? / Kde domov můj? / V kraji znáš-li Bohu milém / duše útlé v těle čilém, / mysl jasnou,*

vznik a zdar / a tu sílu vzdoru zmar, / to je Čechů slavné plémě, / mezi Čechy domov můj, / mezi Čechy domov můj! Čemu nerozumíte?

LN: „Mysl jasnou, vznik a zdar a tu sílu, vzdoru zmar.“ Co znamená „a tu sílu, vzdoru zmar“?

LV: *Tam je gramatická jaksí... nejasnost. Tomu také nerozumím asi. A říkám si: Tož, nechám to tak. Nebudu si toho všimat.*

Jan Zábrana (4. 6. 1931 – 3. 9. 1984)

Jan Zábrana byl básník, prozaik, autor deníkových záznamů, editor a překladatel, jeden z nejvýznamnějších poválečných českých básníků. Narodil se v rodině, ve které oba rodiče byli učitelé, politicky činní v národně-socialistické straně. V politických procesech po roce 1948 byli oba odsouzeni k mnoha letům vězení. Jan Zábrana nebyl z politických důvodů přijat na FF UK. Po zatčení otce v roce 1952 se musel vystěhovat z rodinného domu v Humpolci. Přesídlil natrvalo do Prahy, kde v letech 1952-1954 pracoval jako zámečník a brusič. V té době se seznámil s výtvarníky a literáty mimo oficiální umělecké struktury, např. Vladimírem Holanem, Bohumilem Hrabalem a dalšími. Celoživotní přátelství navázal s prozaikem a publicistou Josefem Jedličkou a Josefem Škvoreckým. V roce 1955 byl Jan Zábrana přijat do Kruhu překladatelů a od té doby pracoval jako překladatel z ruštiny a angličtiny.

Vojtěch Zamarovský

(5. 10. 1919, Trenčín – 26. 7. 2006, Praha)

JUDr. Vojtěch Zamarovský byl slovenský historik, spisovatel a překladatel, jeden ze zakladatelů žánru literatury faktu v Československu. Věnoval se popularizaci starověkých civilizací a mýtů. Jeho díla byla přeložena do patnácti jazyků.

Jiří Taufer (5. 7. 1911, Boskovice – 3. 12. 1986, Praha)

Jiří Taufer byl též vlivným kritikem a svou literárně-politickou publicistikou modeloval (spolu s Ladislavem Štollem) literární život zvláště v padesátých letech.

František Gellner

František Gellner

(19. 6. 1881 – 13. 9. 1914, na haličské frontě)

František Gellner byl český nadaný básník, prozaik, kreslíř, karikaturista a ilustrátor, představitel tzv. generace anarchistických buřičů.

Vladislav Vančura (23. 6. 1891 – 1. 6. 1942)

Vladislav Vančura byl tvůrcem jazykově experimentujících poetických próz z historie i současnosti, dramatik, filmový scénárista. Vančura byl prvním předsedou uměleckého spolku *Devětsil*, spolutvůrcem programu avantgardní literatury. Spolupracoval též s komunistickým hnutím,

Vladislav Vančura

ale roku 1929 podepsal prohlášení proti novému gottwaldovskému vedení a byl z KSČ vyloučen. Z celé Vančurovy tvorby vyvěrá touha odstranit vše, co brání rozvoji svobodné lidské přirozenosti a aktivity. Autor zápasil s konvencemi dosavadní prózy. Nápadný je jeho jazyk čerpající z archaismů biblické češtiny, ale i z hovorové řeči. Čerpal i z tradice velkého evropského románu i současných podnětů expresionismu a dadaismu. Za okupace byl Vančura činný v odboji. V květnu 1942 za stanného práva byl zatčen a 1. června téhož roku popraven.

Josef Hora (8. 7. 1891 – 21. 6. 1945)

Josef Hora

Josef Hora byl básník, prozaik, literární kritik, překladatel, významný představitel proletářské poezie ve dvacátých letech 20. století a autor reflexní lyriky času a ticha v letech třicátých.

Absolvoval gymnázium v Roudnici a v roce 1916 dokončil studium práv v Praze. V roce 1918 začal díky Ivanu Olbrachtovi pracovat v *Právu lidu*. Posléze v letech 1920-1929 řídil kulturní rubriku *Rudého práva*. Po vyloučení z KSČ v roce 1929

přešel do *Českého slova*, kde setrval až do roku 1940. Jako předseda Obce československých spisovatelů byl Josef Hora jedním z předních organizátorů jednotné fronty umělců proti fašismu. Německou okupaci prožíval již velmi nemocen, léčil se v Dobříši a ve Vrážích. Zemřel v prvních poválečných dnech, jeho hrob je na vyšehradském Slavíně. Josef Hora byl jako první jmenován národním umělcem in memoriam.

Karel Toman (25. 2. 1877 – 12. 6. 1946)

Karel Toman, vlastním jménem Antonín Bernášek, byl český básník, novinář a překladatel z francouzštiny, představitel tzv. generace anarchistických buřičů. Je autorem lyrické, milostné a meditativní poezie.

Karel Václav Rais (4. 1. 1859 – 8. 7. 1926)

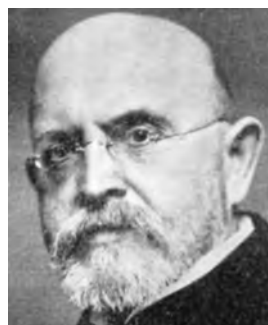
Karel Václav Rais

K. V. Rais je znám především jako český prozaik s regionálním zaměřením na Podkrkonoší a Hlinecko, autor knih pro děti a mládež. Je jedním z představitelů českého literárního realismu a tvůrců tzv. venkovské prózy.

Alois Jirásek

(3. 8. 1851 – 12. 3. 1930)

Alois Jirásek byl český prozaik, dramatik a politik, autor řady historických románů a představitel realismu a tvůrce historické-

Alois Jirásek

ho realistického románu. Pracoval jako učitel dějepisu na gymnáziu v Litomyšli a Praze, kde se spřátelil s mnoha vynikajícími osobnostmi českého národa – například s M. Alšem, J. V. Sládkem, K. V. Raisem, J. S. Macharem, Z. Nejedlým. Navštěvoval i umělecký kroužek v kavárně Union na Národní třídě, kde se scházeli Mikoláš Aleš, Josef Václav Myslbek, František Ženíšek, Antonín Wiehl a další. Pracoval jako redaktor časopisu *Zvon*. Byl zastáncem samostatnosti českého a slovenského národa a jako jeden z prvních podepsal Manifest českých spisovatelů.

Jan Neruda (9. 7. 1834 – 22. 8. 1891)

Jan Neruda

Jan Neruda byl významný český básník, prozaik, novinář, dramatik, literární a divadelní kritik a v neposlední řadě vůdčí představitel literárního hnutí družiny májové, průkopník kritického realismu. Je mu přisuzována významná úloha v tvorbě českého fejetonu. Velmi často cestoval, navštívil Paříž, Balkán, Orient, Itálii a Německo. Stal se žurnalistou, nejprve psal pro německý časopis, později pracoval jako fejetonista v deníku *Čas*,

poté v *Hlase* a od roku 1865 v *Národních listech*. Jan Neruda se aktivně podílel na politickém ruchu, podílel se na formování demokratického křídla mladočeské strany. Byl neaktivnějším členem literární skupiny, která připravila almanach *Máj*. Stal se hlavním mluvčím májovců v polemikách s představiteli konzervativního pojetí české literatury.

Karel Havlíček Borovský (31. 10. 1821 – 29. 7. 1856)

Karel Havlíček Borovský

Karel Havlíček Borovský, pseudonym Havel, vlastním jménem Karel Havlíček, byl český básník, novinář, ekonom a politik. Je považován za zakladatele české žurnalistiky, satiry a literární kritiky. Narodil se v obci Borová (dnešní Havlíčkova Borová) u Přebyslavi a začal se podepisovat podle místa narození – Karel Havlíček Borovský. Pocházel ze zámožné kupecké rodiny. Byl vychovatelem v rodině univerzitního profesora v Moskvě, po návratu do vlasti v roce 1848

pracoval jako redaktor *Národních novin* a v červenci byl zvolen poslancem říšského sněmu. Byl ale více novinářem než poslancem, funkce poslance se vzdal. Díky Havlíčkovi měly *Národní noviny* velký vliv na české veřejné mínění. Když Rakousko začalo obnovovat absolutistickou vládu, většina českých liberálních politiků zanechala svojí činnosti, Havlíček ale pokračoval, a byl proto šikanován policií i soudem. 16. prosince 1851 byl zatčen a odvezen do

vyhnanství do Brixenu. I tam se snažil studovat, překládat a tvořit. Z Brixenu se vrátil v květnu 1855. Pár dní před jeho návratem mu zemřela žena. Do Prahy mohl jen na návštěvu, trvalý pobyt mu nebyl povolen. Čekalo ho tam odmítavé chování jeho známých. Pouze Palacký, Němcová, Trojan a pár dalších přátel se k němu veřejně hlásilo i přes atmosféru strachu vyvolanou Bachovým absolutismem. V té době mu lékaři diagnostikovali pokročilou tuberkulózu. Zemřel velmi brzy, v pětatřiceti letech.

Josef Kajetán Tyl (4. 2. 1808 – 11. 7. 1856)

Josef Kajetán Tyl

J. K. Tyl byl dramatik, redaktor a herec. Byl nejvýraznější osobností českého divadla i literatury ve třicátých a čtyřicátých letech 19. století a stál v té době v centru národního a vlasteneckého dění. Narodil se v Kutné Hoře, jeho otec byl krejčím a vojenským muzikantem. Tyl studoval na gymnáziu v Praze a od roku 1826 v Hradci Králové, kde bydlel u Klicpery. Do Prahy se vrátil na filozofii, ale již v roce 1829

hraje české hry u Hilmarova kočovného divadla. Po rozpadu divadla hrál Tyl v německých divadelních společnostech v Bavorsku, v Sasku a v Itálii. Roku 1832 našel práci jako účetní v kasárnách v Praze, ale zůstal nadále ochotníkem a nadto se stal redaktorem např. slavného dvouměsíčníku *Pražský posel*, roku 1833 redaktorem časopisu *Jindy a nyní*, jehož jméno po roce změnil na *Květy české* a posléze na *Květy* (pod tímto názvem vycházejí dodnes). Vedl je do roku 1836 a pak znovu v letech 1840-1845. Začal překládat divadelní hry z německých originálů a také Shakespeara. Pustil se i do vlastních dramát. Roku 1834 založil se skupinou přátel Kajetánské divadlo, mezi jehož členy patřili také K. H. Mácha, J. J. Kolár, K. Sabina a další. Tyl se osvědčil jako herec i organizátor – byl režisérem, dramaturgem, opatroval rekvizity, maloval kulisy i upravoval hry. Byl právem přesvědčen, že divadlo může sehrát nezastupitelnou roli v probouzení národního vědomí i v šíření kultury a vzdělání v nejširších vrstvách národa. Roku 1842 opustil práci v kasárnách, stal se režisérem českého divadla v Růžové ulici v Praze, od roku 1846 působil jako dramaturg českých her ve Stavovském divadle. Záhy se stal jedním

z nejčtenějších českých prozaiků, třebaže se jeho díla, plná sentimentálního vlastenectví, nepozvedla nad dobový průměr. Vlastně jen rané dílo, fraška *Fidlovačka* (1834), v níž poprvé zazněla se Škroupovým nápěvem píseň *Kde domov můj*, si všímá výlučně národního zápasu. Ale i dramata ze současného života (*Paličova dcera*, *Paní Marjánka*, *matka pluku*), dramatické báchorky (*Strakonický dudák*, *Lesní panna*) a historické hry (*Kutnohorští havíři*) byly inspirovány soudobými společenskými a politickými problémy.

Tyl se také aktivně účastnil veřejného života. Roku 1848 byl zvolen setníkem Svornosti (součást ozbrojené národní gardy), pracoval ve Slovanské Lípě, účastnil se přípravy Slovanského sjezdu a stal se i poslancem říšského sněmu. Tragický zlom v jeho životě znamenala léta bachovského absolutismu. Roku 1851 byl rozpuštěn český soubor Stavovského divadla a Tyl přišel o místo dramaturga. Založil proto z propuštěných herců kočovnou společnost, a protože mu byla žádost o divadelní koncesi úředně zamítnuta, najal si koncesi cizí a až do konce života putoval jako kočovný herec po českých městech a venkově. Léta 1851-1856 byla plná utrpení a hmotného strádání. Čas na vlastní literární práci mu nezbýval, jen ještě pro potřeby společnosti narychlo upravoval cizí hry. Vyčerpán umírá Tyl předčasně v osmačtyřiceti letech na „štaci“ v Plzni, zde je pochován na Mikulášském hřbitově. Jeho pohřbu se však účastnily nepřehledné zástupy obyvatel Plzně i okolí a byl pohřben za zvuků písně *Kde domov můj*.

Václav Hanka (10. 6. 1791 – 12. 1. 1861)

Václav Hanka byl básník, filolog, národní buditel, „objevitel“ Rukopisu královédvorského a zelenohorského.

J A R O S L A witez nad Tatary

Zviestuii vam powiest weleslawnu,
o velikych potkach, lutych boiech,
nastoite i weš swoi um zbieraite,
nastoite i nadiwno wam sluchu.
Ve wlasti kdie Olomuc wewodi,
iesto tamo hora nevwysoka,
nevwysoka Hostainow iei imie,
mati božia divy tamo tworsi.

Vydáno 1823

1. 7. 1891 byla založena **Ústřední knihovna v Praze**, dnes Městská knihovna.

KINEMATOGRAFIE

Archivní sci-fi *Ikarie XB 1* přišla v polovině června do kin

Dříve než *Vetřelec*, *Solaris* či film *2001: Vesmírná odysea* dobyla filmová plátna česká sci-fi režiséra Jindřicha Poláka *Ikarie XB 1*. Premiéru měla v roce 1963 a v kinech ji tehdy zhlédlo na 550 000 diváků. Digitálně zrestaurovaná kopie byla letos uvedena v Cannes. Příběh byl zasazen do roku 2163, kdy kosmická loď *Ikarie XB 1* putovala k Alfé Centauri za průzkumem mimozemských forem života. Její posádka je daleko od sluneční soustavy vystavena nezná-

mým hrozbám. Ale veze si s sebou i řadu svých všedních lidských starostí a radostí.

Krajinou domova

Cyklus osmi filmů pod názvem *Krajinou domova* si vyžádal deset let příprav a je možné, že po jeho odvysílání změní pohled mnohých na to, jak vnímat českou, moravskou a slezskou krajinu.

Výpravný dokumentární seriál s vysíláním jednotlivých dílů začal v dubnu letošního roku. V každém z nich je ori-

ginálním způsobem zachyceno dvanáct konkrétních oblastí, kterými se představí všechny hlavní typy české a moravské krajiny – hory vystupující nad horní hranici lesa, stepi, kras, pahorkatiny a vrchoviny nebo nížiny s lužními lesy. V každé z krajin objevovali tvůrci dokumentu její nejdivočejší, nejpůvodnější podobu. V té pak nalézají desítky vzácných druhů rostlinné a živočišné říše a zrovna tak si všimají nejosobitějších lidských sídel, hradů, zámků a vesnic.

Cyklus *Krajinou domova* tvoří obsahem i formou pozoruhodné filmy, ve kterých je na českou přírodu nahlíženo jinak, než bývá zvykem. „Je zachycena velkolepým způsobem během všech čtyř ročních období a s využitím nejmodernější techniky. Díky nezištným dárcům jsme měli možnost natočit filmy o naší zemi tak, jako to dělají světové produkce. Vznikl tak neobyčejný projekt, který změní vnímání české a moravské krajiny,“ prohlásil dokumentarista Petr Krejčí.

Česká, moravská a slezská krajina jsou v rámci Evropy unikátní. Na relativně malém území je soustředěno takové množství krajinných typů, že to nemá srovnání. Za tím vším stojí nejen poloha uprostřed kontinentu, ale hlavně geologická pestrost, od níž se odvíjí mnoho dalšího.

V osmi půlhodinových filmech spatří divák českou krajinu tak, ji ještě neviděl. Proletí se kolem Řípu směrem k siluete zříceniny hradu Hazmburku, jejíž stín je snad ještě impozantnější než samotný hrad. Jen těsně za letu mine kříž na skále nad Svatým Jánem. Vyletí oknem zámku v Ploskovicích, prodere se korunou starého stromu, aby posléze zakroužil nad zámeckým parkem. Proletí jesenickými mlhami, aby o kus dál mohl jen tak levitovat nad bělokarpaty loukami, plnými orchidejí. Bude se vznášet nad prosolenou pánví západočeského Soosu, nad lesy Vysočiny i nad rovinami Polabí. Prozkoumá také velkolepost největších evropských skalních měst, zahlédne známá města i malebné vesnice. A pak se spustí k zemi. Tak blízko, že ho omámí jedovaté výpary zemských plynů. V úplném makrodetailu si prohlédne masožravé rostliny, pozná vzácné evropské orchideje a uvidí, co žije v obyčejné tůni. Bude pozorovat nejzajímavější druhy české přírody, o kterých možná ani netuší, že zde s lidmi žijí. Uvidí kouřit vrchy, které nikdy nebyly sopkami. Spustí se do hlubin propastí a vstoupí do podzemního světa jeskyní. Bude žasnout nad velkou nížinou řekou, ve které teče voda jako z ledovců nebo nad řekou, která se tak divoce větví uprostřed lužních lesů, že připomíná Amazonii.

Prostě divák bude žasnout, protože možná teprve v tomto dokumentu uvidí, kde to vlastně žije, v zemi s pozoruhodnou krajinou, *Krajinou domova*.

(mk)

Karlovarský festival zahájil koprodukčním snímkem *Anthropoid*

Zahajovacím snímkem karlovarského festivalu byl 1. července film britského režiséra Seana Ellise o atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha *Anthropoid*. Hlavní karlovarská soutěž uvedla film *Vlk z Královských Vinohrad* režiséra a scenáristy Jana Němce, který v březnu zemřel, a slovensko-český koprodukční film *Učitelka* Jana Hřebejka. Svůj poslední film natáčel Němec (1936-2016) loni na festivalech v Cannes a právě v Karlových Varech na základě vlastních autobiograficky laděných vzpomínek. Hlavní

postavou Hřebejkova snímku je zdánlivě empatická a laskavá třídní učitelka, která však prostřednictvím svých žáků manipuluje jejich rodiči.

Cenu prezidenta MFF Karlovy Vary převzala na 51. ročníku této přehlídky Jiřina Bohdalová. Herečka slavila začátkem května pětadesátiny. Při této příležitosti byl uveden jeden ze zásadních snímků české kinematografie, drama *Ucho* režiséra Karla Kachyni. Bohdalová natočila 84 celovečerních filmů. Přibližně stejný počet rolí ztvárnila v televizních snímcích a seriálech.

Tradice znělek s významnými osobnostmi pokračuje připomenutím dalšího domácího jubilanta Zdeňka Svěráka. Natáčení se ujal režisér Ivan Zachariáš. Scénárista, autor divadelních her, spisovatel, herec a textař Svěrák převzal Cenu prezidenta předloni.

Aňa Geislerová, Jamie Dornan a režisér Sean Ellis propagovali snímek *Anthropoid* na festivalu v Karlových Varech

Restaurovaný *Baron Prášil* zahájil zlínský festival

Světová premiéra digitálně restaurovaného snímku režiséra Karla Zemana (1910-1989) *Baron Prášil* zahájil filmový festival pro děti a mládež ve Zlíně. Jak uvedl spoluzakladatel nadace české bijáky Petr Šikoš, náklady na jeden snímek činí 1,2 miliónu korun. Novou podobu pětapadesát let starého snímku přivítala i Zemanova dcera Ludmila jako dědička autorských práv. V plánu nadace je i restaurace Zemanovy *Cesty do pravěku*.

Festival nabídl 361 snímků z 56 států, letos byl zaměřen na francouzskou kinematografii a 80. výročí založení zlínských filmových ateliérů. Připomenul osobnosti, které zde působily, například Hermínu Týrlovou, Karla Zemana, Josefa Pinkavu či Zdeňka Lišku. Zlín Film Festival je nejstarší a největší filmovou přehlídkou svého druhu na světě.

Animovaný celovečerní film s Hurvínkem bude uveden za rok

Nový celovečerní 3D animovaný film s legendární postavou Hurvínka nazvaný *Hurvínek a kouzelné muzeum* bude mít příští rok premiéru. Na zlínském filmovém festivalu to uvedl režisér a producent filmu Martin Kotík. Film vypráví příběh o Hurvínkovi, loutkovém muzeu a oživlých loutkách. Koprodukční snímek vzniká ve třech zemích, kromě Česka také v Rusku a Belgii. Už dnes jsou předjednané také

premiéry v Německu, Polsku, Slovensku, Maďarsku, je zájem z řady zemí, řekl ČTK Kotík. Hurvínek patří mezi legendy českého loutkového divadla, děti i dospělí baví již devadesát let, jeho otec Spejbl je o šest let starší.

Po letech výjimečná účast českých filmů na festivalu v Cannes

V oficiálním programu a dalších důležitých sekcích festivalu v Cannes byla po dlouhé době viditelně zastoupena česká kinematografie. Na filmovém trhu Marché du Film se promítaly snímky *Nikdy nejsme sami* Petra Václava, *Laputa* Jakuba Šmída, animovaný celovečerní film *Pat&Mat* Marka Beneše, *Aldabra* Steva Lichtaga. Česká tvorba byla opět zastoupena i v česko-slovenském pavilonu prostřednictvím Českého filmového centra (ČFC). Krátký animovaný snímek Jana Sasky *Happy End* byl zastoupen v oficiální sekci La Quinzaine des Réalisateurs, která existuje od roku 1969 a představuje celovečerní i krátké filmy a dokumenty. Český producent francouzského původu Artemio Benki ze společnosti Sirena Film byl zastoupen dvěma koprodukce-mi s Francií. V hlavní soutěži MFF Cannes jde o film Oliviera Assayase *Personal Shopper (Osobní nákupčí)*, duchařský příběh ze světa módy současné Paříže.

Hlavní cenu na Anifilmu získal americký snímek *Anomalisa*

Hlavní cenu v Mezinárodní soutěži celovečerních filmů pro dospělé na treboňském Anifilmu získali režiséři Charlie Kaufman a Duke Johnson za snímek *Anomalisa*. Nejlepším snímkem Mezinárodní soutěže celovečerních filmů pro děti vyhlásila porota francouzsko-belgický film *Phantom Boy* režisérů Alaina Gagnola a Jean-Loup Felicioliho. Uspěla i česká tvorba, v kategorii studentských snímků zvítězil *Happy End* režiséra Jana Sasky z pražské FAMU. Letos poprvé mohli diváci vybírat nejlepší český film. Tím se stal snímek *Až po uši v mechu* režisérů Filipa Pošivače a Barbory Valecké. Anifilm podle odborníků patří mezi deset předních světových přehlídek svého druhu, letos nabídnul šest soutěží. Diváci mohli v Třeboni vidět filmy proslulých autorů, jako jsou například Charlie Kaufman, Adam Elliot, Theodore Ushev či Ihor Kovaljov. Členem poroty byl na-

příklad i Jan Pinkava, český výtvarník a režisér, který jako dítě na konci šedesátých let s rodiči opustil Československo. V roce 1993 začal pracovat pro studio Pixar a nyní vyvíjí speciální animovaný obsah pro Google. Pinkava je držitelem Oscara za animovaný film z roku 1997.

V Ostravě začal vznikat film na motivy knih *Deník Ostravaka*

V Ostravě začala vznikat filmová komedie na motivy knih *Deník Ostravaka*. V hlavní roli se představí Igor Chmela a točit se bude i na festivalu Colours of Ostrava. První klapka padla v budově, kde před lety sídlilo ředitelství těžební společnosti OKD. Ve filmu si možná zahraje i autor předlohy, který vystupuje pod pseudonymem Ostravak Ostravski. Ve smlouvě nechal klauzuli, že pokud se mu scénář nebude líbit, může projekt zastavit. Nakonec ji nevyužil.

Do kin přichází film o horolezci Smítkovi popraveném nacisty

Do českých kin vstoupil film *Tenkrát v ráji*, který vypráví příběh legendárního horolezce Josky Smítka (1919-1945) zavražděného nacisty. Podle scénáře a knihy Josefa Urbana, podepsaného také pod projekty *Habermannův mlýn* a *7 dní hříchů*, jej natočili Lordan Zafranovič, Peter Pálka a Dan Krzywoň. V hlavní roli se představí olympijský medailista a mistr světa ve vodním slalomu Vavřinec Hradílek. Prošel náročným hereckým tréninkem, který trval půl roku. Poté se ocitl po boku skutečných hereckých hvězd. Partnerkou ve filmu mu byla Vica Kerekes. Jeho soka, majora SS Gerkeho, ztvárnil Jan Budař. Dále se ve filmu objeví německý herec Jürgen Heinrich nebo Simona Stašová.

Po okupaci Československa byl Joska Smítko, který začínal na Hruboskalsku slézat pískovcové skály jako osmnáctiletý a brzy podle pamětníků neměl ve své technice konkurenci, nasazen na nucené práce. Po útěku se skrýval ve skalách, nedaleko kterých vyrůstal, a v okamžicích osamění snil o ženě, kterou potkal ještě před válkou v Tatrách. Nakonec byl dopaden a ještě s několika jinými horolezci odvezen do Terezína. Ke konci března 1945, těsně před skončením války, byla většina z nich včetně Smítka popravena.

VZPOMÍNKA

Jan Špáta (25. 10. 1932, Náchod – 18. 8. 2006, Praha) Jan Špáta byl jedním z nejznámějších a nejuznávanějších českých dokumentaristů, kameraman, režisér a pedagog. Zanechal výraznou stopu v české dokumentární kinematografii šedesátých, sedmdesátých, osmdesátých a devadesátých let 20. století. V letech 1952-1957 studoval kameru na FAMU. Od roku 1957 pracoval jako kameraman filmových týdeníků, reportážních a dokumentárních filmů v Krátkém filmu Praha. Jako kameraman pracoval téměř se všemi tehdejšími dokumentaristy. Nejvýznamnějším spolupracovníkem byl pro něj Evald Schorm. Tato spolupráce silně ovlivnila i jeho touhu po samostatné režii. Od jeho prvního autorského filmu *Největší přání* z roku 1964 se da-

tuje jeho samostatná režijní tvorba, přestože nadále pracuje jako kameraman. Hned tento jeho první film spolu s následujícím *Respice finem* získaly nejvyšší pocty na domácích i zahraničních festivalech. Za třicet čtyř let režijní práce natočil 107 autorských filmů, za něž obdržel přes šedesát cen na domácích a zahraničních filmových festivalech. V šedesátých letech vyučoval na německé Hochschule für Film und Gestaltung v Ulmu a na pražské FAMU kameru. Od vzniku katedry dokumentární tvorby byl jejím pedagogem, v devadesátých letech byl jmenován docentem a později profesorem.

Zdroj: VOŠP

FOTOGRAFIE

Petr Sirotek v Leica Gallery

Pražská Leica Gallery vystavuje fotografie Petra Sirotky, jehož jméno je spjato především s filmovou kamerou – v sedmdesátých letech minulého století pracoval autor v Krátkém filmu Praha, kde za patnáct let natočil více než dvě stovky dokumentů. Profesionální dráhu Petra Sirotky nasměroval fenomén pouličních fotografů, se kterými se setkal v dětství v pražských ulicích. V šedesátých letech se nejprve vyučil fotografem a v letech 1965-1969 pokračoval ve studiu umělecké fotografie a filmové kamery na Filmové fakultě AMU. První velký úspěch zaznamenal při výstavě svých fotografií na fotografickém veletrhu Photo-kina 1968 v Kolíně nad Rýnem, za což o dva roky později získal cenu UNESCO.

Zásadní zlom v jeho fotografické a dokumentární profesní dráze přišel v roce 1973, když jako oficiální kameraman a fotograf doprovázel první československou horolezeckou expedici do Nepálu na pátou nejvyšší horu světa Makalu (8 481 m n. m.). V jeho fotografiích se mu podařilo neopakovatelným způsobem zachytit každodenní život místních obyvatel žijících ve městě i v extrémních přírodních podmínkách. Sirotek byl na řadě míst prvním, kdo místní obyvatele profesionálně portrétoval v moderní době nedotčeném prostředí.

Z expedice vznikly dvě cestopisné publikace s jeho fotografiemi *Řeka jménem červánky* a *Šivova velká noc* (autor Jaromír Wolf). Velký úspěch zaznamenaly také jeho dva autorské dokumentární filmy – *Himálaj 73* získal Cenu Ministerstva školství ČSSR a film *Země pod Himálajem* se stal na několik let nejprodávanějším československým dokumentem. Ve stejném roce se Sirotek začal zabývat také uměleckou fotografií, nasnímal stovky portrétů a poprvé se v jeho tvorbě objevilo téma zátiší. Jeho fotografická díla mistrným způsobem zpracovávají téma času a jeho plynutí.

Petr Sirotek: *Nosič*, Nepál 1973

Jak již bylo řečeno, od poloviny sedmdesátých let začal Sirotek pracovat jako kameraman v Krátkém filmu Praha. Za téměř patnáct let svého působení zde natočil přes 200 filmových dokumentů a realizoval dvě desítky autorských filmů. Za kameramanskou práci na filmech *Narozeniny a Jakou barvu má Písek* (režie Milan Peer) získal Cenu Ministerstva kultury ČSSR.

Během sametové revoluce dokumentoval události pro televizi CNN. V následujících letech absolvoval několik zahraničních expedic, při kterých vytvořil cestopisné filmy z celého světa. Z jeho posledních velkých projektů je třeba připomenout práci kameramana a fotografa na sérii České televize o historii velkých horolezeckých výstupů československých expedic *České himálajské dobrodružství*.

Současná výstava fotografií Petra Sirotky pod názvem *Okamžiky uplynulých let* v Leica Gallery Prague představuje dva zásadní cykly z jeho bohaté tvorby: zátiší a fotografie z Nepálu. Při příležitosti konání výstavy vycházejí dvě publikace, které shrnují Sirotkovo celoživotní dílo.

(mk)

Výstava fotografií na Železničním mostě

Na Železničním mostě v Praze se divákům představují velkoformátové třímetrové fotky ženských těl popsanych básněmi v expozici, která má název *Těla básní*.

Výstava *Těla básní* na Železničním mostě

V roce 2005 založili uměleckou skupinu *Těla básní* právník a básník Petr Eiche, umělecký fotograf a tanečnick Miloš Tancibudek a programátor a fotograf Jiří Řehořek. Jejich společné zájmy tanec, láska k ženám a poezii je nakonec dovedly až k realizaci odvážného projektu – výstavy obřích fotografií přímo na Železničním mostě. V minulosti již proběhlo několik výstav pod stejným názvem i se stejnou tematikou, například v prosinci 2009 až únoru 2010 ve Vinohradském pavilonu nebo v roce 2011 na podzim ve Společenském domě v Neratovicích. Pod stejným názvem *Těla básní* bylo v minulých letech vydáno i několik kalendářů. Instalace současné výstavy na Železničním mostě v Praze potrvá do konce července.

(mk)

Muzeum kubismu ukazuje Sudkovy fotografie moderní architektury

Dosud nikdy nepublikované fotografie moderní architektury od fotografa Josefa Sudky představuje výstava v muzeu kubismu v Domě U Černé Matky boží v Celetné ulici. Připravilo ji Uměleckoprůmyslové museum, které spravuje velkou část Sudkovy pozůstalosti a je také autorem nové kubistické expozice. Výstava je zároveň příspěvkem

muzea k dvojitému jubileu Josefa Sudka (1896-1976), které na letošní rok vychází. Výstava na Sudkových snímcích ukazuje stavby Josefa Gočára, Jaroslava Fragnera, Pavla Jánáka, Jana Kouly či Richarda Podzemného. V domě, jenž sám o sobě je významnou kubistickou památkou, potrvá do 18. září.

Kniha mapuje pohnuté osudy pamětníků nacismu a komunismu

Dramatické životy sedmnácti pamětníků nacismu a komunismu z Olomouckého kraje mapuje kniha fotografa Jiřího Doležela *Stopy paměti*. Příprava knihy zabrala zhruba rok a pět zpovídání pamětníků se jejího dokončení už nedožilo. Mezi oslovenými pamětníky je například nedávno zesnulý Alfréd Jánský z Prostějova, který na sklonku druhé světové války společně s několika dalšími vězni uprchl z koncentračního tábora Osvětim. Kniha pojednává také o emeritním profesorovi z prestižní americké Yale University Leopoldu Pospíšilovi, tvůrci českého státního znaku Jiřím Loudovi, zahraničních vojácích z Anglie i od Dukly či skautech. Svůj pohnutý životní příběh vypráví i sudetská Němka, která byla po válce internována ve sběrném táboře pro Němce v Nových Hodolanech na kraji Olomouce.

Cenu Olgy Havlové letos získal nevidomý fotograf Václav Fanta

Cenu Olgy Havlové letos získal fotograf Václav Fanta – muž, který před pětadvaceti lety přišel o zrak, spoluzakládal někdejší Katolickou nadaci pro nevidomé, založil pěvecký sbor nevidomých Vokál a je také autorem deskové hry pro nevidomé. Nadace Olgy Havlové zveřejnila výsledky hlasování poroty na slavnostním večeru ve výstavní síni Mánes. Na ocenění pro osobnost, která navzdory svému zdravotnímu postižení pomáhá jiným znevýhodněným lidem, navrhla veřejnost 22 kandidátů.

Cenu Olgy Havlové převzal nevidomý fotograf Václav Fanta (uprostřed)

HUDBA

Paul McCartney vzpomínal na Beatles, mluvil česky

Přes dvě desítky písní z dob svého působení v Beatles nabídl ve vyprodané pražské O2 areně britský zpěvák a skladatel Paul McCartney. Své více než dvouapůlhodinové vystoupení se slavný hudebník snažil moderovat v češtině. Na vystoupení legendárního muzikanta podle vyjádření pořadatelů dorazilo 17 000 lidí. Za velkého jásohu hlediště zahájil McCartney koncert skladbou *A Hard Day's Night* celosvětově známou ze slavného alba i stejnojmenného filmu v Česku uváděného pod názvem *Perný den*. Následovala skladba *Save Us* z posledního sólového alba *New* a další připomínka Beatles z filmu *Perný den Can't Buy Me Love*. „Jsem rád, že jsem zase tady. Dnes večer zkusím mluvit trochu česky,“ řekl hudebník, který před vystoupením absolvoval v zákulisí lekcí češtiny s jazykovou lektorkou.

Hostem akce Vivaldianno v Praze byl potomek Stradivariho

Hostem zahajovacího koncertu světového turné projektu *Vivaldianno – Město zrcadel* v pražské O2 areně byl Luca de Michelli Stradivari, potomek houslařského mistra Antonia Stradivariho. Projekt houslisty Jaroslava Svěčeného a rockového klávesisty skupiny Lucie Michala Dvořáka se představil v pražské metropoli po roce. Multizánrovou show oproti loňskému roku obohatily moderní speciální efekty. *Vivaldianno – Město zrcadel* nabízí barokní hudbu se soudobým zvukem, moderní tanec i mluvené slovo. Autorem příběhu o nadějích a ztrátách barokního génia Antonia Vivaldiho je textař Tomáš Belko.

Ostravský festival Colours se rozrůstá na Coloursweek

Čtyřdenní festival Colours of Ostrava se už dávno stal nejrespektovanější letní hudební akcí v zemi. Festival se stává stále známější i v zahraničí, britské noviny *The Guardian* jej letos zařadily do desítky nejlepších festivalů Evropy. Kromě samotného festivalu v Ostravě v červenci proběhnou ještě další tři sesterské akce, které dohromady tvoří rodinu akcí Coloursweek. Tento „barevný týden“ ve skutečnosti trvá dokonce déle než týden.

„Náš festivalový maraton začne 8. července, následují dva dny odpočinku a začne konference Crossroads pro specialisty s koncerty, na které budou moct jít také návštěvníci druhé konference Meltingpot, která začne taktéž v úterý,“ shrnuje novou podobu festivalového týdne ředitelka Colours of Ostrava Zlata Holušová.

Zahajovací akcí, která už tradičně rozpohybuje jindy poněkud mrtvé centrum Ostravy, bude Festival v ulicích. Před lety koncerty na náměstí probíhaly zároveň s „hlavním“ festivalem. „Festival v ulicích už dorostl do takové velikosti, že si zaslouží speciální samostatnou péči. Takže jsme se postupně posouvali až o ten víkend dopředu,“ vysvětluje Zlata Holušová.

Před třemi lety byl festival rozšířen o showcasovou přehlídku Czech Music Crossroads, jejímž smyslem je ukázat zahraničním hudebním producentům, pořadatelům a publicistům středoevropské interprety, kteří si zaslouží jejich pozornost.

Největší letošní novinkou bude rozšíření programu o šestidenní diskusní fórum. Na první pohled se zdá, že jde o omlazené pražské Fórum 2000, které se bude konat

v atraktivním prostředí bývalého dolu Hlubina a na pozadí obrovského hudebního festivalu. Mezi potvrzenými hosty je například přední americký teoretický fyzik, scénárista a autor vědeckých i populárně naučných publikací Leonard Mlodinow, historik Timothy Snyder, držitel Nobelovy ceny za chemii Daniel Shechtman, spisovatel Robert Fulghum nebo držitelé Pulitzerovy ceny Chris Hedges a Yusef Komunyakaa a další více než stovka hostů doslova z celého světa. Hosté se budou účastnit panelových diskusí, workshopů, kterých bude sto dvacet. Témat má být celá řada, od filozofie, vědy, technologií, po religionistiku, zdraví a vzdělávání.

Samotný festival Colours of Ostrava vypukne 14. července a už teď slibuje rekordní počet scén a programových bodů od divadel, přes film a workshopy, až po koncerty hvězd. A těch letos nebude málo. „Jsme hrdí na to, že tu máme Underworld, že máme současnou alternativní hvězdu číslo jedna Tame Impala, Of Monster And Men, Thievery Corporation, Passenger, Anohni, Kodamine,“ vyjmenovává ředitelka festivalu Zlata Holušová.

Maraton 50. ročníku Porty vyvrcholil soutěží mladých zpěváků

Maraton 50. ročníku mezinárodního festivalu Porta vyvrcholil autorskou a interpretační soutěží mladých umělců. Začínající zpěváky doplnila řada hostů z folkové a countryové scény. Hostem autorské soutěže byl Pavel Žalman Lohonka, který vystoupením oslavil sedmdesátiny, a sedm nejlepších českých trampských kapel. Na přání posluchačů festival uzavře koncertem na laguně ve čtvrti Severní Terasa František Nedvěd.

Smetanova Litomyšl

Skladbami Bedřicha Smetany, Wolfganga Amadea Mozarta a Ludwiga van Beethovena začal 58. ročník operního festivalu Smetanova Litomyšl. Přehlídka měla letos na programu osm operních titulů. Pražské Národní divadlo například přivezlo Verdiho *La Traviatu* a Dvořákova *Čerta a Káču*, Národní divadlo moravskoslezské Ostrava zcela nové nastudování *Braniborů v Čechách* Bedřicha Smetany. Návštěvníci mohli také zhlédnout novodobou premiéru gratulační serenaty Františka Antonína Míči *Operosa terni colossi moles*. Dramaturgickým vrcholem 58. ročníku festivalu bylo provedení Mahlerovy *Symfonie č. 8 Tisíců*. Le-

tošní ročník nabídl i další velké koncerty, například *Sólo pro 100 smyčců*. Mimo jiné na středoškoláky cílil beatbox, při kterém účinkující ústy bez použití hudebních nástrojů imitují perkuse. Zpěvačku Anetu Langerovou doprovodil symfonický orchestr. Festival, který skončil 3. července, nabídl 35 pořadů.

Klavírní soutěž v Bruselu vyhrál český klavírista Vondráček

Český klavírista Lukáš Vondráček se stal v Bruselu vítězem letošního ročníku mezinárodní klavírní soutěže královny Alžběty, která je jednou z největších a nejprestižnějších klavírních soutěží na světě. Vondráček pochází z Opavy a hře na klavír se věnuje od raného dětství, kdy se o něm hovořilo jako o zázračném dítěti. Aktuálně žije v USA, kde slaví umělecké úspěchy.

V roce 1956 zvítězil v této soutěži, považované za nejnáročnější klavírní soutěž světa, Vladimír Ashkenazy, který v letech 1996-2003 působil jako šéfdirigent České filharmonie. V minulosti se do finále soutěže z českých klavíristů dostali Stanislav Knor, Igor Ardašev a Jan Simon.

Festival Janáčkovy Hukvaldy letos nabídl deset koncertů

Mezinárodní hudební festival Janáčkovy Hukvaldy se rozšiřuje. Koncerty se letos uskutečnily i v Příboru, Frýdku-Místku a Rychalticích. Třidvacátý ročník přehlídky nabídl deset hudebních vystoupení. Festival se konal od 25. června do 10. července. Dominantami letošního hukvaldského festivalu byly tři orchestrální koncerty. Všechny se uskutečnily v amfiteátru hukvaldské obory.

Hudební festival Janáček Brno 2016 nabídne 25 produkcí

Mezinárodní divadelní a hudební festival Janáček Brno 2016, jehož pátý ročník se koná od 7. do 18. října, nabídne 25 představení ve dvanácti brněnských sálech. Tři programové linie zahrnují operní inscenace, sborovou tvorbu a žánrové přesahy díla Leoše Janáčka. Festival zahájí nové nastudování *Káti Kabanové* kanadského režiséra Roberta Carsena. Novináře o tom informoval umělecký šéf Janáčkovy opery Jiří Heřman.

VZPOMÍNKA

Václav Zahradník (29. 1. 1942 – 28. 6. 2001)

Český skladatel, dirigent a klavírista. Proslavil se zejména jako šéfdirigent Orchestru Československé televize. Coby dirigent se osvědčil také v mezinárodním kontextu jako šéfdirigent hudebních festivalů v Sopotech, Bratislavská lyra, Děčínská kotva, Intertalent ad. Pravidelně zajížděl také dirigovat do Berlína. V posledních dvanácti letech svého života, po prodělané těžké nemoci, po níž už nemohl pomýšlet na dráhu dirigenta, se věnoval především scénické hudbě a symfonickým úpravám muzikálových a filmo-

vých melodii pro Českou filharmonii, Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK a Symfonický orchestr Českého rozhlasu.

Ivo Žídek (4. 6. 1926 – 20. 5. 2003)

Český tenorista Ivo Žídek je považován za nejvýznamnějšího operního pěvce české poválečné opery. Od roku 1948 byl členem Národního divadla, kde působil celých čtyřicet let. Národnímu divadlu zůstal Žídek věrný, i když byl stálým hostem ve Vídni, Stuttgartu a v Berlíně. V zahrani-

čí nezůstal natrvalo, i když měl lákavou nabídku z Vídeňské státní opery, která by znamenala start k hvězdné mezinárodní kariéře. „Dlouho jsme to se ženou probírali, ale měl jsem v Čechách rodiče, děti. Nakonec jsme se dohodli, že mohu do Vídně zajíždět,“ uvedl jednou pro *MF Dnes*. Během událostí v listopadu 1989 nezůstal Ivo Žídek stranou. Veřejně se zřekl titulu národního umělce, na Václavském náměstí zpíval hymnu. Na necelé dva roky pak stanul v čele Národního divadla jako jeho ředitel. V roce 1998 obdržel za svou již uzavřenou pěveckou dráhu prestižní Cenu Thálie. Svě životní zážitky a zkušenosti shrnul do knížky *Jak možná věřit*, kterou napsal společně s teatrologem Josefem Hermanem. Ivo Žídek byl otcem dvou synů, kteří se rovněž vydali na uměleckou dráhu.

Vlasta Průchová (12. 7. 1926 – 16. 6. 2006)

Vlasta Průchová byla jazzová zpěvačka, první dáma českého jazzu. Talentované zpěvačce vzdal na své návštěvě v Praze hold i Louis Armstrong.

Vlasta Hammerová Průchová se narodila ve slovenském Ružomberoku. Ve své více než půl století trvající kariéře vystupovala s řadou špičkových muzikantů. Účinkovala s orchestrem Karla Krautgartnera, doprovázely ji i orchestry Karla Vlacha či Ferdinanda Havlíka. Zpívala duety s Karlem Hálou, Milanem Chladilem i s mladým Karlem Gottem. S velkým úspěchem vystupovala také s Junior Triem, kde vedle jejího syna Jana hráli Miroslav a Alan Vitoušovi, všichni tři budoucí špičkoví jazzoví instrumentalisté a skladatelé. Nejraději ovšem Průchová zpívala po boku svého manžela Jana Hammera (zemřel v roce 1989), vynikajícího jazzmana a občanským povoláním kardiologa. Přestože Průchová přes půl století dokazovala své umění, vyšly jí jen tři desky.

Vlasta Průchová začala vystupovat v roce 1946. Pro jazzový zpěv měla jako jedna z mála českých zpěvaček všechny předpoklady: cit pro frázi, bezchybný rytmus, skvělý hlas a obrovský temperament a muzikálnost. Po srpnu 1968 strávila Průchová s rodinou rok ve Washingtonu. Domů se vrátila jen s manželem a dcerou, syn Jan dostal stipendium na prestižní hudební škole. Byl tehdy označen za emigranta. Dnes je z něj držitel ceny Grammy a uznávaný jazzman a skladatel filmové hudby.

Josef Suk (8. 8. 1929 – 7. 7. 2011)

Významný český houslista a violista, vnuk skladatele Josefa Suka a pravnuke Antonína Dvořáka. Housle považoval Suk za jeden z nejkrásnějších hudebních nástrojů. „Dokážou radostně zpívat i plakat, jejich konstrukce se po staletí nezměnila, je to přímo zázrak,“ řekl před lety v rozhovoru s ČTK.

Na Pražské konzervatoři byl žákem Jaroslava Kociana. Vedle významné sólové dráhy se značně zaměřil na komorní hudbu. Již jako student účinkoval v Pražském kvartetu a roku 1951 založil Sukovo trio, pojmenované po jeho dědečkovi, v němž se proslavil po boku klavíristy Jana Panenky a violoncellisty Josefa Chuchra. Roku 1974, v roce stého výročí narození skladatele Josefa Suka, založil Sukův komorní orchestr, jehož uměleckým vedoucím byl do roku 2000. Jeho sólová dráha začala roku 1954 a zahrnovala koncerty po celém světě a na prestižních hudebních festivalech. Největších úspěchů dosáhl v USA a Kanadě.

V průběhu své dráhy natočil pro domácí i zahraniční gramofonové firmy snímky, které získaly řadu cen, napří-

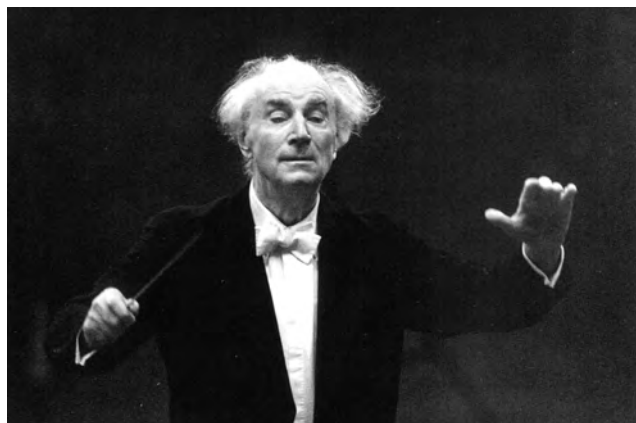
klad šestkrát pařížskou cenu Grand Prix du Disque Académie Charles Cros, Edisonovu cenu v Nizozemsku, cenu Mozartovy společnosti ve Vídni a další. Je držitelem Zlaté desky Columbie z roku 1978, Zlaté desky Supraphonu a v roce 1999 získal platinovou desku Supraphonu za 1 112 000 prodaných nosičů.

Rafael Jeroným Kubelík (29. 6. 1914 – 11. 8. 1996)

Světově významný český dirigent, hudební skladatel a houslista. Proslul však především jako interpret děl českých a dalších slovanských skladatelů (Dvořák, Janáček, Martinů, Musorgskij ad.). Byl též vyhlášeným odborníkem na skladby Gustava Mahlera či Bély Bartóka. V roce 1990 získal čestný doktorát Univerzity Karlovy v Praze.

Rafael Kubelík byl synem vynikajícího houslového virtuosa světové pověsti Jana Kubelíka. Otec mu poskytl základy hudebního vzdělání a směřoval ho ke dráze houslisty. Rafael Kubelík absolvoval v letech 1928-1933 pražskou konzervatoř, kde kromě houslové hry studoval též skladbu a dirigování. Jeho kariéra dirigenta měla velmi strmý vzestup, neboť již v roce 1934 řídil poprvé Českou filharmonii. Spolu s ní se postupně účastnil koncertních turné v Itálii a Anglii. Po krátkém angažmá v brněnské opeře byl v roce 1942, tedy již ve svých osmadvaceti letech, jmenován po legendárním Václavu Talichovi uměleckým ředitelem České filharmonie. V roce 1946 s orchestrem zahajoval i uzavíral 1. ročník festivalu Pražské jaro. Po únorovém komunistickém puči v létě roku emigroval. Postupně se vypracoval v jednu z největších dirigentských osobností své doby. V letech 1950-1953 stál jako umělecký ředitel a dirigent v čele Chicagského symfonického orchestru.

Ve světě trvale propagoval českou hudbu a díky obrovskému úspěchu jím provedené Janáčkovy *Káti Kabanové* byl v roce 1955 jmenován hudebním ředitelem Královské opery (Royal Opera House) v Londýně, kde působil do roku 1958. Hudba českých a dalších slovanských autorů se stala pravidelnou součástí repertoáru opery. Po období častého hostování (Vídeňská či Izraelská filharmonie) byl v letech 1961-1979 šéfdirigentem symfonického orchestru Bavorského rozhlasu v Mnichově, ze kterého vytvořil přední světové těleso. Současně byl v letech 1972-1974 dirigentem v Metropolitní opery v New Yorku.

Dirigent Rafael Jeroným Kubelík

Rafael Kubelík byl v emigraci trvale velmi angažován politicky a kulturně ve prospěch české společnosti i jednotlivců, pronásledovaných komunistickým režimem. (Napří-

klad přispěl i značnou sumou na památní desku T. G. Masaryka ve Vídni.)

Posléze žil v USA a Švýcarsku. Od svých sedmdesáti let byl již natolik handicapován chronickým kloubním onemocněním, že musel dirigentskou činnost ukončit. Přes všechny problémy však po pádu komunistického režimu uvítal možnost zahájit po dvaadvaceti letech v exilu roku 1990 festival Pražské jaro Smetanovou symfonickou básní *Má vlast*, čímž definitivně uzavřel svou dirigentskou dráhu. Zemřel 11. srpna 1996 ve Švýcarsku. 18. září byl pohřben na vyšehradském Slavíně v Praze vedle svého otce.

R. A. Dvorský (24. 3. 1899 – 2. 8. 1966)

R. A. Dvorský, vlastním jménem Rudolf Antonín, se zapsal do povědomí jako skvělý zpěvák, skladatel, herec a hlavně jako kapelník souboru Melody Boys. Začínal jako klavírista v kabaretu Červená sedma. V první polovině dvacátých let 20. století založil vlastní soubor Melody Makers, který ve druhé polovině dvacátých let obohatil a přejmenoval na Melody Boys. V jeho orchestru se vystřídala celá řada známých zpěváků a zpěvaček (Inka Zemánková, sestry Allanova, Oldřich Kovář, Vlasta Burian, Hana Vítová, Zita Kabátová ad.). Ve třicátých letech se Melody Boys stali nejpopulárnějším orchestrem, jaký kdy vznikl. Pořádali zájezdová představení, vystupovali v nejkvotnějších hotelích Karlových Varů, barrandovských Terasách a baru Lucerna.

Václav Vačkář (12. 8. 1881 – 4. 2. 1954)

Václav Vačkář byl trumpetista, kapelník a hudební skladatel. Narodil se v Dobřešovicích u Prahy. Měl mimořádné

hudební nadání, ale protože pocházel z chudých poměrů, vyučil se u školních učitelů na housle a křídlovku a později nastoupil jako elév k vojenské hudbě v polském Przemyslu. Brzy se projevil jako tvůrčí a vůdčí osobnost. Působil dva roky jako trumpetista v carském Rusku, po návratu se stal kapelníkem u divadelní společnosti J. Faltyse, v roce 1903 přijal místo kapelníka městské hudby na Korčule. Po návratu se v roce 1908 stal na čtyři roky kapelníkem městské hudby v Boskovicích na Moravě a poté rok působil v čele orchestru krakovského divadla v Polsku. Svě veškeré úsilí věnoval jak hře na nástroje, studiu not a partitur či práci s orchestry, tak i komponování. Bohatá melodická i harmonická invence mu brzy přinesla popularitu. Jeho koncertní valčíky *Sen lásky*, *Večer na moři*, *Bylo to v máji*, pochody *Šohaj*, *Riviéra*, suity *Slovácké tance*, „koncert“ pro tři nástroje *Tři bratři* a další přednesové i taneční skladby byly na repertoáru mnoha orchestrů.

11. 6. 1881 bylo operou Bedřicha Smetany *Libuše* slavnostně otevřeno **Národní divadlo v Praze**.

František Jan Škroup (3. 6. 1801 – 7. 2. 1862)

Patřil k nejvýznamnějším hudebním osobnostem první poloviny 19. století. Byl aktivně činný jako zpěvák, kapelník a skladatel. Dnes máme jeho jméno spojeno především s hudbou k písni *Kde domov můj* z Tylovy obrozenecké hry *Fidlovačka* nebo s první operou na český text, kterou byl *Dráteník*.

Prezident Zeman jmenoval Jiřího Rusnoka guvernérem ČNB

Prezident Miloš Zeman jmenoval stávajícího člena bankovní rady a bývalého premiéra Jiřího Rusnoka (55) od července guvernérem České národní banky (ČNB). Podle nově jmenovaného guvernéra nyní není ještě doba na to, aby centrální banka zpřísnila měnovou politiku, tedy například ukončila režim devizových intervencí, které Zeman dlouhodobě kritizuje. Zeman zároveň oznámil, že na jaře 2017 chce jmenovat do bankovní rady vládního zmocněnce pro zavedení eura v České republice Oldřicha Dědka. Rusnok ve funkci od července nahradí Miroslava Singera, kterému končí druhý šestiletý mandát a nemůže být znovu jmenován. Rusnok dále zopakoval, že případné přijetí eura je politické rozhodnutí a ČNB je v tomto smyslu jen servisní organizací. „Netajím se tím, že jsme technicky schopni euro přijmout a fungovat s ním. Ale je to rozhodně politické rozhodnutí, které mně nepřísluší,“ uvedl.

Sobotka a Fico se dohodli na společném jednání vlád ČR a SR

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) a slovenský předseda vlády Robert Fico naplánovali na září společné jednání české a slovenské vlády. Řekli to po jednání v Praze, které je první Ficovou zahraniční návštěvou od březnového znovujmenování. V červenci chtějí také na Slovensku uskuteč-

nit společné jednání s rakouským premiérem v tzv. slavkovském formátu. Podle Fica se na mezivládním jednání bude hovořit o konkrétních formách spolupráce, oba politici se chtějí soustředit na společné oslavy státnosti. Země by měly podle Sobotky intenzivně spolupracovat na přípravách společných oslav 100. výročí vzniku Československa a připomenutí padesáti let od pražského jara. Obě kulatá výročí se budou slavit v roce 2018. Sobotka také označil za prioritu modernizaci železniční sítě. „Chceme budovat tah Praha – Berlín a Praha – Brno – Bratislava,“ řekl. Sobotka Ficovi poděkoval, že dodržel tradici a vyrazil na svou první zahraniční cestu právě do ČR.

Vláda schválila pomoc Afghánistánu a Sýrii

Česká vláda poskytne Afghánistánu čtyřicet miliónů korun na výcvik armády a rozvojové projekty. Kabinet schválil také pokračování stipendijního programu pro syrské studenty. Ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (ČSSD) na tiskové konferenci po jednání vlády uvedl, že v obou případech jde o potvrzení snahy České republiky pomáhat v zemích, odkud do Evropy přicházejí největší počty uprchlíků. V Česku studuje osmnáct syrských studentů. „Hodnocení je příznivé, studenti mají velký zájem, učí se českému jazyku, mají výborné výsledky,“ řekl šéf české diplomacie. Skupina Syřanů by dle jeho slov měla do konce prosince dokončit jazykový kurz a následně si vyberou, do jakého studijního oboru se přihlásí.

Premiéři Visegrádu mluvili o krizích, kterými prochází EU

Migrační krize podle českého premiéra Bohuslava Sobotky (ČSSD) nepovede ke konci Evropské unie. Ve svém projevu na úvod debaty premiérů zemí visegrádské skupiny v rámci konference Prague European Summit prohlásil, že daleko větší nebezpečí představuje rostoucí populismus a frustrace občanů. Řešení vidí český premiér v budování důvěry mezi členskými zeměmi a posilování evropské soudržnosti. Evropa by podle jeho slov neměla zapomínat na vlastní úspěchy. Sobotka v projevu také odmítl dělení Evropy na menší celky. Premiéři států visegrádské čtyřky odmítli kvóty na přerozdělování migrantů v Evropské unii. Předsedové vlád ČR, Slovenska, Polska a Maďarska v prohlášení také podpořili setrvání Británie v Evropské unii. Vyjádřili se i k obraně či situaci na Ukrajině. Červencový summit NATO ve Varšavě označují premiéři za důležitý milník pro Severoatlantickou alianci. Vyslovují se pro efektivní a dostatečné posílení baltských států, ke kterému chtějí přispět.

Česká republika symbolicky předala předsednictví visegrádské skupiny Polsku. Na summitu předsedů vlád Visegrádu premiéři Česka, Polska, Slovenska a Maďarska zhodnotili končící české předsednictví a zároveň formálně schválili priority, s nimiž od 1. července po dobu jednoho roku povede takzvanou V4 Polsko.

Spolupráci zemí V4 podle průzkumu nejvíce podporují Slováci

Spolupráci České republiky, Slovenska, Maďarska a Polska v rámci uskupení visegrádské čtyřky (V4) podporují nejvíce Slováci. S odstupem pak následují Češi. V Maďarsku a Polsku za důležitou a smysluplnou označila V4 shodně méně než polovina obyvatel. Vyplývá to z výsledků průzkumů veřejného mínění, které zveřejnil bratislavský Institut pro veřejné otázky. „V polovině devadesátých let byla česká společnost premiantem demokratické konsolidace a transatlantické integrace, méně se zajímala o spolupráci v rámci regionu. Dnes je situace jiná. Na úrovni politických elit lze spatřovat větší zájem o visegrádskou spolupráci, což se projevuje i v názorech veřejnosti,“ uvedli autoři projektu.

Visegrádské země se podle průzkumu dlouhodobě liší svými postoji k USA a Rusku. „Ačkoliv všechny čtyři země jsou členy NATO, důvěru ke klíčové zemi transatlantického společenství, USA, pociťují v rozdílné míře. Nejvyšší je v Polsku (důvěřuje 50 %) a nejnižší na Slovensku (27 %). Na druhé straně polská veřejnost přechovává nejvyšší nedůvěru vůči Rusku, naopak nejvyšší důvěru mu projevují Slováci,“ uvedl IVO. Podle sondáže Rusku důvěřuje 17 % Čechů, opačný názor zastává 52 % obyvatel ČR. V názoru na USA převažuje u Čechů důvěra (41 %), zatímco nedůvěru vyjádřilo 24 % respondentů. Nejvíce Čechů (79 %) důvěřuje Slovákům. Podle průzkumu to platí i opačně, když 78 % Slováků má důvěru vůči obyvatelům ČR.

Vicepremiér Bělobrádek

Spor o uprchlické kvóty Čechům připomíná historický okamžik, a sice, že se rozhoduje o nás bez nás, řekl vicepremiér a šéf lidovců Pavel Bělobrádek v rozhovoru, který

zveřejnil deník *Die Welt*. Odmítá v něm, že by Česko bylo nesolidární při řešení migrační krize, a navrhuje směřovat podporu uprchlíkům zejména mimo země Evropské unie. V rozhovoru mluví také o ruské propagandě v Česku. „Označení, že jsme nesolidární, je nespravedlivé a neférové. Jsme proti kvótám na přerozdělování uprchlíků, ale dobrovolně jsme nabídli, že část uprchlíků přijmeme,“ řekl německému listu Bělobrádek, podle něhož se ukazuje, že kvóty nefungují. Argumentuje příkladem Iráčanů, kteří přišli do Česka dobrovolně, část z nich ale brzy zemi opustila. Na závěrečný dotaz, jak si vysvětluje českou skepsi vůči Evropské unii, nabízí Bělobrádek tři odpovědi. Stojí za ní podle něj dvojí funkční období Evropě nepřátelského prezidenta Václava Klause nebo někdy absurdně přísné prosazování evropských předpisů. „Navíc v Česku vedou Rusové ideologickou propagandu. Využívají migrační krizi jako zbraň, protože ví, že to u Čechů vyvolává strach,“ dodává český vicepremiér.

Ministr Zaorálek očekává, že Rusko nedá okupantům z roku 1968 status veteránů

Šéf české diplomacie Lubomír Zaorálek očekává, že ruská vláda odmítne poslanecký návrh přiznat sovětským účastníkům okupace Československa v roce 1968 status válečných veteránů. Novelu předložila v ruské Státní dumě trojice komunistických poslanců. Cílem „vojensko-strategické operace Dunaj“ bylo podle nich potlačení převratu, který s podporou západních zemí připravovala československá opozice. Zaorálek novinářům řekl, že pro vztah mezi Ruskou federací a Českou republikou je vztah k roku 1968 naprosto zásadní. „Podle informací, které mám, tuto změnu (ruská) vláda nepodporuje,“ uvedl. Připomenul, že v roce 1993 jasně odsoudil vpád vojsk Varšavské smlouvy tehdejší prezident Boris Jelcin, nynější prezident Vladimir Putin uznal morální odpovědnost Ruska za rok 1968 v roce 2006.

Ministr Němeček: ČR slouží jako příklad vyvážené protidrogové politiky

Česko by mohlo sloužit jako dobrý příklad země s vyváženou a úspěšnou protidrogovou politikou. Do rovnováhy dává léčbu i represii a postihy, řekl ministr zdravotnictví Svatopluk Němeček (ČSSD). Před nedávnem se účastnil spolu s protidrogovým koordinátorem Jindřichem Vobořilem shromáždění OSN o globální protidrogové politice. Podle ministra se zástupci zúčastněných států shodli na tom, že „válka proti drogám“ a tvrdý postup selhaly. O uspořádání shromáždění OSN proti drogám požádaly tři země Latinské Ameriky. Podle ministra výsledkem zasedání byl „ne úplně uspokojivý kompromis“ a je spíš začátkem debaty. Nepodařilo se například prosadit zákaz trestu smrti či přiměřenost trestů, aby nebyly vyšší za držení drog než za vraždu. Za průlom Němeček označil shodu států na tom, že válka s drogami a kriminalizace selhaly a je potřeba od nich ustoupit. Důraz se klade nyní také na vědecké poznatky a monitorování situace. Česko patří k zemím s nejnižším počtem úmrtí na předávkování na milion obyvatel. Má i velmi nízký počet závislých, kteří se nakazili virem HIV či žloutenkou.

Česká drogová databáze asi bude pomáhat celému Interpolu

Český policejní protidrogový projekt Reliéf se možná zařadí mezi databáze Interpolu. Doporučila to evropská konference Interpolu, která se tři dny konala v Praze. Inteligentní databáze dokáže automaticky odhalit zemi původu drogy. Policejní prezident Tomáš Tuhý už na začátku konference novinářům řekl, že Česko drogovou databází nabídně. Při odhalení drogy se do databáze zadají některé údaje, například chemické složení nebo to, jak byla ukryta, a systém dokáže rozkrýt, odkud droga pochází. Tento program by mohl pomoci v mezinárodním boji proti drogám.

Sobotka v Berlíně odhalil pamětní desku Antonínu Hamplovi

Předseda české vlády Bohuslav Sobotka společně s premiérem spolkové země Braniborsko Dietmarem Woidkem v Berlíně odhalili pamětní desku, která připomíná meziválečného předsedu československé sociální demokracie Antonína Hampla. Deska s dvojjazyčným nápisem je připravena na věznici v berlínské čtvrti Moabit, v níž Hampl v roce 1942 zemřel na následky nacistického týrání.

Herman byl jako první český ministr na sudetoněmeckém sjezdu

Ministr kultury Daniel Herman jako vůbec první člen české vlády vystoupil na sudetoněmeckém sjezdu. V Norimberku připomněl nacistické zločiny i odsun sudetských Němců, nad událostmi vyjádřil lítost. Bavorský premiér Horst Seehofer i nejvyšší představitel Sudetoněmeckého krajanického sdružení Bernd Posselt označili Hermanovu účast za historickou. Herman nejprve oslovil sudetské Němce „milí krajané“, čímž si vysloužil hlasitý potlesk zhruba třítisícového publika. „Přijímám slova lítosti nad činy některých z vašich předků v minulosti. A vyslovuji hluboké politování z naší strany nad tím, co učinili před sedmi desetiletími někteří z našich předků a co narušilo naše staleté soužití,“ uvedl poté Herman v projevu.

KSČM hodlá dál prosazovat konec NATO či nápravu restitucí

Pod vedením staronového předsedy Vojtěcha Filipa Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) nezmění svoje směřování. Komunisté dál budou požadovat vystoupení Česka ze Severoatlantického paktu, zrušení NATO a stažení českých vojáků ze zahraničních misí. V souvislosti s církevními restitucemi komunisté mluví o zákonné nápravě jejich majetkových dopadů a prosazení urychlené odluky církve od státu. Nový místopředseda pro ideologickou práci Josef Skála chce, aby byla činnost KSČM viditelnější.

Na historii je třeba se dívat se sebereflexí, řekl v Terezíně Štěch

Na historii je potřeba se dívat se sebereflexí, ale zároveň objektivně. Na Terezínské tryzně to řekl předseda Senátu Milan Štěch. V hlavním projevu pietního shromáždě-

ní na Národním hřbitově zároveň zdůraznil rozdíly mezi válečnými hrůzami páchanými během druhé světové války nacisty a poválečným odsunem Němců. Válka a následný odsun Němců jsou podle Štěcha rozdílné věci, které není možné srovnávat nejen počtem obětí. „Zločiny během odsunu byly dílem konkrétních jednotlivců, zato nacistické zločiny během okupace byly součástí oficiální a promyšlené politické kampaně německého státu,“ řekl Štěch. K historii je podle něj potřeba přistupovat se sebereflexí, ale zároveň objektivně, jako to dělalo Německo po válce.

Politici vězni si připomněli hrůzy komunistických lágrů v Jáchymově

Nelidské podmínky někdejších táborů nucených prací si znovu připomněli bývalí političtí vězni v Jáchymově na Karlovarsku. Podle předsedkyně Konfederace politických vězňů Naděždy Kavalírové s tím, jak postupně ubývá vězňů, kteří si peklo jáchymovských táborů prožili, ztrácí se i svědectví o životě v době takzvaných dělnických prezidentů, tedy Klementa Gottwalda a Antonína Zápotockého. „Mně dnes nevadí staří komunisté. Mně vadí, že do těch řad vstupují mladí lidé. Oni nevědí, že tento -ismus byl zločinný a zavrženíhodný. Všechny totality jsou zvrhlé a ta komunistická byla zvlášť zvrhlá. A ona získává v našich zemích, protože jsme zlo nepotrestali, mladé lidi,“ řekla Kavalírová ČTK.

V Jáchymově bylo celkem patnáct táborů, v nichž nuceně pracovali v padesátých letech hlavně političtí vězni. Táboře jich prošlo asi 70 000, mnozí v nich zemřeli, další si odnesli z těžké práce na rubání uranu pro Sovětský svaz doživotní zdravotní následky. Mnozí také zemřeli při pokusu o útek. Nelidské podmínky tehdejšího komunistického vězení dnes připomíná v Jáchymově například pomník Brána svobody, naučná stezka Jáchymovské peklo nebo Štola č. 1.

Odsun sovětských vojsk z území Československa

Před pětadvaceti lety, 21. června 1991, opustil poslední železniční transport se sovětskými vojáky a jejich vojenskou technikou území České a Slovenské federativní republiky; 27. června opustil území ČSFR také poslední sovětský voják. Sovětská armáda tím ukončila svůj třiačtyřicet let trvající „dočasný“ pobyt na území republiky.

Po roce 1945 byla Československá republika jedinou zemí budoucího východního bloku, ve které po druhé světové válce nezůstala rozmístěna sovětská vojska. To se ovšem změnilo v noci z 20. na 21. srpna 1968 vpádem vojsk Varšavské smlouvy na území Československé socialistické republiky. Vpádu se účastnilo obrovské množství vojenské techniky (odhaduje se cca 6 300 tanků) a až 500 000 vojáků.

Celkem území ČSFR k 30. červnu 1991 v 925 transportech opustilo 73 500 vojáků a 39 000 jejich rodinných příslušníků, 1 220 tanků, 2 500 bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, 105 letadel, 175 vrtulníků a 95 000 tun munice. Pobyt sovětských vojsk na území Československa si vyžádal velké množství lidských i materiálních škod. K 1. listopadu 1991 bylo v jeho souvislosti

evidováno 290 mrtvých a 577 těžce zraněných československých občanů, další stovky lidí byly zraněny lehce. Celkové škody způsobené sovětskou armádou představují částku vyšší než 6 miliard korun, z toho více než polovinu této částky tvoří škody na životním prostředí, které se ze žalostného stavu vzpamatovává dodnes.

V neděli 30. června 1991 se na oslavu odchodu sovětských vojsk po celém Československu rozezněly sirény a zvony.

V Jihlavě si lidé připomněli kněze Bulu, oběť babického případu

V Jihlavě si lidé připomněli kněze Jana Bulu, jehož komunistická justice dala před čtyřiašedesáti lety oběsit kvůli takzvanému babickému případu. Pietní akt se konal u památníku obětem justičních vražd před budovou někdejší věznice, v jejímž dvoře bylo popraviště. Mezi jedenácti popravenými v této kauze byl také babický farář Václav Drbola. Brněnské biskupství usiluje o blahořečení obou kněží. Bula pocházel z Lukova u Moravských Budějovic a sloužil v Rokytnici nad Rokytinou. Na jihlavském popravišti zemřel 20. května 1952, bylo mu dvaatřicet let.

Případ Babice nebyl nikdy zcela objasněn. „Dnes je hlavně neuvěřitelné to, jak rychle byly vyneseny rozsudky. První soud se konal za deset dní, aniž byly provedeny základní expertizy,“ uvedl historik Michal Stehlík. O případu, jemuž se věnuje několik let, mluvil před pietním aktem v aule Vysoké školy polytechnické. Uvedl, že když byli v babické škole 2. července 1951 zavražděni tři komunističtí funkcionáři, byl už Bula dva měsíce ve vězení. Babickou kauzu využila StB jako záminku k rozpoutání monstrózních procesů.

Václav Klaus slaví pětasedmdesáté narozeniny

Prezident Miloš Zeman pozval na zámek v Lánech bývalou hlavu státu Václava Klause s manželkou Livií. Předoslavili spolu Klausovy 75. narozeniny, které připadly na 19. června. Po přivítání před nově opraveným palmovým skleníkem následoval slavnostní oběd podávaný na počest oslavence. Nechyběl ani narozeninový dort. Zeman svému předchůdci daroval knihu výroků, citátu a bonmotů Winstona Churchilla. „Je to náš společný hrdina,“ komentoval Zeman. Bývalá hlava státu si z Lán odvezla také arménský koňak, lánský med a jahody.

Zemřel Tomáš Kosta, sociální demokrat a architekt omluvy odsunutým antifašistům. Bylo mu 91 let

Tomáš Kosta se narodil 19. dubna 1925 do pražské židovské rodiny. V červnu 1942 byl s rodinou deportován do Terezína, odtud v září 1944 do Osvětimi a v listopadu do Meuselwitz, pobočky tábora Buchenwald. Tábory jako zázrakem přežil, osvobození se dočkal v transportu smrti. Ještě za války vstoupil do komunistické strany, v padesátých letech se však od její ideologie distancoval. Jeho rodiče byli

zatčeni za protistátní činnost a špionáž. Kosta posléze pracoval jako bagrista a kuchař. V roce 1968 se zapojil do reformního hnutí, stal se ředitelem nakladatelství Svoboda. Po sovětské okupaci v roce 1968 emigroval do Švýcarska, záhy se usadil v Německu. Zde se stal generálním ředitelem nakladatelství Bundesverlag.

Navázal tak přátelské vztahy i s předními německými politiky a intelektuály. Díky těmto kontaktům se stal jednou z nejvýznamnějších osobností podporující československou exilovou literaturu a disidenty. Společně s Heinrichem Bölleem a Günterem Grassem založil politicko-literární čtvrtletník *L*, který dával prostor československým disidentům i disidentům z východního bloku. V roce 1987 založil s Jiřím Grušou literární agenturu Aura-Pont, která zastupovala v zahraničí české disidentské autory, např. Ludvíka Vaculíka, Milana Uhdeho nebo Jiřího Dienstbiera.

V roce 1988 založil v Brně nakladatelství Atlantis, které začalo oficiálně fungovat v roce 1990 a vydávalo disidentská literární díla. V devadesátých letech byl vydavatelem *Zemských novin* a deníku *Expres*. Byl poradcem tří českých premiérů: Vladimíra Špidly, Stanislava Grosse i Jiřího Paroubka (všichni ČSSD). Radil i bývalému spolkovému kancléři Gerhardu Schröderovi.

V devadesátých letech se významně zasloužil o česko-německo-židovské smíření. V roce 2005 se podílel na sepsání omluvy odsunutým německým antifašistům. Ač byl sám členem německé sociální demokracie (SPD), poradce dělal i ministru zahraničí Karlu Schwarzenbergovi (dříve nestr. za SZ, TOP 09).

Kosta byl nositelem několika německých státních vyznamenání. Jeho starší bratr Jiří Kosta, uznávaný profesor ekonomie, zemřel loni v únoru. Bylo mu 93 let.

Zemřel veterán leteckých bitev Jaroslav Hofrichter

Ve věku 95 let zemřel v Ústřední vojenské nemocnici v Praze-Střešovicích veterán druhé světové války a plukovník ve výslužbě Jaroslav Hofrichter. Někdejší palubní střelec sloužil u 311. bombardovací peruti Royal Air Force (RAF). „Odešel hrdina, který v řadách RAF neváhal nasadit život v boji za obnovení naší národní svobody. Čest jeho památce,“ uvedl ministr obrany Martin Stropnický.

Rodilý Plzeňan začal v patnácti letech navštěvovat tamní aeroklub. V osmnácti letech se přihlásil k pilotnímu výcviku. Po okupaci nacisty zamířil v roce 1940 přes Jugoslávii do britské Palestiny, kde vstoupil do československé armády v zahraničí. Po přesunu do Velké Británie se přihlásil k letectvu a působil u 311. československé bombardovací peruti RAF jako palubní střelec a inženýr. V letech 1941-1945 nalétal na strojích Wellington a Liberator 680 operačních hodin. Po válce sloužil jako palubní mechanik u leteckého dopravního pluku v Praze-Kbelích. V roce 1949 byl zatčen, vyslýchán a poté propuštěn z vojenské služby. Až do odchodu do důchodu v roce 1975 pracoval jako seřizovač automatů v podniku Tesla Karlín. V roce 1990 byl mimořádně jmenován do hodnosti podplukovníka a následující rok byl jmenován plukovníkem. Plukovník Hofrichter byl nositelem řady československých, českých i spojeneckých vyznamenání. V roce 2014 obdržel Záslužný kříž ministra obrany I. stupně.

V Českém Krumlově proběhly Slavnosti pětileté růže

Rychtářským průvodem a otevřením trhu na zámku začaly v Českém Krumlově Slavnosti pětileté růže. Letošní 30. ročník městských oslav trval tradičně tři dny a tematicky se zaměřil na nejlepší momenty ze své historie. Podle tradice slavnosti zahájil rychtář se starostou, kteří následně šli obhlédnout město, zda je připraveno na příjezd panovníků. Na programu letošních slavností bylo několik průvodů, kterých se zúčastnilo přes 800 kostýmovaných postav. Hlavní průvod, při kterém přijíždí do Krumlova Vilém z Rožmberka s Petrem Vokem a doprovodem, byl připraven na sobotu 18. června odpoledne. S městem se pak rozloučil o den později. Program slavností byl k vidění na deseti scénách, uskutečnilo se 200 vystoupení v podání 80 souborů, z nichž třetina je krumlovských.

Na nábřeží v Kadani budou dvě sochy Maxipsa Fíka

Na nábřeží Maxipsa Fíka v Kadani budou stát dvě sochy oblíbeného pohádkového psa. Původně vedení města zamýšlelo, že umístí na nábřeží pouze jednu sochu Fíka, který je maskotem města. Z doručených návrhů radní ale dva zaujaly natolik, že moderně stylizovaná podoba Maxipsa Fíka bude stát na začátku nábřeží a u dětských hřišť bude umístěn Fík ve své tradiční podobě. Návrhy odsouhlasil profesor Jiří Šalamoun, který je autorem kresby Maxipsa Fíka. Autorem moderní sochy Fíka je Michal Fiala z Buštěhradu a bude vytvořena z nerezové oceli. Autorem druhého návrhu je František Vlček z Kadaně, jeho Fík bude z pískovce a součástí sousoší bude i Fíkova večerníčková kamarádka Ája.

Postava Maxipsa Fíka je s Kadaní spojena prostřednictvím autora večerníčkového seriálu Rudolfa Čechury, který žil v dnes již zaniklé obci Ahníkov nedaleko Kadaně. Svou hereckou kariéru v Kadani začal i Josef Dvořák, který večerníček namluvil. Nábřeží Ohře se ze zchátralého území proměnilo ve vycházkovou zónu, který nese právě jméno kreslené postavičky.

Zařazení Kladrub do UNESCO bude koordinovat speciální rada

Národní hřebčín Kladruby se přiblížil k zápisu na seznam světového a kulturního dědictví UNESCO. Ministr zemědělství Marian Jurečka a ministr kultury Daniel Herman (oba KDU-ČSL) podepsali dohodu o zřízení devítileté rady, která by měla přechod koordinovat. Ustanovením rady ČR podle nich zahájila finální krok, kterým se bude závazně ucházet o zařazení mezi památky UNESCO. V příštím roce by měl hřebčín podat přihlášku pro zařazení do UNESCO, několik dalších let pak bude podle předpokladů trvat, než k možnému zařazení do seznamu dojde. Podle ministra Jurečky by mohl být hřebčín v budoucnosti stejně oblíbený pro návštěvníky jako Český Krumlov. Hřebčín byl poslední dva roky rekonstruován, opravena byla větší staveb, mezi nimi šestnáct národních kulturních památek. Zrekonstruovaný byl kromě hlavního stájového areálu s přilehlými dvory Františkov a Josefov i zámek, kostel svatého Václava a Leopolda, kočárovna, postrojovna,

kaple Povýšení sv. Kříže, tři obytné domy, lesovna a bývalá vodárenská věž. Kmenové stádo tvoří 65 klisen a čtyři hřebci v bílé barvě a stejný počet vraníků. Hřebčín však chová celkem zhruba 500 koní. V Kladrubech jsou ustájeni starokladrubští bělouši spolu s malým stádem českých teplotkrevníků, v dceřiném hřebčíně Slatiňany na Chrudimsku jsou ustájeni starokladrubští vraníci.

Akcí ke 150. výročí bitvy na Chlumu se zúčastnilo na 850 aktivních nadšenců

Vzpomínkových akcí věnovaných 150. výročí krvavé bitvy na Chlumu se letos zúčastnilo na 850 milovníků vojenské historie z devíti zemí. Hlavní vzpomínkové akce se konaly 1.-3. července. Podle organizátorů byla mezi uniformovanými vojáky stovka jezdců na koních a na 150 hudebníků. „Počet účastníků z vojenských spolků bude letos vůbec největší v celé historii vzpomínkových akcí bitvy u Hradce Králové 1866. Do bitevních a vojenských ukázek se zapojí na 70 historických jednotek včetně jezdeckých formací,“ uvedl ještě před zahájením vzpomínkových akcí ředitel Balcárek. Do ukázek se zapojilo také 23 historických děl, účinkující spali v dobovém ležení přímo na bojišti, k dispozici měli zhruba 200 stanů.

Výstava na Úřadu vlády připomněla historii Strakovy akademie

V zahradě Úřadu vlády si mohli zájemci ve třech červnových víkendech prohlédnout výstavu o historii Strakovy akademie. Budova, ve které kabinet zasedá, původně sloužila Strakově akademii, tedy nadaci, jejímž posláním bylo zajistit vzdělání nemajetným šlechticům. Od vzniku akademie uplyne letos 240 let, od postavení novobaročnické budovy na levém břehu Vltavy 120 let. Myšlenku podporovat nemajetné šlechtice podnítil ve své závěti z roku 1710 hrabě Jan Petr Straka z Nedabylic, samotná akademie vznikla později. Sídlo instituce pak bylo postaveno podle projektu architekta Václava Roštlapila v prostorách bývalé jezuitské zahrady v letech 1891-1896. „Budova sloužila jako internát pro studenty a zároveň zde probíhalo vyučování. Mezi vyučované předměty patřil třeba šerm, francouzština, plavání, kreslení, jízda na koni a podobně. Mezi studenty Strakovy akademie patřil například prvorepublikový herec Theodor Pištěk.“

Ghettofest

Přehlídka Ghettofest popáté oživila různorodým programem takzvaný brněnský Bronx, tedy čtvrt kolem Bratislavské ulice a Cejlu. Tentokrát se zapojila například zpěvačka Iva Bittová, mezinárodně uznávaná umělkyně Kateřina Šedá nebo spisovatelka Kateřina Tučková. Dramaturgie se drží od počátku základního cíle: přivést do „brněnského Bronxu“ lidi, kteří by tam jindy patrně nevčkročili, a současně oslovit i místní, aby festival nevnímali jako cizorodý element. Organizátoři chtějí vyvracet předsudky, propojovat různé kultury a vytvořit příležitost k setkávání. Brněnský Bronx těsně přiléhá k centru města, avšak patří k sociálně vyloučeným lokalitám. V minulosti tam žilo mnoho brněnských Němců a Židů, nyní tam bydlí početná romská komunita.

V Plzni proběhla výstava českých elektrických kytar, měly světový zvuk

V plzeňském kulturním centru DEPO2015 byla k vidění výstava o historii československých elektrofonických kytar. Svých 136 nástrojů ukazoval sběratel Jaromír Jíra z Plzně. České kytary sbírá od roku 1999, kdy se začaly ztrácet z بازارů. Dohromady jich má 175 a sám je zrenovoval. Jeho nejceněnější elektronické nástroje pochází z doby počátku jejich výroby v Dřevokovu Blatná, zhruba z roku 1953. České kytary Resonet Grazioso a Ariosa vyhrály v roce 1958 na světové výstavě Expo zlaté medaile. Podle Jíry to byly světové kytary, které měl kytarista Beatles George Harrison, slavný frontman skupiny Led Zeppelin Jimmy Page nebo kytaristy a zpěvák skupiny Olympic Petr Janda a další, kteří dneska litují, že je prodali, protože stále krásně hrají.

Holešovská synagoga nabízí poutníkům studovnu rabína Šacha

Novinkou letošní turistické sezóny v holešovské synagoze je nová studovna rabína Šacha, jenž patří mezi největší židovské učence. Její součástí je i kolekce knih, které Šach v 17. století napsal a které se do Holešova dostaly ze světových aukcí. Nechybí mezi nimi ani ta nejslavnější – Šachův komentář k židovskému právnímu kodexu.

Zemřel kardinál Coppa, jenž zastupoval Vatikán v Česku

Ve věku 90 let zemřel titulární arcibiskup, kardinál Giovanni Coppa, který v devadesátých letech působil jako vatikánský velvyslanec v Československu. Po rozpadu československého státu zastupoval Vatikán v Česku a zhruba rok také na Slovensku. Pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka připomněl, že právě Coppa pomáhal ustavit v bývalém Československu biskupskou konferenci. Zmínil i jeho snahu naučit se česky a česky kázat na poutních místech, které v Česku s oblibou navštěvoval. „Přestože byl vysokým vatikánským úředníkem a diplomatem, jeho lidský přístup, návštěvy sportovních zápasů, poutě, ale i osobní kontakty z něj učinily osobnost velmi známou a oblíbenou,“ doplnil Duka. Podle vatikánského rozhlasu se ani po skončení své diplomatické mise v Praze kardinál Coppa netajil tím, že mu české země přirostly k srdci.

Výstava zmapuje perzekuci sedláků za nacismu a komunismu

České sedláky od dob Rakouska-Uherska přes první republiku, protektorát, socialismus až po současnost zachycuje výstava *Půlstoletí perzekuce selského stavu*. Zaměřuje se především na utlačování sedláků za druhé světové války a komunismu. Podle autorů jde o vůbec první výstavní projekt od listopadu 1989, protože se podobný svého druhu doposud neuskutečnil. Pro veřejnost bude v Národním zemědělském muzeu v Praze otevřena do 30. září. Návštěvník vedle vystavených předmětů, textů a fotografií zhlédne i ukázky z dobových nahrávek a filmů. V muzeu se budou pořádat rovněž besední večery. Na podzim expozice poputuje do regionů.

Stát uvolnil peníze na vznik expozice o Němcích v ústeckém muzeu

Ministerstvo kultury uvolnilo 50,5 miliónu korun na stavbu expozice *Naši Němci* v městském muzeu v Ústí nad Labem. Veřejnosti se otevře za dva roky. Vznik expozice byl jednou z klíčových podmínek evropské dotace na rekonstrukci muzea. Pokud by nevznikla, hrozilo by Ústí, že bude muset vrátet bezmála 300 miliónů korun. „Počítáme s návštěvníky z Německa a Rakouska. Vzniká také program pravidelných návštěv saských a bavorských škol,“ uvedla Blanka Mouralová, ředitelka obecně prospěšné společnosti Collegium Bohemicum, která stálou výstavu připravuje. Podle ní by se Ústí mohlo stát stálou zastávkou turistů, kteří míří do Terezína.

Řád čestné legie za péči o památník bitvy u Slavkova Janu Holoubkovi

Nejvyšší francouzské vyznamenání, hodnost rytíře Řádu čestné legie, předá in memoriam Janu Holoubkovi francouzský velvyslanec Jean-Pierre Asvazadourian. Čestná legie mu byla udělena 7. července 2015 za jeho odhodlanou činnost ve prospěch památky napoleonské doby a za to, že svůj život věnoval údržbě a chodu památníku bitvy u Slavkova. Ten stojí na Prackém kopci, v místě rozhodujícího vítězství Francouzů nad Rusy a Rakušany. Mohyla míru je prvním mírovým památníkem v Evropě. Jan Holoubek si podle francouzského velvyslanectví vytvořil od dětství díky svému hlubokému zájmu o bitvu u Slavkova k Francii výjimečný vztah. Založil i Československou napoleonskou společnost. Zemřel 20. října 2015, a ocenění tak nemohl převzít. Cenu převzme jeho manželka Věra.

Na palubě největší lodě světa je i plastika Davida Černého

Na největším parníku světa Harmony of the Seas, který byl nedávno spuštěn na moře, je mezi dalšími uměleckými díly zahraničních autorů i plastika českého sochaře Davida Černého. Je obdobou velké pohyblivé hlavy Franze Kafky, která je umístěna v Praze, další podobná je v americkém městě Charlotte v Severní Karolíně. Kinetická socha vznikala ve francouzských loděnicích, Černý na prestižní zakázce pracoval přes rok a byl tak také u vzniku obrovské zaoceánské lodi. Jeho socha se nachází v centrální hale lodi, která je 20 metrů vysoká a 150 metrů dlouhá.

V Ostrově začala výstava o toskánských Habsburcích

V Ostrově na Karlovarsku se otevřela rozsáhlá výstava o toskánské větvi rodu Habsburků. V budově Staré radnice ji spolu s představiteli města slavnostně zahájil příslušník rodu Radbot von Habsburg-Lothringen. Výstava s více než 200 exponáty bude na radnici otevřena až do dubna příštího roku. Výstava začíná Toskánskem, protože toskánský Habsburkové odtud přišli do Krušných hor. „A začátky skutečně byly velice krušné, protože jim tu byla zima,“ doplnila kurátorka. Kromě samotných příběhů Habsburků budou mít návštěvníci příležitost vidět například šperky, vyznamenání, secesní šaty nebo dobové fotografie.

Elton vyrobil hodinky Prim k výročí Karla IV., budou i ze zlata

Společnost Elton, hodinářská z Nového Města nad Metují, která vyrábí náramkové hodinky Prim, připravila k letošnímu 700. výročí narození císaře Karla IV. zvláštní sérii mechanických hodinek. Při jejich výrobě novoměstští hodináři použili několik výrobních technik zcela poprvé. Edice má 100 kusů a prvních deset bude s pouzdrům ze zlata. Vedle taušírování hodináři Eltonu poprvé použili pro výrobu číselníku techniku smaltování a strojek osadili čtvrtou ručkou pro ukazování denní a noční fáze. Na číselníku je ručně malovaná miniatura Karla IV. Rotor strojku pod průhledným zadním víkem hodinek má tvar korunovačního jablka, korunka je osazena vltavínem.

Máchovo jezero zahájilo sezónu, slaví 650 let svého založení

Máchovo jezero zahájilo novou turistickou sezónu. Ta letošní je ve znamení oslav 650 let založení jezera králem Karlem IV., region si však připomíná také 180 let prvního vydání lyrickoepické skladby Karla Hynka Máchy *Máj*. Jezero je pro město klíčové z pohledu zájmu turistů, kterých sem hlavně v létě míří tisíce a v posledních letech jich přibývá.

Máchovo jezero, původně Velký rybník, založil Karel IV. v roce 1366 u nevýznamné osady Hirschberg (Doksy) pod hradem Bezdězem, na němž v té době rád pobýval. Zároveň udělil Doksům významná městská privilegia, čímž povýšil malou osadu na město. Jezero o rozloze 278 hektarů je největším rybníkem v Libereckém kraji a osmým největším v Česku. Rekreační začal sloužit na konci 19. století, ve dvacátých letech minulého století pak postupně vznikly pláže a háje a jezero se stalo oblíbeným výletním místem.

Mše u sv. Ignáce připomněla návrat jezuitů do Prahy

Večerní mše v kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí v Praze připomněla 150. výročí návratu členů Tovaryšstva Ježíšova do Prahy. Po mši byla otevřena výstava o působení jezuitů v Praze po znovuoobnovení řádu. Jezuitský řád byl velmi mocnou a precizně uspořádanou organizací, která měla velký vliv na obrodu katolické víry a nesmazatelnou stopu zanechala v kultuře řady evropských zemí. Vyvolávala však i silnou nevraživost na mnoha stranách. V dobách národního obrození byli jezuité – podle názoru dnešních historiků mylně – obviňováni z podpory germanizačních snah.

Do Prahy přišli první jezuité v dubnu roku 1556. Ve své koleji, která byla pojmenována jako Klementinum, řád zřídil ještě téhož roku gymnázium. Postupně byly zakládány jezuitské koleje v Českém Krumlově, Jindřichově Hradci, Chomutově, Kladsku, Olomouci, Brně a Opavě. Roku 1622 byla Tovaryšstvu Ježíšovu svěřena výuka na Karlově univerzitě. V druhé polovině 18. století se vliv jezuitů začal omezovat a roku 1773 byl řád na nátlak evropských panovníků papežem Klementem XIV. zrušen. Obnoven byl po napoleonských válkách a působí dodnes.

Obraz *Klanění pastýřů* manýristy El Greca v Olomouci

V České republice bude vystaven poprvé, Muzeu umění jej zapůjčilo Metropolitní muzeum v New Yorku. Jde o výměnu za zápůjčku Tizianova obrazu *Apollón a Marsyas* ze sbírek olomouckého arcibiskupství. El Grecův obraz bude k vidění do 4. září v obnovené expozici Arcidiecézního muzea, které letos slaví deset let od svého otevření.

Národní zemědělské muzeum zpřístupnilo expozici lesa z výstavy Expo

Národní zemědělské muzeum ve své budově v Praze na Letné představilo novou expozici nazvanou *Laboratoř ticha*, která pochází ze světové výstavy Expo 2015 v Miláně. Speciální světla a akustické efekty v ní navozují atmosféru lesního ticha se vši jeho silou a magií. Expozice chce poukázat na život, který obklopuje hluk, a nutnost člověka se vrátit ke kořenům. Interaktivní expozice lesa, která v Miláně sklídila úspěch, odkrývá pomocí vyspělých technologií tajemství světa rostlin. Audiovizuální technologie reagují na chování návštěvníků a v závislosti na jejich pohybu jim předkládají pohledy od celkové úrovně lesního biotopu až do hlubokého detailu na úrovni rostlinných buněk.

Přerov otevřel stezku po stopách vojáků prusko-rakouské války

V Přerově se otevřela nová naučná stezka mapující stopy vojáků prusko-rakouské války, kteří v létě roku 1866 prošli územím Čech a Moravy. Trasa je dlouhá 7,5 kilometru a vede od městského hřbitova v Přerově k hřbitovu v Rokytnici. Válečné události lidem připomenou na stezce pomníky a válečné hroby. Trasa byla vybudována u příležitosti 150. výročí prusko-rakouské války. Sedmikilometrová stezka má po cestě několik zastávek, milovníci historie na nich navštíví také přerovský pomník 151 pruských vojáků a pomník padlých vojáků v Dluhonicích.

Sezóna sběru šneků vrcholí, počasí jí ale nepřeje

Sezóna sběru hlemýžďů v Česku vrcholí, počasí jí ale opět nepřeje. V posledních pěti letech se výkup šneků sbíraných ve volné přírodě zredukoval na dva až tři týdny z původních čtyř až pěti. Ovlivnilo to zkrácení období jarního přechodu mezi zimou a létem a také sucho. Když je sucho, hlemýžď nemigruje, není ho vidět, a tudíž jej nelze sebrat, řekl ČTK Ondřej Vyhnálek z liberecké firmy Helix, která se výkupem hlemýžďů zabývá. Pro sběr je vhodné typické jarní počasí s dostatečným deštěm a teplotami mezi 15 až 20 stupni. Při takovém počasí je zájem sběračů velký. Poslední dobou se ale jarní přechod mezi zimou a létem zkracuje, protože teploty rychle přecházejí z pěti na 25 stupňů Celsia.

Pro firmu Helix představují čeští šneci čtvrtinu celkového objemu. Většinu nakupuje v zahraničí, v Polsku, Litvě či Rumunsku. Všichni hlemýžďi pak putují do Francie, tuzemským konzumentům postačí procento celkového prodeje. Podle Vyhnálka Čechům chybí tradice, stravují se konzervativně a přetrvává u nich despekt ke šnekům.

Růže v nové křivoklátské zahradě připomenou významné osobnosti

Růže v nové křivoklátské zahradě u vstupu do hradu připomenou významné osobnosti. První růže Nette Ingeborg byla zasazena za římského císaře a českého krále Karla IV. Před postavením Karlštejna byl Křivoklát jedním z Karlových nejvýznamnějších hradů. Vzpomínková růže Nette Ingeborg je odrudou českého šlechtitele Josefa Havla, která zvítězila v roce 1995 na světové výstavě růží v Římě. Počítá se s tím, že se budou kolem ní přísazovat další vzpomínkové růže za významné osobnosti.

Karel IV. si Křivoklátu cenil i strategicky, v právním dokumentu *Maiestas Carolina* ho zahrnul mezi jedenáct českých královských hradů, které panovník nemůže prodat.

Ve Zlíně je nová expozice historie filmových ateliérů a festivalu

Ve Zlíně byla otevřena stálá expozice Kabinetu filmové historie zlínských ateliérů a festivalu. Mapuje dobu od vzniku ateliérů v roce 1936 až po současnost. Více než 1 000 originálních předmětů a písemností se nachází v budově číslo 28 areálu filmových ateliérů na Kudlově. Expozice je přístupná zatím po domluvě, od prázdnin se počítá s pravidelným provozem.

Ostravsko-opavská diecéze slaví

Katolická církev má na území České republiky dvě církevní provincie – českou a moravskou, jejichž území se dále dělí na arcidiecéze a diecéze. Nejmladší z osmi těchto církevních správních jednotek je ostravsko-opavská diecéze, kterou papež Jan Pavel II. zřídil 30. května 1996. Vznikla vydělením z dosavadního olomouckého arcibiskupství a zahrnuje oblast, která svými hranicemi zhruba odpovídá Moravskoslezskému kraji. Za sídlo biskupa, kterým je od vzniku diecéze František Václav Lobkowicz, byla zvolena přes protesty Opavy, která své nároky dokládala historickými argumenty. V souvislosti se vznikem biskupství byl chrám Božského spasitele v Ostravě, postavený v klasicistním stylu a vysvěcený v roce 1897, povýšen na katedrálu. Hlavním patronem nové územněsprávní jednotky katolické církve, která se člení na jedenáct děkanátů a 276 farností, je sv. Hedvika Slezská.

V Kostnici proběhly vzpomínky na upálení Jeronýma Pražského

Jihoněmecká Kostnice si připomněla 600. výročí upálení teologa a kazatele Jeronýma Pražského na tamním koncilu. Vzpomínkové akce vyvrcholily odhalením Jeronýmovy pamětní desky a zahájením výstavy, která připomíná jeho život. Teologa si přímo v Kostnici připomněli i zástupci českých církví a čeští politici. Vzpomínkové akce odstartoval seriál seminářů připomínajících jednotlivé aspekty jeho života. Připomínaly ho jako výjimečného učence, který zanechal stopy na univerzitách v Praze, v Kolíně nad Rýnem, v Heidelbergu či v Paříži, jako kazatele, který se snažil o reformu církve, i jako přítele Jana Husa, jež se snažil v Kostnici zachránit před upálením, ale nakonec ho potkal stejný osud. Vzpomínková akce se konala také u Husova kame-

ne, který se nachází v místě, kde byl podle tradice upálen Jan Hus, a na němž jsou plakety připomínající smrt obou českých kazatelů.

Česko je podle magazínu *Variety* filmovou lokací snů

Za filmovou lokací snů označuje Českou republiku týdeník *Variety*, jeden ze tří nejvýznamnějších a vůbec nejčtenějších odborných filmových magazínů na světě. Jeho aktuální číslo z 21. června věnuje výjimečnou pozornost a prostor českému filmovému průmyslu, sdělila ČTK vedoucí České filmové komise Ludmila Claussová. „Jedná se o třetí speciál naší série Billion Dollar Location, předcházely mu zatím jen reportáže o amerických státech Louisianě a New Mexiku. To znamená, že Česká republika je vůbec první zemí mimo USA, kterou jsme si pro toto speciální vydání vybrali,“ komentoval to Steven Gaydos, viceprezident a šéfredaktor *Variety*. Podle Claussovové jde o velký úspěch, potvrzení toho, že Česká republika se v posledních letech vrátila na mapu oblíbených filmařských destinací. Točí se tu historické velkofilmové hvězdným obsazením i evropské koprodukce.

Magazín *Variety* na téměř dvaceti stranách představuje současný český filmový průmysl a dění v jeho různých oblastech přibližuje svým čtenářům, kterými jsou filmoví odborníci a producenti. Provází je infrastrukturou filmového průmyslu, přibližuje podmínky a profesionální zázemí pro výrobu filmů, informuje o probíhajícím natáčení mezinárodních štábů i o tom, které zahraniční produkce využily ČR jako lokaci v minulosti. Nechybí komentáře zahraničních producentů a filmařů. Příloha obsahuje také informace o filmových pobídkách, které mají na zvýšeném zájmu o natáčení v Česku velkou zásluhu.

ČNB představila zlatou minci s motivem hradu Kost

Česká národní banka (ČNB) představila zlatou minci s motivem hradu Kost přímo v areálu hradu. Je první z nového desetidílného cyklu zlatých mincí, který zobrazí hrady v České republice. Nominální hodnota mince je 5 000 korun, prodejní cena je však vyšší. Viceguvernér ČNB Vladimír Tomšík připomněl, že Kost patří k nejzachovalejším hradním komplexům na území Česka. ČNB by měla ještě letos představit zlatou minci zachycující hrad Bezděz, na příští rok je připravené vydání mincí s motivy hradů Bouzov a Pernštejn. Cyklus zakončí v roce 2020 mince zachycující Bečov nad Teplou a Buchlov. Autorem mince s hradem Kost je akademický sochař Zbyněk Fojtů. Na rubové straně je panoramatický pohled na hrad Kost s iniciálami autora mince, názvem hradu a rokem ražby. Na druhé straně jsou vyobrazeny například portál dveří do hradní kaple či heraldická zvířata.

Poklady Slováckého muzea v Praze

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti zapůjčilo Správě Pražského hradu dva ze svých nejcennějších sbírkových předmětů – pozdně gotickou stříbrnou a zlacenou monstranci a stříbrný křišťálový oltářní kříž. Téměř metr vysoký oltářní kříž je skutečným unikátem, neboť ve svě-

ových sbírkách se nachází pouze šest dalších tohoto typu. Kromě Švýcarska, Francie, Německa, Skotska, USA a Prahy se jím pyšní právě i Uherské Hradiště, dodala historička muzea Blanka Rašticová. Oba předměty budou součástí jedné z šesti výstav k oslavám 700. výročí narození Karla IV. na Pražském hradě. Výstava *Koruna na dlani* bude věnována historii těžby zlata a stříbra v bývalém českém království.

Pěkné letní počasí a pohoda prázdninových dnů láká k procházkám Prahou

Takovým zajímavým zážitkem se může stát návštěva Barrandovských teras a s nimi spojená vzpomínka na prvorepublikovou romantiku. Podnikatele Václava Havla, otce prezidenta Václava Havla, okouznil při jeho cestách po USA vyhlídkový restaurant Cliff House nad Tichým oceánem v San Franciscu. Oslovil architekta Maxe Urbana, aby navrhl podobnou restauraci v Praze, a ten nemaje moře, umístil objekt na skalnatý ostroh nad Vltavou. Vyprojektoval celek kavárenských teras rozložených nad skalnatou prohlubní, na jejímž dně bylo koupaliště s bazénem, travnaté pláže a šatny. Vrcholem stavby byla budova kavárny a restaurace s proskleným sálem, který byl doplněn klubovnou a salony ve vyhlídkové patnáctimetrové věži. Bazén byl spojen s restaurací nejen schodištěm, ale také lanovkou, která dopravovala občerstvení.

Barrandovské terasy se začaly budovat v roce 1929 a již po šesti měsících došlo k jejich slavnostnímu otevření pro veřejnost – první den dosáhl počet návštěvníků stěží uvěřitelných padesáti tisíc. Barrandovské terasy navštěvovala celá tehdejší pražská smetánka a filmové hvězdy z nedalekých barrandovských ateliérů. Mezi štamgasty patřil například Oldřich Nový, Vlasta Burian, Svatopluk Beneš nebo Adina Mandlová.

V roce 1937 došlo ještě k dalším úpravám teras pod vedením architekta Vladimíra Grégra a byl přistavěn dřevěný noční podnik Trilobit bar. Orchestr R. A. Dvorského, který hrál do sedmi hodin večer na terasách, se poté přemístoval do Trilobit baru a sem se za ním přesouvali i nevytrvalejší hosté, z nichž mnozí se bavili až do rána a zůstávali na snídani.

Barrandovské terasy

Šťastné období Barrandovských teras bylo poprvé narušeno v roce 1939 při obsazení německou armádou.

Wehrmacht si tady zařídil pozorovatelnu protiletectvé obrany a podnik pro nacistické pohlaváry. Po válce slavnily terasy ještě na krátkou dobu svůj šťastný návrat, ale již v roce 1948 byly znárodněny s tím, že budou „z místa dekadentní zábavy pro buržoazii přeměněny na rekreační centrum pro pracující lid“. Místo pracujícího lidu zde ale byli k vidění pouze komunističtí potentáti a jejich hosté z bratrských socialistických zemí. Terasy začaly postupně upadat, protože se neudržovaly.

Po revoluci v roce 1989 byl celý objekt vrácen Ivanu a Václavu Havlovým, kteří oba své podíly převedli na manželky. Dagmar pak odkoupila podíl od své švagrové. V roce 2003 prodala Havlová majetek nejmenovanému kupci ze společnosti Barrandovské terasy. Nikdo se však o celý areál nadále nestará, terasy chátrají a hrozí jejich zánik.

(mk)

Opravy Klementina

V Klementinu v Praze, které prochází totální rekonstrukcí, a to od střechy po veškeré instalace, nová okna, podlahy a restaurování památkově chráněných prvků, probíhá v současné době druhá fáze oprav. Rozsáhlá druhá etapa modernizace Klementina, kde bylo objeveno mnoho zajímavých archeologických nálezů, vypukla na podzim roku 2012 a týká se zejména jeho nejstarší části. V souvislosti s tím se například potvrdilo, že na místě ve třicátých letech 13. století stával dominikánský klášter. V dalším místě bylo zase objeveno raně středověké pohřebiště.

Příští rok zahájí Národní knihovna poslední etapu několikaletých oprav areálu Klementina, v němž sídlí. Rozsáhlý barokní komplex se opravuje od roku 2010 a budují se také depozitáře. Kolaudace současné, druhé etapy, by měla proběhnout v září letošního roku. Celkové náklady na opravu někdejší jezuitské koleje a dostavby depozitáře dosáhnou 1,886 miliardy korun. Akce dosud stála 600 milionů korun. Jen archeologický výzkum a restaurátorské práce stály téměř 130 milionů korun a podle dřívějších informací vedení knihovny tyto činnosti způsobily skluz proti původnímu harmonogramu rok a půl.

V září letošního roku Národní knihovna představí novou studii provozně dispozičního řešení svého sídla. Vítěz výběrového řízení, ateliér Architekti Hruša & spol., má za úkol zpracovat novou studii s ohledem na sloučení třetí, čtvrté a páté etapy rekonstrukce areálu – dokončení bude v roce 2018.

Oprava Klementina měla původně skončit v roce 2016, podle současných plánů to bude v roce 2018. Projekty pro rekonstrukci se měnily, protože vznikaly ještě v době, kdy se počítalo s novou stavbou pro knihovnu. Po odporu politiků od ní Národní knihovna ustoupila a prostorové problémy jsou řešeny dostavbami centrálního depozitáře v Hostivaři. Upustilo se i od podzemního depozitáře plánovaného ještě před dvěma lety v areálu Klementina – s odkazem na památkáře, kteří i vzhledem k nečekaným nálezům požadují méně zásahů do podzemí. I to řeší nová provozně dispoziční studie.

Národní knihovna spravuje více než sedm milionů svazků knih, roční růst je přibližně 100 000 svazků. Klementinum je druhý největší památkově chráněný areál v Praze po Pražském hradu.

(mk)

Zlatý kuchař 2015

Zlatým kuchařem roku 2015 se stal v anketě časopisu *Gastro&Hotel profi revue* Jan Punčochář (Grand Cru Restaurant), stříbrnou příčku obsadil Oldřich Sahajdák (La Degustation Bohême Bourgeoise) a bronzový byl Roman Paulus (Alcron Praha). Volilo se v těchto kategoriích: Zlatý kuchař, Zlatý zahraniční kuchař, Objev roku, Hvězda gastronomie a úplnou novinkou byl Hlas veřejnosti.

Jan Punčochář

Vítězi dalších kategorií se stali: Zahraniční kuchař: Paul Day (Sansho), Objev roku: Ondřej Koráb (Le Grill), Hvězda gastronomie: Zdeněk Pohlreich (Cafe Imperial), Volba veřejnosti: Martin Pudil (Hotel Dvořák Tábor).

Zlatý kuchař byl v letošním roce vyhlášen již potřetí. Českým vzorem pro tuto akci se stala anketa, kterou každý rok vyhláší redakce německého časopisu *Der Feinschmecker*. Jako vždy byla oslovena celá řada gastronomických odborníků, kteří o jídle a restauracích píšou – tedy ne kuchaři, ne manažeři, ne lidi pracující přímo v restauracích nebo v dodavatelských firmách. Každý z nich byl požádán, aby sestavil svůj vlastní žebříček deseti nejzajímavějších českých kuchařů roku 2015, určil tři zahraniční kuchaře (bez pořadí) a jmenoval jednoho kandidáta na Objev roku a na Hvězdu gastronomie. U každého kuchaře měla být oceněna jeho kreativita, hledání nových cest a řemeslná zručnost.

„Byli bychom rádi, kdyby lesk slávy kuchařů působících v českých restauracích sálal víc a víc,“ řekl o Zlatém kuchaři jeho garant, patron a duchovní otec Vladimír Poštolka s tím, že v anketě byla pouze jediná nominovaná žena,

v kategorii Objev roku. „Kuchařina je tvrdá profese. Musíte umět tvrdě vést své podřízené. A s tím mají někdy ženy problém. Přesto si myslím, že postupně u nás dosáhne víc žen na pozici šéfkuchařek. Ve světě jsou ale jen tři šéfkuchařky s třemi hvězdami Michelin, s nejvyšším možným ohodnocením. Jedna je Italka, další Francouzka a třetí najdete ve Španělsku,“ dodal Poštolka.

Nakonec pak byly na galavečeru v MAKRO Akademii slavnostně vyhlášeny výsledky třetího ročníku ankety Zlatý kuchař 2015 a celý večer se stal poutou gastronomii a především kuchařskému řemeslu. Partnery ankety byly společnosti: MAKRO Cash & Carry, s. r. o., Electrolux Professional Food Service – Gastro, Česká republika, Státní zemědělský intervenční fond, Pražské vodovody a kanalizace, a. s., Bohemia sekt, s. r. o., Aviko ČR, s. r. o., Asociace hotelů a restaurací ČR, Espresso, s. r. o., Pivovar Ferdinand, s. r. o., Gastro nábytek 24, Střední škola hotelnictví a gastronomie AČMSD Praha, s. r. o., Vinotéka Three Glasses, společnost Lozano-Červenka, Český rozhlas Region, Český rozhlas Hradec Králové, La Cucina Italiana.

(mk)

Trabanty v Motole

Před nedávnem otevřeli manželé Martin a Alena Huclovi v pražském Motole muzeum trabantů. Než došlo k otevření muzea, tak manželé Huclovi tři a půl roku shromažďovali vystavené exponáty – některé měli z rodinných sbírek, jiné museli koupit. Jsou tu zastoupena nejen auta, ale i spousta dalších věcí, které k trabantům neodmyslitelně patří. Nechybí ani bojová verze trabanta nebo jeho recesistická podoba v rudé barvě. Vitríny obsahují trofeje, které vybojovala s trabantem maminka Martina Hucla Helena Huclová, ale také třeba legendární Viktor Mráz nebo Karel Trojan, který s trabantem získal tři tituly mistra republiky v kopcích i rallye a také s ním závodil i v autokrosu.

Bojový trabant

V muzeu, které je věnované nejznámějšímu výrobku východoněmeckého automobilového průmyslu, se návštěvníci seznámí s kompletní historií trabantu s dvouválcovým dvoutaktním motorem a s karosérií z duroplastu. Vystaveny jsou zde auta v původním dochovaném stavu, ale i dobová garáž s opravovaným závodním trabantem nebo předměty denní potřeby z bývalé NDR. Muzeum se věnuje kompletní historii výroby vozů značky trabant, od prvního předchůdce trabanta AWZ P70 (1954), přes Trabant P 60 (600), Trabant 601 (nejběžnější a nejznámější provedení), až po nejnovějšího, čtyřtaktního Trabanta 1,1, s motorem

původem z VW Polo (1989-1991), se kterým byla výroba těchto vozů v roce 1991 ukončena.

V části uříznutého vozu je možné si zkusit, jak se tehdy v trabantu sedělo, řídilo a řadilo. Vojenský Trabant Kübel tu společně s vojáky hlídá Brandenburskou bránu v Berlíně před vpádem nepřátelských imperialistických vojsk. V přívném vozíku pod průhledným krytem si může návštěvník prohlédnout dobové kempařské vybavení, včetně konzerv a kotlíku. Děti jistě uvítají závodní dráhu, kde si mohou samy s modely trabantů zasoutěžit.

(mk)

Světznámý Velorex jako česká specialita

Prchající stan, hadrák, hadraplán, šestsetrojka na zip, montgomerák, velouš, netopýr a ještě mnoho jiných názvů získalo vozítko, které ještě v osmdesátých letech běžně brázdilo české silnice. Nápad sestavit motorovou tříkolku, která by byla pohodlnější než motocykl, měl František Stránský, absolvent průmyslové školy strojnické. Ten koncem třicátých let dojížděl na motocyklu za prací z obce Parník u České Třebové do plzeňské Škodovky. Během jízdy mu nejvíce vadil déšť, a tak začal přemýšlet o vozítku, které by tento jeho problém vyřešilo. Vymyslel tříkolový motorový stroj a použil na něj některé díly z bicyklu – ty později nahradil komponenty z motocyklu. Po skončení války založil František Stránský společně s bratrem Mojmírem firmu MOTO-VELO-SPORT, kde se kromě běžných zakázek věnovali konstrukci dalších tříkolek. Po únoru 1948, aby se vyhnuli znárodnění, přičlenili svoji dílnu jako závod 09 pod hradecké Velkodružstvo.

První prototyp Velorexu a jeho vynálezce František Stránský

Původní název tříkolky nebyl Velorex, ale Oskar – jednalo se o přesmyčku výrazu kára na ose. Původním vzorem pro ně byly tříkolky Morgan, které se vyráběly již od roku 1909 – v České republice se dochoval jediný pojízdný Oskar z roku 1952. Slovo Velorex (z latiny král kol) se prvně objevilo v názvu tříkolky v roce 1954, kdy byl již jeho vynálezce František Stránský po smrti – zemřel v pouhých devětatřiceti letech v lednu roku 1954 při autohavárii právě v jednom ze svých vozů.

Do velorexů se původně montovaly motory z Jawy 250, které později nahradila silnější Jawa 350. V roce 1960 se začalo počítat se zahájením sériové výroby čtyřkolek, ale nakonec zůstalo jen u několika kusů a dále pokračovala výroba klasických tříkolek. Roční produkce byla ko-

lem 1 200 kusů a do roku 1971 jich na silnici vyjelo přes 15 000. V té době následoval další pokus o výrobu čtyřkolek – do září 1973 jich bylo zhotoveno 1 380, ale „neujaly se“, protože mnohem populárnější se stalo jiné lidové vozítko – trabant, dovážený z tehdejší NDR.

Velorex měl tu obrovskou výhodu, že byl doslova šitý na míru pro potřeby invalidů – v roce 1955 pro ně Mojmír Stránský vynalezl ruční ovládání brzdy, spojky i plynu a rok poté i řízení pro jednoruké, které bylo montováno na speciální objednávku. Před měnovou reformou stál velorex 50 000 korun a po ní pak 10 až 15 000 korun.

V roce 1990 byl založen klub příznivců velorexu a byl zřízen Velorex Club v Autoklubu České republiky. Předseda tohoto klubu Ladislav Šustr je také již mnoho let majitelem slavné tříkolky a v roce 1996 podnikl ještě se dvěma dalšími členy klubu cestu až na severní pól. Vezli sebou nejen jídlo, ale i náhradní díly – s opravami spoléhali jen sami na sebe. Přespávali ve spacích pytlích a v nepromokavých vacích na nafukovacích matracích. Řidiči tří vozítek se mezi sebou domlouvali pomocí vysílaček. Trasu cesty v délce 4 600 kilometrů, během níž budili všude samozřejmě velký obdiv, ujeli za šestnáct dní. V loňském roce, při příležitosti pětadvaceti let existence klubu, se ve čtveřici vydali na Island. Objeli celý sopečný ostrov a zdolali přitom pět a půl tisíce kilometrů.

Za socialismu se velorexy vyváželi do Maďarska, Bulharska a Polska. Jsou oblíbené v Německu a v Holandsku, kde si první pořídil velitel rotterdamských hasičů, který má českou manželku. Ten pak další tříkolky obstaral i pro své kolegy, kteří o ně měli zájem.

Největší popularitu velorexu zajistila česká filmová komedie *Vrchní, prchni!*, kde je jeho vlastníkem Dalibor Vrána v podání Josefa Abrháma – herec díky této roli získal čestné členství ve Fan klubu Velorex. Sběratelská cena velorexů stále roste. V Čechách se současný počet těchto vozítek odhaduje zhruba na tisícovku.

(mk)

Loupežnická legenda – Václav Babinský

Ve své době byl Babinský (20. 8. 1796 – 1. 8. 1879) bezvýznamným zločincem. Byl souzen za šest zločinů, které jsou dodnes trestné. Stejně jako tehdy i dnes by se v jeho případech sotva našly nějaké polehčující okolnosti. Legendu o „slavném loupežníku“ Babinském vytvořila úpadková odnož romantické literatury, a to až v době, kdy byl Babinský ve „zločineckém důchodu“ a poctivě se živil jako zahradník v ženském klášteře...

Kolem roku 1830 zorganizoval Václav Babinský menší loupeživou bandu, se kterou přepadával pocestné. Členkou bandy byla i jeho milénka Apolena Hoffmanová. Zatčen byl 19. ledna 1832. Toho dne byl Babinský s Hoffmanovou v obci Kuří Vody kontrolován místním rychtářem. Při kontrole rychtář zjistil, že se Babinský vykázal falešným pasem. Navíc neopatrné Hoffmanové v průběhu kontroly vypadly dvě ostře nabitá bambitky. Při zatýkání Babinský kousl rychtáře do prstu a zranil dva biřice. Hoffmanové se kupodivu podařilo uprchnout. Po zatčení byl Babinský převezzen do Prahy, avšak po čtyřech měsících vazby se mu podařilo utéci. Dne 4. srpna 1833 spáchal svůj největší zločin. V lese nedaleko Horní Kamenice přepadl pláteníka, kterého ze zjištěných důvodů usmrtil. Před

trestním stíháním uprchl do Lodže v Polsku. Na podzim roku 1835 byl opět zatčen, a to ve chvíli, kdy šel neuváženě navštívit své bydliště v Pokraticích u Litoměřic.

Babinský byl původně obžalován ze dvanácti zločinů. Na základě nedostatku důkazů byl u šesti skutků zproštěn viny. Dne 1. prosince 1840 – tedy ve věku čtyřiačtyřiceti let – byl Kriminálním soudem v Praze odsouzen k dvaceti letům těžkého žaláře. Apolena Hoffmanová byla tímž soudem odsouzena ke dvanácti letům těžkého žaláře. Za patnáct dnů po vynesení rozsudku zemřela na chrlení krve. Bylo jí jednačtyřicet let.

Dne 10. června 1841 byl Babinský dopraven do brněnské státní věznice Špilberk. V kmenové knize vězňů je uveden pod číslem 1042. Během pobytu na Špilberku byl hodnocen jako pokorný vězeň. Nosil u sebe růženec a při každé příležitosti se modlil. Tím získal důvěru vězeňského kaplana a poté i důvěru vedení věznice. Po čase se stal dokonce ošetřovatelem nemocných, čímž získal celou řadu výhod. Při své ošetřovatelské práci také vyslechl celou řadu příběhů a osudů nemocných vězňů. Když byla 29. května 1855 věznice na Špilberku zrušena a předána armádě, byl převezen do tehdejších Kartouz (dnešní Valdice). V roce 1861 byl propuštěn. Starého pětadesátiletého pobožného muže se ujaly řádové sestry, které sloužily v kartouzské věznici a ubytovaly ho v blízkosti kláštera v Řepích u Prahy. Jedna část kláštera sloužila jako ženské vězení a Babinský zde pracoval až do své smrti jako zahradník. Pochován je na dnes již zrušeném vězeňském hřbitově v Řepích.

Ve volných chvílích Václav Babinský jezdil vlakem do pražských hospod, kde každému, kdo byl ochoten zaplatit jeho útratu, vyprávěl poutavé historky ze „svého“ loupežnického života. Měl z čeho čerpat. Za dvacet let vězení jich od spoluvězňů vyslechl stovky...

První sešitové vydání jeho „udatných“ skutků s názvem *Babinský, vůdce loupežníků v českých zemích* v rozsahu 110 stran vyšlo v Hradci Králové v roce 1862 – rok po jeho propuštění z Kartouz... Není rovněž bez zajímavosti, že Babinský vystupoval pod jménem Müller. Toto jméno se shodovalo se jménem jeho vyšetřovatele...

Petřínská rozhledna

Psal se rok 1889, když se 363 členů Klubu českých turistů vypravilo na Světovou výstavu v Paříži. Paříž pro ně byla nezapomenutelným zážitkem a největší dojem na ně samozřejmě učinila Eiffelova věž. Možná to byl na počátku vtip nebo probuzená národní hrdost, ale ještě při cestě domů se ve vlaku smluvili, že Praze dají pocítit stejnou závrať, kterou zažili sami. Na první schůzi vybrali pro stavbu nejvyšší pražský vrch Petřín, odkud se dala přehlédnout větší část českého království, a do společné pokladny vložili 1 031 zlatých. Stavba monumentu ale byla odhadnuta na celých 32 000 zlatých, a tak byl mezi turisty vybrán ten nejvýmluvnější, dr. Kurz, aby oslovil českou veřejnost a dostatečně ji pro rozhlednu nadchl. Dr. Kurz tedy sepsal vizionářský článek, který vyšel v předním německém listě *Der Politik*, pod titulkem *Rozhledna na Petříně, obrázek z blízké budoucnosti Prahy*. Ve futuristickém tónu v něm Prahu vylíčil jako moderní město, jehož obyvatelé se budou procházet po vlastní velké české výstavě, načež si volným krokem moderních lidí zajdou na Petřínskou rozhlednu. Ve svém vizionářství se dal strhnout natolik, že Praze před-

pověděl i vlastní lanovku, která by je k rozhledně měla dopravovat, a nakonec připojil i ďábelství termín: pouhý jeden rok!

Článek zapůsobil na českou veřejnost jako droga. Našlo se sice několik pochybovačů, kteří považovali článek za vtip, a podezření budilo i jméno hlavního návrháře konstrukce, inženýra Františka Prášila, většina se ale ke stavbě upnula a začala upisovat podílové listy v hodnotě 50 zlatých. Dne 16. března roku 1891 byl učiněn první výkop a začal boj s časem. Pomocníci pod rozhlednou např. nahřívají nýty k sesazování dílů a házeli je nahoru konstruktérům, kteří je zachycovali kleštěmi. Práce byly ukončeny už 2. července, tedy za necelé čtyři měsíce. Porovnání s dvěma roky, které zabrala stavba Eiffelovy věže, je to úctyhodný výkon. A to ani nesrovnáváme moderní elevátor s plynovým pohonem použitý na rozhledně s tehdy docela všedními hydraulickými výtahy, které fádně pumpovaly na pařížském kolosu. Jediným problémem se může jevit, že petrolejovou lampu, sloužící k osvětlení výtahu Petřínské rozhledny, neustále zhasínal průvan.

Rozhledna byla slavnostně otevřena 20. srpna roku 1891. Celý Petřín byl zahalen v národních barvách a na špičce rozhledny zavlál červenobílý prapor. O celých sedmáct nadmořských metrů výše než u pařížské konkurentky! Sen českých turistů se naplnil. Spolu s rozhlednou byla dokončena i lanová dráha na vodní pohon a o rok později bylo na petřínský vrch instalováno magické zrcadlové bludiště. V suterénu rozhledny můžete zhlédnout výstavu věnovanou českému géniovi Járovi Cimrmanovi.

Petřínská rozhledna

ČERVEN / ČERVENEC / SRPEN

Červen

Červen je šestý měsíc v roce. Uvažovali jste někdy nad tím, odkud pochází český název tohoto měsíce? Možných vysvětlení je více. Nejpříhodnější se zdá být teorie o tom, že název červen se odvozuje od červené barvy ovoce, které v té době začíná dozrávat – třešně, višně, jahody nebo rybíz. Jiné vysvětlení přisuzuje původ názvu červům, kteří se objevují v přírodě. Tyto dvě možnosti však nejsou tak protikladné, jak se na první pohled zdá – kdysi se červená barva získávala z larev hmyzu jménem červec. Bylo potřeba nasbírat jich hodně, aby se získalo dostatečné množství barviva, které bylo velmi ceněné. Ve středověku nemohl červené oblečení nosit kdokoli – bylo díky vysoké ceně vyhrazeno jen vyšší společenské vrstvě! Někdy se proto červené barvě říkalo také „krásná barva“ nebo „králova barva“. Hlavní sezóna sběru červců byla právě v červnu – takže je možné, že kořeny názvu je možné hledat i tady.

K červnu se rovněž váže velké množství pranostik. Na začátku měsíce se často objevuje dočasné ochlazení a červen může být deštivý: „Netřeba v červnu o déšť prositi, přijde, jak začne kositi.“ Mrazy jsou však již definitivně pryč. O tom říká pranostika: „O svatém Norbertu chladno jde už k čertu.“ Červen také předpovídá, jaké budou další měsíce: „Jak červen teplem září, takový bude i měsíc září.“ „Jaký červen, takový i prosinec.“ nebo „Často-li se v červnu hrom ozývá, kalné léto potom přichází.“ Chladný červen navíc věští špatnou úrodu: „Červen mokrý a studený – bývají žně vždy zkaženy.“

(mk)

Další pranostiky na červen

Chladný květen, červen vlašný – je pro sýpky, sudy blažný.

Jestli červen mokrý bývá, obilí pak málo rodívá.

Pláče-li červen a neoschne žitko, v zajících, koroptvích budem mít řídko.

V červnu deštivo a chladno způsobí rok neúrodný snadno.

Hřímá-li v červnu, zvedne se obilí.

Červen-li více sucho než mokro bývá, urodí se hojnost dobrého vína.

Je-li červen mírný, nebude v prosinci mráz silný.

Jaká parna se v červnu dostaví, tak se i prosincové mrazy postaví.

Červen červený jako z růže květ.

(mk)

Červenec

Červenec je vstupem do druhé poloviny roku. Je to nejteplejší měsíc, kdy dozrávají všechny černající se plody – třešně, višně, borůvky a také červené lesní jahody a maliny lesní i zahradní. Červenec někdy rád přebírá od června oblačnost, ale pak už opravdové letní počasí přináší svatá Markéta, patronka všech rolníků, ale také pastýřů, a s ní začínají žně. Svatý Jakub zase nechává dozrát první zelená ja-

blka a po jeho svátku nabízí červenec už jen svátek svatě Anny, která „nešetří zrána chladny“.

(mk)

Pranostiky na červenec

Slunce peče – déšť poteče.

Co červenec neupeče, to již srpnu neuteče.

V červenci do košile rozdělje se a v prosinci po uši oděj se. Prší-li na Medarda a Prokopa, shnije mandel i kopa.

Svatá Markéta vede žence do žita.

Zapláče-li Markyta, bude dešťů dosyta.

Jak teplý svatý Jakub, tak studené Vánoce.

Na svatého Jakuba dopoledne léto, odpoledne podzim.

Máří Magdaléna své hřichy oplakává, proto v ten den ráno poprchává.

Po svatě Anně léto neustane.

(mk)

Srpen

Srpen je sice druhý nejteplejší měsíc v roce, ale přesto již upozorňuje svým příchodem na blížící se podzim – svatý Vavřinec, první podzimce. Srpnový větrík setřásl poslední zbytky letního ovoce ze stromů a začínají modrat švestky a slívy. Dříve se den sv. Vavřince považoval za začátek podzimu a ukazoval, jaký bude nadcházející čas: „Vavřinec ukazuje, jaký podzim nastupuje.“ „Když o sv. Vavřinci slunce svítí, budem dobré víno mítí.“ Vavřinec je patronem vinařů a víno pojmenované po sv. Vavřinci, patří v Čechách k nejoblíbenějším. Rovněž některé kostely (Březina, Mukařov, Čistá) jsou zasvěceny tomuto světcovi a vavřinecké poutě patří k nejoblíbenějším.

(mk)

Pranostiky na srpen

V srpnu již nelze slunci mnoho věřit.

I když ze strnišť občas fučí, horko nás přeče jen mučí.

V srpnu když půlnoční vítr věje, bez deště slunéčko hřeje.

Když fouká v srpnu severák, bude dlouho pěkně pak.

Když je v srpnu ráno hodně rosy, mají z toho radost vosy.

Srpen k zimě hledí a rád vodu cedí.

Když v srpnu naprší, tak než se oběd pojí, všecko slunce vysuší.

V srpnu mlhy na výšinách – jistá voda, když v nížinách – to pohoda.

Když v srpnu moc hřímá, bude na sníh bohatá zima.

Když pálí srpen, bude pálit i víno.

Srpen z počátku-li hřeje, zima pak se dlouho sněhem skvěje.

Moc hub srpnových – moc vánic sněhových.

Nejsou-li v srpnu hříby, nebude v zimě sněhu.

Jsou-li v srpnu hory kalné, budou v zimě mrazy valné.

Jak Vavřinec zavaří, Bartoloměj zasmaží, tak se podzimce daří.

Stětí svatého Jana – přestávají již parna.

(mk)

Odbory KOVO vyzvaly vládu, aby pomohla propouštěným všech odvětví

Vedení odborového svazu KOVO vyzvalo vládu, aby při rozhodování o pomoci pro propouštěné pracovníky ze zavíraných podniků postupovala ve všech odvětvích stejně. Pomoc vybrané firmě je podle předáků nejsilnějšího odborového svazu diskriminační a státní podporu si zaslouží i jiní zaměstnanci, nejen lidé z OKD. Vláda připravila kvůli chystanému zavírání dolů novelu, podle níž budou moci horníci chodit do penze o sedm let dřív než ostatní. Předlohu podpořil parlament, nyní ji dostal k podpisu prezident. Kabinet v květnu také schválil příspěvky 8 000 korun pro propouštěné horníky a 7 000 Kč pro ostatní zaměstnance z OKD. Podpora k překlenutí dopadů útlumu těžby se má vyplácet tři měsíce až pět let podle odpracované doby a věku pracovníka.

Nejlepším městem pro podnikání se stal Humpolec

Nejlepším městem pro podnikání je Humpolec. Druhé místo patří Dobrušce, třetí skončila Nová Paka. Vyplývá to z výsledků 8. ročníku soutěže Město pro byznys 2015. Výzkum zpracovala agentura Datank. Soutěže se zúčastnilo 205 měst a obcí s rozšířenou působností a 22 městských částí Prahy. Loni zvítězila Nová Paka před Humpolcem a Pelhřimovem. Humpolec je dlouhodobě nejlepším městem pro podnikání. Vítězem se stal i v letech 2008 a 2013 a čtyřikrát skončil na druhém místě. K pozitivům tradičně patří vysoký podíl podnikatelů, firem i velkých zaměstnavatelů. Město se může pochlubit velkým nárůstem obyvatel, nízkou dlouhodobou nezaměstnaností a místní podnikatelé mohou nabírat odborné pracovníky, protože podíl učňů a studentů odborných škol je velmi vysoký. Humpolecká radnice nadprůměrně dobře hospodaří.

Avii koupila Czechoslovak Group

Automobilku Avia koupila od indické firmy Ashok Leyland zbrojařská skupina Czechoslovak Group podnikatele Jaroslava Strnada. Ročně chce vyrobit 200 až 300 nákladních vozů. Cenu ani jedna ze stran nezveřejnila. Firma bude zatím nová auta vyrábět v areálu v pražských Letňanech.

Zahraniční řetězce ovládají již dvě třetiny trhu

Podíl zahraničních řetězců na prodeji potravin v Česku překročil dvě třetiny, což je nejvíce ze zemí střední Evropy. Podle předsedy Asociace českého tradičního obchodu Zdeňka Juračky tak tradiční český obchod bojuje o přežití. Pokračující úbytek malých prodejen s potravinami a smíšeným zbožím zejména na vesnicích je podle něj velmi znepokojivý jak z pohledu obchodníků, tak i zákazníků. Desítky venkovských prodejen by mohla v dalších měsících uzavřít skupina COOP. Juračka tak reagoval na poslední průzkum společnosti Nielsen, podle něhož ubylo v ČR v průběhu uplynulého roku 275 obchodů s prodejní plochou do 400 m². Podle šéfa asociace stojí tradiční české prodejny v nerovném boji nejen proti nekalé konkuren-

ci, ale i proti zahraničním řetězcům, které zákazníka masírují letákovými akcemi s prodejními cenami mnohdy pod nákupní cenou.

Tatra bude dodávat podvozky egyptské a jordánské armádě

Kopřivnická Tatra bude dodávat speciální podvozky pro vojenská vozidla egyptské a jordánské armády. Hodnota všech kontraktů na stovky podvozků se pohybuje okolo 800 miliónů korun.

Investiční skupině Penta se loni rekordně dařilo

Síť lékáren Dr. Max, sázková společnost Fortuna nebo výrobce letadel Aero Vodochody. To je jen malá část podniků, které patří investiční skupině Penta. Ta oznámila své hospodářské výsledky, které jsou ohromující. Čistý zisk firmy stoupl na 200 miliónů eur – tedy v přepočtu 5 miliard 400 miliónů korun. Jeden z hlavních majitelů Penty Marek Dospiva vysvětlil, že společnosti změnila svoji strategii: „My jsme dřív firmy poměrně rychle kupovali a prodávali. Neměli jsme tolik času zaměřit se na zlepšování jejich managementu a jejich strategický rozvoj. Loňské výsledky jsou důkazem změny naší strategie před čtyřmi lety. Zaměřili jsme se na pět strategických oblastí investic a maximální možné zlepšení jejich řízení. Loni všechny tyto společnosti naplnily své obchodní plány, některé dokonce překročily.“

Skupina Penta vznikla v roce 1994. Působí hlavně ve zdravotnictví, finančních službách, výrobě, maloobchodu a v realitách. Celkem zaměstnává více než 37 tisíc lidí.

Podíl Česka na celosvětovém vývozu se předloni zvýšil na 0,73 %

Podíl Česka na celosvětové hodnotě vývozu, což je základní měřítko vývoje konkurenceschopnosti ekonomiky, se předloni zvýšil na 0,73 procenta. Proti roku 2013 byl český podíl vyšší o tři setiny procentního bodu. Ve srovnání s rokem 2009, kdy byl podíl Česka na celosvětovém vývozu nejvyšší, ale o čtyři setiny bodu zaostával. Konkurenceschopnost ekonomiky tak dlouhodobě pokulhává, píše Český statistický úřad v aktuálním vydání časopisu *Statistika@My*.

Um jabloneckých řemeslníků a sklářů se spojil v unikátní minci

V unikátní stříbrné minci s broušenými křišťály se spojilo umění řemeslníků jablonecké České mincovny a sklářů Preciosy. Příprava společného projektu trvala tři čtvrtě roku, pod společnou značkou Crystal Coin vznikly tři mince s motivem motýla, květiny a labutě, které symbolizují dárek pro štěstí, k narozeninám a z lásky. Nebudou ale zřejmě jediné, vzniknout by měla celá kolekce, řekl při prezentaci novinky obchodní ředitel České mincovny Aleš Brix. Česká mincovna je výhradním dodavatelem tuzemských oběžných i pamětních mincí pro Českou národní banku, obchoduje s investičními slitky, razí i pamětní medaile. „Propojení křišťálu a mince není ve světě mincovnictví

až tak neobvyklé, všichni výrobci však používají drobné konfekční kameny. Aby někdo vytvořil celý plastický motiv za použití velkých speciálních kamenů, to jsme ještě neviděli. Troufám si říci, že jsme v tom s Preciosou jediní na světě," řekl Aleš Brix. Investoři si budou moci stříbrnou minci v nominální hodnotě pěti novozélandských dolarů koupit za 4 950 korun. Mince s použitím velkých broušených kamenů dostaly úplně nový rozměr, přestaly být jen plochým objektem.

KKCG investuje téměř 3,8 miliardy korun do výroby metanolu v USA

Investiční skupina KKCG investuje 160 miliónů dolarů (téměř 3,8 miliardy Kč) do výstavby několika závodů na výrobu metanolu v USA. První továrna zahájí produkci ve druhé polovině příštího roku. Nově založená společnost US Methanol, sídlící v Charlestonu v Západní Virginii, má zajištěnu dlouhodobou dohodu o odběru a zbývající produkci plánuje prodat dalším spotřebitelům. „Je to naše první velká investice na tomto trhu, která zároveň naplňuje dlouhodobou strategii expandovat na rozvinuté zahraniční trhy. Chceme využít momentální situace, kdy jsou také v USA velmi nízké ceny plynu a ropy, a to přeje investicím na tomto trhu,“ uvedl k plánu KKCG majitel skupiny Karel Komárek. Metanol se vyrábí ze zemního plynu a může být využíván jako alternativní zdroj energie.

Stále více důchodců má svoji penzi zatíženou exekucí

Přibývá důchodců, kteří přicházejí o část příjmů kvůli exekuci. Z posledních údajů vyplývá, že srážky z důchodů má skoro 84 a půl tisíce lidí. Většinou nemají jiný druh příjmů a neodhadnou, že nedokážou splácet, a nebo se stane něco, co nepředvídali, třeba onemocní. Jedním z důvodů finančního zatížení jsou zejména dluhy, které vznikají na prodejních zájezdech, nebo také nesplácením půjček, drobné dluhy, jako pokuty dopravního podniku, poplatky obcím za svoz odpadu a podobné.

Existuje minimální finanční částka, kterou člověk musí dostat. U důchodu je to 6 178 korun. Zajímavé je, že průměrný věk dlužníků, kteří mají na důchod exekuci, je mezi 60 až 69 lety.

Ekonomika ČR podle analýzy bez problémů pojme až 80 000 imigrantů

Česká ekonomika by se bez problémů vypořádala s příchozem 50 000 až 80 000 imigrantů. Vyplývá to z analýzy brokerské společnosti Cyrrus. Podle ní by Česko mělo podpořit řízenou migraci, která by postupně pomohla zaplnit volná pracovní místa. Stát by navíc podle analýzy mohl přijetím uprchlíků ušetřit na výdajích souvisejících se stárnutím populace až 90 miliard korun.

Hlavní ekonom společnosti Roklen Lukáš Kovanda upozorňuje na to, že vysoký počet uprchlíků z válkou postižených zemí by mohl tlačit minimální mzdy ještě níž: „Migranti, i když tomu tak není vždy, jsou hůř kvalifikovaní, nejsou schopni vysoké absorpce na vysoké pracovní pozice na hostitelském trhu práce. Minimálně na přechodnou dobu působí v nízkopříjmových sférách ekono-

miky, kde ještě navíc působí dál na pokles mezd, což zasahuje původní obyvatelstvo.“

Naopak analýza společnosti ukazuje na to, že by Češi nemuseli mít strach o svou současnou práci. I kdyby o ni přišli, bude to podle analytiků naopak motivace posunout se v kariérním i platovém žebříčku.

Společnosti ČEZ stoupl v letošním prvním čtvrtletí zisk o 32 % na skoro 10 miliard korun

Energetické skupině ČEZ stoupl v letošním prvním čtvrtletí zisk o 32 % na skoro 10 miliard korun. Výsledky tak překonaly i očekávání analytiků, kteří odhadovali naopak pokles čistého zisku. Analytici vzali v potaz hlavně pokračující odstávku bloků v jaderné elektrárně v Dukovanech a taky nižší prodejní ceny elektřiny. Podle analytika společnosti BH Securities výpadek ale pravděpodobně vykompenzovala výroba v uhelných elektrárnách.

Nezaměstnanost v České republice v dubnu klesla na 5,7 procenta

Lidí bez práce bylo nejméně od ledna 2009. Průmyslová výroba, která je tahounem českého hospodářství, se ale v březnu téměř zastavila, horší výkon předvedla naposledy v listopadu 2014. Obchod s cizinou sice vykázal přebytek, vývoz ale klesl o 2,5 procenta. A stavebnictví se propadlo o 12 procent. Takovou jarní vizitku České republiky vystavily Úřad práce ČR a Český statistický úřad. Počet lidí bez práce v dubnu klesl na sedmileté minimum 414 960 lidí, uvedl Úřad práce ČR. Počet volných míst pro ně naopak vzrostl na 124 280 pozic, což byla nejširší dubnová nabídka od roku 2008. Podle analytiků bude nezaměstnanost dál klesat, zřejmě ale ne pod pětiprocentní hranici. Spolu s tím budou zaměstnavatelé obtížněji hledat pracovníky, což vyvolá tlak na růst mezd. Ty by tak měly letos stoupnout o 4 %, odhadli ekonomové.

Materiální situace Čechů se zlepšila

Česká republika patří k zemím s nejnižší mírou sociálního vyloučení v Evropě. Více než milión lidí ale dlouhodobě žije pod hranicí příjmové chudoby. To vyplývá z průzkumu Českého statistického úřadu. Materiálním nedostatkem trpí o 100 000 lidí méně než loni. Důvodem jsou rostoucí příjmy Čechů. Čisté peněžní příjmy domácností se zvýšily. Největší nárůst úřad zaznamenal u domácností zaměstnanců. Materiálně postižené osoby nemají například telefon, pračku, televizi či auto. Nemohou si dovolit ani týdenní dovolenou, někteří také nedokážou pravidelně hradit nájem.

V Česku ubývá zemědělců

V Česku dál ubývá zemědělců. Jejich počet se meziročně snížil o procento a dvě desetiny. Celkem jich je v Česku 100 900. Přestože je zemědělců každým rokem méně, tempo poklesu není tak dramatické jako v předchozích letech. Větším problémem je ale jejich věk. Ve čtvrtém čtvrtletí loňského roku bylo v agrárním sektoru nejvíce pracovníků ve věku mezi 45 až 59 roky. Následovala je kategorie pracov-

níků 30 až 44 let. V oboru je pak víc než 11 % lidí do 29 let, přes 10 % zaměstnanců tvoří lidé starší 60 let. Starších lidí je tak v zemědělství víc proti průmyslu i celému národnímu hospodářství. Platy v zemědělství, včetně lesnictví a rybářství, zůstávaly pod úrovní mezd v průmyslu i v celém národním hospodářství.

Počet cestovních kanceláří v ČR klesl na 881

Počet cestovních kanceláří v ČR dlouhodobě klesá. Nyní působí na trhu 881 kanceláří, které mají platné pojištění pro případ úpadku. Ještě v roce 2012 bylo v tuzemsku aktivních 1 092 cestovních kanceláří. V tiskové zprávě to uvedla Asociace českých cestovních kanceláří a agentur. Podle asociace je takový vývoj pozitivní, protože trh se pročištěje a zůstávají pouze dlouholeté a kvalitní firmy. Kvůli zhoršené bezpečnostní situaci v severní Africe a v Turecku stoupá zájem turistů o vybraná přímořská letoviska. Zvýšenou poptávku hlásí třeba Španělsko, Itálie, Bulharsko nebo některé ostrovy v Řecku. Více zahraničních turistů přijelo v letošním prvním čtvrtletí i do Česka.

EK podmíněčně schválila chystané převzetí majitele Prazdroje

Evropská komise schválila plánované převzetí druhého největšího pivovaru na světě SABMiller jeho větším konkurentem Anheuser-Busch InBev. Podmínkou však je, že AB InBev prodá skoro všechny pivovarnické aktivity SABMilleru v Evropě, tedy zřejmě i Plzeňský Prazdroj. Vyplyvá to z sdělení Evropské komise. AB InBev, který je největším výrobcem piva na světě, transakcí získá třetinový podíl na světovém trhu s pivem. Zamýšlená akvizice ale

v některých zemích světa naráží na obavy z narušení zdravé hospodářské soutěže.

Zkrachovalé sklárny Rückl Crystal koupila Wichterleho firma

Novým majitelem zkrachovalé nižborské sklárny Rückl Crystal je společnost BVY podnikatele Martina Wichterleho. Zaplatí za ni 22,5 miliónu korun. Podnik s více než stoletou tradicí je od srpna v konkurzu. Koupí skláren bude zachována tradiční výroba křišťálu v Nižboru a práce pro 130 zaměstnanců. Wichterle vlastní zejména strojírenskou skupinu Wikov, je i většinovým vlastníkem sklárny Bomma ve Světlé nad Sázavou. Do rozvoje výroby sklárny bude investovat několik desítek miliónů korun. Podpořit chce i rozvoj zážitkové turistiky do areálu skláren, které ročně navštíví 50 000 turistů.

Loňský obrat likérky Rudolf Jelínek 470 mil. Kč byl rekordní

Loňský obrat vizovické likérky Rudolf Jelínek ve výši téměř 470 miliónů korun byl rekordní. Společnost vytvořila zisk před zdaněním 26,7 miliónu korun, což je o 70 % více než v roce 2014, sdělil generální ředitel Pavel Dvořáček. Hlavním tahounem tržeb byly prodeje v České republice, export na Slovensko a do USA. Likérka dodává své produkty do 24 zemí. Vrátila se tak k míře ziskovosti, kterou měla před metanolovou aférou. V roce 2012 se kvůli aféře a prohibici dostala do ztráty 19 miliónů. Likérka v posledních letech rozšiřuje své sady, loni v nich vypěstovala rekordní množství švestek, 515 tun. Firma má asi 160 hektarů vlastních sadů.

VĚDA A TECHNIKA

Cenu předsedy RVVI za popularizaci vědy dostal astrofyzik Jiří Grygar

Uznávaný astrofyzik Jiří Grygar dostal Cenu předsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) za propagaci a popularizaci výzkumu. Udělil mu ji místopředseda vlády pro výzkum a předseda rady Pavel Bělobrádek. Toto ocenění se začalo dávat opět letos po mnoha letech. Je s ním spojena odměna 300 000 korun. Jiří Grygar, který v březnu oslavil osmdesátiny, celou částku věnuje Učené společnosti ČR. Astrofyzik Jiří Grygar je věřícím skeptikem, který bojuje proti pavědeckému tmářství, často oponuje kupříkladu paranormálním jevům či astrologii. Autor mnoha knih, oblíbený řečník a náruživý cyklista nechal také generacím diváků nahlížet na hvězdy v televizních *Oknech vesmíru dokořán*.

Největší akademický grant letos dostal fyzik a poprvé i filozof

K nejlepším vědcům letošního roku, kteří působí v Akademii věd ČR, patří filozof a matematik Ladislav Kvasz a fyzik Pavel Jelínek. Oba laureáti získají na dalších pět let až 30

miliónů Kč, které mohou použít na výzkum, nákup přístrojů, odměny pro svůj tým nebo na cestování. Akademickou prémie vědcům předal předseda AV ČR Jiří Drahoš v sídle největší tuzemské výzkumné instituce v Praze. Akademické ústavy poslaly celkem osm nominací. Letošní kandidáti byli podle předsedy Akademie vybráni díky své vědecké výkonnosti a výborným projektům.

Student z Přelouče uspěl na mezinárodní soutěži v USA

Student Gymnázia a Střední odborné školy Přelouč Jan Blaha získal na mezinárodní soutěži I-SWEEEP 2016 v Houstonu v Texasu třetí místo v kategorii Environment – Healthcare & Disease Prevention (Životní prostředí – zdravotní péče a prevence nemocí). V konkurenci téměř 200 soutěžících z celého světa uspěl s projektem na boj s kvasinkami rodu Candida. Na soutěž postoupil jako vítěz Festivalu vědy a techniky pro děti a mládež v Pardubickém kraji. Kvasinkami rodu Candida mohou způsobit v organismu závažné sepse, které se jen velmi obtížně léčí. Úmrtí postižených, především pacientů s oslabenou imunitou, dosahuje až 60 procent.

Nadační fond Neuron udělil ceny mladým vědcům

Nadační fond Neuron rozdělil ceny šesti mladým úspěšným vědcům. Každý z laureátů si s cenou odnesl čtvrtmilionovou finanční odměnu. Ocenění dostali biologka Helena Fulková, která jako první z Česka naklonovala myš, ekonom Filip Matějka, který pomocí ekonomických teorií vysvětluje chování lidí a států, i biolog Pavel Plevka, který zkoumá pikornaviry způsobující běžná nachlazení i záněty mozku. Ocenění dále byli chemik Petr Slaviček, který se zabývá ultrarychlými ději v molekulách, fyzik Jindřich Kolorenč, jenž pracuje na poznávání principů chování elektronů a zvýšení účinnosti solárních panelů, a matematik Emil Jeřábek, specialista na logiku.

Ekonom Filip Matějka, který vystudoval prestižní Princetonskou univerzitu v USA, se jako jeden z mála věnuje teorii racionální nepozornosti. V ní zkoumá nepozornost firem a spotřebitelů, ale i voličů, a snadné zneužívání politiky k populismu. Vytvořil matematicko-ekonomický model reálnějšího lidského chování, jakousi teoretickou laboratoř. Díky tomu umí popsat, čemu normální lidé věnují větší pozornost, kdy si rozhodnutí zjednodušují, jaké dělají chyby a na čem prodělávají.

Český veterinář dostane prestižní cenu za boj proti vzteklině

Poprvé v historii získá český veterinář prestižní ocenění za zásluhy od Světové organizace pro zdraví zvířat. Ocenění za boj proti vzteklině dostane v Paříži Oldřich Matouch. Laureáti jsou vybíráni na základě nominací členských zemí, kterých je aktuálně 180. Čestné ocenění se uděluje tři desetiletí, každý rok jej dostanou tři lidé. Matouch se kromě osvětové činnosti zasloužil o vymýcení vztekliny u lišek v ČR díky používání požerových návnad s kapslemi vakcinační látky. K vývoji, přípravě, testování a výrobě této vakcíny navíc sám výrazně přispěl. Matouch byl aktivním propagátorem mezinárodní spolupráce v boji proti vzteklině a má za sebou rozsáhlou publikační činnost. Pracoval mimo jiné jako vedoucí Národní referenční laboratoře pro vzteklinu v Liberci.

Medkovu cenu dostane badatel Orián a redaktor Daněk

Letošní Cenu Rudolfa Medka za bádání o česko-ruských vztazích převezme v pražském Klementinu soukromý badatel a nakladatel Edmund Orián a překladatel a rozhlasový redaktor Václav Daněk. Ocenění se uděluje odborníkům z oblasti vědy a kultury, kteří se zabývají česko-ruskými či československo-sovětskými vztahy ve 20. století, výzkumem klíčových okamžiků východoevropských i středoevropských zemí a podporou a rozvojem demokracie.

Ledvinka po čtyřiceti letech končí v Archivu hlavního města Prahy

Historik a archivář Václav Ledvinka (* 1947) po čtyřiceti letech končí v Archivu hlavního města Prahy. Organizaci vedl bezmála třicet let. Odchází kvůli věku. Chce se věnovat vědecké činnosti. „Bude mi 70. To považuji za mez-

ník, kdy bych měl skončit,“ uvedl Ledvinka. Zabývá se především dějinami Prahy, zejména v kontextu českých dějin 15. až 17. století. Za svou činnost byl oceněn medailí Za zásluhy o české archivnictví.

Historici spustili netradiční virtuální online muzeum gulagu

Virtuální muzeum Gulag Online funguje na internetu. Jde o celosvětově první projekt, který mapuje a dokumentuje s využitím 3D animace opuštěné tábory v bývalém Sovětském svazu. Čtenářům je dostupný v češtině, angličtině a ruštině. Prostřednictvím muzea si mohou představit, jak fungoval sovětský represivní systém. Jednotlivé „prohlídky“ doplňují životní příběhy perzekvovaných Čechoslováků i vybranými dokumenty a fotografiemi, které shromáždili pracovníci Ústavu pro studium totalitních režimů v rámci projektu Čechoslováci v gulagu. Ti se i s organizací Gulag.cz výzkumu věnují od roku 2008. Vzniku online muzea předcházelo několik českých expedic, které zmapovaly pozůstatky táborů gulagu v oblasti takzvané Mrtvé trati, která byla v období padesátých let budována mezi sibiřskými městy Salechard a Igarka.

„Na první expedici jsme vyrazili čistě ze zvědavosti. Zjistit, jestli se z bývalých lágrů na těchto odlehklých teritoriích vůbec něco dochovalo. Když jsme zjistili, že ano, rozhodli jsme se, že se pokusíme místa zmapovat profesionálněji a tehdy se zrodil i nápad zpřístupnit výsledky naší práce na internetu ve formě virtuálního muzea,“ popsal vznik projektu předseda spolku Gulag.cz Štěpán Černoušek. „Od bolševické revoluce v roce 1917 až do konce šedesátých let bylo v SSSR perzekvováno přibližně 25 tisíc československých občanů a příslušníků českých menšin žijících v SSSR. Dodnes však zůstávají tragické osudy většiny z nich nejen veřejnosti, ale dokonce i jejich nejbližším zcela neznámé. To byl ten hlavní impuls k zahájení našeho výzkumu v roce 2008,“ uvedl historik Jan Dvořák.

Muzeum Tatra vystavuje vojenské automobily a speciální techniku

V Technickém muzeu Tatra v Kopřivnici na Novojičínsku si návštěvníci mohou nově prohlédnout výstavu *A nejen Tatrovky... Vojenské automobily a jiná speciální technika z Kopřivnice 1900-1945*. Představuje na panelech historii vojenské techniky a automobilů od kočárů až po vozidla z druhé světové války a nabízí ke zhlédnutí unikátní exponáty. Asi nejstarší exponát je výrobek kočárovky, sanitní vozítka na kolečkách na převoz nemocných a raněných ještě z doby před první světovou válkou. Zastoupení mají i automobily, štábní či terénní vozy, motory. Unikátem je jeden z mála dochovaných podvozků vozu TL 4, který byl v Kopřivnici spolu s vozem TL 2 v období první světové války prvním sériově vyráběným nákladním autem. Výstava bude v muzeu k vidění až do prosince.

Na festival Colours of Ostrava přijede fyzik Leonard Mlodinow

Na festival Colours of Ostrava letos v červenci přijede také fyzik a scénárista Leonard Mlodinow, který psal scénáře pro seriály *Star Trek* či *MacGyver*. Vystoupí na mezinárod-

ním diskusním fóru Meltingpot, které je doprovodným programem hudební přehlídky. Na něm se představí také historik Timothy Snyder, držitel Nobelovy ceny za chemii Daniel Shechtman, spisovatel Robert Fulghum nebo držitelé Pulitzerovy ceny Chris Hedges a Yusef Komunyakaa.

Zemřel přední český anatom Radomír Čihák

Ve věku 88 let zemřel jeden z nejnámennějších představitelů české anatomie a autor nejpoužívanější učebnice anatomie v zemi Radomír Čihák. Vědec, lékař a pedagog celý život působil v Anatomickém ústavu Lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Zapojil se do výzkumu kosterních pozůstatků Karla IV. a ještě letos se zúčastnil oslav 700. výročí narození tohoto českého krále a římského císaře. Lékař a bývalý děkan 1. lékařské fakulty Zima si profesora Čiháka pamatuje ještě jako student medicíny. „Zkoušel mě z anatomie tak, že zatřepal v sáčku se zápěstními kůstkami, jednu z nich vytáhl a já ji musel poznat,“ vzpomínal současný rektor univerzity, který později zažil Čiháka na fakultě jako respektovaného pedagoga a odborníka. Čihák svými poznatky mimo jiné posunul možnosti operací svalů ruky a dalších orgánů a přispěl ke správnému chápání hybnosti páteře.

Školy neučí děti logicky myslet, říká laureát Wichterleho ceny

Osnovy školské matematiky by měly být použitelné v běžném životě, naučit studenty nejen mechanicky počítat, ale hlavně logicky a kriticky myslet. Současný systém ale k tomu děti nevede. V rozhovoru s ČTK to řekl matematik Jan Hladký, laureát Prémie Otto Wichterleho. Hladký převzal prestižní cenu pro úspěšné mladé vědce. Ve svém výzkumu se věnuje tzv. diskrétní matematice. To je vědní disciplína, která poskytuje matematické modely fungování počítačů.

Hladký získal v roce 2014 evropské stipendium Marie Curie, díky němuž pracuje v Matematickém ústavu Akademie věd ČR. Předtím působil na univerzitě ve Velké Británii. Spolupracoval s vědci z celého světa, včetně Endre Szemerédiho, nositele Abelovy ceny, jedné z nejvyšších ocenění v matematice. Hladký zkoumá algoritmy založené na metodách diskrétní matematiky, které pomáhají například v navigačních systémech při hledání nejkratší cesty.

O protonové léčbě diskutovalo v Praze 2 000 odborníků

O protonové léčbě diskutovalo v Praze na 55. ročníku konference světové Společnosti částicové terapie 2 000 onkologů, radioterapeutů a fyziků z předních center Ameriky, Asie i Evropy. Podle statistik světové společnosti se v roce 2014 léčilo některou z metod částicové terapie ve světě přes 15 000 pacientů, z nich 10 % byly děti. Protonové centrum Praha za tři roky léčilo přes 1 000 pacientů. Podle odhadů, jež v minulosti potvrdila česká Společnost radiační onkologie, biologie a fyziky, by protony mohly být přínosem pro 10 až 15 % onkologických pacientů léčených ozařováním. Americká společnost pro radiační onkologii ASTRO uvádí ve svých doporučeních až 20 % nemocných.

Nyní působí na celém světě přes 50 protonových center, loni jich bylo nově otevřeno dvanáct. V Česku je protonová léčba uznána jako metoda hrazená z veřejného zdravotního pojištění. Smlouvy s pražským protonovým centrem má šest zaměstnaneckých pojišťoven, pacienty tam k léčení posílá také Všeobecná zdravotní pojišťovna, která smlouvu s centrem zatím nemá.

Psychiatrická klinika v pražské ulici Ke Karlovu slaví 170 let

Psychiatrická klinika v pražské ulici Ke Karlovu se nachází v areálu bývalého kláštera svaté Kateřiny, oblíbené svěřence Karla IV., který klášter také v druhé polovině 14. století založil. Klášter prošel obvyklým osudem podobných institucí v českých zemích – byl poničen při husitských bouřích a nakonec zrušen Josefem II. V roce 1826 se zde otevřel Ústav choromyslných, o dvacet let později pak byl tzv. Nový dům, dnešní psychiatrická klinika.

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze je dnes největším zařízením svého druhu v Česku. Ročně je v ní hospitalizováno 1 500 pacientů a dalších 11 000 dochází na ambulantní léčbu. Ředitelka všeobecné fakultní nemocnice Dana Jurásková uvádí: „My jsme si vědomi toho historického závazku a toho, že lidská populace obecně bude do budoucna psychiatrickou péčí potřebovat. I z tohoto důvodu se snažíme nejenom držet krok se světovou psychiatrií, ale i v rámci České republiky rozvíjet naše pracoviště jako jedno z předních a snažíme se do jeho rozvoje investovat i finanční prostředky.“

Klinika má ve své historii několik prvenství a působilo na ní mnoho významných osobností, připomíná rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima: „Je třeba říci, že na této klinice byla zřízena první linka důvěry v tehdejších Československu, že zde vzniklo první centrum péče pro mládež a dospělě s poruchou příjmu potravy ve střední a východní Evropě. Působil tady také pan profesor Zvolský, kterého můžeme považovat za zakladatele psychiatrické genetiky, a samozřejmě zde k této klinice patří i péče o závislé, nemohu nezmínit pana docenta Skálu.“ Současným přednostou kliniky je Jiří Raboch, který potvrzuje, že lidí s nemocí, kterou musí řešit psychiatr, přibývá. V těch posledních desetiletích nám nejvíce přibývá pacientů v oblasti organických poruch – stárnutí, demence, tam je nárůst za posledních 15 let asi čtyřnásobný. To je jeden okruh. Druhý okruh jsou pak pacienti s afektivními poruchami, s depresí, kde je nárůst asi trojnásobný.“ Klinika se soustředí i na vědeckou činnost a spolupráci s podobnými zařízeními v zahraničí.

V Letňanech proběhl Veletrh vědy

Na výstavišti v pražských Letňanech mohli lidé zhlédnout projekce ve dvou mobilních planetáriích, létání s drony, počítačové archeologické aplikace, mluvícího robota NEO a mnoho chemických pokusů. Hlavním pořadatelem je Akademie věd ČR. Veletrh se pořádá druhým rokem, loni ho navštívilo kolem osmi tisíc lidí. Akademie věd proto letos zdvojnásobila výstavní kapacity. Smyslem veletrhu je podle členky Akademické rady Taťány Petrasové poskytnout veřejnosti bezprostřední kontakt se světem vědy.

VZPOMÍNKA

František Smotlacha (22. 9. 1920 – 6. 6. 2007)

František Smotlacha byl mykolog a tělovýchovný pracovník. Houbám se věnoval už od dětství, jeho otec František Smotlacha (1884-1956) patřil k průkopníkům československé mykologie. Zasloužil se o propagaci jedlých i jedovatých hub, vedle atlasů napsal i řadu kuchařek. Zasadil se i o ochranu lesa a přírody. Přes deset let vedl laboratoř dřevokazných hub, která zpracovala tisíce posudků a pomohla tak zachránit mnoho historických památek. Po studiu chemie byl vedoucím technického rozvoje a výzkumu mrazírenského průmyslu. Pracoval v redakci *Mykologického sborníku*, po smrti RNDr. Jiřího Hlaváčka byl jeho šéfredaktorem (2001-2006). Rozsáhlá je jeho práce v oboru dřevokazných hub a jiných škůdců. Do poslední chvíle aktivně působil v České mykologické společnosti jako její čestný předseda a jednatel.

Antonín Bečvář (10. 6. 1901 – 10. 1. 1965)

Antonín Bečvář byl astronom a meteorolog, patří mezi nejvýraznější osobnosti československé astronomie. Celý svůj život zasvětil astronomii a částečně i meteorologii. Snad žádný začínající pozorovatel noční oblohy se neobešel bez Bečvářových atlasů oblohy. Jeho atlasy noční oblohy patří k tomu nejlepšímu, co kdy v kartografii hvězdné oblohy vzniklo. S jejich tvorbou začal po druhé světové válce a záhy se staly skutečným fenoménem, který Bečvářovo jméno proslavil po celém světě. Atlasy vytvořil celkem čtyři, byly to *Atlas Coeli* (1948) s katalogem (1951), *Atlas Eclipticalis* (1958), *Atlas Borealis* (1962) a *Atlas Australis* (1964).

Antonín Bečvář byl všestranný člověk a neobyčejný systematick. Jeho *Atlas horských mraků* se stal fenomenálním dílem. Vyšel v roce 1953, tedy tři roky předtím, než Světová meteorologická organizace klasifikovala oblaka a než vydala nějaký ucelený přehled. Antonín Bečvář na tomto projektu pracoval celkem třináct let. Shromáždil tisíce fotografií, z nich vybral asi 170 a ty publikoval ve svém atlase. Nešlo mu přitom jen o mraky, jeho fotografie mají i svou estetickou stránku a zachycují mraky v kontextu s přírodou Vysokých Tater. Kromě pozorování planet se zabýval i kometami. Věnoval se také pozorování Slunce nebo meteorických rojů. Kromě odborné astronomické práce se zasloužil o výstavbu nejvýše položené observatoře v tehdejší Československu v Tatrách na Skalnatém plese a tím položil základy moderní slovenské astronomie. V roce 1951 úspěš-

ný a světově uznávaný vědec Antonín Bečvář byl ze Skalnatého plesa odvolán. Vrátil se zpět do Brandýsa, kde zcela stranou oficiálního astronomického světa pracoval na svých hvězdných atlasech.

Po Antonínu Bečváři se jmenuje kráter na Měsíci, kometa, kterou objevil, a i planetka. A také se po něm už deset let jmenuje významná cena pro mladé studenty ve věku od 18 do 26 let, kteří v přírodních vědách udělali něco významného nebo se o něco významného zasloužili.

Pavel Josef Šafařík (13. 5. 1795 – 26. 6. 1861)

Pavel Josef Šafařík byl historik a jazykovědec, významný představitel slavistiky, básník. Narodil se jako syn evangelického faráře v Kobeliarově na východním Slovensku. První vzdělání získal u svého otce. V roce 1805 odešel na gymnázium do Rožnavy a později do Dobšíně. Už za studií na německém evangelickém lyceu v Kežmaroku psal P. J. Šafařík básně v duchu jungmannovské generace. V roce 1814 vydal knížku básní *Tatranská múza s lýrou slovanskou*. V roce 1815 odešel P. J. Šafařík na teologická studia do Jeny. Věnoval se však nejvíce jazykozpytu, dějepisu, filozofii a estetice. Po dvou letech se vrátil do Bratislavy, kde se stal vychovatelem ve šlechtické rodině, s níž pobýval i v Pešti.

V Bratislavě vzniklo přátelství P. J. Šafaříka s Františkem Palackým, tehdy rovněž vychovatelem. Prvním výsledkem jejich spolupráce byl spis z roku 1818 *Počátkové českého básnictví, obzvláště prozódie*. Na podzim roku 1819 nastoupil P. J. Šafařík místo profesora na pravoslavném gymnáziu v Novém Sadu, později se stal jeho ředitelem. V roce 1825 byl pro své náboženské přesvědčení propuštěn, čímž mu byla téměř znemožněna existence. V roce 1833 byly ze soukromé sbírky pořádané Františkem Palackým získány prostředky, aby se mohl P. J. Šafařík odstěhovat s rodinou do Prahy a začít vědeckou práci. Existenční zajištění našel jako redaktor *Světozoru* a v letech 1837-47 v nevděčném úřadu cenzora beletrie. Přitom byl v letech 1838-43 redaktorem *Časopisu Českého muzea* a zároveň kustodem v Univerzitní knihovně. V roce 1848 byl P. J. Šafařík spolu s Františkem Palackým předsedou Slovanského sjezdu a stoupencem austroslavistického programu.

Šafařík se v padesátých letech 19. století věnoval své vědecké práci. Byl ve styku se všemi tehdejšími evropskými slavisty a historiky slovanstva. V mnohých otázkách byl uznávanou autoritou.

ARCHEOLOGIE

Nová výstava v Brně mapuje období stěhování národů

Období stěhování národů mapuje nová výstava brněnského Moravského zemského muzea v Paláci šlechticů. Návštěvníkům přiblíží období, kdy z víru migrací a posunu vznikaly nové etnické celky, v nichž lze spatřovat základ současné podoby Evropy. Výstava přibližuje dramatické období především na základě největšího českého pohře-

biště z 5. století, prozkoumaného v Praze – Zličíně v letech 2005-2008. Její součástí jsou ale i významné nálezy z Moravy.

Eduard Štorch (10. 4. 1878 – 25. 6. 1956)

Eduard Štorch byl český pedagog, spisovatel a archeolog. Proslul svými povídkami a romány situovanými nejčastěji do období doby kamenné a doby bronzové. Jeho nejznámějším dílem jsou *Lovci mamutů*.

Mezinárodní den biodiverzity upozorňoval na úbytek druhů

Mezinárodní den biodiverzity oslavuje pestrost a rozmanitost přírody, zároveň ale upozorňuje na fakt, že celosvětově druhů zvířat a rostlin ubývá a jejich přirozené prostředí se ničí. Ekologové se domnívají, že nejcennější pro zachování přírodní rozmanitosti jsou místa, kde přetrvává divoká příroda. Například Hnutí Duha sestavilo devět tipů na výlety do české divočiny. Jde o rezervace Mionší v Beskydech, Žofínský prales v Novohradských horách, Jizerskohorské bučiny a také i bývalý vojenský prostor Ralsko. Divočina v současnosti zaujímá v České republice 0,3 % celkové plochy státu, zatímco zastavěná plocha zabírá už 11 % a stále narůstá. Ekologové proto požadují neporušenou přírodu až zdesetinásobit.

Český vědec chystá expedici do Konga za neznámým krokodýlem

Český přírodovědec Václav Gvoždík chce prokázat, že v Kongu žije doposud neuznávaný živočišný druh – krokodýl konžský. Zvíře bylo v odborných publikacích pojmenováno sice již před téměř sto lety, od té doby ho ale nikdo blíže nedokumentoval, a proto upadlo v zapomnění. Odborníci ho v současnosti zařazují k podobnému druhu krokodýlu čelnatému, řekl v rozhovoru s ČTK. Gvoždík na expedici vyjede díky Nadačnímu fondu Neuron, jehož porotu svým projektem zaujal. Na výpravu dostane od fondu čtvrt miliónu korun.

Projekt Pro ženy ve vědě letos ovládly bioložky z Akademie věd

V projektu L'Oréal Pro ženy ve vědě letos zvítězily dvě vědkyně z Akademie věd ČR, které se zabývají biologií. Odbornou porotu zaujala botanička Klára Řeháková, která zkoumá půdní krusty jako součást pouští, a genetička Martina Johnson Pokorná, která zkoumá rozmnožování varana komodského. Obě laureátky převzaly v Praze ocenění v hodnotě čtvrt miliónu korun.

Geopark Ralsko se stane sedmým národním geoparkem

Sedmým národním geoparkem v ČR se stane oblast o rozloze téměř 300 kilometrů čtverečních v katastru Ralska, Doks a Hamru na Jezeře na Českolipsku. Geopark Ralsko je zajímavý nejen svou přírodou, má i bohatou historii. V Libereckém kraji už jeden národní geopark je, nachází se v Českém ráji a patří dokonce mezi geoparky UNESCO.

Antiekologickou cenu Ropák roku 2015 obhájil ministr Jan Mládek

Antiekologickou cenu Ropák roku 2015 dostal stejně jako loni ministr průmyslu Jan Mládek (ČSSD). Ropákem se stal kvůli tomu, že se mu podařilo prosadit prolomení územních limitů těžby hnědého uhlí v lomu Bílina. Prosadil také

státní energetickou koncepci, jež stojí na jaderné energii, na těžbě hnědého uhlí a je v ní malý důraz na obnovitelné zdroje, řekl na tiskové konferenci Miroslav Patrik ze spolku Děti Země, který anketu pořádá. Cenu Zelená perla 2015 za anti ekologický výrok získal prezident Hospodářské komory ČR Vladimír Dlouhý za komentář ke studii o jaderné elektrárně Dukovany.

ČSSZ: V Česku na konci března žilo 603 stoletých a starších lidí

V Česku na konci prvního čtvrtletí žilo 603 stoletých a starších lidí – 521 žen a 82 mužů. Nejstarší obyvatelka republiky má v dokladech rok narození 1907 a žije v Jihomoravském kraji. Nejstarší muž se narodil v roce 1909 a je z Libereckého kraje. Počet stoletých lidí v Česku v posledních letech klesá. Důvodem může být to, že se tohoto vysokého věku nyní dožívají slabší ročníky, které přišly na svět za první světové války. Tehdy narozených dětí výrazně ubylo. Zatímco před rokem 1910 se podle údajů Českého statistického úřadu v českých zemích rodilo přes 300 000 dětí ročně, ve válečných letech to nebyla ani polovina. Nejvíce všech sto a víceletých občanů, tedy 113, žije v současné době v Praze, v Jihomoravském kraji jich je 88 a 55 důchodců nad sto let pobývá v kraji Středočeském.

V ČR rodí víc žen nad 35 let, výsledky porodnictví to nezhoršilo

Přestože v Česku přibývá žen, které rodí po 35. roce věku, celkové výsledky porodních komplikací a zdraví dětí se tím nezhoršují. Je to pravděpodobně dáno tím, že systém péče o těhotné a ženy je v Česku na takové úrovni, že se daří tento negativní demografický vliv eliminovat. ČTK to řekl vedoucí perinatologického centra Ústavu pro péči o matku a dítě v Praze Podolí a vedoucí spolupracujícího centra WHO pro perinatální medicínu Petr Velebil. Loni se podle Českého statistického úřadu v Česku narodilo 110 800 dětí, meziročně o 900 víc. Stoupla i úroveň plodnosti, z 1,53 na 1,57 dítěte na jednu ženu při průměrném věku ženy při narození dítěte 30 let. Velebil vyzdvihl, že Česko má nejnižší úmrtnost plodů a novorozenců do prvního týdne života v Evropě; loni činila 4,7 promile. Je to podle něj hlavně díky funkční síti specializovaných center, ve kterých se rodí přes 90 % dětí z rizikových těhotenství a nedonošených dětí, jež jsou kvůli nízké váze ohroženy úmrtím nejvíce.

V Česku přibývá chmelnic, jejich plocha je dokonce největší za posledních šest let

Po celém Česku přibývá chmelnic. Je jich dokonce nejvíce za posledních šest let. I díky tomu se Česká republika řadí k největším producentům chmele na světě. Ještě nedávno se čeští pěstitelé o osud chmele báli. Nebyl o něj takový zájem, také sklizeň byla slabší, a to po celé Evropě. Teď je ale trend poklesu pryč. Zájem stoupá a zemědělcům se daří obnovovat i staré chmelnice. V Česku jich je v současnosti kolem 5 000 hektarů. Řadíme se tak ke světovým velmo-

cím. Česká republika drží dokonce třetí příčku, a to hned za Německem a Spojenými státy, kterým dohromady patří přes dvě třetiny trhu.

Podpořit novou výsadbu chmelnic chce i ministerstvo zemědělství. Jen loni vyplatil stát z dotačních programů přes 16 milionů korun. Nejvíc českého chmele šlo do Japonska, Ruska, Vietnamu a taky Číny. Za rostoucím vývozem stojí i obliba českého piva. Právě v Číně se totiž začínají orientovat přímo na jeho výrobu, a to za použití českých surovin – včetně chmele.

Ve výběhu vlků u Srní na Šumavě se narodilo pět vlčat

Pět vlčat se v květnu narodilo v přírodním výběhu u návštěvnického centra zaměřeného na vlky v Srní na Klatovsku. Centrum otevřela správa národního parku loni na podzim, jen za zhruba tři měsíce ho navštívilo zhruba 50 000 lidí. Vlčata jsou už druhým vrhem, který tam přišel na svět. V rozlehlém výběhu tak s mláďaty žijí jejich rodiče a čtyři loňská vlčata. Samce a samici dovezli správci parku loni v únoru ze zoologických zahrad v Plzni a v Německu. Návštěvníci ale zatím nemohou počítat s tím, že malá vlčata uvidí. Samice s nimi žije převážně skrytě, ven je vyvedla jen jednou.

Moravští čápi žijí pod dohledem kamer

Život čápů na střední Moravě mohou lidé na některých místech sledovat v přímém přenosu. Boj o teritorium, přírůstky do rodin i výchovu mláďat zprostředkovávají on-line kamery přímo z jejich hnízd. Nainstalovány jsou například v Dlouhé Loučce na Olomoucku, v Supíkovicích na Jesenicu, v Domašově nad Bystřicí i na komíně hostince U Čápa v Záhlinicích na Kroměřížsku. Přímý přenos oceňují i ornitologové, přináší jim cenné informace ze života těchto opeřenců. Například v záhlinickém hnízdě mohou lidé nahlížet do „obývacího pokoje“ tamních čápů již druhý rok. Loni zde čápi vyvedli dvě mláďata a i letos je již hnízdo obsazeno párem čápů. Na komín bývalého uzenářství, nyní hospody, přilétávají tito ptáci již od roku 1973. „Jde především o to, že na čápi hnízdo může nahlédnout veřejnost, podobné záznamy existují a fungují i v zahraničí,“ řekl místopředseda Moravského ornitologického spolku Jiří Šafránek.

Hřebci Převalského zamíří do Číny

Hřebci koně Převalského z Evropy by měli být příští rok převezeni do Číny. Podle ředitele pražské ZOO Miroslava Bobka je potřeba jimi oživit tamní chov. S transportem počítá dohoda o spolupráci, kterou v Číně Bobek podepsal

se Sin-tiang Przewalski Wild Horse Breeding and Research Center (WHBC). Jde o instituci, která chová koně Převalského na stanici v Jimsaru a v rezervaci Karamaily v Džungarské pánvi je vrací do přírody.

Pražská zoologická zahrada dlouhodobě organizuje návrat evropských koní Převalského do přírody v mongolském národním parku Gobi B. Letos v polovině července se tam vydají další čtyři vzácné klisny. V posledních letech přepravila ZOO ve spolupráci s českou armádou z Česka do Mongolska devatenáct koní Převalského, z nichž žije sedmnáct. V této chráněné oblasti je navíc už dvanáct žijících potomků přepravených koní. Celkem žije ve třech lokalitách v Mongolsku kolem pěti stovek koní Převalského, z toho v Gobi B, kam směřovaly poslední čtyři pražské transporty, jich je asi sto třicet.

Dohoda s Čínou přináší nové možnosti. O konkrétním termínu a dalších detailech transportu hřebců koně Převalského z Evropy do Číny se zatím vyjednává. Plánuje se, že by koně z Jimsaru mohli být vypouštěni i na čínském území, které přiléhá ke Gobi B, což by pro návrat posledního divokého koně do přírody znamenalo zásadní pokrok.

(mk)

ZOO ve Dvoře Králové nad Labem oslavila 70. výročí založení

Zoologická zahrada ve Dvoře Králové nad Labem oslavila 70. výročí založení několika novinkami a akcemi. Zahájila provoz informačního centra a otevřela nový restaurant Kibo, pokřtila dvě mláďata drilů černolících a vlastní emisi známek. Nejnápadnější pro návštěvníky je otevření upraveného hlavního vstupu a zároveň vjezdu do safari, který svou rákosovou střechou zakončenou kůly připomíná brány afrických národních parků. Letošní jubileum si bude ZOO připomínat v průběhu celého roku. Koncem května se do ní po čtrnácti letech vrátili hroši, návštěvníkům zahrada představila západoafrické městečko Tiébélé. ZOO ve Dvoře Králové je velmi úspěšná například v chovu žiraf, zeber a nosorožců. Nedávno se narodilo mládě nosorožce dvourohého, druhu, který je ohrožen vyhynutím. Jde o 42. mládě nosorožce dvourohého, které se v této ZOO narodilo. Další dvě samice nosorožců dvourohých jsou březí. Dvorská ZOO chová nosorožce dvourohé jako jediná v České republice. Narozením mláďate se skupina nosorožců dvourohých ve dvorské ZOO rozrostla na šestnáct jedinců. Představuje tak největší skupinu chovanou v Evropě. ZOO plánuje převoz dalšího nosorožce dvourohého z dvorského chovu, samice Elišky, do národního parku Mkomazi v Tanzanii.

Východočeská ZOO vznikla před sedmdesáti lety. Jejím základem byl malý zookoutek, který 9. května 1946 otevřela radnice v parku s kopíí renesančního zámku, který byl znárodněn továrníkovi Richardu Neumannovi. Zpočátku zaujímal ZOO pouhých 6,5 hektaru, což je zhruba desetina její dnešní rozlohy, přičemž první nevelké klece a výběhy byly osazeny nenáročnými druhy zvířat především evropské fauny. Novou atrakci se dařilo postupně rozšiřovat a v klecích začala přibývat exotická zvířata. V roce 1989, za ředitele Pavla Suka, bylo otevřeno safari, kde nyní mohou návštěvníci na ploše 50 hektarů projíždět „divočinou“ osídlenou pěti sty africkými kopytníky, šelem a ptáky. Zahradě v posledních letech stoupá návštěvnost, například loni ji navštívilo 494 000 lidí.

Nádraží od Českých drah převezme správa železnic, převod je definitivně potvrzen

Dlouho připravovaný převod nádraží mezi dvěma státem ovládanými podniky získal poslední nutný souhlas. Za zhruba 1 500 nádražních budov včetně zaměstnanců zaplatí Správa železniční dopravní cesty 3,3 miliardy korun. Řídící výbor Českých drah schválil převod nádraží na státní Správu železniční dopravní cesty (SŽDC). Dráhy budou vy i zaměstnanci, kteří se o ně starají, převedou nejpozději k 1. srpnu. Souhlas výboru složeného z náměstků ekonomických ministerstev byl posledním bodem schvalovacího procesu dlouhodobě připravované transakce. Správa zaplatí Českým drahám z prostředků ministerstva dopravy. Plánovanou transakci už koncem loňského roku schválila vláda a v dubnu s převodem souhlasila i dozorčí rada Českých drah.

Dráhy původně očekávaly za převod nádraží výrazně vyšší sumu, zhruba dvojnásobek současné částky. Částku na úrovni tří miliard korun nicméně v loňském roce prakticky stanovila Evropská komise. Uvedla, že převod nádraží mezi státem vlastněnými drahami a SŽDC za tuto cenu nebude považovat za nedovolenou podporu.

Součástí prodeje nádražních budov má být i pražské Hlavní nádraží, naopak se netýká pražského Masarykova nádraží nebo Hlavního nádraží v Brně. U Masarykova nádraží nejsou vyřešeny vlastnické vztahy a převod brněnského nádraží komplikuje nedořešená otázka přesunu stanice do jiné lokality. Tato nádraží by měla být součástí převodu dalšího balíku majetku.

Kromě nich se mluví rovněž o převodu některých prvních nástupišť ve stanicích, která rovněž nejsou součástí nynějšího převodu. Další položkou pak mají být pozemky pod kolejemi.

Státní správě železnic dala dozorčí rada v dubnu přednost před nabídkou realitní skupiny CPI Property Group podnikatele Radovana Vítky, která za nádraží nabízela čtyři miliardy korun. „Nechceme privatizaci železniční infrastruktury. Nádraží mají sloužit veřejnosti a musí být za rovných podmínek přístupná všem dopravcům. To garantuje jedině stát,“ uvedl předseda rady a zároveň náměstek ministra dopravy Milan Feranec.

Zdroj: ČTK, *Ekonomika*
Zasláno J. Zajíčkem

Otevření Gotthardského úpatního tunelu

Na jihu Švýcarska proběhlo 1. června 2016 slavnostní otevření nově vybudovaného Gotthardského úpatního tunelu. Nový dvoutubusový tunel dlouhý 57 km spojuje kantony Uri a Ticino. Ceremonie probíhaly u obou tunelových portálů, nedlouho po jejich skončení projela tunelem souprava s cca 500 cestujícími, kteří cestu prvním veřejným vlakem vyhráli v loterii. Do plného provozu bude tunel uveden v prosinci tohoto roku se změnou jízdních řádů.

Gotthardský úpatní tunel je součástí projektu Alp-Transit, který má za cíl zlepšit dopravu přes Alpy v severojižním směru. Součástí projektu jsou další kratší úpatní tu-

nely: Lötschberg (na trati Bern – Milán, 34,5 km, částečné otevření červen 2007) a Ceneri (15,4 km, plánované otevření 2020). Projekt AlpTransit byl referendem schválený v roce 1992. Se stavbou Gotthardského tunelu bylo započato v roce 1996, k proražení tunelových tubusů došlo 15. října 2010 (východní tubus), resp. 23. března 2011 (západní tubus). S délkou 57 km je Gotthardský tunel nejdelším tunelem na světě a díky své nadmořské výšce 549 m n. m. (v nejvyšším bodě) i tunelem s nejmocnějším nadložím (až 2 500 m).

Technické zajímavosti a statistiky: délka 57 km, maximální hloubka 2 500 m, maximální rychlost 250 km/h, cestovní doba 20 min.

Zdroj: SBB, Wikipedia, Alptransit.ch
Zasláno J. Zajíčkem

Středočeská část D3 se začne stavět nejdříve v roce 2024

Středočeská část dálnice D3 spojující Prahu s Českými Budějovicemi se začne stavět nejdříve v roce 2024. Na setkání s novináři to řekl ředitel Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) Jan Kroupa. Do té doby chtějí silničáři rozšířit silnici I/3 mezi Benešovem a Mirošovicemi u Benešova a vybudovat pro auta tunel, umožňující pěším projít z města do konopištského zámeckého parku. D3 má spojit Prahu s Českými Budějovicemi a rakouskými hranicemi. O potřebě této komunikace se mluví téměř tři desítky let. Zatím je v provozu pouze 40 kilometrů mezi Veselím nad Lužnicí a Meznem na Benešovsku. Středočeská část je ve fázi přípravy, nyní ŘSD zpracovává podklady pro územní rozhodnutí.

Cyklistům svítla naděje na jízdu s trochou alkoholu bez pokuty

Návrh, aby cyklisté nebyli pokutováni za jízdu po vypití několika sklenek vína či piva, je znovu ve hře. Úpravu v prvním kole schvalování podpořil Senát výraznou většinou hlasů svých členů. Novelu nyní projednají senátní výbory, dostaly na to tři měsíce. Návrh předložila skupina senátorů v čele s místopředsedou horní komory Zdeňkem Škromachem (ČSSD), který loni podobnou změnu neprosadil v rámci širších úprav silničního zákona. Předloha má podle rakouského vzoru uzákonit, že by cyklisté na cyklostezkách, v obcích a na silnicích třetí třídy mohli mít až 0,8 promile alkoholu v krvi, pokud pojedou na jízdním kole sami.

Pokutu za jízdu na kole pod vlivem alkoholu nicméně novela zachovává, jen ji snižuje ze současných 2 500 až 20 000 korun na nejvýše 500 korun. Sankce by se na cyklistu nadále vztahovaly i v případě, pokud by pod vlivem alkoholu zavinil dopravní nehodu. Zmírnění zákona zdůvodnil Škromach mimo jiné tím, že stávající znění zákona znemožňuje plně využívat vinařských cyklostezek, které cíleně vedou vinohrady a v okolí vinných sklepů. Poukazoval na to, že jindy vytižená policie mívá na cyklisty spadeno právě v okolí sklípků a hostinců. Zmírnění zákona podpořili

i opoziční senátoři. Novela by podle nich posloužila rozumným cyklistům, neboť silně podnapilé od řízení neodradí ani stávající zákon.

Několik desítek dopravních staveb v Česku má zastaralé posudky vlivu na životní prostředí

Víc než polovina stavebních firem očekává, že problém s posuzováním vlivu staveb na životní prostředí zpomalí výstavbu. Vyplyvá to z průzkumu zpracovaného analytickou společností CEEC Research. Několik desítek projektů má v Česku zastaralé posudky. Jsou z doby, kdy Česko ještě nebylo v Evropské unii. Taková hodnocení osmdesátka neuznává a žádá nová, jinak nebude možné čerpat na stavby evropské peníze. V průzkumu odpovídala stovka ředitelů domácích stavebních firem. Největší obavy mají z veřejného projednávání a možnosti aktivistů nebo jiných sdružení protahovat povolování staveb. Jak velké zpoždění může opakování posudků znamenat, odhadl ministr dopravy za hnutí ANO Dan Ťok: „Je pravda, že se ty stavby zpozdí. Stavby, které budou muset mít zopakované posudky EIA, mohou mít zpoždění od šesti měsíců po dva roky. Je to stavba od stavby. Ale není to tak, že by nebylo co stavět. Nebo že by stavebnictví čekala nějaká recese. Určitě ne z důvodů inženýrského nebo dopravního stavebnictví.“

Vláda chce pro jedenáct klíčových staveb přijmout speciální novelu zákona tak, aby se u nich nemusel opakovat celý posudek. Patří mezi ně například obchvat Prahy u Běchovic, stavba chybějícího úseku dálnice D1 u Přerova nebo dálniční obchvat Českých Budějovic.

Do Brna se létá již 90 let, původní Černovice vystřídaly Tuřany

Jihomoravská metropole Brno je po Praze nejvýznamnějším vzdušným přístavem Česka. Zdejší letecký provoz má již devadesátiletou tradici, za zahájení letecké dopravy do Brna je považováno přistání letadla De Havilland se čtyřmi cestujícími na letišti v Černovicích 24. května 1926. Již o den dříve zde přistálo první letadlo – Farman/Avia-Goliath společnosti ČSA. S příchodem nové letadlové techniky přestalo travnaté letiště v Černovicích vyhovovat. Výstavba nového letiště v katastru nedaleké obce Tuřany začala v roce 1950. O čtyři roky později bylo uvedeno do provozu jako státní letiště s vojenským provozem a v roce 1958 zde oficiálně začal civilní provoz. V současnosti letiště provozuje akciová společnost Letiště Brno, která je má pronajato od kraje. Nejvíce ho využívají cestující charterových letů, kterých bylo loni 58 % z 466 046 odbavených cestujících. Pravidelné linky loni z Brna létaly pouze na dvě londýnská letiště a do Eindhovenu a od listopadu do Mnichova.

Nákladní dopravci na železnici založili profesní sdružení Žesnad

Nákladní dopravci na železnici založili profesní sdružení Žesnad. Jeho prostřednictvím chtějí lobbovat za nižší cenu energie nebo větší prostor pro nákladní dopravu na českých kolejích. Zejména na páteřních linkách podle nich není pro nákladní dopravu dostatek prostoru a ta pak bývá odsunuta do nočních hodin. Součástí sdružení je většina

významných tuzemských firem působících v nákladní železniční dopravě, jako jsou ČD Cargo, Metrans Rail, AWT a Unipetrol doprava.

Největší problém, který tuzemské železniční dopravce trápí, je vysoká cena trakční energie. Tu tuzemské společnosti nakupují až o 16 % draž než v Německu, řekl výkonný ředitel sdružení Oldřich Sládek. V současnosti platí princip, že energii pro provoz všech dopravců kupují centrálně České dráhy. Podle Sládka by ale bylo spravedlivější, kdyby monopol drah na nákup této komodity skončil. Předsedou nové železniční organizace, která názvem i zaměřením odkazuje na obdobné sdružení kamionových dopravců Česmad, byl zvolen předseda představenstva společnosti Metrans Jiří Samek.

V Praze by mohl příští rok zkušebně jezdit elektrobus bez řidiče

V Praze by mohl v příštím roce jezdit ve zkušebním provozu elektrobus bez řidiče. Radnice Prahy 4 se totiž od září zapojí do celoevropského projektu jeho vývoje. ČTK to řekl předseda výboru energetické úspory Prahy 4 Ivo Vaněk (STAN – Tučňák). Praha 4 by se mohla stát jedním z osmi míst, kde by mohl být elektrobus ve zkušebním provozu testován. Vůz má na sobě stovky čidel, která sledují jeho okolí a kterými je pak řízen, a to prostřednictvím GPS. Vůz tak jede podle předem naplánované trasy. Na samotnou jízdu přesto dohlíží dispečer, který v případě potřeby vůz zastaví. „Za dosavadních osm let provozu se nestala jediná nehoda,“ řekl Vaněk, který jej ve Španělsku vyzkoušel. Kde přesně by mohl elektrobus v Praze jezdit, zatím není jasné.

18. 7. 1891 byla v Praze zahájena pravidelná doprava na první trati elektrické dráhy, která byla 800 m dlouhá a vedla z Letné ke vchodu do Královské obory.

Lanová dráha na Petřín

Dne 25. července 1891 zahájila provoz pozemní lanová dráha na Petřín, její pohon byl na vodní převahu. Její provoz skončil v roce 1916 v souvislosti s první světovou válkou. Lanovka byla obnovena až v roce 1932, kdy byla zároveň přestavěna na elektrický pohon. Spolehlivě sloužila veřejnosti přes třicet let. V roce 1965 došlo na Petříně k rozsáhlým sesuvům půdy, které trať lanovky zničily. Znovu se lanovka na Petřín rozjela po dvacetileté přestávce v roce 1985, kdy byla začleněna do systému MHD.

Časový interval: v zimním období (listopad – březen) jezdí od 9:00 do 23:20 hodin v intervalu 15 minut, v letním (duben – říjen) jezdí od 9:00 do 23:30 hodin v intervalu 10 minut.

Technické parametry: délka tratě: 510 m, počet zastávek: 3, počet vozů: 2, překonávaná výška: 130 m, největší sklon tratě: 298 ‰, rychlost jízdy: 4 m/s.

<http://www.dpp.cz/lanova-draha-na-petrin/>

29. 8. 1936 byl v Praze zahájen provoz první trolejbusové linky Sv. Matěj – Bořislavka.

Deti na rokovanie parlamentu nevpustia

Slovenskými médiami sa prehnala vlna diskusií po tom, ako sa poslankyňa Simona Petrik (nezaradená) chcela dostať do parlamentnej sály so svojou niekoľkomesačnou dcérou. Vstup jej nebol podpredsedom parlamentu Béloom Bugárom (Most – Híd) umožnený, nakoľko porušuje zasadací poriadok. Verejnosť i osobnosti verejného života tvrdo kritizovali „spiatočnícky postoj“ k problematike. Najostrejšie sa vyjadrila poslankyňa Lucia Nicholsonová (SaS), ktorá sama čaká dieťa. Vztahujúc sa na nedávny incident, kedy sa poslanec Peter Krupa (LSNS) dostal do parlamentu so zbraňou, poukázala na nezmyselnosť zákažu vstupu matke s dieťaťom. Zainteresovaní však napriek tlaku verejnej mienky nemajú záujem o zmenu zasadacieho poriadku. Poslankyne Petrik a Nicholsonová zareagovali zriadením provizórneho detského kútika s prebaľovacím pultom priamo v priestoroch kancelárie Nicholsonovej. Projekt financovali z vlastných zdrojov a ponúkli ho k dispozícii i ostatným poslancom.

DMN

Robert Fico dementoval odstúpenie z postu

Opozičná strana Sloboda a solidarita (SaS) medializovala informácie o údajnom plánovanom odchode premiéra Roberta Fica (Smer) zo strany po ukončení predsedníctva v EU. Informácie z neznámeho zdroja blízkeho Smeru označil Fico za neopodstatnené, neoverené a obvinil SaS z poškodzovania kredibility súčasnej vlády. Ďalej apeloval na profesionálny prístup médií, ktorého sa podľa Fica verejnosti v posledných dňoch nedostalo. Podobné fámy označil za „nezmysly“ a poukázal na to, že jeho odchod by mohol vážne oslabiť legitímne zvolenú vládu. Fico, ktorý prednedávnom absolvoval zložitú operáciu srdca, tak ostáva na čele strany i politického diania.

DMN

Slovensko zvýši humanitárnu pomoc

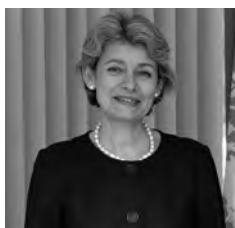
Kancelária prezidenta SR Andreja Kisku informovala verejnosť počas jeho diplomatickej cesty do Istanbulu, že Slovensko bude od budúceho roka prispievať do fondu humanitárnej pomoci dvojnásobne väčšou čiastkou, akou prispievalo doposiaľ. Udialo sa tak len pár dní po tom, čo bola v Sudáne zastrelená slovenská humanitárna pracovníčka a lekárka. Kiska ďalej zdôraznil, že ochrana dobrovoľníkov v krízových vojnových oblastiach musí byť jednou z priorit.

Okrem humanitárnej pomoci vyčlenilo ministerstvo vnútra sumu € 3 181 400 na projekty zamerané na azyl a integráciu. Granty, o ktoré je možné žiadať do 30. júna, budú udelené orgánom štátnej správy, samosprávam, tretiemu sektoru, medzinárodným organizáciám a vzdelávacím či vedecko-výskumným inštitúciám.

DMN

Zlatá medaila SAV aj UK pre Irinu Bokovú

V piatok 6. mája bola udelená Zlatá medaila Slovenskej akadémie vied generálnej riaditeľke UNESCO Irine Bokovej. Cenu si prevzala v Smoleniciach od prof. Pavla Šajgalíka. Táto medaila reprezentuje najvyššie individuálne ocenenie akadémie. Cenu si zaslúžila najmä za vý-

Irina Boková

znamné prehĺbenie spolupráce medzi UNESCO a SR v oblasti vzdelávania, vedy a kultúry.

Irina Boková, bulharská politička, je od roku 2009 generálnou riaditeľkou UNESCO a tak aj prvou ženou z východnej Európy, ktorá vedie túto organizáciu. Irina Boková sa zaoberá programom presadzovania dialógu medzi odborníkmi a politikmi pri riešení problémových tém s celospoločenským dopadom. Podporuje aktivity mladých vedcov a výskumníkov a zaslúžila sa tiež o presadzovanie návrhov SR do zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Organizácia UNESCO je známa tým, že podporuje výchovu a vzdelávanie, prírodné vedy, spoločenské vedy, kultúru, komunikáciu a informácie, v ktorých aktívne jej generálna riaditeľka pôsobí. Boková sa v roku 2015 podieľala na vytvorení kampane Unite4Heritage, ktorej cieľom je vytvoriť globálne hnutie „chrániť a uchovávať dedičstvo v oblastiach, kde je ohrozené extrémistami“.

Irina Boková sa taktiež zúčastnila v Smoleniciach na okrúhlym stole s pozvanými hosťami SAV – z vedeckej, vzdelávacej, kultúrnej aj komerčnej sféry – na tému „Kreativita a inovácie v teórii a v praxi“. Počas svojej druhej oficiálnej návštevy na Slovensku sa stretla aj s prezidentom Andrejom Kiskom a ministrami školstva, životného prostredia a ministrom zahraničných vecí. Okrem Smoleníc navštívila aj Levoču, kde sa stretla s primátormi miest, ktoré sú zapísané v zozname svetového dedičstva UNESCO. Na programe mala aj návštevu Univerzity Komenského v Bratislave, ktorá jej taktiež odovzdala zlatú medailu Univerzity Komenského. Vystúpila tam s prednáškou na tému „Posilnenie postavenia mládeže, podpora rozmanitosti – nové základy pre odhodlanosť a mier“.

Boková pôsobila dve volebné obdobia aj ako poslankyňa bulharského parlamentu. V 90. rokoch 20. storočia bola na krátku dobu aj ministerkou zahraničných vecí. Od roku 2005 bola na poste veľvyslankyne Bulharska vo Francúzsku. Od februára 2016 je Boková oficiálnym kandidátom Bulharska na post generálneho tajomníka OSN.

Boková bola na oficiálnej návšteve SR už v roku 2012. V Bratislave sa stretla s prezidentom SR Ivanom Gašparovičom, vtedajším ministrom školstva Dušanom Čaplovičom i ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí Miroslavom Lajčákom.

Slovenská akadémia vied je naj dôveryhodnejšou inštitúciou

Agentúra Focus sa počas dní 3. až 9. mája venovala reprezentatívne výskumu na vzorke 1 003 respondentov. Z výskumu vzišlo, že Slovenská akadémia vied (SAV) je naj dôveryhodnejšou inštitúciou z 15 skúmaných inštitúcií. Svoje sympatie voči SAV preukázalo až 80,3 % opýtaných.

Na druhom mieste sa umiestnil Rozhlas a televízia Slovenska s dôverou na úrovni 76 %. Tretie miesto obsadili slovenské vysoké školy (74,3 %). Ďalej sa na najvyšších pozíciách umiestnili ozbrojené sily SR (73,6 %) a prezident SR (71,9 %).

Slovenská akadémia vied je jedinou z testovacích inštitúcií, ktorej dôvera respondentov rastie s ich vzdelaním. Čo sa týka iných sociodemografických charakteristík re-

spondentov, či ide o pohlavie, kraj alebo veľkosť sídla, odkiaľ pochádzajú, sa nezistili žiadne významnejšie rozdiely. Na otázku o dôvere voči SAV nevedelo odpovedať 8,9 % respondentov, čo predstavuje výrazný pokles oproti roku 2004, keď v podobnom výskume nevedelo vyjadriť svoj názor na SAV až 26,1 % respondentov.

Starý most v Bratislave bude opäť fungovať

Jeden z najznámejších slovenských mostov – Starý most v Bratislave – je po úspešnej rekonštrukcii. 15. mája sa po ňom mohli prejsť už prví chodci a cyklisti. V polovici februára prešla v rámci kolaudácie mostom prvá električka. Odvolacia lehota na tri kolaudačné rozhodnutia totiž bola už 15. mája. Bratislava však musela ešte pár dní počkať na prípadnú poštu s odvolaním. Hovorkyňa Bratislavy Ivana Skokanová následne ohlásila, že žiadne odvolanie nezaevidovali.

V rámci budovania električkovej trate do Petržalky a 1. etapy nosného dopravného systému mestskej hromadnej dopravy sa v hlavnom meste pôvodný Starý most demontoval a na jeho mieste sa vybuďoval nový Starý most. Tri kolaudačné rozhodnutia boli vydané v apríli od stavebného úradu v Petržalke, Okresného úradu v Bratislave a špeciálneho stavebného úradu hlavného mesta. Okrem Starého mostu boli tieto rozhodnutia vydané aj na stavebné objekty na petržalskej strane a Štúrovu ulicu. Vtedy začala plynúť 30-dňová zákonná odvolacia lehota, po ktorej uplynutí majú právo kolaudačné rozhodnutia nadobudnúť ich právoplatnosť. Prvá kolaudácia objektu Starého mosta sa začala 20. januára. Prebiehajúca kolaudácia Starého mosta bol časovo náročný proces, nakoľko štyri úrady kolaudujú takmer 150 objektov. Hlavné mesto ako stavebníka nosného systému MHD zastupuje spoločnosť Metro Bratislava.

Bratislavský samosprávny kraj ako špeciálny stavebný úrad pre mestské dráhy informoval začiatkom mája, že začal kolaudáciu električkovej dráhy na Starom moste a v Petržalke. Električky naplnené cestujúcimi majú cez bratislavský Starý most do Petržalky začať jazdiť už v júni. O niečo neskôr by mohli začať jazdiť aj cez Štúrovu ulicu, ktorá je taktiež po rekonštrukcii. Stavebné práce prvej časti nosného systému MHD do Petržalky boli ukončené 15. decembra 2015. Starý most v Bratislave bol znovuotvorený po približne 900 dňoch a bude spájať centrum mesta s Petržalkou.

V blízkej budúcnosti je naplánované aj otvorenie Štúrovej ulice pre motorové vozidlá. Tá bola takmer tri roky uzavretá. Jedným z hlavných problémov prečo sa rekonštrukcia tejto ulice predlžovala, boli neustále zmeny projektu počas výstavby.

Starý most, pôvodným názvom aj Most Františka Jozefa, Štefánikov most a Most Červenej armády, platí ako najstarší pevný most cez Dunaj v Bratislave a po 124 rokoch sa na ňom zrealizovala rekonštrukcia. Pôvodný Starý most sa skladal zo železnej konštrukcie vyrobenej vo Vítkovických železiarňach, umiestnenej na kamenných pilieroch. Je dlhý 460 m. Bol na ňom drevený chodník a jednokoľajová železničná trať. Do roku 2010 pozostával aj z dvojpruhovej cestnej komunikácie. Následne bola pre havarijný stav mosta demontovaná. Od konca novembra 2013 prebiehala jeho demontáž, kvôli čomu bol od 2. decembra 2013 uzavretý pre všetku dopravu.

Po jeho demontáži bol prebudovaný na most, ktorý využíva niektoré z pilierov Starého mosta, tie sú však nadstavované. Nový most bude slúžiť električkovej, cyklistickej a pešej doprave a v prípade potreby ho tiež budú môcť využiť záchranné zložky. Električková trať je vybudovaná ako tram-train s dvomi rozchodmi.

Pôvodný termín ukončenia demontáže bol naplánovaný na jar 2014, avšak nebol splnený, nakoľko sa našli na dne Dunaja objekty, ktoré boli predbežne vyhodnotené ako munícia. Kvôli tomuto nálezu a v záujme bezpečnosti prebehol podrobnejší sonarový prieskum dna rieky v oblasti pilierov Starého mosta. Zistilo sa, že kovové objekty nie sú nevybuchnutými mínami a tak sa na demontáži mohlo pokračovať. 85 % rozpočtu na rekonštrukciu mosta pochádza z Kohézneho fondu Európskej únie.

Vysúvanie novej konštrukcie mostu začalo v marci 2015 z petržalskej strany a súbežne dostával aj šedo-zelený náter.

Noc múzeí a galérií 2016 v Bratislave a v múzeách SNM

V sobotu 21. mája sa na Slovensku konal 12. ročník Noci múzeí a galérií. Desiatky múzeí a galérií v 65 mestách a obciach na Slovensku boli nezvyčajne otvorené do nočných hodín. Toto podujatie tradične organizuje Zväz múzeí na Slovensku v spolupráci so Slovenským národným múzeom, ktoré je zároveň hlavným koordinátorom Noci múzeí a galérií v Bratislave. Cieľom organizovania Noci múzeí a galérií 2016 na Slovensku je najmä v pozitívnom duchu prezentovať kultúru lákavým spôsobom a zároveň aj prácu tých, ktorí sa jej venujú. Noc múzeí a galérií bola spojená s Medzinárodným dňom múzeí, ktorý bol 18. mája.

Počas tohto dňa a noci boli pripravené špeciálne programy a zaujímavé podujatia v múzeách a galériách doplnené o jedinečnú možnosť nahliadnuť do ich depozitárov, zažiť originálne prednášky, autorské sprevádzania výstavami, nočné prehliadky, premietania filmov, besedy na zaujímavé témy, koncerty.

Najnavštevovanejšími miestami tento rok boli napríklad Múzeum mesta Bratislavy. Do jeho dokopy 10 múzeí prišlo 8 474 návštevníkov. Múzeum dopravy zaujalo ponúkaním jazdy na plošine parného rušňa Albatros a zbierkou kuriozít. V Slovenskej národnej galérii patrilo do programu aj čítanie z knihy návštev s Robom Rothom, ktoré malo veľký úspech. DU Kunsthalle k výstave *Strach z neznámeho* ponúkol tzv. Restaurant Day – ochutnávku cudzokrajných jedál. Čo sa týka pomenej známych inštitúcií na Slovensku, zaujal napríklad aj Pechotný zrub B S 6 Vrba ako súčasť petržalského opevnenia počas I. republiky, kde v dobových kostýmoch sprevádzali ešte aj po polnoci, či Múzeum školstva a pedagogiky s ukážkou historických foriem písania. PHOTOPORT – Centrum vizuálneho umenia vytvoril projekciu v záhradnom kine. Ústredie ľudovej umeleckej výroby sprístupnilo priestory studne. Do tohtoročnej NMaG 2016 sa zapojilo aj Múzeum Divadelného ústavu výstava-

mi v budovách SND. Spomedzi 18 múzeí Slovenského národného múzea prilákalo najviac účastníkov Prírodovedné múzeum v Bratislave. Úspech zaznamenala jeho výstava s názvom *Fascinujúci svet pavúkov a škorpiónov*. Ponúkané boli prehliadky výstav na Bratislavskom hrade – v Historickom múzeu, napríklad o Ludovítovi Štúrovi. Židovská kultúra, zvyky, sviatky cez tvorivé dielne, prednášky či dokumentárne sa konali v Múzeu židovskej kultúry. V kúriach v Podhradí boli koncerty jazzu aj gajdošskej muziky. Program o fortifikačnej a skladovej funkcii zorganizoval Hrad Červený Kameň. Výstavu *Krásna nevesta* v Múzeách v Martine úspešne rozšírila prehliadka svadobných šiat od 60. rokov 20. storočia až po súčasnosť. Program spravil Spišský hrad.

Počas Noci múzeí a galérií 2016 na Slovensku bol zvýhodnený aj vstup do múzeí a galérií – návštevník zaplatil na prvom mieste dve eurá a na ďalších mal vstup zdarma.

Zomrel herec Karol Machata

V utorok 3. mája 2016 zomrel vo veku 88 rokov Karol Machata, jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej povojnovej hereckej generácie a popredná osobnosť Činohry Slovenského národného divadla.

Karol Machata

Karol Machata bol rodákom z Malaciek a svoju kariéru začal už v dvanástich rokoch v rozhlase a vo svojej skorej kariére sa venoval aj ochotníckemu divadlu. Na Štátnom konzervatóriu v Bratislave vyštudoval herectvo. Ako profesionálny herec začínal v Armádnom divadle v Martine a od roku 1953 bol členom Činohry SND v Bratislave.

Na svojom hereckom konte má úlohy v desiatkach divadelných a filmových predstaveniach. Medzi jeho najúspešnejšie herecké úlohy patrí napr. rola v Schillerových *Zbojníkoch*, Tylovom *Krvavom súde* a v Rostandovom *Cyranovi de Bergerac*. Karol Machata bol aj uznávaným predstaviteľom Shakespearovských postáv. Objavil sa v inscenáciách *Veselé panie z Windsoru*, *Rómeo a Júlia*, *Hamlet* či *Kráľ Lear*. V SND spolupracoval s režisérmi Karolom L. Zacharom, Jozefom Budským a T. Rakovským.

Množstvo dramatických postáv znázornil aj v rozhlasových hrách a pásmach. Filmy, v ktorých hral, patria do zlatého fondu slovenskej kinematografie. Ide napríklad o snímky *Zemianska česť* (1957), *Drevená dedina* (1954), *Dáždnik svätého Petra* (1958), *Prerušená pieseň* (1959), *Polnočná omša* (1962), *Červené víno* (1976), *Sol nad zlato* (1982) a mnohých ďalších. Za svoje herecké umenie mu bolo udelené množstvo cien, medzi inými aj Pocta ministerstva kultúry SR udelená k jeho sedemdesiatym narode-

ninám. V roku 1967 získal titul zaslúžilý umelec a v roku 1979 titul národný umelec. Za významné zásluhy v oblasti divadelnej, filmovej a rozhlasovej tvorby mu prezident v roku 2003 udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy. V roku 2005 si prevzal cenu Tatrabanky za umenie. Divadelné dosky i kamery opustil v roku 1998 po päťdesiatich rokoch hereckej kariéry.

Pietna spomienka na Karola Machatu sa konala v historickej budove SND 10. mája 2016.

Slovenskí vedci vyvinuli tzv. inteligentnú zásuvku Smart Plug

Výskumný tím slovenských vedcov zo Slovenskej technickej univerzity (STU) navrhol tzv. inteligentnú zásuvku Smart Plug. Slovenskí vedci získali za výsledky projektu cenu ENIAC JU Innovation Award 2015.

Takáto inteligentná zásuvka bude domácnosť zjednodušovať napríklad aj tým, že pomocou nej bude možné vypnúť spotrebič na diaľku cez mobilný telefón alebo sledovať spotrebu elektriny v domácnosti. Čiže kto si nebude istý, či ráno vypol žehličku na vlasy či televízor, bude ich môcť vypnúť mobilným telefónom. Inteligentnú zásuvku navrhol tím profesorky Viery Stopjakovej z Fakulty elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave. Ich úlohou bolo najmä miniaturizovať inteligentnú zásuvku na rozmery, ktoré by umožnili inštalovať ju do rozvodnej krabice štandardnej zásuvky. Navrhnutý systém sa vyznačuje aj nízkou spotrebou elektrickej energie. Smart Plug funguje ako klasická zásuvka, do ktorej možno pripojiť domáce spotrebiče, pritom ale dokáže zbierať údaje o ich spotrebe. Súčasťou zariadenia je komunikačný blok, taktiež miniaturizovaný, ktorý umožňuje obojsmernú komunikáciu s počítačom či mobilom.

Projekt Smart Plug pochádza z veľkého výskumného projektu Európskej únie v rámci grantovej schémy ENIAC JU s názvom Energia pre smart siete (2013-2015). Vedci sa snažia vytvoriť čo najlacnejšie a pritom aj najmenšie zariadenie, ktoré bude možné namontovať do bežnej zásuvky. Podobné miniatúrne zariadenie dosiaľ na európskom trhu chýba, čo sa potvrdilo na prieskume trhu.

ENIAC JU „Energy to Smart Grid“ projekt riešil konzorcium univerzít, výskumných centier a podnikov deviatich krajín Európy. Za cieľ mali vytvoriť koncept inteligentných rozvodných sietí do takej úrovne, ktorá bude v nasledujúcich dekádach potrebná nielen z hľadiska požiadaviek priemyslu, ale aj spoločnosti. Boli analyzované a rozvíjané mechanizmy a stratégie generovania, distribúcie a riadenia spotreby elektrickej energie s ohľadom na jej úsporu.

Profesorka Viera Stopjaková, ktorá bola na čele výskumného tímu STU, vyštudovala mikroelektroniku a venuje sa jej svoj celý profesionálny život. Momentálne sú jednou z témou jej výskumov aj (bio)senzorické implantáty, v rámci pripravovaného medzinárodného projektu pod názvom Horizont 2020 – „Energeticky-autonómne biočipy“.

NOVÁ DRÁMA / NEW DRAMA 2016

Počas záverečného ceremonálu festivalu Nová dráma / New Drama 2016 v Štúdiu Slovenského národného divadla našli svojich majiteľov štyri festivalové ocenenia a ceny súťaže Dráma. Hlavnú pozornosť vzbudilo vyhlásenie Grand Prix Nová dráma / New Drama 2016, ktorú zís-

kala inscenácia *Extraktý a náhrady* bratislavského Divadla SkRAT.

V Bratislave sa v piatok 13. mája 2016 skončil 12. ročník festivalu inscenácií súčasnej drámy. Súčasťou záverečného ceremoniálu festivalu v Slovenskom národnom divadle bolo odovzdávanie festivalových ocenení a cien súťaže Dráma. Vyvrcholením celého podujatia a tiež programovej sekcie Focus Bosna a Hercegovina bola inscenácia *Cudzie srdce alebo Divadelná rozprava o hranici* sarajevského divadla ART HUB v réžii Dina Mustafića.

Festivalovým divákom, ktorí mali možnosť hlasovať počas celého festivalu, sa najviac páčila inscenácia *Extraktý a náhrady* autorského kolektívu Divadla SkRAT. Cenu bratislavského diváka si prebrali herci a zároveň autori víťaznej inscenácie. Študentská porota, ktorú tvorili traja študenti Katedry divadelných štúdií Vysoké školy múzických umení v Bratislave, odbor dejiny a teória divadelného umenia, udelila Cenu študentskej poroty inscenácii *Solo lamentoso* divadelnej režisérky a performerky Slávy Daubnerovej. Zvláštnu cenu poroty za koncentrovaný herecký výkon v inscenácii *Obeť* Divadla Aréna získala Rebeka Poláková. Špeciálnu cenu prevzal za ocenenú herečku režisér inscenácie a autor predlohy David Jařab.

Predseda trojčlennej medzinárodnej poroty Dodo Gombár oznámil víťaza ceny Grand Prix Nová dráma / New Drama 2016. Cenu získala inscenácia *Extraktý a náhrady* bratislavského divadla SkRAT autorov a účinkujúcich Inge Hrubaničovej, Ľuba Burgra, Milana Chalmovského a Vlada Zboroňa.

Súťaž Dráma 2015

Slávnostný večer patrilo aj udeľovaniu cien súťaže pôvodných dramatických textov divadelných hier v slovenskom a českom jazyku Dráma 2015. Na treťom mieste sa umiestnil Samuel Chovanec s textom *Byť mnou? Byť vami*. Druhé miesto v súťaži udelené nebolo. Porota súťaže Dráma 2015 však prekvapivo udelila dve prvé miesta: Petrovi Scherhaufnerovi za text *Osamelosť bežca piesočných dún* a Vande Zaplatílkovej Hutařovej za hru *Sebestředná samota*.

Cenu Rádia Devín, o ktorej rozhodla porota v zložení Zuzana Grečnářová, Peter Pavlac a Ján Šimko, získala Nina Nix za text *10 dní do stredy*.

Cena Činohry Slovenského národného divadla tento rok nebola udelená.

Ceny festivalu Nová dráma / New Drama 2016

- Cena bratislavského diváka
Divadlo SkRAT, Bratislava: *Extraktý a náhrady*
Autori a účinkujúci: Inge Hrubaničová, Ľubo Burgr, Milan Chalmovský, Vlado Zboroň
- Cena študentskej poroty
Sláva Daubnerová: *Solo lamentoso*
Réžia: Sláva Daubnerová
- Zvláštna cena poroty
Rebeke Polákovéj za koncentrovaný herecký výkon v inscenácii *Obeť* Divadla Aréna
- Grand Prix Nová dráma / New Drama 2016
Divadlo SkRAT, Bratislava: *Extraktý a náhrady*
Autori a účinkujúci: Inge Hrubaničová, Ľubo Burgr, Milan Chalmovský, Vlado Zboroň

Ceny súťaže Dráma 2015

1. miesto: Peter Scherhaufner: *Osamelosť bežca piesočných dún*
Vanda Zaplatílková Hutařová: *Sebestředná samota*
2. miesto: nebolo udelené
3. miesto: Samuel Chovanec: *Byť mnou? Byť vami*
Cena Rádia Devín: Nina Nix: *10 dní do stredy*
Cena Činohry Slovenského národného divadla: nebola udelená

Dvanásť ročník festivalu Nová dráma / New Drama 2016 priniesol to najzaujímavejšie spomedzi inscenácií súčasnej drámy na slovenských javiskách za posledný rok. Festival sa udomácnil v Štúdiu Slovenského národného divadla, A4 – priestore súčasnej kultúry, Divadle SLUK, Divadle Aréna, Divadle ASTORKA Korzo '90 a v Štúdiu 12.

O tri ceny festivalu Nová dráma / New Drama 2016 sa uchádzalo 8 inscenácií. Hlavnú cenu za najlepšiu inscenáciu festivalu Grand Prix Nová dráma / New Drama 2016 udelila medzinárodná porota v zložení Tomasz Grabiński (PL), Dino Mustafić (BA) a Dodo Gombár (SK). Študenti Katedry divadelných štúdií Vysoké školy múzických umení v Bratislave rozhodli o Cene študentskej poroty. Diváci po každom predstavení hlasovali za najobľúbenejšiu inscenáciu. Ich voľba rozhodla o inscenácii, ktorá dostala divácku cenu – Cenu bratislavského diváka.

Okrem predstavení inscenácií bol súčasťou festivalu aj bohatý sprievodný program. Tvorili ho inscenované čítanie Trojboj, medzinárodné kolokvium, prezentácie nových knižných publikácií, prednášky a diskusie s dramatikmi a tvorcami, majstrovská lekcija či projekcie filmov.

Program Novej drámy spestrila zahraničná sekcia Focus venovaná divadlu Bosny a Hercegoviny. Úlohy patróna festivalu Nová dráma / New Drama 2016 sa zhostil ruský dramatik a režisér Ivan Vyrypajev, ktorý predstavil publikáciu svojich hier a viedol majstrovskú lekciju. Divadelný režisér Dino Mustafić priblížil súčasnú divadelnú scénu Bosny a Hercegoviny v programe Theory Event. Hostujúce sarajevské divadlo ART HUB s inscenáciou *Cudzie srdce alebo Divadelná rozprava o hranici* zavrážilo v Štúdiu Slovenského národného divadla päťdňový festival novej drámy.

Festival v číslach

- 8 domácich inscenácií
- 52 zahraničných hostí z Českej republiky, Poľska, Maďarska, Rumunska, Ukrajiny, USA, Belgicka, Bosny a Hercegoviny, Ruska, Rakúska, Grécka
- 1 zahraničná inscenácia
- 10 prezentovaných divadelných časopisov a periodík zo Slovenska, z Českej republiky, Maďarska, Rumunska a Ukrajiny
- 15 dobrovoľníkov a dobrovoľníčok
- 2 prezentácie čerstvých prekladov cudzojazyčných hier do slovenčiny
- 8 festivalových ocenení
- 12 festivalových scén

Usporiadateľmi festivalu sú Divadelný ústav a Asociácia CORPUS.

Divadelný ústav je štátnou príspevkovou organizáciou zriadenou Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky. Sprievodný program festivalu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Festival finančne podporil Bratislavský samosprávny kraj. Záštitu nad festivalom prevzal primátor mesta Bratislava Ivo Nesrovnal. Záštitu nad programovou sekciou Focus Bosna a Hercegovina prevzala veľvyslankyňa Bosny a Hercegoviny na Slovensku so sídlom v Prahe J. E. Danko Savič. Programovú sekciu Focus Bosna a Hercegovina finančne podporila Nadácia Pomocné ruky. Vizualný koncept festivalu pripravil Martin Mistrik – Zelená lúka.

(DÚ)

Finalisti literárnej ceny anasoft litera 2016 sú známi

Spomedzi 191 titulov bolo vybraných desať kandidátov na cenu anasoft litera 2016, ktorú každoročne udeľuje občianske združenie ars_litera. Na anasoft litera feste, ktorý sa konal 25.-30. apríla 2016 v A4 – priestore súčasnej literatúry, boli verejnosti prezentovaní finalisti v poradí jedného ročníka súťaže. Nominované sú nasledovné diela: Balla: *Velká láska* (Koloman Kertész Bagala), Jana Beňová: *HoneymOon* (Marenčin PT), Irena Brežná: *Nevdálna cudzinka* (Aspekt), Dušan Dušek: *Ponožky pred odletom* (Vydavateľstvo Slovart), Zuzka Kepplová: *Reflux* (Koloman Kertész Bagala), Rút Lichnerová: *Hostina* (Marenčin PT), Peter Macsovszky: *Tantalópolis* (Vydavateľstvo Drewo a srd / Vlna), Jaro Rihák: *Pentcho. Príbeh parníka* (Marenčin PT / Sandberg Film), Vanda Rozenbergová: *Slobodu bažantom* (Vydavateľstvo Slovart), Peter Šulej: *Spolu* (Marenčin PT). Všetky nominované diela sú pôvodné slovenské prozaické literárne diela alebo preklady pôvodného prozaického literárneho diela autorov, ktorí sú občanmi Slovenskej republiky. O víťazovi, ktorý obdrží hlavnú cenu 10 000 €, rozhodne porota slovenských a českých literárnych vedcov v druhom kole súťaže v septembri 2016.

Úryvok z knihy jednej z finalistiek (Irena Brežná: *Nevdálna cudzinka*)

V dôverne známej temnote sme za sebou zanechali svoju krajinu a blížili sa k žiariacej cudzine. Koľko svetla, zvolala mama, akoby to bol dôkaz, že sme šli v ústrety svetlej budúcnosti. Pouličné lampy neblikali lenivo na oranžovo ako u nás, ale oslepovali ako reflektory. Od samého nadsenia z emigrácie mama nevidela mračná komárov, chrobáčikov a nočných motýľov, ktoré sa rojili okolo hláv lúčov a potom prilepené trepali krídelkami a nožičkami o život, až kým sa prítahované nemilosrdnou žiarou nespálili a nepopadali na čistú ulicu. A to prudké svetlo cudziny zožralo aj hviezdy. V kasárňach nás vypočúval kapitán, ktorý mal viacero rečových chýb. Ráčkoval a nevedel poriadne vysloviť ž, ľ, ť, dž, ň, ba ani ô, a nesprávne prízvukoval naše meno, takže som nespoznávala samu seba. Napísal meno na formulár a vzal mu všetky krídelká a striešky:

„Takéto čačky tu nebudete potrebovať.“

Preškrtol aj moju okrúhlu ženskú koncovku, dal mi priezvisko môjho otca a brata. Obaja tam len nemo sedeli a dopustili toto zmrzačenie. Čo som si mala počať s tým strohým mužským menom? Zachvela som sa od chladu.

Kapitán sa spokojne oprel:

„Utiekli ste k nám preto, že tu máme slobodu vyjadrovania názoru?“

Trojito zložené nemecké slovo Meinungsäusserungsfreiheit sme nepoznali. Musíme teraz tomuto mužovi povedať svoj názor, aby nám dal posteľ a deku? Keď človek povie, čo si myslí, seje svár, osamie, dostane sa na samotku. Kapitán márne čakal na náš názor, potom podozriavo stíšil hlas:

„Akého vierovyznania ste?“

Obávala som sa, že mama a otec uzavrujú pakt s diablom a vyťahnu božiu kartu, ale zostali verní svojej bezbožnosti a mlčali. Vtedy sa muž obrátil na mňa:

„V čo veríš ty, dievča?“

„V lepší svet.“

„Tak to si u nás na správnej adrese. Srdečne vítame!“

Žmurkol na mňa a pečiatkou spečatil môj osud.

DMN

Spolok slovenských spisovateľov predstavuje knihy pre malých čitateľov

Čas cestovania a dovolenkového relaxu sa blíži a nie je nič lepšie ako mať naporúdzi napínajúv knihu na spiestenie dlhej cesty. Spolok slovenských spisovateľov, najstaršie spisovateľské združenie na Slovensku, pravidelne pripravuje aktuálny výber kníh z dielní (nielen) slovenských autorov. Možno i vaše deti osloví niektorý z nasledujúcich titulov:

Erik Ondrejčka: *Abecedári* (Vydavateľstvo SSS, 2015)

Básnik Erik Ondrejček a výtvarníčka Barbara Paulovičová spojili médium textu a obrazu do neopakovateľného čitateľského zážitku. V sérii mikropříbehov sa autori snažia priblížiť svojmu cieľovému publiku – (nastávajúcim) malým školákom – svet písmeniek hravým, no didaktickým spôsobom. Hlavní hrdinovia príbehov sú písmenká samé, ktoré občas potrebujú usmerniť rozvážnym pánom Paragrafom či chytrým Slovníkom. Malí zvedavci sa ďalej dozvedia, že latinka nie je jedinou abecedou na svete, a že iné abecedy nielenže existujú, ale taktiež v sebe skrývajú nové neobjavené tajomstvá...

Július Balco: *Vodnícky karneval* (Vydavateľstvo SSS, 2015)

Významný slovenský autor detských kníh, Július Balco, tentokrát zasväťí deti do tajov vodníckeho sveta. Nakoľko z rieky Váh dôsledkom horúčav vymizli všetci vodníci okrem večne prechladnutého Chňuchňuka, vyberie sa hlavný hrdina hľadať svojich súkmeňovcov. Na potulkách stretne strigôňa, ktorý mu poradí hľadať na Dunaji. Chňuchňuk musí na svojej dobrodružnej ceste utekať pred ľuďmi, ktorí ho chcú dolapiť, musí prekenuť rôzne prekážky, no nakoniec nájde vodníčku Adelku, ktorú oslobodí zo zajatia. Taktiež sa dozvie o vodníckom karnevale, spoločenskej udalosti, na ktorej sa stretáva s ostatnými vodníkmi.

Daniel Hevier: *Hovorniček* (Buvik, 2015)

Z dielne vydavateľstva Buvik vychádza kniha vynikajúceho tvorcu Daniela Heviera určená pre najmenších. Ide o didaktickú pomôcku pri rozvíjaní rečových schopností ma-

lých čitateľov. Hravou cestou a s pomocou ilustrácií Olgy Bajusovej si deti predškolského veku osvoja a vylepšia nielen svoj rodný jazyk. Riekanky, rečňovanky, hádanky i pesničky doplnené všemožnými zvukmi, aké len jazyk vie vytvoriť, pomôžu pri rapotaní, cinkaní a štebotaní a zároveň potešia svojou fantáziou. Rozhovor s Danielom Hevierom si môžete pozrieť na <https://www.youtube.com/watch?v=moeebF2i41Y>.

DMN

Noc literatúry Bratislava 2016

Už po ôsmikrát sa na Slovensku koná Noc literatúry, ktorá ma za úlohu predstaviť verejnosti diela európskych autorov. Špecifikom udalosti je séria večerných čítaní v priestoroch Starého mesta, ktoré bežne s literatúrou nespájame. Tentokrát sa predstavili okrem iného Vinotéka Tri-Šty-Ri, Štátna jazyková škola na Palisádoch, Malý evanjelický kostol na Panenskej, Ashoka caffè a bar na Poštovej, RestArt bar na Obchodnej a čítalo sa i v Royko Passage. Organizátormi akcií sú České centrum, Rakúske kultúrne fórum, Francúzky, Poľský a Goetheho inštitút. Knihy súčasných európskych autorov predčítali Robert Roth, Michal Hvorecký, Szidi Tobias, Božidara Turzonovová, Andy Hryc a iní.

DMN

Slovník nielen pre lingvistov

Literárnou udalosťou roka na Slovensku je prekvapivo *Stručný etymologický slovník* (VEGA, 2016) jazykovedca a etymológa Lubora Kráľika z Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra. Toto populárno-vedecké dielo sa stalo bestsellerom kníhkupectiev bezprostredne po svojom vydaní začiatkom roku 2016 a predstavuje začiatok skutočného etymologického výskumu jazyka. Vypĺňa nielen medzeru v slovakistickej literatúre, ale zároveň ponúka iný náhľad na jazyk. Obsahuje viac ako 10 000 výrazov zo súčasného spisovného slovenského jazyka: slová zachované ešte z praslovanského obdobia, výrazy vzniknuté počas vývinu slovenčiny ako samostatného slovanského jazyka, slová prevzaté v rôznych historických obdobiach z rôznych cudzích jazykov. Čitatelia z radov odborníkov i laickej verejnosti sa teda dozvedia pôvod a vývoj slov ako haky-baky (z nem. Hackelpackel), sporák (z nem. Sparherd) alebo babušiť sa (zo staršieho babucha – zahalená žena).

DMN

Po rokoch na Kysuciach

„Bezpochyby najutešenejšou, celý slovanský národ ozdobujúcou vlastnosťou, je jeho znášalivosť a tiché chovanie sa ku všetkým iným susedom a národom“

Ján Kollár: *Najušľachtilejšie vlastnosti Slovanov*

„...a tak ľud Kysúc je kollárovsky pravdivou, výrečnou čiastkou onoho sveta Slovanstva a Slovenska ako náš národ celý.“ Marián Veliký

Keď som nedávno pobudol na Kysuciach, ani som si nevedomil, že uplynulo viac ako pol storočie od čias, čo som

navštevoval dve teritoriálne sídla Kysúc – Čadcu a Kysucké Nové Mesto. Premietlo sa mi myslou množstvo dejov a prostých ľudí, ktorých som v tom čase poznal a v istom zmysle aj s nimi spolupracoval. Bol som vtedy hádam až príliš mladý, sotva 18-20 ročný, keď ma vysielal Krajský výbor Československého zväzu mládeže v Žiline na schôdzu v Čadci a v Kysuckom Novom Meste. Práca medzi mládežou Kysúc ma zaujala; vzájomne sme sa utvrdzovali, že nanajvýš dôležité je poznávanie slovenskej a českej literatúry; miestom debát o slovenských a českých prozaikoch a básnikoch sa stali neformálne literárne krúžky; dával som podnety aj na poznávanie národných kultúr Slovákov a Čechov, teda vzájomne sme sa podnecovali premýšľať o význame národných kultúr ako duchovnej bázy Slovákov a Čechov. Prirodzene, patrila sem časť ľudovej kultúry všeobecne nazývaná ako ľudová slovesnosť.

Pozerám späť na čas, ktorý uplynul a vidím: Spoločenské premeny Kysúc, ktoré dominujú vo všetkých oblastiach tejto prekrásnej časti Slovenska tak v prírodnom, ako aj v etnologickom zmysle!

Patria sem politika, ekonomika, kultúra. Na všetky tieto určujúce sféry spoločenského bytia Kysúc sa sústreďujú samosprávy obcí a miest, ktoré sú aj na Kysuciach určujúcimi formami demokracie. Tak je tomu aj v Kysuckom Novom Meste – vedúcou osobnosťou mestskej samosprávy je primátor Ing. Ján Hartel; obetavo, so znalosťou vecí, pracuje pre občanov a rozvoj mesta. Nie náhodou pocítil Kysucké Nové Mesto svojou návštevou aj prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska; ocenil dosiahnuté výsledky, ktoré Kysuce zaznamenávajú od revolúcie 17. novembra 1989.

Kysuce sú spojené s významnými osobnosťami literárnych a kultúrnych dejín Slovenska. Nedá mi nespomenúť (niektoré aspekty): v Rakovej na Kysuciach sa narodil národný dejateľ a buditeľ, dramatik a spisovateľ Ján Palárik (1822-1870); známe je predovšetkým jeho dielo *Dobrodružstvo pri obžinkoch* (1862) vo Svrčinovci na Kysuciach pôsobil spisovateľ Peter Jilemnický (1901-1949); člen skupiny časopisu *DAV*; autor románu *Pole neorané*, sociálnu látku pre tento román čerpal z prostredia robotného ľudu Kysúc; v Turzovke na Kysuciach sa narodil spisovateľ Rudolf Jašík (1919-1960); autor románu *Námestie svätej Alžbety* (1958); v Staškove na Kysuciach sa narodil Jozef Króner (1924-1998); významný divadelný a filmový herec, prvý Slovak, ktorému Americká filmová akadémia udelila cenu Oskara za film *Obchod na Korze* (1966); na Kysuciach pôsobí známy urológ univ. MUDr. Peter Pišteň, pochádzajúci z rodu Theodora Pišteka, význačnej osobnosti filmovej kinematografie medzivojnového obdobia v Československu a po roku 1945 (titulná postava vo filme *Jánošík*, snímky bratov Siakelovcov, 1921). A ďalšie osobnosti vedy a kultúry, ktorí na Kysuciach pôsobili.

Nevdojak sa mi žiada uviesť: koncom 50. rokov 20. storočia som sa ako zástupca Krajského výboru ČSM v Žiline zúčastňoval na zasadnutiach Okresného výboru ČSM v Čadci. V pamäti som si uchoval mnohých mladých ľudí, Kysučanov, ktorí sa vyznačovali čírou myslou, dobrotou, ctou a priateľstvom. Za všetkých spomeniem aspoň Paľka Sirotu, ktorý sa stal vynikajúcim organizátorom výroby kobercov v niekdajšej čadčianskej textilke; výrobky kobercov sa stali známe ďaleko v zahraničí. Žiaľ, už nežije.

doc. JUDr. Marián Veliký, CSc.

Kysucké Nové Mesto – Bratislava – Viedeň, 2016

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
E-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie PÍBÍLOVÁ,
tel. 330 97 87

s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:

www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská

Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Bližší informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86) 23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573) 17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení 17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V 3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00) 21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport, gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
	17:15 – 18:30	cvičení rodičů s dětmi
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Sokol ve Vídni

První a ustavující valná hromada sokolského spolku ve Vídni se konala 3. března 1867. V roce 1887 byl název jednoty změněn na „Jednota Sokol Vídeňský“.

http://www.sokol-wien.at/sokol-wien/Sokol_v_Rakousku.html

Setkání mezi kapkami

Tak by se zhruba dal charakterizovat průběh letošního sokolského setkání v Oetzu. Ale: konec dobrý – všechno dobré. Ve čtvrtek lilo jako z konve. Už jsem si myslel, že místo volejbalu se bude hrát na hřišti vodní pólo. V pátek, když přijížděli první účastníci, už přšelo méně a navečer vůbec ustalo. V sobotu poprchávalo a v neděli se kromě ojedinělých krup počasí umoudřilo a už nepršelo. Totéž v pondělí. Zato byla poměrně pěkná zima.

Sokolové jsou na tyto eskapády počasí zvyklí, a tak se program (s malými úpravami) odvíjel podle plánu. Schůze Sokolstva se konala již v sobotu odpoledne a v neděli se volejbal hrál již od 9 hodin. Sokolská jednota Mnichov velice pěkně setkání připravila a obohatila různými hrami jako hod na plechovky, šipky aj. Jednou z nejveselejších byla „holubička“, přechod kladiny (trámu) s úkolem alespoň jednou vytvořit onu holubičku. Jelikož se fantazii, co se týče provedení, kostýmu apod., nekladly žádné meze, měla porota velmi těžké určit vítěze. Vše dopadlo na výbornou a vítězové i jiných soutěží, jako běh kolem jezera, přetahování lanem, petanque etc. a volejbal (na prvním místě Sokol Zábřeh, druhá Vídeň), byli slavnostně vyhlášeni u nedělního táborového ohně. Tam také už vyhrávala a tančila krojovaná skupina Dykyta ze středních Čech.

Na 250 sester a bratrů se v pondělí zúčastnilo mše za dr. Tyrše, kterou sloužil dp. Švehla z Mnichova. Po dalším vystoupení souboru Dykyta se všichni odebrali na místo Tyršova skonu, aby položením květin uctili jeho památku. Průvod šel klavem řeky Achy, okolo místa, kde před dvěma roky byla slavnostně zasazena slovanská lípa, věnovaná náčelnicí Sokola Pankrác ses. Libuškou Dutnarovou. Ale s jakým nemilým překvapením jsme se setkali: Tuto krásnou mladou lípu těsně před setkáním nějaký vandal usekl skoro u kořene. Sice se v dnešní době často setkáváme s lidskou zlobou, ale tento akt surovosti mohl udělat jen ten, kterému je češství trnem v oku, nebo absolutní primitiv-blbec. Nyní je na úřadech městečka Oetz, aby se případ zcela objasnil a viník byl náležitě potrestán.

Průvod došel až k Wellerbruecke a tam byl vlajkami vzdán hold dr. Tyršovi. Po kladení věnců a květin byla zpívána česká a slovenská hymna. Tím bylo letošní sokolské setkání ukončeno.

Děkujeme sokolské jednotě Mnichov za výbornou přípravu setkání a vytvoření nádherné atmosféry.

V roce 2017 připravuje setkání v Oetzu sokolská jednota Vídeň.

NAZDA!

P. S.: Velmi dojemné bylo uctění památky nedávno zemřelé ses. Fialové, která 37× setkání v Oetzu navštívila. V hotelu Piburger See byla vedle vystaveného parte zapálena svíčka.

KRÁTCE ZE SPORTU

České házenkářky se na prosincovém mistrovství Evropy ve Švédsku utkají ve skupině C s šampionkami z roku 2012 a stříbrnými z olympijských her v Londýně Černou Horou, Dánskem a Maďarskem. Všechny zápasy ve skupině odehrají v Malmö. Rozhodl o tom los v Göteborgu. Na předchozím ME svěřenkyně trenéra Jana Bašného chyběly, před čtyřmi lety obsadily 12. místo.

Dějištěm finále tenisového Fed Cupu mezi Francií a Českem bude 12. a 13. listopadu Štrasburk. Hrát se bude na tvrdém povrchu v hale Rhénus Sport.

Jan Kudlička je novým českým rekordmanem ve skoku o tyči

Na mítinku Pražská tyčka na Můstku na Václavském náměstí zdolal 583 centimetrů a o jeden předčil rok starý do-

savadní nejlepší výkon Michala Balnera. Osmadvacetiletý Kudlička se zařadil na třetí místo letošních světových tabulek, o které se dělí se světovým rekordmanem Renaudem Lavilleniem z Francie. Kudlička vyhrál pražský závod poštěstě v řadě.

Jaroš vylezl na Denali a pokračuje v projektu Koruna světa

Horolezec Radek Jaroš vylezl společně s Petrem Maškem na 6 194 metrů vysokou Denali, nejvyšší horu Severní Ameriky. Splnil tak druhý cíl v projektu Koruna světa, jehož smyslem je zdolání nejvyšších vrcholů všech kontinentů světa. Předloni se český horolezec stal patnáctým člověkem na světě, který vylezl na všech čtrnáct osmitisícovek bez použití kyslíku.

Nohy legendárního českého běžce Emila Zátopka v Riu de Janeiru

Svůj nový sochařský objekt, který se v mnohonásobném provedení objeví v olympijském Riu de Janeiru, představil v Praze David Černý. Na zdech, zídkách a domech milionového brazilského města by se měly objevit nohy legendárního českého běžce Emila Zátopka. Zda získá stovka párů Zátopkových pohyblivých torz podobnou oblibu jako jeho cvičící autobus vystavený před čtyřmi lety na olympiádě v Londýně, se ukáže už za dva měsíce. „Bylo to koncipované přímo pro Rio, je to taková guerillová akce, měla to být reakce na velkou tradici grafitti v Brazílii,“ řekl Černý. Předseda Českého olympijského výboru Jiří Kejval doplnil, že pro instalaci nohou požadováli povolení, některá z míst ale pořadatelé zamítli. Plastiky

se nicméně v těchto dnech balí a nakládají do dopravních kontejnerů.

Příběh fotbalových Lužánek získal ocenění v Madridu

Příběh oživení fotbalového stadiónu za Lužánkami v Brně zvítězil v soutěži Stadium Business Awards v kategorii Udržitelnost a komunita. Ocenění převzali brněnští zástupci na slavnostním vyhlášení soutěže, které se uskutečnilo na ploše fotbalového stadiónu Realu Madrid. Na oživení stadiónu za Lužánkami se podílel hlavně bývalý hráč Zbrojovky Petr Švancara, který tam před rokem uspořádal svou rozlučku s kariérou a do hlediště dorazilo 35 tisíc lidí.

Vyhlašovali se vítězové v 16 kategoriích. V kategorii Udržitelnost a komunita bylo nominováno sedm projektů.

JUBILEUM

Olympijský vítěz Jan Železný

Jan Železný se narodil 16. června 1966. V dětství měl smůlu na nejrůznější zranění, často byl nemocný. Díky tomu se však naučil překonávat složité překážky, což jej později vyneslo až na světový oštěpařský trůn.

K atletice definitivně přilnul až při sledování mistrovství světa 1983 v Helsinkách. V témže roce se také poprvé představil na mezinárodním poli: na mistrovství světa juniorů v rakouském Schwechatu obsadil šesté místo. V roce 1987 už hodil svůj první světový rekord – 87,66 metrů. Dočkal se také první medaile, když na MS v Římě skončil třetí. Na olympiádu v Soulu 1988 už odjížděl s nálepkou velkého favorita. V kvalifikaci překonal olympijský rekord a v závodě se dlouho držel na čele žebříčku, až poslední pokus Fina Korjuse jej odsunul na druhé místo. Nepříjemným důsledkem velkého zatížení bylo první zranění zad, z něhož se už nedokázal plně zotavit. V červenci 1990 sice hodil na mítinku v Oslo další světový rekord (89,66 m), lékaři však při vyšetření odhalili zlomené dva obratle přesně v místech, kde páteř při hodu podléhá největší zátěži. Složitě martyrium prohlídek a pokusů o návrat vyústilo ve dvojí zkaženou kvalifikaci na mistrovství světa. Vrátil se však dokázal přesně na olympiádu v Barceloně, kde si novým rekordem zajistil první olympijské zlato. Těsně před olympijskými hrami 1996 v Atlantě se Železný zapsal do historie jako protagonista hodu z říše snů – 98,48 metrů! V samotném závodě sice kvůli potížím s tříslly nepřehodil devadesátku, ale přesto na konci mohl potěžit další zlatou medailí. Nedařilo se totiž ani jeho tradičním soupeřům, Britovi Backleymu či Němci Hechtovi. Když mezi těmito pořizky stanul na stupních vítězů, vypadala jeho subtilní postava (77 kg) spíš jako nedopatření...

Další léta Železného kariéry zastínilo vážné zranění ramene. Vrátil se na mistrovství světa 1999 ve španělské Seville, kde překvapivě obsadil třetí místo. Krátce poté otrásla atletickým světem korupční aféra, v jejímž důsledku byla ustavena v rámci MOV komise sportovců. Mezi delegáty byl také Železný, který svou pozici obhájil i po olympijských hrách v Sydney 2000. V diplomatických kruzích proslul jako přesvědčený odpůrce legalizace dopinku a stráž-

ce myšlenky fair-play, která by měla převyšovat komerční stránku olympijského podniku. Na australském kontinentu znovu uspěl také jako oštěpař: výkonem 90,17 metrů stanovil nový olympijský rekord a vybojoval třetí zlatou medaili.

V říjnu 2001 se Železný vzdal své funkce u olympijského výboru, aby se mohl dokonale připravit na další sportovní podniky. Svoji extratřidu potvrdil na mistrovství světa v Edmontonu, kde výkonem 92,80 m porazil obhájce titulu Parviainena z Finska.

Sportovní kariéru ukončil na mítinku v Mladé Boleslavi dne 19. října 2006. V témže roce se ještě nominoval na Mistrovství Evropy v atletice, které se konalo v Göteborgu. Své mezinárodní vystupování tam završil bronzovou medailí za výkon 85,92 metru. Tento výkon je také světovým rekordem v kategorii veteránů nad 40 let.

Ocenění:

- nejlepší atlet světa (2000)
- nejlepší atlet Evropy (1996, 2000 a další)
- Světový rekord: 98,48 metrů (Jena, 25. 5. 1996)

Jan Železný

VZPOMÍNKA

Jako první Čechoslovák přeplaval František Venclovský kanál La Manche

„Nebojte se překážek. Ať žádná hora není pro vás dost vysoká, ať žádný cíl není dost vzdálený, ať žádná řeka není dost široká,“ říkával legendární plavec František Venclovský z Přerova, který byl prvním československým přemožitelem kanálu La Manche (za 15 h 26 min., 30. července 1971).

K dálkovému plavání a otužování se dostal smutnými náhodami. Jeho život měl patřit boxu. Kromě toho zá-

pasil a vzpíral. V roce 1955 se stal boxerským přeborníkem armády v polotěžké váze. O rok později vyhrál Velkou cenu letectva. Snil o olympiádě v Římě, ale po těžkém úraze v roce 1957 stála před ním hrozba invalidního vozíku. Venclovský se pustil do boje a dokázal, že lidská vůle, touha a vytrvalost zdolají překážky, které se zdají nepřekonatelné. Bylo mu šestadvacet let a on si zamiloval vodu a začal budovat svou novou kariéru otužilce a dálkového plavce. Koncem šedesátých let se plavec setkal s režisérem Josefem Valchářem, který natočil jeho životní příběh. Reportáž končila snem, že chce přeplavat kanál La Manche.

Venclovský dál trénoval, ale napoprvé neuspěl. Svě udělalo špatné počasí, zdravotní problémy a navíc se mu pod skla plaveckých brýlí dostala slaná voda, která ho oslepila.

Vedle kanálu La Manche, který konečně zdolal 30. 7. 1971, má na svém kontě několik rekordů. Například v roce 1981 v Maďarsku přeplaval při teplotě tři stupně Celsia Dunaj. V roce 1989 v chladné sibiřské řece Angaře uplaval štafetovým způsobem s Janem Novákem pětáctýřicet kilometrů za 11 hodin a 45 minut. V roce 1990 s Janem Novákem jako první na světě přeplavali jezero Bajkal. Zálibou Venclovského byly i silácké kousky. Známé jsou jeho stojky na zábradlí nad propastí Macocha či na střeše hotelu Moskva v tehdejší Gottwaldově. Toužil udělat stojku i na Eiffelovce, to mu ale Francouzi nepovolili. S Janem Novákem plánoval zdolání řeky Niagary těsně pod vodopádem. Tento sen si už nestihl splnit. Zemřel 13. prosince 1996 na embolii.

Od dob Venclovského se rozrostly řady „kanálníků“ z Česka, jak si říkají plavci, kteří Lamanšský průliv zdolali. Na seznamu je už téměř dvacet jmen. „Druhým mužem byl Jan Novák, první ženou, která kanál přeplavala, byla v roce 1988 Ludmila Jelínková. Nejrychlejší ženský rekord všech dob vytvořila Yvetta Hlaváčová v roce 2006. Kanál přeplavala za 7 hodin a 25 minut. Z mužů z Česka byl zatím nejrychlejší Rostislav Vítek v roce 2009 časem 7 hodin a 16 minut. Nejstarším pokořitelem byl v roce 2005 pětapadesátiletý operní zpěvák Richard Haan a nejmladším v roce 2004 osmnáctiletý David Čech.

Před dvaceti lety, 20. července 1996, zemřel jeden z nejlepších českých i světových fotbalových brankářů František Plánička

František Plánička (* 2. 6. 1904), který po celou svou sportovní kariéru nevyměnil slávistický dres za jiný než reprezentační, byl spolu se Španělem Zamorou považován za nejlepšího brankáře předválečné Evropy. Největšího úspěchu dosáhl v roce 1934, kdy jako kapitán a velká opora týmu přivedl Československo až do finále MS, v němž mužstvo podleho domácí Itálii 1:2.

Byl vzorem nejen pro svou klubovou věrnost, ale také pro svoji skromnost, příkladnou celoživotní životosprávu a profesionalismus, který provázal celou jeho sportovní dráhu. Za Slávii sehrál téměř tisíc zápasů, od 1. října 1923 až do svého zranění 14. června 1938. Ve fotbalové branče stál naposledy 4. července 1970 jako šestašedesátiletý v Domoušicích u Rakovníka v dresu jedenáctky bývalých internacionálů. V roce 1985 se mu právem dostalo vysokého mezinárodního ocenění – od UNESCO převzal čestný diplom fair play. Až do konce svého života sledoval se zájmem veškeré fotbalové dění a radoval se z každého úspěchu českého fotbalu. Františku Pláničkovi byl v roce 1994 udělen titul fotbalového rytíře a byl vyznamenán Cenou dr. Václava Jíry. Známý je jeho výrok: „Penalta se nedá chytit, dá se jen špatně kopnout.“

Před třiceti lety, 16. června 1986, byl na Štvanici otevřen tenisový areál

Tak jako je pražská Chuchle neodmyslitelně spjata s dostihy, Letná s fotbalem či Podolí s plaváním, patří i pražský vltavský ostrov Štvanice sportu. Štvanice bývala centrem led-

ního hokeje (mimo jiné se zde konala čtyři mistrovství světa, stadión byl pro špatný stav zbourán v roce 2011) a dnes je zasvěcena tenisu. Jeden z nejslavnějších českých tenisových klubů 1. Český lawn-tenisový klub (1. ČLTK) se sem nastěhoval již před 105 lety, před 30 lety, 16. června 1986, zde byl otevřen nejmodernější tenisový areál v tehdejší Československu. Původní štvanicé kurty se staly legendou, hrály zde všechny hvězdy československého i světového tenisu. Dřevěný centrkurt z roku 1927 s provizorně přistavovanými tribunami měl neopakovatelnou atmosféru, kterou umocňovaly houkající (a dříve i notně kouřící) vlaky projíždějící po Negrelliho viaduktu. Začátek konce této tradiční tenisové oázy nastal v roce 1983, kdy současně se stavbou metra pod Vltavou začala demolice starého areálu a stavba nového stadiónu.

Tenistům na Štvanici původně sloužilo pět kurtů, dřevěná klubovna 1. ČLTK, ale i například restaurace s rozsáhlými verandami. Do roku 1986 zde vyrostl moderní areál, kterému dominuje betonový centrální dvorec s antukovým kurtem a kapacitou 8 000 diváků. Premiérovou akcí nového areálu bylo finále Poháru federace, soutěže ženských družstev, v kterém Československo sice podleho USA 0:3, avšak daleko více se zapsalo do povědomí nejen fanoušků jako místo návratu Martiny Navrátilové. Ta se jako reprezentantka USA objevila na kurtech v rodné zemi poprvé od emigrace. V následujících letech se zde konalo několik ročníků turnaje série Grand Prix či ATP Tour, které přilákaly řadu hráčů z předních míst světového žebříčku.

Velkou ranou pro areál byly povodně v srpnu 2002, které jej naprosto zdevastovaly. Například v tenisové hale byly více než čtyři metry vody. Škody se vyšplhaly na 100 až 120 miliónů korun.

Před čtvrt stoletím stanul první Čech na vrcholu Mount Everestu

Prvním českým horolezcem, který zdolal nejvyšší světovou horu Mount Everest (8 848 m), se před 25 lety stal Leopold Sulovský. Na vrcholu stanul v pátek 17. května 1991 společně s Italem Battistou Bonalim po prvovýstupu přes obtížný Nortonův kuloár v severní stěně, tedy z Tibetu, přičemž nepoužil kyslíkový přístroj. Za výstup byl oceněn titulem Horolezec roku a stále se jedná o nejhodnotnější český výstup na Everest.

Festival rekordů ocenil šampióny v kolové, bratry Pospíšilovy

Dvacetinasobní mistři světa v kolové bratři Jan a Jindřich Pospíšilové byli na letošním festivalu Pelhřimov – město rekordů uvedeni do rekordmanské Sině slávy. Šestadvacátý ročník festivalu se uskutečnil 10. a 11. června. Kromě rekordů nabídl i tradičně bohatý doprovodný program. Ocenění Světové unikáty z České knihy rekordů převzali organizátoři fotbalové Hanspaulské ligy. Hraje ji 12 000 hráčů, je to největší oblastní sportovní svaz v ČR. Titul Rekordman roku letos mimo jiné získal šéfredaktor časopisu *Lidé & hory* Daniel Polman, jenž úspěšně zvládl projekt Praha – Sněžka ... okolo Česka. Zdolal při něm trasu spojující nejvyšší vrcholy všech krajů ČR, a to na kole, nebo pěšky. Dokázal to za necelých 98 hodin, spal při tom pouhých osm hodin a překonal 24 300 výškových metrů.

Řidičské průkazy v Rakousku

Jak se výměna řidičských průkazů řeší v sousedním Rakousku

Při svém mnohaletém pracovním působení v této zemi jsem byl nucen opatřit si v roce 1991 řidičský průkaz této země, neboť podle nějakých předpisů byl nutný k možnosti používat tamní firemní auto při mých služebních cestách. Jeho vydání trvalo asi týden na základě předložení českého průkazu, místopřísežného prohlášení o praxi v řízení a kolku v hodnotě cca 500,- Kč.

Průkaz je podobný našemu tehdejšímu, růžovému. S koncem minulého roku, kdy vrcholila u nás hysterie s nucenou výměnou ŘP, jsem se zastavil na okresním úřadě v jednom městečku Rakouska v blízkosti našich hranic, abych se poptal, jak provést onu výměnu, jelikož mi to prý podle našich úředníků EU nařizuje. Přijal mě velmi ochotný a zdvořilý úředník (mimořádně jeden úředník vyřizuje pod hlavičkou „Občanský servis“ vše, co běžně potřebujete, tedy např. i stavební povolení, pas, žádost o sociální dávky atd.). Po mém dotazu, co s ŘP, se na mě udiveně podíval a odvětil: „Co byste s ním dělal, jezdíte dál, platí vám až do roku 2035.“ Když jsem mu odpověděl, že za tu dobu, co vlastním rakouský, jsem u nás nuceně vyměnil už čtyři, se jenom usmál a pravil: „My jsme právní stát a u nás jednou vydaný dokument má trvalou platnost.“ Pro jistotu jsem se ještě úředníka otázel, jestli musím jako senior absolvovat pravidelnou lékařskou prohlídku po uplynutí dvou let. Bylo mi vysvětleno, že by se to u nich považovalo za šikanu a jelikož v Rakousku každý ve svém zájmu chodí na preventivní prohlídky, má ošetřující lékař ze zákona za povinnost nahlásit na příslušný úřad, pakliže je pacient k řízení nezpůsobilý.

Odcházel jsem z tamního úřadu se studem v duši, že žiji v zemi, kde je zvláště politiků a úředníků nade vše, a současně s lítostí, že jsem kdysi, po mnohaletém působení v Rakousku, odmítl jejich občanství, které mi nabízeli...

Petr Dvořák

Gianmaria Testa

„Trubadore“, který miloval život: uměl ho popsat, obdivovat a hlavně žít...

O dobrém psychologovi, psychoanalytikovi či terapeutovi se dá mluvit tehdy, dovede-li stručně, jasně a výstižně pojmenovat stav, ve kterém se člověk hledající jeho pomoc nachází. Dobrý lékař, chirurg, diagnostik se pozná podle toho, když bez velkých slov, rychle a precizně dokáže určit diagnózu, stanovit správnou terapii a odstranit příčinu nemoci. Za dobrého spisovatele či básníka jsou považováni jedinci s bohatou slovní zásobou, kteří poutavě zobrazí to, co všemi barvami a odstíny maluje sám život. Takhle by se mohlo pokračovat ve snaze popsat nejrůznější povolání snad donekonečna. Já se zastavím u jména Gianmaria Testa, mého oblíbeného italského zpěváka-písníkáře, který letos 30. března podlehl rakovině. Vlastně než zpěvákem byl spíše básníkem, který své texty také zpívá. Tím byl třeba i mnou tolik milovaný Karel Kryl, který tvořil svoje tzv. protestsongy proti zlobě a bezcharakternosti komunismu, proti okupaci Sověty v roce 1968 i písně odhalující nehezké, ba až odporné rysy lidského charakteru a zpíval

je pak svým rázným, mírně chraptivým a drsným, a přesto čistým hlasem. Snoubila se v něm kombinace všech možných talentů a umění: dobře a hezky zpívat, hrát na kytaru, tvořit výstižné texty, říkat je veřejně, přestože mohly vyvolat nelibost (a také ji vyvolaly) ze strany těch, proti nimž byly namířené.

Gianmaria Testa

Sedlácký synek

A přesně tento popis by se hodil také na Gianmaria Testu. Narodil se v roce 1958 do selské rodiny v severozápadní Itálii, kousek od francouzsko-švýcarských hranic. (Ve stejném roce jsem se narodil i já, a i to je možná jeden z důvodů, proč je mi sympatický.) Doma měli krávy a prasata, k tomu ještě vinice. Je to oblast slavného červeného vína Barola. Už jako malý kluk musel spolu s dalšími sourozenci brzo ráno vstávat, podojit krávy a nakrmit prasata, a teprve potom byla snídaně a šlo se do školy. Hodně se u nich zpívalo. Jako nejstarší syn byl předurčen k tomu, aby jednou převzal statek. Podle nepsaného zákona rodiny měl jako jedenáctiletý poprvé vrazit nůž do srdce prasete při zabíjačce, která se u nich konala vždy na jaře a na podzim. Tohle však bylo nad jeho síly. Prasata důvěrně znal, vždyť je denně krmil, a věděl, že zvířata v den zabíjačky cítí, co se bude dít. Nesnesl by jejich bolestné chrochtání, tak jiné než jindy. Raději tedy v onen den utekl brzo ráno z domu a vrátil se až pozdě odpoledne, když už bylo po všem. Všichni se chovali, jako by se nic nebylo stalo, prase zapíchl jeho o rok mladší bratr (ten také později statek převzal). „Můj otec si tenkrát asi řekl, že ze mě nic nebude,“ komentoval to o mnoho let později Gianmaria. Jednou před Velikonocemi nacvičoval v kostele s místním sborem Mozartovo Ave verum. Když chlapec uslyšel melodii, vběhly mu do očí slzy, začal mu vynechávat hlas a nakonec se rozbředl: „Byl jsem tak uchvácený a dojatý melodií a krásou té skladby, že jsem vůbec nedokázal zpívat.“

Texty v šuplíku

Ve dvanácti letech mu otec koupil kytaru: „Tehdy stála jen pár tisíc lir, dnes by to bylo asi 12 euro. Byl to spíš takový krám než skutečný hudební nástroj, ale od té doby jsem ji už nepustil z ruky a denně jsem na ni hrával.“ Do hudební školy ho však nikdo nepřihlásil, to se v rodině nedrželo, a tak se stal autodidaktem. Na studia ale šel, neboť rodiče postřehli, že má nadání. Nejprve vystudoval gymnázium a po něm práva na vysoké škole. Pracovat začal jako právník u policie. „Myslel jsem, že tak alespoň trochu přispěju k tomu, aby byl svět lepší,“ říkával Gianmaria později. Ale policejní svět pro něho nebyl. Miloval dráhu, vlaky,

takže šel k železničářům a 25 let pak pracoval jako výpravčí v malé vesnici Cuneo, odkud vypravoval vlaky do Ventimiglia a francouzské Nizzy. Práci vykonával rád a poctivě. Brzké ranní vstávání mu nevadilo, vždyť měl tvrdou školu z dětství, kdy po léta vstával kvůli dobytku. Ve chvílích volna psal básně, skládal melodie a brnkal si na kytaru. A pak ... to ukládal do šuplíku. Léta letoucí. Až mu jednoho dne řekl jeho bratr: „Prosím tě, buď už přestaň s tím brnkáním, anebo udělej nějaký koncert. Já už se na to nemůžu dívat, jak si tady pořád hraješ sám pro sebe.“ Gianmaria ho poslechl a přihlásil se na festival začínajících písničkářů ve městě Reccanati ve středovýchodní Itálii. Úspěch jeho písní byl obrovský. Posluchače zaujal celý zpěvákův zjev, s knírkem a kudrnatými vlasy, s lehce obhroubným, mírně chraptivým hlubokým hlasem, přesto čistým, výrazným a jasným, jeho vlastní melodie a k tomu ty texty! Bože! Ta hloubka, postřeh běžných věcí ze života, jednoduchost, rytmus, schopnost jakoby v kostce stěsnat, nakumulovat celou škálu objemnosti, rozsáhlosti, šířky, délky a výšky života. To skvostné umění takhle to vidět, takhle to podat celou svou bytostí z něho udělalo ze dne na den slavného umělce...

Peter Žaloudek, konec dubna 2016

P. S.: Kompletní článek naleznete na: <http://ok21.sk/onas/blogy>. Citace jsou vybrány z relace, kterou u příležitosti náhlého úmrtí Gianmaria Testy odvysílal rakouský rozhlas Ö1 2. dubna 2016. Šlo o reprízu z roku 2014.

Havajské tradice aneb Víra v nadpřirozené síly

V náboženství nás kdysi učili, že existuje jen jediná pravá víra v Boha, křesťanský katolicismus. To ostatní jsou prý víry nepravdivé, zavádějící, falešné. Také víry a přesvědčení lidí různých národů, které zde byly před křesťanstvím, tzv. pohanské víry. Jedním z prvních a zásadních cílů křesťanství byl tedy odjakživa boj proti těmto nepravým vírám. Stejný úkol měli i misionáři z Evropy a z Ameriky, jak katolíci, tak protestantští, kteří přišli začátkem 19. století na Havaj. Tenkrát zde původní obyvatelstvo věřilo v několik bohů. Nejznámější z nich byla bohyně Pele, královna sopek a chrlící lávy. I proto jí tehdejší Havajčané přinášeli mnohokrát oběti nejcennější, oběti lidské, aby si ji usmířili, když její ničivá láva ohrožovala jejich přibytky a krajinu. Teprve zásluhou křesťanských misionářů se časem povedlo domorodce přesvědčit, že lidi bohům obětovat nelze, že bůh křesťanů je bohem lásky a nikdy po lidech takové oběti nežadá. Sopky na Havaji soptí dále, lidské životy se již neobětují, ale v povědomí Havajanů bohyně Pele dodnes neumřela. Jedním z bohů starých Havajců byl i bůh plodnosti a dobrého sexu Lono. Snad nejoriginálnější monument tohoto boha se ze všech ostrovů zachoval právě na ostrově Molokai, který je známý především tím, že ho svou přítomností posvětil legendární belgický kněz P. Damian de Veuster, když zde působil v kolonii malomocných v letech 1873-1889. Jeho láska k malomocným neměla hranic, až se sám touto nemocí infikoval a stal se jedním z těch nejubožejších. Právě na tomto ostrově, v blízkosti kolonie malomocných, se dodnes nachází symbol boha Lona, ztopořený penis v nadlidské velikosti. Je vytesaný do kame-

ne a obklopený spoustou dalších obrovských balvanů. Nikdo dnes nepochybuje o tom, že tyto kameny, opracované před mnoha staletími, představovaly posvátné místo, něco jako naše chrámy. Ženy i muži sem přicházeli, aby se mu klaněli a vzývali o pomoc ve snaze o zplodění potomka, a obraceli se na něho i s dalšími záležitostmi sexuálního charakteru. Mnoho křesťanů, řeholníků, kněží, studentů z havajsko-amerických škol přichází na místo ležící nedaleko od tohoto sousoší, protože je odtamtud velmi hezký výhled na krajinu, v níž se dodnes nachází kolonie malomocných, a odkud také vede do kolonie stezka. Nikdo (nebo téměř nikdo) se u tohoto „pohanského“ kamene nezastaví. Je symbolem nemravnosti, něčeho špatného, co se prostě musí ignorovat. Roli nehraje ani to, že sousoší zde přetrvává neporušené již celá staletí, patří mezi významné památky původního stylu života a je již zdaleka opatřené tabulemi havajského státu, které vyzývají k pietě a úctě k předkům.

Ačkoli se již léta zajímám o působení P. Damiána v kolonii malomocných a strávil jsem tam během svých pobytů mnoho dní, nikdy neopomenu toto pohanské místo navštívit. Ani při své poslední návštěvě letos v březnu. Nebylo zde ani človíčka, jen vítr si pohrával s dlouhými jehlicemi obrovských jehličnatých stromů ironwoods. Posvátnost místa tím byla ještě více zdůrazněna, neboť jemný šumot jehličí působil majestátně jako hudba varhan v evropských chrámech. A překvapilo mě cosi podivuhodného na zemi přímo u monumentu. Ležela tam kytice z listů havajské posvátné rostliny tealeaf v podobě malého balíčku. Vzal jsem ho do dlaní. V balíčku byla zabalená desetidolarová bankovka. Kdo žije na Havaji trvale, ví, že tyto listy mají pro Havajce magický, posvátný význam, něco jako zvláštní a vzácné léčivé bylinky pro Evropany, kteří věří v jejich sílu a schopnost uzdravovat. Nebylo tedy pochyb o tom, že ten, kdo sem tento balíček položil, ho sem přinesl s prosbou k bohu Lono, aby dárci dopřál děti, nebo dobrý, plnohodnotný sex, popř. pomohl vyléčit nějaký problém v oblasti pohlavních orgánů. V katolických kostelech jsme zvyklí vidět hořící svíčky u obrazů či soch svatých, pugety květin, visící růžence, děkonné destičky. Říkáme tomu lidová zbožnost nebo projevy lidové úcty ke svatým a k Bohu. Přitom i my křesťané si uvědomujeme, že to, co má opravdu cenu, čím pravdivě uctíváme Boha a svaté, je to, co nosíme v srdci a jak se snažíme napodobovat jejich životy svým vlastním životem. Řečeno čistě teologicky – pouhé zapalování svící či přinášení květů a růženců nemá samo o sobě žádný význam, pokud náš život není reflexí toho, co je podstatou křesťanství – žít skutečně a naplno Evangelium. Ale nikdo to nezakazuje a nebrání tomu, nakonec i my sami se cítíme lépe v kostele plném květin či hořících svíček. Děláme to, protože kdesi v hloubi duše jsme přesvědčeni, že tato úcta má smysl a přispívá nějakým způsobem k tomu, že jsme vřelejšími, lepšími lidmi. A tak jsem se pohledem na onu desetidolarovou bankovku zabalenou v hezkém květinovém balíčku potěšil. Opatrně jsem ji položil zpátky na místo a v duchu vyslovil prosbu – ať již bůh Lono existuje, nebo ne –, aby bylo přání toho, kdo ho sem přinesl, splněno. A potěšil jsem se i z toho, že víra starých Havajců navzdory tolika vlivům moderní vědy a křesťanství ještě nadále existuje, že neumřela.

Peter Žaloudek, Molokai, březen 2016

Odešla osobnost velkých maličností, paní Dagmar Marešová

Dagmar Marešová

Je jistě potěšením každého mít ve své blízkosti člověka, který vyznačuje vyrovnanost, dobro, lásku, klid, mírnost. Tedy snad všechny dobré lidské vlastnosti. Česko-slovenskému společenství při kostele Maria am Gestade a Klemens-Maria-Hofbauer-Klubu v Seitzergasse ve Vídni se takového privilegia dostalo po dobu téměř padesáti let v osobnosti paní Marešové.

Pražská rodačka, narozená 12. 4. 1928, zesnula po dlouhé těžké nemoci v úžasném klidu ve Vídni dne 18. 6. 2016. Její neotřesitelná víra ve spásu a věčný život nám evokuje mluvit o ní i po jejím odchodu v přítomném čase.

Po smrti svého manžela, velké kapacity evropské slavistiky, profesora Františka Václava Mareše v roce 1994 převzala paní Dagmar organizaci provozu česko-slovenského společenství na Am Gestade. Uprchlíci z Československa v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století pod hlavním patronátem provinciála křižovníků, pátera Josefa Novotného nacházeli velkou podporu také u manželů Marešových.

Není lehké hodnotit práci osobnosti, která působí v záklisí dění. Výsledky se odrážejí teprve v harmonii společenství. Stejně i v životě milé Dáši, jak ji oslovovala většina jejích přátel, byly vztahy plné hloubky a vzájemné důvěry, zde nebyl prostor pro rivalitu či pomluvy.

A že by u paní Dáši nebylo místo pro humor? Tak to ji neznáte. Ovšem za jedné podmínky: „Vtip je vtipem jen tehdy, směje-li se i ten, komu je určen.“ Jedna z jejích životních moudrostí byla: „Naděje neumírá poslední. Naděje neumírá nikdy. A když, tak až po smrti.“ Přestože byla nekuřačka, silným, ale duchovně založeným kuřákům radila: „Při modlitbě nesmíš kouřit. Ale při kouření se smíš modlit.“

Několik dní před jejím fyzickým odchodem z tohoto světa, tušíc skon, paní Dagmar zatoužila po rozesmání. Její věrná a statečná ošetřovatelka Gita Boškajová pustila staré filmy s Vlastou Burianem. To bylo smíchu. Těsně před smrtí. Tak to má být.

Za vedení K. M. Hofbauer-Klubu

Stanislav Adámek

Za prof. Dagmar Marešovou

Psát nekrolog je smutné, o to smutnější, když se jím loučíme s velmi blízkou osobou. Paní prof. Dagmar Marešová „nepatřila“ k žádným vůdčím osobnostem české (a slovenské) Vídně, a přesto ji znali mnozí. Již po svém příchodu do Vídně, kam ji tehdejší československý totalitní režim dovolil následovat manžela, světového slavistu Univ. Prof. Františka V. Mareše, vlastně naplňovala myšlenku integrace – to když přijímala studenty svého manžela na vídeňské univerzitě do rodiny. Svému manželovi vytvářela optimální zázemí ve Vídni, doprovázela ho na slavistické kongresy, konference, symposia po celé Evropě, aby pak ve Vídni

hostitelsky srdečně přijímala věhlasné slavisty. Vždy však zůstávala skromnou, nenápadnou. Po manželově smrti (1994) převzala na sebe starost o konání bohoslužeb v českém jazyce v kostele Maria am Gestade, což znamenalo zajišťovat česky či slovensky mluvící kněze z Vídně, Slovenska, Moravy, pokračovala v tradici nacvičování zpěvů při velikonočních a vánočních svátcích, zasadila se o udržení Katolického klubu P. J. Novotného, dnes Klemens Maria Hofbauer Klub. Živě se zajímala o kulturní a společenské akce Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku a zprostředkovala Klubu kontakt s umělci v Praze a napomohla konání jejich koncertu v kostele Maria am Gestade. Upřímně sdílela radosti i starosti druhých, vystihla citlivě, kdo potřebuje pomoci a hned ji nabídla. Byla takovou, jak říkala, privátní charitou konkrétních případů. Ačkoliv měla sama řadu zdravotních problémů, přijímala každý den s velkým elánem. Někdy ale na otázku, je-li svěží, odpovídala – ne, dnes bez věže. Milovala humorné příhody, které přináší každodenní život, a ráda si je nechala vyprávět, aby se jim dlouho srdečně smála. Oblíbený slogan – „Positiv denken“ – musela po obou zdravotních kolizích (špatně fungující ledviny s nutností dialýzy, zlomená noha), které se udály při hospitalizaci, velmi těžce naplňovat. O to více vynikla její duševní síla, vůle být nad těmito bolestivými situacemi, vycházející z hluboké víry.

Tiše, trpělivě a pokorně žila a tak také odešla z pozemského života. Zůstalo nás hodně, kterým bude velmi chybět. Není třeba brát na pomoc další slova, dostatečným svědectvím zůstávají její činy.

Marie Brandeis
a Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Mauthausen 2016

Několik desítek tisíc lidí se v neděli 15. května 2016 účastnilo pietního aktu v Hornorakouském Mauthausenu při příležitosti jednademdesátého výročí osvobození místního koncentračního tábora. Hlavní téma vzpomínkové akce byla Mezinárodní solidarita. Tento rok se změnil i průběh pietního aktu. Již v půl desáté se shromáždili bývalý vězňové, delegace a diplomatictí zástupci na Appellplatzu, kde v deset hodin začala společná vzpomínková akce osvobození. Byli přivítáni prezidentem Mauthausen Komitee Österreich Willim Mernyi, moderace se ujaly Konstanze Breitenbner a Mercedes Echerer. Hudební doprovod provedlo Ensemble Widerstand a Ensemble 4 der Militärmusik OÖ (*Europahymne* a *Moorsoldaten*). Vzpomínkovou řeč (v mateřtině) pronesli zástupci organizací obětí druhé světové války z Belgie, Itálie, Srbska a Ukrajiny. Poté následoval společný průvod všech účastníků z bývalého koncentračního tábora a oficiální konec vzpomínkové akce. Následovaly vzpomínkové akce u národních památníků. Pietního aktu u československého památníku se zúčastnil velvyslanec České republiky v Rakousku Jan Sechter společně s občany ČR, kteří do Mauthausenu každoročně přijíždějí. Velvyslanec ČR v Rakousku Jan Sechter položil, jako každý rok, věnce a květiny k centrální mohyle všem obětem koncentračního tábora, u československého památníku, k pamětním deskám umučeným českým ženám, profesorům brněnských univerzit, Sokolům, obětem z řad české menšiny v Rakousku. Položil květiny a věnec Kulturního klubu (vzhledem k indispozici předsedkyně Kulturního

klubu, která se nemohla pietního aktu zúčastnit) také k pamětní desce Karla Hašlera v krematoriu.

Vstupní brána bývalého koncentračního tábora Mauthausen

Věnce a květiny u pamětní desky Karla Hašlera v krematoriu bývalého koncentračního tábora Mauthausen

Fotografie: Velvyslanectví ČR

„Uprchlíci a občané“

Vídeňský ústav Simona Wiesenthala pro výzkum holocaustu (www.wwi.ac.at) uspořádal ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze ve dnech 16.-17. června 2016 ve Vídni mezinárodní workshop na téma „Uprchlíci a občané. Nové národní státy jako místa azylu v letech 1914-1941“. Zasedání, kterého se zúčastnilo s přednáškami 15 badatelů z deseti států, navštívil také pan Ing. Jan Sechter, velvyslanec České republiky v Rakousku.

K hlavním tématům workshopu, který se konal ve fóru Bruna Kreiského pro mezinárodní dialog, patřily na pozadí vzniku nových států ve východní, jihovýchodní a střední Evropě např. otázky, za jakých okolností se mnohdy nacionalisticky orientované režimy staly přechodně útočištěm pro uprchlíky, jakou roli hrálo státní občanství, jaký dopad měla zákonodárná opatření týkající se menšin, jak se vyvíjela azylová politika, která spoluurčovala míru inkluze a exkluze v jednotlivých státech. Často idealizovaný koncept „občana“ sloužil v mnohých případech coby argumentace proti těm uprchlíkům a migrantům, kteří byli považováni za nevhodné žadatele o udělení občanství.

Politika vůči uprchlíkům jakož zákonodárství, diskursy a debaty zatím nebyly všestranně prostudovány a jen málokdy postaveny do nadnacionálního kontextu. Je proto žádoucí rozšířit již existující komparativní studie a analyzovat uprchlíky v kontextu populační, migrační a státoprávní politiky jakož i zákonodárství. V rámci workshopu se účastníci zabývali právě kapitolami týkající se masového exodu za první světové války, etnicky motivované migrace po uzavření Pařížských smluv, přes výměny obyvatelstva a vyhnání v jihovýchodní Evropě, politiky udělování politického azylu až k přepadení Sovětského svazu v roce 1941.

Michal Frankl, vedoucí Odboru židovských studií a dějin antisemitismu a zástupce ředitele Židovského muzea v Praze, pronesl přednášku na téma „Od benevolence k exkluzi. Protižidovská politika a transformace židovského občanství v Československu“ v období před druhou světovou válkou. Frankl se zabývá dějinami moderního antisemitismu, uprchlickou politikou a holocaustem, je autorem celé řady studií. Spolu s Kateřinou Čapkovou je autorem knihy *Nejisté útočiště. Československo a uprchlíci před nacismem 1933-1938*, jejíž vydání v německém překladu prezentoval Vídeňský ústav Simona Wiesenthala pro výzkum holocaustu v roce 2013 v Palais Lobkowitz, dřívějším sídle vyslanectví ČSR ve Vídni v období první republiky (viz: <https://www.youtube.com/watch?v=VkdS9PVEBA4>). V loňském roce Frankl publikoval spolu s Miloslavem Szabó další knihu *Budování státu bez antisemitismu? Násilí, diskurze loajality a vznik Československa*. V rozhovoru s českým vysíláním ORF Volksgruppen Frankl vyzdvihl paralely k „nekultivované a hysterické debatě o uprchlících, která pracuje s obrazy nepřítele. Tyto představy vyvolávají strachy, ale nemají nic dočinění s tím skutečným řešením problémů uprchlíků.“

<http://volksgruppen.orf.at/cesi/stories/2781138>

Jana Stárková

J. Sechter, velvyslanec ČR, a M. Frankl, Židovské muzeum v Praze

Foto: VWI

Májový koncert

Májový koncert uspořádal ve čtvrtek 19. 5. 2016 Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku již tradičně na půdě Velvyslanectví ČR v Rakousku pod záštitou velvyslance J. E. Jana Sechtera. Ten v úvodu přivítal umělecké těleso z Brna i přítomné publikum, za Kulturní klub „vtáhla“ do atmosféry koncertu místopředsdkyně Klubu dr. M. Brandeis. Motivem letošního koncertu byl měsíc květen – měsíc lásky, jak ho již před dvěma sty lety básnicky ztvárnil český romantik K. H. Mácha ve své lyricko-epické básni *Máj*. Téměř neuvěřitelně se tato linie lásky v literatuře promítla tentokrát i do hudby, neboť již název mužského sboru – *Láska opravdívá* – mluví takřka za vše. Těleso, jež tvoří studenti či absolventi brněnských vysokých škol, funguje při Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, vede na vysoké profesionální úrovni Mgr. Jan Špaček, jeden ze zakladatelů tělesa (vedle Jaroslava Černockého), jehož počátek spadá do roku 2009 s cílem oživit kdysi bohatou a dnes již skomírající tradici interpretace skladeb pro mužský sbor. V osobě sbormistra Mgr. Jana Špačka jakoby přešla vysoká úroveň brněnského Ústavu hudební vědy i do tohoto tělesa. Návštěvníci koncertu měli možnost slyšet něco, co není běžným je-

vem v koncertních sálech, navíc reprezentativní díla české hudební literatury pro mužský sbor – tvorbu B. Smetany, J. B. Foerster, A. F. Tovačovského a L. Janáčka, jež vyznačovala motiv lásky v různých variantách – láska k vlasti, rodné půdě, k milované bytosti. Obava části publika, že asi hudebně „neporozumí“ Janáčkovým sborům, rozptýlila nanejvýš propracovaná interpretace těchto sborů sbormistrem J. Špačkem, pod jehož vedením se těleso ve svém projevu místy dotýkalo „nebeských výšin“. Publikum tuto linii velmi citlivě vnímalo a byl to právě Janáček, který vyvolal neutuchající aplaus. V předavcích zazněl mj. sbor *Láska opravdívá*, jenž L. Janáček zkomponoval na motivy stejnojmenné moravské lidové písně. Promyšleně sestavený gradující program přinesl i dvě režijní překvapení večera – nástup tělesa do Mramorového sálu za zpěvu Smetanova sboru *Heslo* a rozloučení s posluchači příchodem z terasy velvyslanectví zpět do sálu při zpěvu slovenské varianty přání „...Mnoga ljeta...“.

mb / Foto: ZÚ

Literarischer Lenz / Literárna jar v divadle Brett

V dňoch 19.-20. mája sa konalo každoročné čítanie vybraných literátov z krajín „východného bloku“ a Rakúska – Literarischer Lenz. Toto podujatie nie je len stretnutím autorov a čitateľov, ale zastrešuje i literárnych vedcov a umelcov z rôznych disciplín. Tentokrát sa predstavili nasledovní autori: Thomas Sautner (AT), Egid Gstätter (AT), Nadine Kegele (AT), Alfred Komarek (AT), Edina Szvoren (UNG), Réka Mán-Várgeyi (UNG), Petra Soukupová (CZ), Adam Borzič (CZ). Zo slovenských autorov mohli diváci vidieť Veroniku Šikulovú, ktorá začala ako žurnalistka a debutovala 1997 svojou knihou *Odtiene*. Druhým slovenským autorom bol básnik a literárny vedec Michal Hrabaj. Hrabaj je autorom monografií *Druhá moderna* (2005) a *Model človeka a sveta* v básnickom diele Jána Smreka (2013). K jeho lyrickým dielam patria *Michal Hrabaj uvádza...* (1997), *Gymnazistky. Prázdniny trinástročnej* (1999), *Básne pre mŕtve dievčatá* (2013) a *Pax de deux* (2003) vydané pod pseudonymom Anna Snegina.

Michal Hrabaj: Laudatio (*Básne pre mŕtve dievčatá*)

Sedím na lúke,
a tá lúka je vymyslená.
Nado mnou nebo,
a to nebo je vymyslené.
V topánke mravec,
a tá topánka je vymyslená
a ten mravec je vymyslený.
Je noc a tá noc je vymyslená.
Nad ihriskom letí lopta a mucha.
Lopta trať muchu.
Mucha zomrie.
Lopta je kus kože.
Lopta nemá srdce.
Mucha je kus mäsa.
Mucha nemá srdce.
Človek má srdce.
Srdce je kus mäsa.
Sedím na lúke,
a tá lúka je vymyslená.

Oslava Dne matek v Českém srdci odbor Vídeň III/XI

Jako každý rok, i tentokrát oslavili krajanky a krajané našeho odboru Den matek přátelským posezením u dobrého oběda. Už po několikáté jsme se sešli v restauraci Zum Christian ve 22. vídeňském okrese. Protože počasí nám tohoto 5. května příliš nepřálo, abychom mohli posedět v hezké zahrádce před restaurací, rezervoval pro nás předseda odboru krajan Milan Klouzal místa v útulném zadním salónku. Tam se nás dostavilo o málo více než vloni – 28 členů –, jako hosta jsme přivítali župního starostu Sokola Vídeň br. dr. Tomáše Frey-Maternu. Vzpomínali jsme na všechny, kteří se letos kvůli nemoci nebo zranění dostavit nemohli, a i na naše dva krajan, kteří nás nedávno opustili – br. Bohumila Novotného a bývalou matrikářku našeho odboru ses. Miladu Fialovou.

Oslavu zahájil předseda krátkým projevem, ve kterém přivítal všechny přítomné a popřál nám nejenom dobrou chuť, ale i pohodu při společném setkání. Obojí přání se vyplnilo – všem nám velice chutnalo a poseděli jsme v živé zábavě až do odpoledne. Když jsme asi kolem 16. hodiny odcházeli, začalo svítit sluníčko a my doufáme, že příští rok bude hrát už dopoledne. Také doufáme, že se za rok k oslavě Dne matek připojí i ti naši přátelé, které jsme letos postrádali a kterým přejeme brzké uzdravení. Těšíme se na shledanou v květnu 2017!

Výbor Českého srdce, odbor Vídeň III/XI

Josef Hlávka zviditelněn

Město Vídeň se stalo bohatší o kulturní informaci. Dne 6. 6. 2016 byla z iniciativy Rakousko-české společnosti za podpory velvyslance ČR v Rakousku J. E. Jana Sechtera, Reiffeisen Versicherung AG a Hlávkovy nadace (Josef, Marie a Zdenka Hlávko-vi) z Prahy odhalena pamětní deska českému architektu a c. k. staviteli Dr. h. c. Josefu Hlávko-vi na domě Opernring 6, který také mj. postavil.

Hlavním Hlávkovým dílem ve Vídni je vedle řady obytných a obchodních domů stavba budovy Hofoper (dnes Staatsoper) v letech 1861-1869 podle plánů architektů Augusta Sicarda von Sicardsburg a Eduarda van der Nüll. Slavnostního aktu se zúčastnila řada osobností z Rakouska a ČR. Hudební doprovod slavnostního aktu byl svěřen souboru žáků školského spolku Komenský ve Vídni.

Štátny tajomník Ivan Korčok na návšteve vo Viedni

Diplomatická akadémia vo Viedni dňa 17. mája privítala vo svojich priestoroch okrem širokej verejnosti i značný počet zástupcov celosvetovej diplomacie. V rámci nastávajúceho EU predsedníctva, ktorého sa na najbližších šesť mesiacov ujme Slovensko, sa k tejto téme vyjadril hosť a rečník večera – štátny tajomník Ivan Korčok. Po úvodnom privítaní predsedom Diplomatickej akadémie Hansom Winklerom a prezidentom Rakúsko-slovenskej asociácie Wernerom Fasslabendom sa Korčok zmienil o dlhodobom kladnom vzťahu k Diplomatickej akadémii, ktorá svoje dvere otvorila i slovenským absolventom. Spomenul taktiež rakúske predsedníctvo z roku 2006. Ďalej sa venoval predovšetkým cieľom, ktoré si Slovensko stanovilo počas svojho predsedníctva. Konkrétny program slovenského zastupiteľstva bude strategicky zverejnený po anglickom referende o Brexite. Ciele slovenského predsedníctva sa dajú rozdeliť do štyroch kategórií. Prvou kategóriou je politická agenda: zjednodušenie maloobchodu v EU, odstránenie roztrieštenosti v interných záležitostiach Únie a ekonomické záujmy Slovenska.

Ďalšou kategóriou je digitálny trh (digital market). V záujme delegácie je odstránenie takzvaného geoblockingu. Geoblocking obmedzuje nákup tovaru a jeho následné dodanie do cieľovej krajiny v rámci EU. Postihnutým štátom by teda mal byť v blízkej budúcnosti umožnený voľný prístup k tovarom v rámci EU. Rovnako ako postupné odstránenie roamingu patrí aj odstránenie geoblockingu k nástrojom zjednocovania legislatív v Únii.

Tretou kategóriou je migrácia. Korčok kládol dôraz na dlhodobu udržateľné riešenie prístahovaleckej krízy na politickej, hospodárskej a taktiež sémantickej úrovni.

Posledná kategória sa týkala externých záležitostí: TTIP a jeho hospodárske následky, freetradu s Kanadou, plánovaného voľného trhu v Číne a rozširovania Únie, ktoré by sa však podľa Korčoka nemalo diať na úkor Únie samej. Tajomník po svojom preslove odpovedal na otázky z publika. Medzi poslucháčmi boli o. i. aj veľvyslanci z Maďarska, Španielska, Srbska, Sudánu, Spojených štátov a Holandska.

DMN

Nová programová rada Czech AUT Trends

Novou programovou radu Czech AUT Trends spoločne divákum predstavili zástupkyň veľvyslance Mgr. Dana Baschová a reditel Českého centra Vídeň Ing. Martin Krafl.

První téma bylo věnované vědecko-urbanistickému projektu AEDECC/Revitalizace církevních staveb na jižní Moravě a v Dolním Rakousku. Obsah i zaměření projektu je vysoce aktuálním tématem s přidanou hodnotou přesahující do architektury a urbanismu malých měst a obcí Dolního Rakouska a České republiky. Projekt prohlubuje partnerství a aktivní spolupráci obou zemí. Dosavadní výsledky projektu ve Vídni prezentovali Miloš Drdák z Akademie věd ČR, Christian Hanus z ETH Zürich a Donau-Universität Krems a Karel Havliš z Fakulty architektury VUT v Brně. Akci zahajoval reditel Národní knihovny v Praze Petr Kroupa, dřívější reditel Národního památkového ústavu Brno, a zástupce vedoucí kulturní sekce Krajského úřadu Dolního Rakouska Martin Grüneis. Součástí prezentace výsledků projektů byla i dvojjazyčná putovní výstava, určená k osvětě a potřebám obou diecézí.

Na další akci z diskusní řady Czech AUT Trends se můžete těšit 6. října 2016 v 18:30 hod., opět v prostorách Českého centra Vídeň.

Výročí císaře Karla IV.

700. výročí narození nejvýznamnějšího (a do dnešní doby v ČR nejpopulárnějšího) vladaře v českých zemích, císaře Karla IV., se stalo podnětem k zařazení přednášky mladého pražského medievalisty Mgr. Václava Žúrka, Ph.D., na vídeňské univerzitě (Institut f. Österreichische Geschichtsforschung, vedoucí prof. Winkelbauer). Na příkladu dvou dobových kronik – Johanna Marignoliho a Přibíka Pulkavy z Radenína – analyzoval Žůrek problematiku prezentace panovníkovy moci, dynastie, rituálů atp. Zatímco kronika Marignoliho měla v tomto smyslu legitimovat Karla IV. jako římského císaře, kronika Přibíka Pulkavy legitimovala Karlovo právo na českou korunu. Podnět ke vzniku obou kronik vychází právě od samotného panovníka Karla IV. V posluchárně Institutu se zaujetím vyslechlo přednášku nejen početné profesionální (historikové), ale i laické publikum.

mb

In memoriam Ivan Medek

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku inicioval a ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni dne 7. 6. 2016 uspořádal vzpomínkový večer věnovaný 85. výročí narození významné osobnosti českého disidentu, žurnalisty, hudebního experta Ivana Medka pod názvem „Ivan Me-

dek mit den Augen von Wiener Zeitzeuginnen“. Za přítomnosti manželky paní Heleny Medkové profesionálně pořad moderovala historička dr. Jana Starek působící vědecky v současnosti ve Wiener Wiesenthal Institut f. Holocaust-Studien, jehož koncept obsahově neuvěřitelně detailně připravila. V úvodu pořadu promluvil krátce o svém vztahu k Ivanu Medkovi ředitel ČC Ing. Martin Krafl, který působil po revoluci 1989 v Praze v Medkově týmu v kanceláři prezidenta Václava Havla. V rámci pořadu zazněly vzpomínky paní Medkové na jednotlivé fáze Medkova života a činnosti v Československu a po vynucené emigraci v roce 1978 ve Vídni (mj. korespondent rádia Svobodná Evropa, Hlas Ameriky, BBC, působení v organizaci pro uprchlíky AFCR). Vtipné a chytré koncipované ohlednutí za osobností Ivana Medka předložil v pořadu jeden z dobových vídeňských svědků pan Stanislav Adámek.

Mluvené slovo oživily krátké filmové sekvence, zachycující Ivana Medka, resp. jeho hlas rušený vysílačkami v Československu, na rozhlasových vlnách Svobodné Evropy v dobách totality v ČSSR i filmové záběry jeho vystoupení v prostorách Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku, když vyprávěl o svém působení ve funkci kancléře prezidenta Václava Havla. Bohatý obrazový materiál přiblížil tuto osobnost té části publika, pro niž byl doposud postavou neznámou, a oživil a opět na chvíli zpřítomnil Ivana Medka všem těm, kteří ho měli možnost potkávat v české Vídni.

Ivan Medek patřil k aktivním představitelům Kulturního klubu. Společně se svojí ženou, klavíristkou Helenou Medkovou, pro něj realizoval řadu koncertů a slavnostních matiné, podílel se na různých diskusních pořadech. I po pádu železné opony v Československu a volném pohybu do ČR bývalých nucených emigrantů se vyslovoval za smysluplnost trvalé existence organizace Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku a jejího měsíčníku *Klub*, neboť v obou variantách dle Medka představuje Klub špičkovou práci menšiny v majoritním prostředí, a to ve smyslu „otvírání“ jejího světa rakouské veřejnosti.

Pořad přilákal do ČC úctyhodný počet návštěvníků, kteří pozorně sledovali „nabitý“ program.

P. S.: Lze jen litovat, že se nepodařilo v rámci vzpomínkových oslav přenést jednu ze dvou pražských výstav věnovaných osobnosti Ivana Medka také aktuálně do Vídně.

mb

Foto: ČcV

Hermann Kern: Stretnutie s Múzou

Hermann Armin von Kern (1838-1912) patrí medzi významných rakúskych akademických maliarov. Kern, rodák z Liptovského Hrádku, prejavil svoj maliarsky talent už v útlom veku, a preto sa rodina rozhodla poslať nadaného syna do Budapešte, Prahy a nakoniec do Viedne, aby zveladoval svoj talent a vylepšil si techniku. Nasledovné roky študoval v Nemecku a v roku 1896 sa aj s manželkou a desiatimi deťmi vrátil do Budapešte ako portrétista a žánrový maliar. Skonal v roku 1912 v Maria Enzersdorfe. Témami Kernových prác boli okrem vlastnej rodiny zlaté časy hudobníkov, vedcov, obchodníkov či Rómov. Centrálné postavy v jeho obrazoch sú vsunuté do prostredia ľahkomyselného neporiadku. Práve prvky tohto prostredia dotvárajú precízne premyslené a zručne zhmotnené detaily jeho diel. Kernove obrazy zachytávajú teplú atmosféru nostalgie a pohodlia a úsmevným spôsobom ospravedlňujú drobné ľudské nedostatky. Niektoré z diel Hemanu Kerna predstavil v mesiacoch máj a jún taktiež Slovenský inštitút. Otvorenie výstavy sprevádzal výklad hlavnej kurátorky Galérie mesta Bratislava Zsífie Kiss-Szemánovej.

CÍRKEVNÍ ZPRÁVY

Kreuzherrenmusikschule Wien

Český rytířský řád křižovníků s červenou hvězdou zakládá novou hudební školu, jedinou hudební školu ve 4. obvodě „Wieden“ a zároveň jedinou katolickou řádovou hudební školu ve Vídni. Řád křižovníků byl vždy věhlasný nejen svou pastorační a charitativně-špitální činností, ale také svým významným postavením v oblasti kulturní. Jednou z tradičních činností křižovníků byl rozvoj chrámových hudebních aktivit.

Kreuzherrenmusikschule Wien chce žákům nabídnout možnost získat základy hudebního vzdělání formou hudební teorie, sborového zpěvu, hry na hudební nástroje či sólového zpěvu a zároveň možnost setkávat se s křesťanským prostředím či prohlubovat katolickou víru. Rádi bychom z žáků vychovali kulturně bohaté osobnosti, poskytli jim všeobecný kulturní rozhled, naučili je poznávat kulturní hodnoty, vážit si jich a předávat je dalším generacím.

Kreuzherrenmusikschule Wien nabízí svým žákům jedinečnou příležitost veřejně vystupovat ve slavném Karlskirche, kdy mohou společně doprovázet mši svatou a tím obohatit liturgii v jednom z nejkrásnějších barokních kostelů Vídně.

Škola sídlí za Karlskirche v Kreuzherrenpalais v ulici Kreuzherrengasse 1 a je otevřena všem věkovým kategoriím od 4 let až po dospělé (otevřeno i o sobotách), všem národnostem a vyznáním. Přijímání nových žáků již probíhá.

Pro více informací navštivte, prosím, webové stránky www.khms.at.

Česká národní pouť do Krakova 28. 5. 2016

Národní pouť ve Svatém roce milosrdenství spojená s Poutí křesťanských médií se konala v polském Krakově v sobotu 28. května 2016. Byla to opravdu vydařená akce, které se

zúčastnilo ca. 6 000 věřících. Podrobnější zprávu naleznete zde: <http://www.cirkev.cz/cs/aktuality/160528na-ceskou-narodni-pout-do-krakova-dorazilo-5-000-poutniku>.

Někteří poutníci pokračovali v putování Polskem i v neděli 29. května. Naše skupina tak navštívila ještě významné poutní místo Kalwaria Zebrzydowska a Wadowice – rodiště papeže sv. Jana Pavla II. Na zpáteční cestě jsme se zastavili na modlitbu a prohlídku v Osvětimi.

V bazilice Božího milosrdenství, Krakov - Lagiewniki

Poutní místo Kalwaria Zebrzydowska

Poutníci před kostelem ve Wadowicích

Taneční: pokračujeme dál

Taneční jsou zdarma a jsou určeny pro krajany ve Vídni a jejich doprovod. Tančí se ve společenském sále kláštera redemptoristů (Salvatorgasse 12, Vídeň 1). Společenský oděv není nutný, vhodná obuv ano. Tančí se od 19:00 do 21:00. Srdečně zveme všechny věkové i výkonnostní kategorie. V případě pozdního příchodu volejte na číslo 0677 614 182 32 (J. Šindelář).

Svátosti: křty, manželství, první svaté přijímání, biřmování, svátost smíření

Na křest dětí se aktuálně připravují tři rodiny, celkem jde o čtyři děti. Dospělí zájemci o křest se mohou hlásit u P. Šindeláře. Přípravu zahájíme po prázdninách ve středu 7. 9. a samotný křest plánujeme o Velikonocích 2017. Přípravu na svátost manželství navštěvují aktuálně tři páry, další zájemci jsou vítáni.

K prvnímu svatému přijímání přistoupilo letos 24 dětí v sobotu 4. 6. v 11:00 během mše sv. v kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63. Svátost biřmování přijme ve Vídni celkem 10 mladých krajanů. Biřmování se konalo v sobotu 11. 6. během mše sv. v kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63 v 11:00. Svátost smíření (zpověď) je možno přijmout po domluvě nebo půl hodiny před mší sv.

Setkání pro dospělé

Koná se zpravidla každou 1. a 3. středu v měsíci v 19:30 v klášteře redemptoristů na Salvatorgasse 12, Vídeň 1.

AKTUÁLNÍ TERMÍNY

Akce na prázdniny – kdo má zájem? :)	
12. – 15. 7. 2016	Návštěva Prahy
15. – 25. 7. 2016	Cyklopouť Praha – Krakov
25. – 31. 7. 2016	Světový den mládeže Krakov
V případě zájmu o další informace mě kontaktujte e-mailem: jiri.sindelar.cssr@gmail.com	

KRÁTKÉ OHLÉDNUTÍ

15. května 2016 na pozvání rakouské vlády se velvyslanec České republiky v Rakousku Jan Sechter zúčastnil vzpomínky na prvního poválečného rakouského kancléře a ministra zahraničí Leopolda Figla vězňného v Mauthausenu.

Po skončení oficiální vzpomínkové akce se velvyslanec zúčastnil představení mezinárodního projektu vzpomínkové knihy obětí Mauthausenu. Kniha, kterou připravilo k vydání rakouské Ministerstvo vnitra jako zřizovatel památníku Mauthausen, obsahuje všechna dosud známá jména obětí koncentračního tábora a jeho četných pobočných táborů. Podílelo se na ní také české velvyslanectví v Rakousku, český Mauthausenský výbor a řada institucí, vědců a pamětníků. Kniha, která obsahuje na tři sta biografii obětí, bude zároveň zpřístupněna i on-line.

Věnce a květiny položil velvyslanec ČR v Rakousku Jan Sechter k centrální mohyle všem obětem koncentračního tábora, u československého památníku, u pomníku Polska, Francie, národů Jugoslávie a národů Sovětského svazu, k pomníku zavražděným Židům a k pamětním deskám umučeným českým ženám, profesorům brněnských univerzit, Sokolům, obětem z řad české menšiny v Rakousku a k pamětním deskám v krematoriu.

P. Ing. dr. Jiří Šindelář, CSsR
Seelsorger in der Erzdiözese Wien
Duchovní pro české studenty a spolky
Redemptoristenkolleg Maria am Gestade
1010 Wien, Salvatorgasse 12/2/202
Tel.: +43 1533 9594 202, GSM: +43 677 614 182 32
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com
<http://www.redemptoristen.com/index.php?id=629>
<http://www.lidovemisie.cz>

V době letních prázdnin mše svatá v neděli a ve svátek pouze

- v chrámu Panny Marie na Nábřeží, Wien 1, Salvatorgasse 12, v 08:30 hodin
- a v kostele Nejsvětějšího Vykupitele, Wien 3, Rennweg 63, v 10:00 hodin

Srdečně zve duchovní správce KR

P. dr. Jan Horák SDB
spolu s Českou církevní radou ve Vídni
Poštovní adresa:
A-1030 Wien, Hagenmüllergasse 31
Tel.: 0664 / 406 55 41
<http://www.sweb.cz/farnost.viden>

25. 09. 2016 v 10:15 – Mše národů ve vídeňské katedrále sv. Štěpána

25. září oslavíme ve Vídni svátek sv. Václava, mučedníka a hlavního patrona českého národa. Hlavním celebrantem je vídeňský světící biskup Dr. Franz Scharl. Koncelebrují duchovní správci cizojazyčných farností ve Vídni. Následuje obcerstvení na prostranství u arcibiskupského paláce.

Zástupci Velvyslanectví ČR v Rakousku také jako každoročně uctili památku českých obětí položením věnců v Ebensee/Traunsee, Gusenu a Melku.

1. června 2016 proběhla v Radlbrunn-Ziersdorf prezentace knihy *Mein Weinviertel*, na které se mimo jiných literátů podílel také spisovatel Milan Ráček. Knihu ilustrovala výtvarnice prof. Irena Ráček, jejíž výstavu obrazů jste zde mohli zhlédnout. Třetí díl antologií *Viertel*, které se zabývá literárně rozdílnými dolnorakouskými regiony, předcházelo vydání knih *Mein Waldviertel*, 2014 a *Mein Mostviertel*, 2015. Vydal Wolfgang Kühn, ISBN 978-3-902717-32-0, EUR 24,-, 340 stran.

5. června 2016 proběhl v Dominikánském kostele v Retzu koncert souboru Pavel Haas Quartet, jenž proběhl v rámci přeshraniční spolupráce Jihomoravského a Dolnorakouského kraje a byl součástí XXI. Mezinárodního hudebního festivalu 13 měst Concentus Moraviae. Záštitu nad koncertem převzali J. E. Jan Sechter, velvyslanec ČR v Rakousku, a dr. Erwin Pröll, hejtman Dolního Rakouska. Skladbami od Bohuslava Martinů, Leoše Janáčka a Antonína Dvořáka a bravurním provedením sklídil Pavel Haas Quartet nadšené ovace publika. Concentus Moraviae je jedním z vrcholů hudebního léta v česko-rakouském pomezí.

21. června 2016 se na velvyslanectví ČR ve Vídni konala maturitní oslava ORG Komenský.

22. června 2016 byla ve Vídni na velvyslanectví připomenuta operace Anthropoid, vypálení obcí Lidice a Ležáky a osudy jejich obyvatel. Byla představena kniha *Osud jménem Ležáky* Jarmily Doležalové, v rakouské premiéře dokumentární film *Cesty dětí* autorů Jarmily Doležalové a Martina Vaduse, který v roce 2015 vyrobila Česká televize. Program uzavřela prezentace komiksově knihy autorů Jiřího Černého a Jiřího Veise *Obrázky českých dějin 1918-1945*.

24. června 2016 absolvoval oficiální návštěvu Rakouska, resp. Vídně, na pozvání rakouského spolkového kancléře Christiana Kerna předseda vlády ČR Bohuslav Sobotka. Doprovázela ho delegace představitelů českých firem. Ekonomickou dimenzi vztahů Česka a Rakouska Sobotka podpořil také při zahájení česko-rakouského podnikatelského fóra. S kancléřem Kernem hovořil mj. o tom, že je nezbytné, aby čeští podnikatelé mohli vstupovat do rakouských tendrů a naopak. Oba premiéři podpořili ekonomickou spolupráci Česka a Rakouska. Dalším tématem jednání předsedů vlád byl rozvoj dopravní infrastruktury. Shodli se na tom, že je nutné dopracovat projekty, které umožní lepší spojení obou zemí. Za stěžejní Sobotka považuje dokončení silnic a železnic na trasách Linec – České Budějovice – Praha a Vídeň – Břeclav – Brno.

Sobotka se ve Vídni sešel také s prezidentem země Heinzem Fischerem, který letos v červenci ve funkci končí. Sobotka mu poděkoval za to, jak se angažoval v rozvoji česko-rakouských vztahů. Český premiér se také seznámil s Alexanderem Van der Bellenem, který se měl ujmout prezidentského úřadu po Heinzovi Fischerovi. Hovořili spolu o aktuální situaci v Evropě. „Myslím, že je přesvědčený stoupenec integrované Evropy a těším se na spolupráci s ním,“ prohlásil Sobotka.

Odpoledne premiér za přítomnosti rakouského ministra kultury Thomase Drozdy odhalil instalaci obrazu *Bezstarostný chlapec* českého umělce Ivana Exnera na vídeňské věži Ringturmu. V podvečer se v rámci neformální části svého programu na hudebním festivalu Donauinselfest sešel s vídeňským starostou Michaeliem Häuplem. Předseda vlády ČR ještě navštívil českou školu, kde se seznámil s rekonstrukcí tělocvičny.

Do 8. júla 2016 bola otvorená výstava fotografií Foto-gruppe Prešporok (členovia Katarína Habánová, Marek Beňo, Michal Podolský, Milan Perfecký, Milan Staroň, Ivan Zuzula, Anton Sládek, Ivan Haraslín a Anton Kocian). Autori: „Důfame, že sa nám prostredníctvom vystavených fotografií podarilo zachytiť fragmenty »našich dní v našom meste« a zároveň Vám sprostredkovať jedinečnú atmosféru Bratislavy“.

Fotoklub Prešporok založili s veľkým odhodlaním na jar roku 2013 mladí fotografi a ich skúsení priatelia, bývalí zkladatelia fotoklubu Roland (rok 1974). Hlavným cieľom nášho združenia, ktorého meno je odvodené od pôvodného pomenovania Bratislavy, je vytváranie hodnotného a nadčasového umeleckého dokumentu o hlavnom meste Slovenska. Každodenný kolotoč zanecháva jemné stopy, ktoré zanikajú tak rýchlo, ako aj vzniknú, no rovnako aj

stopy, ktoré sú výrazné a pretrvávajú vpísané do črt mesta po celé desaťročia.

Multilaterální projekt – tandem tří univerzit

Někdy okolo Vánoc přišla p. prof. Sodeyfi s nápadem zúčastnit se opět tandemu tří univerzit – Vídeňské univerzity, Karlovy univerzity a Ostravské univerzity, který se vloni konal na Vídeňské univerzitě. Právě jsme se potili nad překlady, a tu se objevila jiskřička naděje, jež nám nepřímo dopomohla k malému rozptýlení se.

A je to tu, pomysleli jsme si. Zabrousili jsme v paměti a před očima nám běžely barevné obrazy, jež připomněly projekt z minulého roku, který jako by se neuskutečnil už vloni, nýbrž se konal teprve včera. A protože jsme byli nadšeni, nemohli a nechtěli jsme si nechat ujít pokračování – tentokrát v Ostravě.

V úterý 19. dubna jsme se sešli na hlavním nádraží „U Iva“ v doprovodu p. prof. Sodeyfi a p. mag. Battleho a těšili se na opětovné setkání s Pražany a Moravany. Vrhli jsme se střemhlav na pouť, pro mnoho z nás, do neznámých končin Slezska a jeho – v minulosti zatracené, špinavé a šedivé, ale nyní opět opěvované, Ostravy. Na pouť, která nám prohloubila brány nápaditosti a představitivosti, které si „nová“ Ostrava s sebou bezpochyby nese. Tehdy nevábné, průmyslové město, dnes prohráté svou vřelostí, čistotou, otevřeností a grácií. Byli jsme fascinováni nápaditostí a kreativitou, jež zasáhly město. Je to opravdu umění vytvořit z negativních souborů, jež hyzdily a znečišťovaly město, pozitivní elementy, které lákají nejen turisty, ale dokonce jsou už i zapsány na seznam UNESCO, jakým je např. městská výstavba bývalého průmyslového areálu v Dolních Vítkovicích.

V Ostravě jsme strávili čtyři nezapomenutelné dny. Profesori si pro nás připravili tolik zajímavých přednášek. Každý den jsme dychtivě a lačně naslouchali slovům, která se libozvučně nesla z úst přednášejících. Co přednáška – to neutuchající zájem a radost v našich očích. Dr. Kuldánová představila češtinu v médiích a ostravský dialekt, prof. Sodeyfi frazeologismy a jejich kontrast, prolínající se jak do češtiny, tak i do němčiny, a spolu s mag. Gruscherovou svojí přednáškou připomněly v Čechách již spíše zapomenutou Marii von Ebner-Eschenbachovou. Dr. Hasil spolu s mag. Battlem nás přenesli na dvůr Karla IV., prof. Svobodová a doc. Metelková nás inspirovaly novými médii, doc. Gejgušová nastínila svět počítačů pro děti a mládež a doc. Hrdlička zasvětil přítomné do problematiky českých předložek, jejich nynějšího použití a využití.

Navštívili jsme muzeum obecné školy v Kozlovicích a rázem se ocitli v 19. století. Na půdě tohoto nemalého stavení bylo ještě zřízeno muzeum sakrálních pozůstatostí z okolních kostelů. Byla zde cítit láska, radost, péče a hluboký vztah k tomuto domku, který nevědomky donutí a nabádá pozastavit se v uspěchaném životě všedního dne a vdechnout onu jedinečnost a smysl daného okamžiku.

V odpoledních hodinách jsme se vydali po stopách Leoše Janáčka a jeho lišky Bystroušky a večer zašli do jednoho z mnoha ostravských divadel na hru od Václava Klicpery.

V dalších dnech jsme hospitovali na základní škole, kde jsme se přesvědčili o perfektním využití interaktivní tabule v hodinách českého jazyka jak pedagogy, tak i žáky. Poté následovala exkurze hlavní budovou knihovny. Zde jsme se seznámili s inovacemi, kterými institut prochází. Zaměstnanci si vytyčili senzační cíl, kdy se snaží vyjít vstříc nejen svým stálým klientům, ale i lidem, kteří jsou nějakým způsobem handicapováni. Opět tu bylo vidět sto procentní nasazení, vstřícnost a neutuchající radost z něčeho, co na první pohled sice nelze spatřit, zato ale zanechá v srdci pořádný kus naděje a nekonečný stav pocitu blaženosti a opravdového plesotu jásavého srdíčka pomoci druhým.

Pobyt se chýlil ke konci a bylo načase se rozloučit jak s „Ostravaky“, tak s „Pražaky“. Ostravané rádi při mluvení „zkracují“ vokály, tento pobyt ale nezkrátili, ba naopak. Spolu se studenty a pedagogy z Prahy nás obohatili o další jedinečné zážitky, nabídli kus sebe a podělili se s námi o jejich bohatství v podobě vynikajících profesorů, kultury, která přečkala veškerá očekávání, a jedinečných momentů, jež se nám navždy vryjí do paměti. Děkujeme! A protože tuto akci by nebylo možné realizovat bez podpory organizace AKTION, naše velké díky patří i Vám!

Andrea Kovalová

Bezstarostný chlapec

U příležitosti 25. výročí založení české dceřiné společnosti Kooperativa, holdingové rakouské společnosti Vienna Insurance Group, se 24. června 2016 za přítomnosti ministra kultury Rakouské republiky Thomase Drozdy a předsedy vlády ČR Bohuslava Sobotky kancelářská budova Ringturm v centru Vídně proměnila v gigantické umělecké dílo českého malíře Ivana Exnera.

Bohuslav Sobotka: „Mám radost a současně jsme hrdý na to, že pro letošní instalaci Ringturmu porota vybrala českého umělce Ivana Exnera. Instalace *Bezstarostný chlapec* zdůrazňuje bezpečí a přátelské vztahy mezi Českou republikou a Rakouskem ve střední Evropě, na kterých mi osobně velmi záleží.“

„Zahalení budovy Ringturm nás každý rok vybízí k zamýšlení. V letošní instalaci zhmotnil Ivan Exner vlastní vizi o růstu a budoucnosti a zároveň v ní odráží i kus historie naší společnosti,“ řekl Günter Geyer, předseda představenstva společnosti Wiener Städtische Versicherungsverein, hlavního akcionáře Vienna Insurance Group.

Celá stavba je obalená plátnem, na němž je malba zobrazující bezstarostného chlapce, který stojí na pahorku a pouští si draka. V pozadí se objeví daleký horizont moře, který symbolizuje nekonečné dálky i touhy. „Kompozičně určují můj obraz vertikály v postavě dítěte a horizontály v horizontu moře. Vertikály a horizontály představují růst a budoucnost, symboliku, kterou můžeme nalézt i v budově Ringturm na horizontu historického města Vídně,“ říká o svém projektu šestapadesátiletý Ivan Exner.

Obraz o ploše čtyř tisíc čtverečních metrů je ve Vídni k vidění až do září. Jde co do rozměrů o největší dílo českého umělce, které svojí plochou překonává i Muchovu *Slovenskou epopej*.

Ivan Exner

Akademický malíř Ivan Exner (* 1960, Pardubice) je absolvent pražské Akademie výtvarných umění. Jeho dílo se vyznačuje tím, že v něm ožívají odkazy na antické a rene-

sanční umění. Ivan Exner je aktivní člen SVU Mánes, od roku 1993 se podílí společně s koncernovou společností VIG Kooperativa na početných uměleckých projektech a je členem odborného kuratoria umělecké sbírky této společnosti v Praze. Umělec žije v Praze.

Architektura v Ringturmu: Pražský hrad a Plečnik

Doprovodná výstava k zahalení Ringturmu – součást cyklu „Architektura v Ringturmu“, pořádané Wiener Städtische Versicherungsverein – je věnována architektonickým zvláštnostem Pražského hradu. Středobodem výstavy jsou práce architekta Josipa Plečnika z let 1920-1934. Expozici ve výstavní síni Ringturmu je možno zhlédnout do 23. září 2016, vstup je volný.

Kultura a populismus

Nepřísluší mi vyjadřovat se k prezidentským volbám v zemi, ve které nežiji. Rád bych ale v této souvislosti poukázal na jeden fenomén, společný snad všem zemím dnešního světa. Onen fenomén popsal jednoduchými slovy kanadsko-americký zpěvák, skladatel a hudebník, dnes slavný Neil Young. Pro Magazin Süddeutsche Zeitung nedávno prohlásil, že pokud v nastávajících prezidentských volbách v USA zvítězí Donald Trump, vystěhuje se natrvalo z Ameriky. (Neil Young je autorem mnoha slavných protestsongů a hitů, které se zapsaly do kulturního dědictví v oblasti populární hudby. Mezi jeho nejslavnější skladby patří např. Heart of gold, The needle and the damage done, Cinnamon girl, Sugar Mountain, Like a hurricane, Hey hey, my my aj.)

Neil Young je přesvědčený, že Spojené státy nyní budou sklízet úrodu setby, kterou po celá desetiletí rozsévaly: „Všechno, co se v této společnosti považuje za blbost, se neustále prezentuje v reality-shows televizních stanic. A to je svět, ve kterém se pohybuje a žije Donald Trump.“ Podle rockové legendy lidé již téměř nejsou schopni rozlišovat mezi realitou a šoubyznysem: „Trump se tak stal produktem personifikace amerického mediálního světa.“

Donald Trump použil na svých předvolebních mítincích Youngovu skladbu Rock in the free world, třebaže jejího autora nikdy nepožádal o svolení. Young to bere s nadhledem, používání písně mu nezakázal, zároveň však veřejně pronesl, že takové chování přináší nedobrou publicitu, která je horší než jeho zákaz. Viz www.sueddeutsche.de/news/politik/wahlen-neil-young-will-bei-trump-sieg-auswandern-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160610-99-253081 (10. 6. 2016).

Dnešní dobu mnozí považují za dobu všudypřítomné manipulace všemocných médií, rozhlasu, televize, tisku, reklamy. Není to tak dávno, kdy člověk, aby se něco dověděl a duchovně pookřál, šel do biografu, do divadla, na koncert a, možná především, do kostela. Předtím to bylo ještě jednodušší: kostel – divadlo – koncert, a čím dále do minulosti, tím bylo těch veřejných informačních či vzdělávacích možností méně. Člověk je tvor učenlivý, takže se každé změně i vymoženostem, které s sebou nová doba přináší, docela rychle přizpůsobil. Otázka je, jestli je člověk od své přirozenosti nastavený tak, aby byl schopen to nové také okamžitě vyhodnotit, vstřebat, přizpůsobit se a na-

směřovat jinak, než tomu bylo dosud. Ale do toho se nyní pouštět nechci. To, co mě zajímá a nad čím často přemýšlím, je fakt, že jsme se téměř odnaučili vnímat ticho, klid, přírodu, zpěv ptáků. Chodíme kolem sebe se sluchátky na uších, na přechodech riskujeme vlastní i cizí život, protože ruch ulice je přehlušován hlukem ze sluchátek. Bez mobilu se nevydáme ani na krok, neboť vždy a všude musíme být na dosah, jako by snad šlo o život. A pokud nám přece jen zbude chvilka času, usedáme k počítači a internetu. Po návratu domů ihned zapínáme rádio či televizi, a i když je nesledujeme, pořady tam kdesi v pozadí stále běží a vytvářejí prazvláštní kulisu napětí a elektromagnetického smogu. Vrcholem nevkusu a neúčty je, když dostaneme návštěvu, která s námi chce mluvit, a nás ani nenapadne televizi či rádio vypnout. Anebo usneme, televize běží dál, a my si myslíme, že tak je to v pořádku. Jsme neustále masírováni hlukem, tóny hudby, rezonancí slov, vystaveni devalvaci a absenci kultury, duchovna a krásy. Média, aniž bychom si to uvědomovali, se stala naším bohem, naším náboženstvím, život bez neustálého hluku a ruchu si už ani nedovedeme představit. To je jeden fenomén.

Druhým fenoménem dnešní doby je politika a politici. V této části světa, kde jsme se narodili, vládne mír, máme možnost se ke všemu vyjadřovat. Politiky si volíme svobodně a dobrovolně. Když se nám znelíbí, v příštích volbách je už ne zvolíme. Jsme hrdí na to, že v takové společnosti žijeme. Přitom nám možná uniká, že to již dávno není ta skutečná demokracie, po jaké jsme kdysi toužili, ale jen jakási pseudodemokracie. O všem rozhodují média a hospodářskou situací ovlivňované strany a jejich vůdci (hlavně výši nezaměstnanosti a strachem z uprchlíků; jak skvěle se tyto dva fenomény prodávají a jak skvěle toho mnozí politici dovedou využít a zneužít!). Mají sice moc něco nebo i mnohé změnit, ale většinou to nedělají, protože někdy by to musely být tak zásadní a radikální změny, že by jim podřízly větev, na které se nyní nacházejí, a v příštích volbách by již neuspěli. A tak naši politici dělají jakési prazvláštní akrobatické, cirkusové přemety a kotrmelce, které jim umožňují na jedné straně zůstat u moci a na druhé straně hezky – já tomu říkám populisticky – slibovat lidem všechno to, co by chtěli slyšet. Ano, diplomacie, politika, společenský život vyžadují diskuse, kompromisy, hledání konsensu. A také něco, čemu se říká „nastavená laťka“ – niveau, úroveň, jakýsi pomyslný horizont či hranice, kterou již není možné překročit. Hodnoty, kvality, které by nade vším měly mít prioritu. Když se to nestane a tyto „pomyslné“ hranice taktu, slušnosti, vzdělanosti, inteligence atd. zmizí, poruší se, pak máme na scéně typy lidí, jako je kdesi v USA Donald Trump, v Česku Zeman, na Slovensku Kotleba a Fico, v Maďarsku Orbán, ve Francii Le Pen, v Rakousku Strache, v Rusku Putin, v Anglii zmanipulovaná masa krátkozrakých odpůrců EU, a mohl bych pokračovat dál. Ideologie rychlých, snadných a laciných řešení, vychytralost těch, kteří hned na všechno znají odpověď a všechno dovedou vyřešit, dnes vládne světem namísto rozumu, citu, slušnosti, charity, milosrdenství, ochoty dělit se s jinými, pomáhat slabším a nuzným. Neil Young již řešení má, ví, co udělá, když volby vyhraje Trump. Má kam jít. Co si ale počnu s tímto fenoménem já v této části Evropy, kde žiju? Pouhé vystěhování již není řešení. A tak alespoň píšu tyto řádky.

Peter Žaloudek, Vídeň, 20. června 2016

Národy Podyjí

Spolek Národy Podyjí, registrovaný v České republice a v Rakousku, se spolu se svými českými a rakouskými partnery více než patnáct let zabývá životem národů a národnostních i jiných menšin v oblasti multikulturního česko-rakouského příhraničí v povodí řeky Dyje. Od roku 2000 pořádá každé léto Festival národů Podyjí v Mikulově. Vedle samotného festivalu se sdružení Národy Podyjí stále více angažuje také v přeshraničním regionálním rozvoji a aktivně se snaží o zprostředkování a navazování kontaktů mezi českými a rakouskými obcemi. Za dobu své existence se sdružení podařil slušný kus práce. Nejen v Mikulově, kde je jeho působení přímo hmatatelné v podobě rostoucího sebevědomí Mikulova coby národnostně mimořádně tolerantního a bezproblémového města, ale i na obou stranách hranice, kde si Národy Podyjí vytvořily pozici významného integračního prostředníka, až po jejich známost a podporu u místních i centrálních institucí.

Spolek již tradičně pořádá stále více oblíbený a hojně navštěvovaný Festival dobrého jídla, dobré muziky a porozumění. Letošní festival se koná od 15. do 17. 7. Více se dozvíte na: www.narodypodyji.cz nebo <https://www.hithit.com/cs/project/2536/festival-narodu-podyji-xvii-rocnik>.

Hudební festival Znojmo (7. 7. – 24. 7. 2016)

Hudební festival Znojmo od loňského barokního Němceka míří letos do klasicistní Vídně. Dvanáctý ročník je věnován 260. výročí narození Wolfganga Amadea Mozarta. Patronem festivalu je – stejně jako v předchozích deseti letech – houslový virtuóz Pavel Šporcl, který připravil pro festivalové publikum tři koncerty, z nichž jeden odehraje na spráteném festivalu v Retzu. Další událostí je nastudování unikátní festivalové operní stagiony *Don Giovanni* v hlavní roli s operní hvězdou Adamem Plachetkou, sólistou Státní opery ve Vídni, v podání Czech Ensemble Baroque Orchestra & Choir pod taktovkou Romana Válka. Další z programu je například Tour de Varhany – Martin Jakubiček a jeho hudební cesta od varhan k varhanám společně s diváky, kteří si mohou vybrat konkrétní kostel, nebo s umělcem projít od nástroje k nástroji všemi svatostánky, nebo Cimbálová muzika Antonína Stehlíka, Znojemský bigband, Jazz Hunters, dobročinný koncert s Pavlínou Seníčí, Epoque Quartet na podporu záchranných prací renesančního zámku v Uherčicích, Koncert znojenských hudebníků – amatérští a profesionální hudebníci se tentokrát spojili, aby publiku zahráli a zazpívali ukázky z díla W. A. Mozarta a jeho současníků. Společně s hudebním tělesem Czech Ensemble Baroque vystoupí na zámku v Moravském Krumlově laureáti Letní školy barokní hudby Vojtěch Jakl (housle), Jarmila Kubátová a Jiří Havrlant (cembala) a zpěvačka Barbora Šancová (soprán), skupina Arrhythmia (čtyři violoncella a jedno bicí) pak rozehraje paletu hudebních stylů. Mladý rakouský barytonista Rafael Fingerlos si na jeden den odskočí ze Salcburku, aby znojenskému publiku zazpíval vídeňskou klasiku.

Na festivalu pravidelně dostávají prostor i ti nejmladší muzikanti. Stalo se již tradicí, že v rámci Hudebního festivalu Znojmo vystupují se svým uměním děti mladší 12 let.

Diváci tak budou mít opět možnost slyšet jejich neuvěřitelné výkony. Ve světě hudby na věku nezáleží, a to svému publiku přijdou dokázat, když rozezní své hudební nástroje na nádvoří Jihomoravského muzea ve Znojmě.

Festivalová představení a koncerty se budou opět konat na různých místech Znojma i v jeho okolí včetně Národního parku Podyjí. Hudba bude znít nejen v jeho úchvatné přírodě, ale také v historickém centru města, na nádvoří minoritského kláštera, v jízdně kláštera v Louce, v kostelech a na zámcích.

Charakteristickým se pro znojemský festival stalo spojení hudby a špičkového vína, kdy je každý koncert zaštiťován jedním z regionálních vinařů.

Více:

<http://hudbaznojmo.cz/festival/program/cely-program>

Wolfgang Amadeus Mozart: Violinsonaten

Innenhof – Dominikanerkloster (Bei Schlechtwetter im Stadtsaal – Althof)

Donnerstag, 14. Juli 2016 20:00 Uhr Karten: € 24,-

1. Abend eines dreiteiligen Konzertzyklus

Erstmals in der Geschichte der grenzüberschreitenden Festivalpartnerschaft Retz-Znojmo kommt ein gemeinsamer Konzertzyklus zur Aufführung. Der tschechische Violinvirtuose Pavel Šporcl, der zuletzt in der Carnegie Hall in New York brillierte, wird im Rahmen dieses Konzertzyklus siebenundzwanzig Violinsonaten von Wolfgang Amadeus Mozart zur Aufführung bringen – die ersten neun Sonaten beim Auftaktkonzert in Retz im Hof des Dominikanerklosters. Bei diesem Auftritt wird ihn der international renommierte Pianist Matthias Fletzberger am Flügel begleiten. Die weiteren Konzerte dieses Zyklus finden am 16. Juli 2016 um 19:00 Uhr in der Kirche St. Michael in Znojmo und am 18. Juli um 19:00 Uhr im Schloss Jevišovice nördlich von Znojmo statt. Für die drei Konzerte des Zyklus wird ein Abonnement angeboten.

Samstag, 16. Juli 2016

Wanderung zum Heiligen Stein

Treffpunkt: Tourismusbüro Retz 9:30 Uhr

Konzert am Heiligen Stein 11:00 Uhr

Bereits zur festen Tradition der Festivalpartnerschaft Retz-Znojmo ist das Konzert am Heiligen Stein, einer traumhaft gelegenen vorchristlichen Kultstätte nahe der tschechischen Grenze, geworden. Nach einer zirka einstündigen Wanderung mit Start am Hauptplatz in Retz, erwartet die Besucherinnen und Besucher um 11:00 Uhr, inmitten der Weingärten nahe Oberretzbach, das Ensemble Antonín Stehlík (Cimbálová muzika Antonína Stehlíka), mit einem traditionellen Zymbalkonzert.

Holešovský festival i letos představí židovskou kulturu

Tématem letošního 16. ročníku festivalu židovské kultury v Holešově budou Židé v kultuře a umění. Akce se uskuteční 26. až 31. července. Nabídne přednášky, koncerty, divadelní představení i minikurz hebrejštiny. Akce budou probíhat v Šachově synagoze, na židovském hřbitově, na zámku a také na náměstí v Holešově. Kompletní program festivalu je na webu <http://www.zidovskyfestival.cz>. Holešov patřil v minulosti k jedné z největších židovských obcí na

Moravě. V polovině 19. století žilo v Holešově 1 700 Židů. Za druhé světové války komunitu zničili nacisté.

Konference ČŠBH

V rámci Týdne češtiny ve světě 1. 8. – 5. 8. 2016 pořádá spolek Česká škola bez hranic (ČŠBH) ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce a Ministerstvem zahraničních věcí svoji VIII. mezinárodní konferenci Českých škol bez hranic a spolupracujících škol. Během konference se budou konat i odborné semináře a kurzy pro vyučující těchto škol. Bližší informace najdete na webové stránce www.csbh.cz.

„Diaspora jako partner mateřského státu“

Ve dnech 19.-20. 9. 2016 se v Senátu PČR bude konat dvoudenní konference na téma Diaspora jako partner mateřského státu, kterou pořádá Stálá komise Senátu PČR pro krajany a spoluobčany žijící v zahraničí a (ČŠBH) ve spolupráci s MZV ČR a Akademií věd ČR. Konference by měla řešit potřeby různých skupin Čechů žijících v zahraničí, popis současného stavu kompetencí českých institucí a jejich spolupráce s ohledem na klasickou krajanskou komunitu, exil či novodobou emigraci – transmigraci po roce 1989. Cílem je soustředit názory na vytvoření mezi-resortního centra pro českou diasporu. Předpokládá se, že se konference zúčastní zástupci krajanských komunit, jednotlivých ministerstev, občanských a profesních sdružení, případně partnerských organizací ze zahraničí. Bližší informace a možnost k přihlášení bude k dispozici na webových stránkách Senátu ČR v odkazu Stálé komise pro krajany žijící v zahraničí. www.senat.cz

Krajané a otázka identity

Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů (MKVZC) pořádá ve dnech 28.-30. 9. 2016 konferenci s názvem Krajané a otázka identity, které se zúčastní zástupci české akademické obce i sami krajané. Konference se koná v nové budově Národního muzea a její součástí jsou i filmové projekce. Bližší informace budou zveřejňovány na www.zahranicnici.com. V případě zájmu potvrdte účast na: info@zahranicnici.com.

27. Internationale Biennale des graphischen Designs Brunn

16. 6. – 30. 10. 2016

Die Internationale Biennale des graphischen Designs Brunn reflektiert seit über fünfzig Jahren Geschehen und Wandlungen in der visuellen Kultur. Sie gehört zu den ältesten und wichtigsten Veranstaltungen dieser Art weltweit.

Der 27. Jahrgang der Brünner Biennale wird sich mit zentralen Begriffen des zeitgenössischen graphischen Designs und der visuellen Kommunikation befassen. Er knüpft an den 25. Jahrgang frei an, der sich allen Formen des graphischen Designs widmete, und insbesondere an den letzten, thematisch orientierten Jahrgang, der auf das graphische Design, Bildung und Schulen orientiert war.

Kann man neue Sachen mit alten Worten beschreiben? Die kommende Biennale reagiert auf Wandlungen und Zustand des gegenwärtigen graphischen Designs, seine Menge, Vielfalt, Unübersichtlichkeit und scheinbare Oberflächlichkeit. Ihre Ambition ist es, einige Begriffe sowohl auf der allgemeinen als der subjektiven Ebene zu erfassen, die das heutige graphische Design definieren oder beeinflussen. Sie will seine Grundparameter, aktuelle Themen und Motive für den Besucher offenlegen und benennen. www.moravska-galerie.cz

Tag der Stadt Brunn

12.-14. 8. 2016

Brunn erinnert sich an den 371. Jahrestag des rühmlichsten Kapitels in der Stadtgeschichte, der Tapferkeit der Brünner während der schwedischen Belagerung im Dreißigjährigen Krieg. Für den Sieg der Brünner war Dienstag, den 15. August 1645, ausschlaggebend, als der schwedische General Torstenson einen Generalangriff auf die Stadt und ihre Zitadelle Spielberg von mehreren Seiten unternahm. Die erfolgreiche Abwehr bedeutete das Ende einer dreimonatigen Belagerung und den definitiven Sieg der Verteidiger unter dem Kommando des Generals Raudit de Souches. Nach einer Legende beschleunigten die Brünner ihren Sieg mit dem verfrühten Mittagsläuten um 11 Uhr – das war die von den Schweden festgelegte Zeitgrenze für die Stadteroberung. Zum Andenken an dieses Ereignis wird in Brunn eben schon um 11 Uhr zu Mittag geläutet. Ein Teil des „Tags der Stadt Brunn“ sind kostümierte Festzüge und Schlachtszenen, in der Stadt dröhnen Artilleriesalven, man kann historische Waffen besichtigen oder einen historischen Jahrmarkt besuchen. In einer attraktiven und unterhaltend ferienhaften Form wird das historische Ereignis den Touristen und Stadtbewohnern präsentiert. www.ticbrno.cz; www.gotobrno.cz

Grand Prix der Tschechischen Republik: WM der Straßenmotorräder (August 2016)

Das moderne Areal des Masaryk-Rings gilt als eine der sichersten Rennstrecken weltweit, und dank der Platzierung in einer waldigen Landschaft auch als eine der schönsten. Brunn hat seine unersetzliche Stelle im Rennserienkalender

der Motorrad- und Automobil-WM. Die wichtigste Veranstaltung ist hier das jährliche WM-Rennen der Straßenmotorräder „Grand Prix der Tschechischen Republik“.

In der Zeit zwischen den Rennen können auf dem Masaryk-Ring Events für die Öffentlichkeit und Firmen sowie Kongressveranstaltungen stattfinden (öffentliche Fahrten, Inlineskaten, Schleuderschule).

www.brno-circuit.com

Termine der KinderuniWien 2016

14. 6. – 7. 7.: Anmeldung unter www.kinderuni.at und an den Anmeldeschaltern am A1 Internet für Alle Campus und im Kinderbüro der Universität Wien
- 11.-24. 7: KinderuniWien 2016:
- 11.-15./18.-22. 7: KinderuniWissenschaft, Universität Wien, Zentrum für Translationswissenschaft
- 11.-14. 7: KinderuniTechnik, Technische Universität Wien
- 11.-14. 7: KinderuniBoku, Universität für Bodenkultur Wien
- 13.-15. 7: KinderuniWirtschaft, Wirtschaftsuniversität Wien
- 14.-15. 7: KinderuniFH Campus, FH Campus Wien
- 18.-22. 7: KinderuniMedizin, Medizinische Universität Wien
- 21.-22. 7: KinderuniVetmed, Veterinärmedizinische Universität Wien
24. 7: Sponision im Großen Festsaal im Hauptgebäude der Universität Wien

Fördergeber wie das Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft und die Stadt Wien unterstützen die KinderuniWien. KooperationspartnerInnen der KinderuniWien sind: A1, Wien Kanal/ebswien hauptklär-anlage/Wiener Wasser, Austria Glas Recycling GmbH und Altstoff Recycling Austria AG, Erste Bank, REWE, Superfit, LGV, Eskimo, die Wiener Städtische Versicherung, der Klima- und Energiefonds und die Berndorf Privatstiftung.

Mag. Petra Eckhart
Kinderbüro Universität Wien
Mobil: +43/664/8565 809
petra.eckhart@univie.ac.at, <http://kinderuni.at>

Čechoaustralan

Nové vydání *Čechoaustralan* je dostupné na webu: <http://www.cechoaustralan.com>.

Mezinárodní škola

Rádi přivítáme také naše první studenty z Rakouska. Naše mezinárodní škola nabízí IB Diploma program pro chlapce a dívky ve věku 14-18 let v Karlových Varech. Pro děti ve věku 10-16 let nabízíme mezinárodní letní kemp v České republice. Více informací naleznou rodiče na:

www.carlsbadschool.cz/summer-camp

Martina Poštová
Marketing Director Carlsbad International School
Slovenská 477/5 Karlovy Vary 360 01
www.carlsbadschool.cz

Tel.: +420 351 184 130
Mobil: +420 702 162 203, +420 776 776 096
Email: mpostova@carlsbadschool.cz
Admissions Office E-mail: admissions@carlsbadschool.cz
Skype: cis_admissions

Stanislav Struhar: *Farben der Vergangenheit*

Wieser Verlag
160 stran, vázané, ISBN 978-3-99029-180-1, EUR 21,00

VÝSTAVY

MAK – Friedrich Kiesler. *Lebenswelten*

Friedrich Kieslers (1890-1965) vielfältiges künstlerisches Œuvre inspiriert bis heute ArchitektInnen, TheaterproduzentInnen, DesignerInnen, KünstlerInnen und FilmproduzentInnen. Die MAK-Ausstellung *Friedrich Kiesler. Lebenswelten* spiegelt das wachsende Interesse wider, das Kieslers konzeptuellem sowie ganzheitlichem Denken und Handeln in der internationalen Kunst- und Kreativszene entgegengebracht wird. Darüber hinaus zeigt sie die Bedeutung von Kieslers Wiener Jahren als schöpferischer Quelle seines gesamten weiteren Schaffens auf und positioniert Kiesler damit auch als eine der herausragenden Gestalterpersönlichkeiten der Wiener Moderne.

Ausstellungsdauer: bis 2. 10. 2016

MAK – Ausstellungshalle

Robert La Roche. *Personal View*

Die erste museale Ausstellung über den Doyen des österreichischen Brillendesigns gibt einen Überblick über Robert La Roches einzigartiges Œuvre und legt dabei den Fokus auf den Aufbau einer erfolgreichen, kosmopolitischen Marke in der Modewelt. Die Werbekampagnen sind Zeitdokumente einer Wiener Kreativszene der 1970er bis 1990er Jahre mit internationaler Strahlkraft. Hollywood-Stars wie Arnold Schwarzenegger, Kevin Costner oder Meryl Streep zählten ebenso zu den prominenten La Roche-TrägerInnen wie die KünstlerInnen Yoko Ono und Andy Warhol.

Ausstellungsdauer: bis 25. 9. 2016

MAK Design Labor

Josiah McElheny. The Ornament Museum

Mit der außergewöhnlichen Installation *The Ornament Museum* interpretiert Josiah McElheny die historische Designsprache der Wiener Moderne neu und formuliert zeitgemäße Fragestellungen im Kontext von Kunst und Psychologie. Der Künstler entwirft in der MAK-Schausammlung Gegenwartskunst in Zusammenarbeit mit John Vinci ein Museum-im-Museum als begehbaren Pavillon und erinnert damit an Josef Hoffmanns österreichischen Pavillon für die Exposition internationale des Arts décoratifs et industriels modernes, die 1925 in Paris stattfand. Ausstellungsdauer: bis 2. 4. 2017

MAK-Schausammlung Gegenwartskunst

Angewandte Kunst. Heute: Kay Walkowiak. Forms in Time

In seiner für das MAK entwickelten Einzelausstellung *Forms in Time* nähert sich der Künstler Kay Walkowiak der Frage nach der Zeitlosigkeit und narrativen Fassbarkeit von Form anhand der unterschiedlichen kulturgeschichtlichen Geisteshaltungen des „Ostens“ und des „Westens“ an. In einer vielschichtigen Zusammenstellung von neuen Arbeiten lotet Walkowiak den historisch und soziokulturell geprägten Umgang mit Form aus und hinterfragt deren funktionale Setzung als Projektionsfläche zeitloser Utopien.

Jedna z vystavovaných prací:**Jitka Hanzlová: Les (2004-2006)**

Na *Les* Jitky Hanzlové lze nahlížet dvojím způsobem: jednak jako celek – obsáhlý cyklus barevných zvětšenin, úzce propojených ústředním tématem, jednak izolovaně jako jakési fotografické cvičení na téma krajina a krajinný detail. Patrně žádný jiný český fotograf se ještě nepokusil uchopit les s takovou vytrvalostí, zarputilostí a snahou jít pod povrch věcí.

Jitka Hanzlová (* 1958, Náchod) – česká fotografka, vyrostla na vesnici ve východních Čechách. V roce 1982 emigrovala z Československa do Německa. Studovala vizuální komunikaci na univerzitě v Essenu se zaměřením na fotografii. Krátce po sametové revoluci v roce 1990 se vrátila do České republiky. Hanzlová si ve svém návratu do krajiny dětství dala úkol, který je mnohem těžší, než by se na venek mohlo zdát – pokusila se uchopit téma lesa zevnitř. Slovy esejisty Johna Bergera se pokusila vnímat hluboký vnitřek lesa tak, jako ruka vnímá vnitřek rukavice. Cyklus *Les*, kterému věnovala pět let života, je zcela obrácený do přírody: nejsou tu zachyceni nejen žádní lidé, ale ani zásahy člověka do přírody. Každý, kdo někdy spal pod širým nebem nebo putoval sám hlubokým lesem, zná pocit, který bezprostřední kontakt s přírodou přináší – zvláštní směsici vzrušení, neurčitěho strachu a úcty. Něco podobného zažívala Jitka Hanzlová, když brzy ráno nebo pozdě za soumraku bloudila lesem a za celou dobu nepotkala – pokud nepočítáme přirozené obyvatele lesa – živou duši. Fotografka popisuje své velmi intenzivní pocity, které při práci měla: někdy byly velmi blízké transcendenci, jindy strachu. Jednou dokonce z lesa strachy utekla. I když některé záběry z cyklu Jitky Hanzlové mohou sugerovat, že autorce šlo především o metaforické zobrazení reality, *Les* je spíše svéráznou „cestou z města“ za znovunalezení základních životních hodnot a zamýšlením nad plynutím času. „Ces-

ta, kterou jdu, je cesta zpět, abych viděla budoucnost,“ říká k tomu trochu zakukleně Hanzlová.

Od roku 2005 do roku 2007 byla hostující profesorka na Vysoké škole výtvarných umění Hamburku a od roku 2012 v Curychu na University of Arts. Žije v Essenu.

Výstava je otevřena do 2. 10. 2016.

Jdu starým lesem

Begegnungen im Böhmerwald mit dem Schriftsteller Johannes Urzidil und der Dokumentarfilmerin Lenka Ovčáčková.

Sonntag 30. 7. 2016, 16:00-20:00 Uhr

Kostel sv. Jana Nepomuckého v Zadní Zvonkové (Glöckelberg), 384 51 Horní Planá (Oberplan)

Eintritt frei

Sammeln im Fokus 4: Zeichnungen von Josef Hoffmann. Präsentation einer Schenkung

In der Schau *Zeichnungen von Josef Hoffmann. Präsentation einer Schenkung* zeigt das MAK 55 Blätter aus dem Spätwerk des renommierten Architekten und Kunstgewerblers Josef Hoffmann (1870-1956). Damit wird eine großzügige Donation der Wittmann Möbelwerkstätten, die kunstgewerbliche Entwürfe und Architekturzeichnungen von den 1930er bis in die 1950er Jahre umfasst, offiziell dem MAK übergeben.

Präsentationsort:

MAK Forum

MAK, Stubenring 5, 1010 Wien

Präsentationsdauer:

bis 31. 7. 2016

Öffnungszeiten:

Di 10:00-22:00 Uhr, Mi – So 10:00-18:00 Uhr

Jeden Dienstag 18:00-22:00 Uhr

Eintritt frei

Ausstellungsbrücke

Regierungsviertel, Landhausplatz 1

3109 St. Pölten

Michael Kos „präliminar“

Schlichtung/Objekt/Installation

Ausstellungsdauer: bis 28. 8. 2016

Metrostav začne tento mesiac v Helsinkách stavět trasu metra

Smlouvu na výstavbu trasy metra v Helsinkách v délce 2,77 kilometru podepsali zástupci Metrostavu a společnosti Länsimetro Oy. Zakázku za přibližně 33 miliónů eur (cca 890 mil. Kč) získal Metrostav ve sdružení s finskou společností Destia. Pro Metrostav to není první zakázka ve skandinávských zemích. Již dříve se podílel nebo se stále podílí například na stavbách tunelů Hédinsfjörður a Nordfjörður na Islandu nebo tunelů Veitastrond a Joberg v Norsku. Vzhledem ke stagnujícímu stavebnímu trhu v ČR dosahuje Metrostav včetně svých dceřiných společností přes 30 % svých tržeb v zahraničí.

Na jevišti mezi Prahou a Vídní

Koncem května tohoto roku představila v Paláci knih Luxor na Václavském náměstí herečka Zdenka Procházková svou novou knihu Na jevišti mezi Prahou a Vídní. Kmotrem knihy byl Filip Renč, na violu doprovázel Jan Žádník.

Divadelní spolek **VLASTENECKÁ OMLADINA z VÍDNĚ**
Vás zve na představení

sobota 12. listopadu 2016 v 17 hodin
divadelní sál školy Školského spolku Komenský
Vídeň 3., Sebastianplatz 3

Vstupenky:
0699 13475758
www.omladina.at

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes
Ministerstvo zahraničních věcí ČR Odbor nevládních styků

ZVR: 335594441

Vömladina
divadelní spolek
Sebastianplatz 3, A-1030 Wien

www.omladina.at

ČAJE 2016

neděle 17:00-21:00, velká klubovna školy Školského spolku Komenský,
Sebastianplatz 3, Vídeň 3

- ČAJ 9. října podzimní „Oktoberfest“
- ČAJ 13. listopadu strašidelný „Halloween“
- ČAJ 11. prosince vánoční

Divadelní představení 2016:

divadelní sál školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Vídeň 3

12. listopadu 19:00
„Zkrocení zlé ženy“

Mikulášská merenda

3. prosince 2016, 20:00

pořádá Vlastenecká omladina a Sokol XVI/XVIII
sokolovna ve Steinergergasse 7, Vídeň 17

isa Opera Vienna

isa Master Class

isa Science

isa Festival

isa

Mit Idealismus, Professionalität und höchster Qualität fördert die isa die besten Talente in ihrer Entwicklung zu herausragenden Musikerinnen und Musikern – dafür brauchen wir Ihre finanzielle Unterstützung!

Ihr Beitrag hilft mit dem Wert des Künstlerischen in der Gesellschaft zu erhalten!

J. S. Müller

mjw
universität für musik und darstellende kunst wien

isa Opera Vienna
• MASTER CLASS FOR VOICE WITH A FOCUS ON OPERA PERFORMANCE WORKSHOPS
INTERNATIONAL OTTO EDELMANN SINGING COMPETITION - VIENNA
OPERA PRODUCTION

isa Master Class
• INSTRUMENTALISTS CHAMBER MUSIC COMPOSERS
CONTEMPORARY MUSIC WORKSHOPS
COMPETITION

isa Science
• LECTURES PANEL DISCUSSIONS WORKSHOPS
FILM PRESENTATIONS

isa Festival
• OPEN CHAMBER MUSIC INTERNATIONAL LAUREATES
YOUNG STARS

isa 16

DRAMA

26TH
INTERNATIONAL
SUMMER
ACADEMY
2-28 AUGUST 2016
IN AUSTRIA

mjw
universität für musik und darstellende kunst wien

**PFARRBRIEF
ST. KARL**

AUSGABE 03-2014 • KREUZHERRENGASSE 1, 1040 WIEN
EMAIL: ST.KARL.WIEN@AON.AT • WWW.KARLSKIRCHE.AT

HEILIGE MESSE

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der
Messen und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte mit
Kommunionempfang nach Vereinbarung mit der
Pfarrkanzlei

Kreuzherrenmusikschule
WIEN

Entdeckt die Freude an der Musik.
Kommt und musiziert mit.

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort
Auch Erwachsene sind willkommen
Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)
Elternfreundliche Preise

Musikschule bei der Karlskirche

Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien (unter der Karlskirche)
Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 664 621 08 84
E-Mail: info@kms.at Web: www.kms.at

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2016 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2016 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2015 činí včetně poštovního **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2015, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

ředitel ing. Martin KRAFL
tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna

e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00

Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

Každou první sobotu v měsíci
otevřeno pro veřejnost
od 10:00 do 15:00 hodin!

Slowakisches Institut

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstrasse 24-26
1010 Wien

Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00

Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00

INFO:

tel./fax: ++43-1 53 54 057

www.mzv.sk/sivieden

e-mail: si.wien@gmx.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus

1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

theaterbrett@gmx.at

www.theaterbrett.at

Tel. Vorbestellungen unter

0676/7345566

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
o nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNY SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsks@slovaci.at www.slovaci.at

**VESELÁ ŠKOLA
s celodenní péčí
MŠ**

Česká škola
doučování

7:00-17:00 hodin

0-15 let

Barichgasse 21/4, 1030 Wien

Tel.: 0650 33 23 579

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenc
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

**OBCHODNÍ PRÁVO
A NEMOVITOSTI**

Adresa právníka / právničky
v redakci

tel., fax a záznamník:

01 79 88 454

(od 11:00)

Fa. Malermeister Benedek Kolenyak

- Stuckarbeiten
- Putztechniken
- Innen - und Aussenputz
- Renovierung
- Trockenbau
- Malerarbeiten
- Ausbau

und alle Arbeiten rundum Hausbau wie Estrich, Boden, Fliesen, Maurer Arbeiten.
Wir sind eine kleine Firma, aber mit guten Referenzen und Super Preisen mit Sitz in:

A-2145 Hausbrunn, Bezirk Mistelbach, NÖ

Mehr Info unter www.malerei.eu.sk oder unter Tel.: 0043 676 7417 564

**Aircraft Gewerbekälte GmbH
KÄLTE- & KLIMATECHNIK**

Dipl. Wi. Ing. (FH) Markus Stefan
Brigittenuer-Lände 156-158, 6/15, 1200 Wien

E-mail: m.stefan@aircraft-gewerbekaelte.at

Tel.: +43 699 109 50 189

www.aircraft-gewerbekaelte.at

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE**
>>> *sleva pro krajany*

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764

fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at

www.kulturklub.at

Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.

Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-
RÜCKERSDORF

Tel. 06 991 991 1111

www.hroch.at

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6

tel./fax: +420-220 511 681

KLP koniasch@gmail.com

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo

tel./fax 515 22 57 30

e-mail: info@tiskarna-sladek.cz

www.tiskarna-sladek.cz

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,

www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11:00-15:00, 17:00-23:00 hod.

Restaurant

Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina

Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Lux Böhmisches Kuchl

SPECIALITY ČESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNĚ

OTEVŘENO: pondělí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schloßelgasse 18

tel.: +43-(0)1-402 57 31 (rodina Ficencova)

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25%

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přimo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zdarma

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

**ZLATNICTVÍ
HODINÁŘSTVÍ
RICHARD ARNOLD**

Opravy šperků
a hodin, předělavky,
vlastní výroba (též
u doneseného materiálu
1100 Wien, Buchengasse 88
Tel./fax: 604 54 85
po-pá 9-12 a 14-18 hod.,
so 9-12 hod.

Gabriela Dubská: Pásmo pohádkových příběhů a veršů dětem

Jak dělá slunce duhu

Byla jednou jedna veliká zahrada a v té zahradě bylo plno věcí. Byl tam trávník, který svítil zelenou barvou, až oči přecházely, byl tam bazén s docela modrou vodou a tolik květin, stromů, keřů a motýlů, že se to nedalo vůbec spočítat.

A kdo by také ty stromy, keře, květiny a motýly počítal? V zahradě si hráli Bořek s Markétou a ti byli malí a počítání jim moc nešlo. Ale i kdyby uměli počítat do tisíce, stejně by na to neměli čas, byli rádi, že je červenec, že se mohou koupat v modrém bazénu, vyhřívát na sluníčku, prohánět se s motýly a povídat si s nimi. Že nevíte, co bude zítra? zeptal se jednoho dne Bořek motýlů. Jenže motýli se skoro vůbec nestarají o kalendář, a tak kroutili svými malinkatými hlavami. Tak abyste věděli, řekl jim Bořek, zítra mám svátek a nejspíš dostanu dárky.

A že nevíte, co bude pozítří, zeptala se motýlů Markétka, a protože motýli nevěděli ani to, řekla jim: Tak abyste věděli, pozítří mám svátek zase já a taky dostanu dárky. A motýli zatleskali svými žlutými a bílými a červenými a modrými křídly a přáli Markétce a Bořkovi všechno nejlepší, hlavně aby svítilo sluníčko. To není žádný dárek, řekl Bořek, sluníčko svítí i tomu, kdo nemá svátek. My chceme něco lepšího, řekla Markétka, my chceme takové dárky, jaké se hned tak nevidí. A opravdu, dostali tak krásné dárky, že se slétli motýli až ze sousední zahrady a mohli na Markétce a Bořkovi nechat svá malinká motýlí očka.

Markétka přišla na zahradu v nových šatech a ty šaty byly tak červené jako jahody, když jsou úplně zralé a smějí se trhat, a Bořek přišel v novém tričku s krátkými rukávy a to tričko bylo tak modré jako nebe, když týden neprší. To jsou přece barvy, volali motýli, takové dárky opravdu stojí za to. Ale Markétka se smála a řekla jim: A to jste ještě neviděli všechno, ještě jsem dostala oranžovou mašli do vlasů a fialový šátek a Bořek dostal žlutou čepici a zelené ponožky, to byste koukali. A motýli poslouchali s otevřenou pusou a Bořek jim řekl: Vidíte, a vy jste nám přáli jenom to, aby svítilo sluníčko.

A motýli na to neřekli nic, co také mohli říkat, neměli chuť vykládat Markétce a Bořkovi, že nemají peníze na šaty a na trička, a kdyby je měli, nebylo by to jednoduché, protože když přiletí do obchodu motýl, nikdo v něm nevidí zákazníka a nebere ho vážně. A tak neřkali nic a poletovali nad trávníkem, který svítil svou zelenou barvou, až oči přecházely, a hráli si s Markétkou a Bořkem na honěnou.

Jenže léto, je léto, v létě je horko i v těch nejkrásnějších červených šatech nebo v modrém tričku, a tak si Markétka s Bořkem řekli, že se vykoupají. Markétka si svlékla nové šaty a položila je za keř s angrešty, Bořek si svlékl nové tričko, položil je za keř s rybízem, a pak ráz, dva, tři – a už byli oba ve vodě. Hráli si s velkým strakatým míčem, smáli se a cákali kolem sebe, až byli všichni motýli samá kapička. Ale za chvíli toho měla Markétka dost, vylezla z vody, osušila se na sluníčku a chtěla si obléci své nové červené šaty.

Ale představte si, na trávníku za angreštem ležely jiné šaty, vypadaly jako docela nezralé jahody, které se ještě nesmějí trhat, protože po nich bolí břicho. Co to má znamenat, volala Markétka, tohle přece nejsou moje nové šaty, a dala se do pláče. Proč brečíš, volal na ni Bořek z bazénu, že se nestydíš, jsi jako malá holka. Jen se pojď podívat, křičela Markétka, někdo mi odnes moje červené šaty a nechal mi tady nějaké jiné, které nejsou ani trochu hezké, a pustila se znovu do pláče. Bořek vylezl z bazénu, podíval se na Markétčiny šaty, a opravdu, byly to docela jiné šaty než ty, které Markétka dostala k svátku. No tohle, podíval se Bořek a běžel se podívat za rybízový keř, kam položil své nové modré tričko. Ale představte si, místo trička modrého jako nebe bez mráček leželo tam tričko, které vypadalo jako stará kancelářská obálka. Co to má znamenat, volal Bořek, kdo nám mohl vyměnit šaty a tričko, na zahradě přece není nikdo jiný nežli my dva a motýli.

Motýli možná budou vědět, kdo nám vzal naše nové věci a položil sem staré, řekla Markétka a hned také svolala motýly do houfu a řekla jim, co se stalo. Ale motýli kroutili udiveně maličkými hlavami a jeden bělásek řekl: Hráli jsme si přece s Vámi, ještě jsme samá kapička. Proč jste nám neřekli, abychom Vám hlídali Vaše věci, řekl jeden žlutásek, nemuselo to takhle dopadnout. Ale jestli chcete vědět, kdo to udělal, řekl jeden modrásek, položte sem něco jiného a my budeme hlídat.

Dobrá, řekl Bořek, nové šaty a tričko už nemáme, ale máme ještě novou žlutou čepici a zelené ponožky, fialový šátek a oranžovou mašli do vlasů. Všechno to přineseme, vlezeme si s Markétkou do bazénu, budeme si hrát s balónek a cákat jakoby nic a Vy budete hlídat u vrátek a kolem plotu.

A opravdu, přinesli čepici, ponožky, šátek a mašli, položili to všechno za rybízový keř, vlezli s Markétkou do bazénu a hráli si s velkým strakatým míčem jakoby nic, zatímco všichni motýli hlídali u vrátek a kolem plotu. Jenom jeden bělásek, který byl ze všech nejchytřejší, si řekl, proč bych měl hlídat u vrátek, vrátka přece nikdo nevymění, budu hlídat u rybízového keře, tady nejlíp uvidím, když se něco semele, a tak si sedl na rybízový keř a hlídal.

A jak tak hlídá, vidí, že se u rybízového keře z ničeho nic objeví dlouhá tenká ruka s docela malou lžičkou na moučník. A než se bělásek vzpamatuje, zelené ponožky jsou

skoro bílé, fialový šátek je skoro bez barvy a čepice s mašlí jakbysmet. Čí to může být ruka, taková dlouhá a tenká, myslí si bělásek a dívá se, komu patří, ale nevidí nikoho, vidí jenom slunce na obloze, které právě otevírá pusku a olízne se jako po šlehačce.

A bělásek začal křičet svým tenounkým hláskem a letěl k bazénu, a když potom Markétka a Bořek přiběhli k rybízovému keři, řekl všechno, co viděl. Takhle je to tedy, zamračil se Bořek, slunce nám snědlo všechny ty krásné barvy, že se nestydí. Ošklivé, hloupé slunce, kdyby ho nebylo, mohla jsem mít krásné červené šaty, fialový šátek a oranžovou mašli, křičela Markétka. Co je to vůbec za způsob? Takové krásné barvy, a nějaké hloupé slunce je jen tak slupné. Na to se ještě podíváme, křičel Bořek a hrozil slunci prstem. Ať jde pryč, křičela Markétka, nemáme je ani trochu rádi, ať se schová.

Ale motýli neslyšeli rádi takové řeči, a tak si nejstarší bělásek odkašlal a řekl: Ehm, ehm, myslím, že byste neměli takhle hubovat na slunce, co kdyby se urazilo a přestalo svítit. Aťsi, křičela Markétka, aťsi přestane svítit, nám je to jedno. A Vy, hloupí motýli, mlčte! Přáli jste nám k svátku, aby tohle nevychované slunce nepřestalo svítit. Tady vidíte, co dovede. Je to zloděj a my se zloději nemluvíme.

Ale tohle přece jenom říkat neměla, slunce se opravdu urazilo, schovalo se za veliký černý mrak, a protože veliké černé mraky jsou plny deště, začalo v tu ránu lít jako z konve. A máme po hraní, povzdechli si motýli. Říkali jsme Vám, že se slunce urazí. Takhle se přece nemluví. A vůbec, co když slunce ty barvy potřebuje, řekl nejchytřejší bělásek a všichni motýli odletěli do altánku.

A Markétka s Bořkem šli za nimi, seděli v altánku, neříkali nic, jen se dívali, jak leje, jak se zahrada proměnila, jak byla najednou smutná a šedivá, jako slavnost, která skončila a už se nikdy nevrátí. Teď už si asi nebudeme hrát na honěnou, řekla Markétka, už se ani nebudeme koupat, vid', Bořku? Takový svět není vůbec hezký, řekl Bořek, bez barev se mi svět ani trochu nelíbí. To je tím, že nesvítí slunko, řekl nejchytřejší bělásek, bez slunce žádné barvy nejsou. A kde je má slunce pořád brát? Musí se jimi sem tam krmit, to se nedá nic dělat.

Ten bělásek má nejspíš pravdu, Markétko, řekl Bořek, co kdybychom slunko odprosili? A opravdu odprosili sluníčko. Řekli mu, že se na ně nezlobí za šaty, za tričko nebo za mašli do vlasů, protože tričko ani mašle do vlasů stejně k ničemu nejsou, když sluníčko nesvítí. A sluníčko si dalo říci; dalo si říci, protože je dobré a moudré, a vykouklo nad černý mrak, a jak vykouklo, usmálo se a udělalo na obloze velikánskou duhu, plnou barev. A Markétka zatleskala rukama a volala na Bořka: Podívej se, ta duha je červená jako moje šaty a oranžová jako moje mašle do vlasů a fialová jako můj šátek. A taky modrá jako moje tričko a zelená jako moje ponožky a žlutá jako moje čepice, volal Bořek, vidíš, kam se poděly naše barvy? A smáli se a motýli se smáli s nimi a volali jeden přes druhého: Na světě se nic neztratí, těmi barvami slunce obarví všechno možné a svět bude zase tak veselý jako před chvílí, a to je přece důležitější než nějaká hloupá mašle do vlasů.

A všichni motýli se pustili s Bořkem a Markétkou do hry na trávníku, který se rozsvítil zelenou barvou, až oči přecházely.

Dramogramy a minihry Pavla Kohouta

Zku.vený t.paslík

Místnost Parlamentu České republiky určená pro důvěrné porady koordinátorů koalice. Přítomna předsedkyně a zástupci tří stran.

Předsedkyně: Co kvórum?

1. poslanec: V cajku! Jsme tu všichni.

Předsedkyně: Kolegové, náš úkol je zajistit bleskově ve všech třech klubech, aby koalice jako jedna žena zvedla ruku pro návrh zvýšení našich platů o jedno procento, jelikož jinak nám ze zákona hrozí navýšení až skoro o čtvrtinu.

1. poslanec: Což nám nedovolí svědomí, a taky média by řvala, že jsme stejní vyžírkové jako opozice, když do teď obstrukuje, aby se to v daném horizontu nestihlo.

Předsedkyně: My ale máme za čtvrt hodiny ještě jednu možnost hlasování prosadit, hladce vyhrát a tak ukázat voličům, že stejní vyžírkové nejsme.

1. poslanec: Spláchnem je jak stoletá voda!

2. poslanec: Naše strana je plně pro. Tak to můžem uzávnit?

3. poslanec: Ani my to nerozporujeme, ale byl jsem klubem zmocněn, abych upřednostnil podání státní žaloby na prezidenta republiky, který před chvílí v rozhlase zase užil sněmovnou zakázaný výraz „zkrvený trpaslík“.

Předsedkyně: Ne!

3. poslanec: Ano! Už mi volala i zoufalá manželka, že neví, jak to vysvětlit našemu děcku.

2. poslanec: Jak je starý?

3. poslanec: Holce bude patnáct!

2. poslanec: To už zná jistě horší výrazy!

3. poslanec: Naše dcera ne, kolego, my ji vychováváme křesťansky!

1. poslanec: Máte vy děti, kolego?

2. poslanec: Teprva se chystáme...

1. poslanec: Tak děkujte tady kolegovi, kolego, že chce zajistit, aby prezident nezkažil vaši dceru jako tu jeho.

2. poslanec: Paní předsedkyně, připomeňte kolegům, že jsme dostali urgentní úkol zabránit, abysme nepobírali, teda abysme pobírali nemravně vysoké platy!

Předsedkyně: Já mám náš úkol na paměti, ale jsem také matka a mé tři děti jsou pro mě důležitější než můj plat!

2. poslanec: Jenže ten plat zvýšený o čtvrtinu a znásobený stovkami činitelů otřeše rozpočtem a hlavně veřejností.

1. poslanec: Každý ví, že náš předseda brání rozpočet jako lev, ale právě on má ještě víc dětí než my tady a nedá si je zkurvit zkaženým trpaslíkem... chci říci zkažit zkurveným!

2. poslanec: Myslím, že všechny vaše děcka jsou v tuhle dobu ve škole, takže se vrátí nezkažený, a opakuju, že máme jen pár minut, abysme podepsali závazek, že celá koalice jako jeden muž nepřipustí to zvýšení!

3. poslanec: Příteli, jak si říkáme v naší straně, byl jste k nám přizvolen poprvé, tak věřte starým harcovníkům. Jsou věci, které musí dostat přednost, ať nás to stojí, co stojí, ať nás to bolí, jak bolí. Máme možnost učinit obecně respektované gesto, když právě navzdory časové tísní nastavíme mantinely, aby prezident směl beztravně nazývat

zkrveným i toho nejposlednějšího trpaslíka! Tedy aby nesměl. Vy mě neposloucháte??

2. poslanec: Já vás poslouchám...

3. poslanec: Věnujete se počítači!

2. poslanec: Chci vědět, co prezident skutečně řekl!

1. poslanec: Neslyšel jste, že to slyšela kolegova manželka??

3. poslanec: Nestydíte se nevěřit mojí manželce a jejímu manželu??

2. poslanec: Tady už je přepis...

Trojice: No a??

2. poslanec: Stojí tu jenom – skútr.

Ozve se dlouhé zvonění.

1. poslanec: No a co je skútr? Každé dítě u nás ví z médií, že je to –

Trojice: Zkrvený trpaslík!

3. poslanec: A koukněte: Tady to řekl znova!

1. poslanec: A tady už dokonce hrozí skútrům odsunem do ciziny!

Hlas z ampliónu: Prosíme všechny poslance k poslednímu hlasování!

1. poslanec: Do řiti!

Předsedkyně: Kolegové, dávám hlasovat alespoň o státní žalobě, kde je většina jasná, že? Vidím: se mnou tři ku jedné.

3. poslanec: Nemysleli jsme na sebe, kolego, ale na všechny děti, včetně těch budoucích vašich!

1. poslanec: A můžeme teď dát na charitu víc než z těch dosavadních almužen!

2. poslanec: Jestli vám nevadí, že prezident otvíral největší továrnu na jednostopý vozidla.

Konec kauzy Kudláček

Zasedačka. Na zdi státní znak, na věšáku pět talárů s červenými límci. Je tu i vozík s nákladem přikrytým prostěradlem.

První: Tak já u nás vítám magistra Nového, který je tu proto hned dvakrát nový.

Všichni: *(zasmějí se)*

První: No a jako každého nováčka ho čeká případ, kterým tu začíná každý, tedy...?

Všichni: *(pobavení)* Kauza Kudláček!

První: A jako vždy mu ji vysvětlí, kdo ji dozoroval poslední, tedy?

Druhý: Já. Takže, nový kolego Nový *(smích)*. Kudláček je náš evrgrín, naše cauza prima. Telegraficky: Velvyslanec v Kurharu a Barnabárii nastoupí misi v Bundi-Gundi, ale je z ní hnedka staženej dom a od těch dob desátej rok souzenej pro zpronevěru dvou set tisíc sto sedmnácti korun a třiceti halířů za sympóziu propagující naše firmy v Africe, který se podle naší žaloby nekonalo.

Nový: Já rozumím. A v čem je problém?

Třetí: Že byl pětkrát osvobozen a my se pětkrát odvolali.

Nový: Já rozumím. Ale proč ho pořád osvobozují?

Čtvrtá: Protože všichni svědčí, že se to konalo!

Nový: Já rozumím... Ale proč se odvoláváme?

Druhý: Poněvadž se připojilo i Zamini v dobrý víře, že žaloba, kterou jsme podali my v dobrý víře v policajty, štymuje. A když se obrátil na ministra, ten ho v stejný víře dal vyhodit. A policajti rychle dostali šéfa, kterej se směje a meje si ruce.

Nový: Takže ten Kudláček je deset let bez práce...?

První: Vlastní vinou. Kdyby žalobu stáhl, bylo Zamini ochotné dát mu novou šanci, jenže ten blbec chce odškodné i omluvu ministra.

Nový: Ale... ten už dávno ministr není...

Čtvrtá: Ale je nejoblíbenější politik a nemůže si tu blamáž dovolit! A Zamini taky ne, jelikož už tři nástupci v tom Kudláčka nechali a ten anonym, co na něj poslal policajty, je teď sám ambasador v Bundi-Gundi.

Nový: Já... a jak to víme?

Druhý: Napíchlí jsme ho jako všechny. Protože na nás zbylo, abysme zachránili, co se dá.

První: Takže váš úkol, nový kolego Nový *(smích)*, je prostý.

Nový: A mohu si ten spis...

První: Ovšem *(jde a odkryje prostěradlem tucty fasciclů)*.

Nový: No ale... Kdy je to stání?

První: Až v jednu.

Nový: Já... ne, já nerozumím! Jak mám do jedné...

Třetí: Klídek! Vemete si pár kousků, abyste mohl do něčeho koukat, občas zavrtíte hlavou, a až ho ta koza Kajzrová zase osvobodí, protože ji baví dělat nám naschvály, podáte naše odvolání.

První: A to vypracujem tu, kolegyně je machr na procesní chyby.

Čtvrtá: Posledně stačilo, že písarka popletla jméno hlavního svědka!

Nový: Ale... jak to ten Kudláček snáší?

Druhý: Tak to byste, kolego nový na druhou *(smích)*, čubrněl. Jelikož se napakoval v restitucích, prodal statek, aby se céruška naučila fidlat na housle, činžák, aby se synáček vyučil na pilota, a chalupu, aby panička měla nóbl špitál. Statek, činžák a chalupa – kdo z nás to měl??

Nový: Já... rozumím... ale...

První: Na Ale zapomeňte, my nejsme od toho... *(zahraje mu mobil)* pardon... *(Poodejde a tiše mluví.)*

Druhý: *(pokračuje)* ...nejsme od toho, abychom soudili, ale pozorovali a dozorovali, přičemž nás pozoruje a dozoruje náměstek, kterej má na Zamini tchána.

Třetí: Takže informace z první ruky.

Čtvrtá: Čemuž jistě rozumíte bez Ale!

První: *(domluvil, jde k věšákům a obléká talár)* Kolegové, do krojů!

Všichni: *(Poslechnou a čekají.)*

První: Kolego Nový, nikam nemusíte. Naše kauza prima skončila.

Čtvrtá: Zamini nabízí dohodu?

Druhý: A omluvu? No to se picnu!

První: Ale ne! To jen, že Kudláčka v noci ranila mrtvice.

Druhý: A mně už začal připadat nesmrtelnej!

První: No on to taky přežil.

Třetí: Tak proč my jsme odpískali?

První: Je ochrnutej a němej, takže uplatníme humanitu.

Druhý: Jasně. Jeho fakani jsou schopný žalovat i nás, že jsme řádně nedozorovali ty vysmátý policajty!

První: *(jde k vozíku a začne akta pomalu přetahovat prostěradlem jako nebožtíka)* Sbohem! Takovou kauzu už mít nebudem!

Všichni: *(Mlčí s rukou na srdci.)*

Zazní smuteční hudba a vozík sám středem odjíždí dveřmi jako v krematoriu.

Kvóta

Místnost s emblémem strany Hejrup! Předseda a jeho Více.

Předseda: *(čte z iPhone)* ...Nové vedení strany řešíce problém, který nám nadrobilo minulé, a jsouc pod palbou médií, ukládá všem orgánům, aby pro nastávající volby zavedly naším programem zaručenou kvótu osob ženského pohlaví.

Více: Co je to přesně kvóta, Kájo?

Předseda: Stanovený poměr něčeho k něčemu. Chápeš?

Více: Ne...

Předseda: Jako když v každém americkém filmu musí být vedle bílých předepsanej počet černochů.

Více: A to proč?

Předseda: No kvůli diskriminaci. Černoch může být i jeden, ale jen když hraje soudce nebo prezidenta, aby měl nad bělochama vrch. Už rozumíš?

Více: Ale my žádný negry nemáme...

Předseda: Ježíši, Rudlo, já myslel „jako“, u nás máme místo negrů baby a vedení chce zavést jejich kvótu, jak to dali ti blbci na sjezdu do stanov.

Více: A kolik musíme těch negrů... teda bab mít?

Předseda: *(hledá v dopise)* ...za povinnou kvótu považuje vedení Hejrupu třetinu žen ve všech orgánech... Takže jelikož nás má být ve výboru znova sedm, jde o... *(zapojí iPhone)* dvě celé a třiatřicet setin baby, což se dá zakrouhlit na dvě.

Více: Což by neměl být problém?

Předseda: Což jsou hned dva, protože jednak musíme dva chlapy vyhodit a tím si vyrobíme opozici, a jednak u nás žádnou babu nemáme, čímž vzniká problém, kde je hledat, aby se našly včas.

Více: No to je snad, Kájo, jasný! Máme je přeci oba doma!

Předseda: Rudlo, tvá stará se stará o tři vňučky, a má stará se o politiku nestará, podle ní stačí v rodině jeden vůl.

Více: No ale jak to teda...

Předseda: Už mě to napadlo. Sleduj! *(Volí na iPhone a přepne na poslech.)*

Ženský hlas: Pártyservis Červená Lucerna. Jak vám můžu pomoci?

Předseda: Když mi řeknete, jestli je možný najmout u vás dvě hostesky, aby chodily zhruba jednou za měsíc na tři hodiny pořád ty samý?

Ženský hlas: Ale ovšem. K našemu servisu patří, že koho si zákazník vybere, toho pak má, dokud mu vyhovuje. Můžete mi naznačit, co mají hlavně nabídnout?

Předseda: V podstatě jenom podle potřeby hlasovat.

Ženský hlas: Promiňte, v čem to spočívá?

Předseda: Vy jste ještě nehlasovala?

Ženský hlas: Ta praktika musí být buď zbrusu nová, nebo exotická, mám pravdu?

Předseda: Děláte si ze mě legraci?

Ženský hlas: Promiňte, chci vám jen vysvětlit, že jsem o ní dosud neslyšela, což se mi ovšem nestalo poprvé, když ten obor má tolik variant, ale pošleme vám dvě expertky, které se vždycky rychle naučily všecko, co se od nich žádalo. Ovšem ty pomůcky musíte mít při pilotním setkání vy.

Více: Jaký...?

Předseda: Jaké pomůcky? Hlasuje se přece rukou.

Ženský hlas: Jasně, jen prosím, abyste napoprvé dodali správné laso, příště už dámy vybavíme sami!

Více: Jaký laso??

Předseda: Na co laso?

Ženský hlas: Smím hádat? Nejdřív se roztočí a vrhne, pak se chycený partner přitáhne a právě tím lasováním nabudí k orgasmu, mám pravdu? Naše firma tu novinku ráda zařadí do erotické nabídky...

Předseda: *(Vyděšeně přeruší spojení.)*

Vzápětí jeho iPhone zazvoní, ale Více mu jej vytrhne z ruky a ozve se sám.

Více: Domov důchodců.

Ženský hlas: Tady Červená lucerna, pártyservis, byli jsme s někým od vás přerušení...

Více: No právě! A jestli si dovolíte ještě jednou naše senio-ry obtěžovat lascivními návrhy, ohlásíme to mravnostní policii! *(Přeruší spojení a vrací přístroj.)*

Předseda: *(přišel k sobě)* Děkuju ti, Rudlo...

Více: Jak se jmenovala tvá stará za svobodna?

Předseda: Punčochářová, proč?

Více: Moje Cajthamlová. Tak ty obě holky teď virtuálně přijmem do strany a rovnou navrhneme i do výboru, kterej v duchu moderní doby začne od teďka schůzovat na netu, kde za ně budem hlasovat my! Kájo! Takhle mrtvejch duší bude teď v partaji celej hřbitov!

Předseda: A na něm žádná kvóta neplatí!

Plácnou si dlaní o dlaň.

Oba dva: Hejrup!

Volá vám ředitel

Rozhlasové studio. U mikrofonů hlasatelka a ředitel.

Hlasatelka: Vážení posluchači, je tu váš nejmilejší rozhlas se svým nejoblíbenějším pořadem Nevolejte řediteli, zavolá vám sám!

A už i volá!

Ředitel: Mé milé posluchačky i stejně milí a mí posluchači, je krásné představit si, jak mi pozorně nasloucháte. Připomínáte mi mě malého, jak jsem očarovane hleděl na rodiče, když stejně pozorně poslouchali Svobodnou Evropu. Hledám-li důvod, proč miluji rozhlas tak, že jsem jeho ředitelem, je to onen zážitek s rodinným poslechem Svobodky. Tím reaguji na dotaz pana Škoury, proč jsem ji dvakrát překřtil, až, jak to lživě nazývá, zrušil. Inu, pane Štouro, každá doba žádá rozhlas na svou míru, a tou je dnes právě ta má. Kvůli vám se do totality nevrátíme!

Znělka.

Ředitel: Paní Trávková mi vytkla, že jsem zakázal vysílat živě kardinála, ač jsem tu vyznal, jak jsem s ním ztotožnil, že jeho slova Fiat voluntas tua! nebyla reklama. Avšak podle přesvědčení Rady pro rozhlas, která mě má už za rok znovu volit, měl použit český překlad Buď vůle tvá! a tak se propagaci firmy Fiat vyhnout. Inu, paní Krávková, rozhodl jsem se uchovat svým věrným posluchačkám a stejně svým i věrným posluchačům pro budoucnost, a uváživ, že ztotožnit se neznamena zapřít názor, nařídil jsem napříště jeho mše předtáčet. Kardinála jsem ujistil, že se můj příkaz netýká kazatelen!

Znělka.

Ředitel: Manželé Hanilovi mě haní, že, cituji, „nás okradete o radost z tradičních pořadů chystaným sloučením všech vašich hudebních souborů, čímž nám uvaříte obvyk-

le nechutný ajntopf.“, konec citátu. Inu, manželé Žvanilovi, mí experti spočítali, že nové velkotěleso nazvané přiléhavě Huprokanál, čili Hudba pro každou náladu, přinese významnou úsporu snížením počtu jak účinkujících, kteří nebudou mít prostoje, tak nástrojů, které si budou půjčovat, aby byly stále v provozu.

Znělka.

Ředitel: Samozvaný literát Klokot, jemuž nedala licenci k psaní ani univerzita v Plzni, mě veřejně osočil, že jsem u něho osobně objednal hru k sedmistému výročí upálení mého i vašeho Mistra Jana z Husi, a pak nezasáhl, když ji má dramaturgie neschválila a neproplatila ani jednu ze tří verzí. Inu, pane Kokote, mí věrní dramaturci, kteří nepustili rozhlasovou loď ani za totality, zatímco vy jste se nechal vynést do bezpečného exilu, pomohli nezištně mnoha autorům k slávě právě svou náročností. A vám dokonce přesně předepsali, jak máte svou hru napsat, aby ji přijali, což jste odmítl a psal si urážlivě po svém. Snad se poučíte včas, abych vás mohl najmout pro příští kulatě výročí. To stávající oslavím se všemi zaměstnanci chorálem (*zpívá*) Kdož jste moji pomocníci a zákona mého!

Znělka.

Hlasatelka: A už přichází do studia další účastník cyklu, který pan ředitel nazval Minuta hořké pravdy.

Vstoupí muž a podá mu papír.

Ředitel: Nuže... (*čte z papíru*) dnes vyzval počítač, který před notářem vybírá ze všech zletilých občanů republiky, pana (*čte*) Františka Zapatku. Takže, vážený pane, (*čte*) Zapatko, šedesát vteřin pro vaši hořkou pravdu.

Občan: („*Mluví“* znakovou řečí; *obsah je podle gest dramatický.*)

Ředitel: (*hledí na stopky, až ho přeruší*) Pane, (*čte*) Zapatko, čas vaší pravdy vypršel.

Občan: (*Gestikuluje rozhořčeně dál.*)

Ředitel: (*ukazuje na stopky a dveře*) Pane, (*čte*) Zapatka, konec!

Občan: (*Pochopí a jde.*)

Ředitel: Pan (*čte*) Zapatka se v přihlášce omlouvá, že je hluchoněmý, a uvádí (*čte*) „Protestuji proti stavu, kdy mnoho soudních stání postižených občanů se nekoná, jelikož nejsou peníze na tlumočníky...“ Inu, to, jak jste právě slyšeli, přesněji řečeno neslyšeli, je i náš problém, který chceme řešit. A tím se, mé i mí, milé i milí, poslu-chačky i -chači, loučím až do příštího setkání v pořadu –

Hlasatelka: Nevolejte řediteli!

Oba: Zavolá vám sám!

21. srpen 1968

Minihra Pavla Kohouta k průjezdu konvoje armády USA Moskva. V pracovním generální tajemník ÚV KSSS Brežněv a šéfidolog Suslov. Kremelské zvony bijí půlnoc.

Brežněv: Slyšíte, Michail Andrejeviči?

Suslov: Slyším, Leonide Iljiči.

Brežněv: Naše bratrská pomoc československým soudruhům započala.

Suslov: Soudruzi nám to nikdy nezapomenou!

Brežněv: Ani proletáři všech zemí, Michail Andrejeviči.

Suslov: Spojí se víc než dosud, Leonide Iljiči.

Vrazí sem generál Majorov s batohem.

Majorov: Soudruhu Brežněve, soudruhu Suslove, máme

problém.

Brežněv: Nemáš být v čele bratrských vojsk, veliteli?

Majorov: To je ten problém, Leonide Iljiči, nemohli jsme vyrazit!

B.& S.: Cože??

Majorov: Čelo uvízlo v Černé při Čope.

S.& B.: Proč??

Majorov: Nezvedli nám hraniční závoru!

Brežněv: Vy snad nejste turisti, ale armáda, která jim jde poskytnout bratrskou pomoc!

Majorov: Oni ji nechťjí!

Suslov: Kdo to řekl?

Majorov: Soudruzi Dubček a Biľak. Jsou u té závory osobně!

Brežněv: Vasja Biľak nás přece sám pozval!

Majorov: Soudruh Dubček ho přesvědčil, že by to nebylo dobré.

B.& S.: Pro koho??

Majorov: Chce vám to vysvětlit sám. (*Vytáhne z batohu anténu a mluvítko.*) Tady velitel vojsk bratrské pomoci generál Majorov, jste tam, soudruzi? Přepínám.

Dubček: (*vezvuku*) Sme. Ajetamsúdrub Brežněv? Přepínám.

Majorov: I soudruh Suslov. Předávám Leonidu Iljičovi.

Brežněv: Sašo, přeskočilo ti? Přepínám.

Dubček: Leonid Iljič, naše politbyro je proti tej pomoci. Přepínám.

Brežněv: Jak ses o ní vůbec dozvěděl? Přepínám.

Biľak: (*ve zvuku*) Tu je Vasja, Leonid Iljič. Ode mňa. Přepínám.

Brežněv: Takže přeskočilo tobě? Volal jsi nás přece před sedmou z wécé na Úvé, že to máme spustit, pořád jsi splachoval zřejmě kvůli odposlechu! Přepínám.

Biľak: Ja som splachoval kvolivá črevným potiažam a preto ste asi nepočuli, že to spustiť nemáte! Přepínám.

Brežněv: Ale proč?? Přepínám.

Biľak: Odovzdám radšej súdruha Dubčeka.

Dubček: Súdruhovia, súdruha Biľaka politbyro prehlasovalo a preto dostal tie potiaže. Přepínám.

Brežněv: Job tvoju mať, o čem jste vlastně hlasovali? Přepínám.

Dubček: Pýtal som sa Vasila, či je pravda, že vás požiadal o bratskú pomoc.

Biľak: A ja som nechcel, súdruhovja, súdruhom ľuhať. Čo bolo, bolo, terazky som menšinou.

Dubček: Tak som o tej pomoci dal hlasovať.

Biľak: A súdruhovia ju odmietli, že by mohla vyzerať ako okupácia a pošramotíť ideu socializmu na celom svete. Prepáčte mi...

Dubček: Po čom politbyro Vasila vyzvalo, aby sa vám ospravedlnil. A ja teraz musím ospravedlniť jeho, bo už si zasa odskočil na wécé. Přepínám.

Brežněv: Vydrž, Sašo... (*zakryje mluvítko*) Tak co s tím uděláme, Michail Andrejeviči?

Suslov: Těžká věc, Leonide Iljiči... Je to jednou jejich usnesení...

Brežněv: Ctím je podobně, Michail Andrejeviči. Musíme myslet na tu ideu. Když k nim vpadneme proti tomu usnesení, mohl by nás leckdo nejen u nich považovat za okupanty. Takhle nás i za padesát let budou Čechoslováci dál milovat jako osvoboditele a nesednou na vějičku Amerikánům nebo Kitajcům. Tak co uděláš ty, veliteli? Jak posloužíš své straně a vlasti?

Majorov: Jak mně strana a vlast poručí, Leonide Iljiči.
 Brežněv: Co byste navrhl vy, Michail Andrejeviči?
 Suslov: Myslím, že by bylo nejčistší, kdyby Alexandr Michailovič se svou armádou zahájil cvičení na obranu bratrských hranic.
 Brežněv: Co ty na to, veliteli.
 Majorov: Sloužím lidu, soudruhu generální tajemn...
 Brežněv: Tak běž a služ! A vysílačku tu slož!
Majorov sejme batoh, salutuje a odkráčí pořadově.

Brežněv: (*odkryje mluvítko*) Jste tam, soudruzi? Přepínám.
 D.& B.: Sme, súdruh Brežnev! Přepínáme.
 Brežněv: Dám vám soudruha Suslova.
 Suslov: Vojska západního okruhu přerušují cvičení obrany společných hranic bratrských států, neboť jeho velitel, generál Alexandr Michailovič Majorov, byl tragicky přejat velitelským tankem. Politbyro ÚV KSSS drží palce vašemu obrodnému procesu.
 Brežněv: Éto vaše dělo! Vypínám.

Psáno pro měsíčník Reportér

NĚKOLIK HISTORICKÝCH DAT

4. 8. 1306 byl v děkanském paláci v Olomouci zavražděn král **Václav III.**, kterým vymřela legitimní větev Přemyslovců. Václav III. (6. 10. 1289, Praha – 4. 8. 1306, Olomouc) byl sedmý král český, král polský (1305-1306) a uherský (1301-1305), poslední český panovník z rodu Přemyslovců. Byl druhorozeným synem Václava II., českého a polského krále, a Guty Habsburské, dcery římského krále Rudolfa I. Habsburského. Vražda šestnáctiletého Václava III. zůstává neobjasněná. Svými současníky nebyl příliš vysoko ceněn. *Zbraslavská kronika* o Václavovi píše, že v opilosti rozdával královský majetek a vůbec byl příliš rozmařilý. Možná byl ale autor kroniky k Václavovi příliš kritický – bujaré pitky pořádal i jeho otec, o tom však kronikář mlčí. Ve skutečnosti byla jeho krátká vláda vcelku rozumná a prozíravá a mohla přinést během několika let výsledky. Špatná pověst opilce a povaleče však už Václavovi III. zůstala. Václav byl nejprve pohřben v kryptě katedrály svatého Václava v Olomouci (1306-1326), odkud jej o dvacet let později nechala sestra Eliška převézt do zbraslavského kláštera a uložit vedle ostatků otce Václava II. Přemyslovské pozůstatky se však ztratily, kostra Václava III. se nedochovala vůbec. Zachovalo se pouze několik dobových zobrazení mladého krále. Kromě *Zbraslavské kroniky* a *Velké obrázkové kroniky* je panovník zobrazen jako klečící pokorný prosebník i na dvou rytinách relikviáře sv. Blažeje, který je uchováván v Escorialu společně s dalšími třemi na Václavovu zakázku vyrobenými relikviáři.

Český král Jan Lucemburský

(10. 8. 1296 – 26. 8. 1346)

Busta Jana Lucemburského z katedrály sv. Víta

Lucemburský hrabě, český král Jan Lucemburský se narodil v Lucembursku jako jediný syn lucemburského hraběte a císaře Jindřicha VII. V době, kdy byl jeho otec zvolen německým králem, byla mu českou šlechtou nabídnuta česká koruna a ruka princezny Elišky z rodu Pře-

myslovců, která byla poslední neprovdanou princeznou přemyslovskou. Vztah Jana a Elišky Přemyslovny nebyl šťastný. Jejich povahy byly příliš rozdílné a také na politiku měli každý jiný názor. Manželství se v roce 1319 rozpadlo poté, co přišel na svět jejich druhorozený syn. Eliška se přestěhovala na Mělník, i přesto porodila Janovi další tři děti – Jana Jindřicha a dcery dvojčata Annu a Elišku. Jan Lucemburský byl vynikající diplomat a statečný bojovník ve válečných konfliktech. Na slavnostech u dvora byl vítaným společníkem pro svůj šarm a kavalírství. Stinnou stránkou jeho vlády bylo, že zvyšoval daně a aby měl peníze, zastavoval statky. Podařilo se mu získat pro českou korunu Chebsko, Budyšínsko, Zhořelecko v Horní Lužnici a větší část Slezska, dát zvuchné jméno titulu českého krále a připravit svého syna Václava-Karla na následnictví. Jako poslední slova jsou mu připisována: „Toho Bohdá nebude, aby český král z boje utíkal.“ Zemřel ve stejný den jako o téměř sedmdesát let dříve jiný velký český král Přemysl Otakar II. Guillaume de Machaut: „V paměti krále Čechů měj... Než rozžehnal se s životem, učinil syna markýzem, vévodou, hrabětem i králem, a to jak zbrání, tak i právem. Tím zajistil mu celou říši. Více už o něm nenapíše, leda že dosáhl, čeho chtěl.“ Jan Lucemburský je pohřben v Lucemburku v katedrále Panny Marie v předsíni velkovévodské krypty.

2. 6. 1541 na Malé Straně v Praze vypukl požár, který se rozšířil i na Pražský hrad a Hradčany, **shořely zemské desky** a bylo zničeno 200 domů.

26. 8. 1596 se narodil **Fridrich Falcký**, český král († 29. 11. 1632). Fridrich Falcký, též Bedřich Falcký, byl vévoda a kurfiřt falcký, vůdce Protestantské unie a král český. Pocházel z rodu falckých Wittelsbachů. Kvůli své pouze roční vládě je známý jako „zimní král“. Fridrich byl synem Fridricha IV.

21. 6. 1621 se na Staroměstském náměstí v Praze konala poprava **27 českých pánů**, účastníků českého stavovského povstání.

21. 8. 1791 při příležitosti korunovace Leopolda II. na českého krále byla zahájena v pražském Klementinu **první výstava průmyslových výrobků na evropské pevnině**, skončila 14. 9. 1791.

Porážka Rakouska u Hradce Králové před 150 lety

Studenti hradeckého gymnázia vzpomínali na rok 1866: „Byl to rok příprav k válce s Pruskem. Na opevnění města začal již z jara nezvyklý ruch. V prvních dnech června přišla z Vídně nečekaná zpráva, že veškeré školy v Hradci mají být okamžitě zavřeny. Vysvědčení byla předána žákům bez zkoušek 10. června. Jen maturantům necháno pár dnů navíc.“ Mezi nimi byl i Alois Rašín, prvorepublikový ministr financí. Z Hradce byly tehdy evakuovány i císařské úřady. Například krajský soudce a vedutista Vincenc Morstadt (1802-1875) úřadoval tehdy v poklidné Chrudimi a také tu nakreslil několik pohledů na město.

Někdejší student hradeckého gymnázia a roku 1866 pětáctýřicetiletý duchovní Jan Svoboda vzpomínal: „... počátkem roku 1866 přivalily se na zemi českou veliké nehody a svízele, které veškeré obyvatelstvo nemile sužovaly, již v lednu se šířil z Německa strach z požití vepřového masa [pozn. autora.: svalovec]. V březnu nastal postrach jiný, mnohem horší ..., že brzy vypukne s Pruskem válka a s tím zhoubná nemoc cholera se blíží. K tomu ještě bylo počasí deštivé a tedy k pracím na poli nepříznivé. Osení polní ovšem zbuzovalo hojnou žeň ... a v květnu vyšel rozkaz, aby veškeré obyvatelstvo v Královéhradci přebývajícím na několik měsíců potravinami potřebnými se hledělo zásobiti a kdo tak by učiniti stavu nebyl, do jistého času město musil opustiti. Hradby se počaly upravovati, kolem města krásné lipové stromořadí bylo vysekáno, školy byly zavřeny, slavní úřadové do jiných měst přeloženi a pevnost kolem do kola vodou obliterána. Jízdy železniční byly zastaveny pro obchod a vojsko sem tam převáženo. A již 16. června proti všemu očekávání vrhli Prusové nepřátelsky do Saska. Hned na to v neděli 17. června vydal císař pán František Josef I. manifest k svým národům nevyhnutelnost započeti války oznamující... Dne 26. a 27. června svedena byla již na nivách českých tuhá bitva u Náchoda a Skalice.*) V pondělí a úterý 2. a 3. července byla povětrnost velmi studená a deštivá. A právě 3. července byla svedena rozhodující bitva v prostoru 10 km severozápadně od Hradce Králové.“

Vincenc Morstadt: Slezská brána pevnostního města Hradce Králové z roku 1858

Zbytečné bylo opevnění města. Desetitisíce mládenců se pomordovalo v polích a lesících. Poražené rakouské formace se daly na ústup ku Praze i k Pardubicím. Ale na Jičínsku vytlačili Prusové rakouské vojsko a jejich saské spojence bez velkého odporu již v průběhu června 1866. Ve farní knize Vysokého Veselí se o tom píše: „...30. června ráno již rakouská armáda zpáteční pochod přes osadu zdejší k Bydžovu ve velikém spěchu a za níž též armáda saská kvapně couvala. Na to v neděli 1. července za nimi Prusové táhli a veliké škody na polích činili...“

Vláda v metropoli na Dunaji byla tehdy zcela opuštěná na frontě proti Itálii i na severu proti Prusku. Výsledkem byla ztráta Benátska a konečně převzetí vedení v Německém spolku Pruskem. Vítězství Pruska vedlo pak ve svých důsledcích ke sjednocení Německa do té doby rozdrobeného na řadu království, knížectví a samostatných městských či biskupských uskupení.

*) Bitva u České Skalice byla historiky hodnocena jako katastrofální pro výkon nejvyššího rakouského velení, a to i přes statečnost vojáků a osobní příkladnost důstojníků. Například rakouský generál Gustav von Edler Pfagnern (někdy Fragner) tu byl Prusy zastřelen v bitevní vřáve na koni a se šavlí v ruce ještě 23. června 1866 po polední v obilním poli.

Jaroslav Formánek

Válečný kříž u příležitosti rekonstrukce bitvy k 125. výročí v roce 1991

Vincenc Morstadt (foto z roku 1870)

LETNÍ POEZIE

Stanislav K. Neumann: *Kniha lesů, vod a strání****Letní apostrofa***

Ej, ticho,
těch našich sečí srázných ticho horké,
když hmyzů legion se snoubí na květech
a tančí, zpívá, šílí v zlatém žáru –

ej, ticho,
těch našich lučin ticho vonné, vroucí
když úběl kopretin a modře šalvějů
se mísí v zeleň kypící a vlahou –

ej, ticho,
těch polí ticho oslavené,
když vlnící se rež se pyšně vymetá
pod blankytem, jímž oblak pluje bílý –

ej, ticho, ticho,
jen o trochu víc jasu ještě daruj
mé mysli pokojné, by rozmar milenčin
jí nevyrušil z poledního míru,
v němž zastavuje se jak v strání květina!

(mk)

Antonín Sova: *Když ona přišla na můj sad*
I/ V duši mé se budí divný pták, jenž sladce zpívá
Slunečný den

Klid všude. Slunce lije na peron
své jarní proudy. Chvilé ospalá
v zapadlém nádraží, kdy tichý den
průzračný nad širokým obzorem.
Tu čekám samotěn a vyhlížím
na louky sluncem zatopené, v nich
skupiny olší v dálku tratí se
a potok zpola vyschlý pod mostem
se blýská jako střepy zrcadla.
Jen kavka křikne, a jen písku pád
po střeše plechové, jen jednotvárný
se ozve telegrafu klapot, jen
šum květin, které kropí zelinář.

Mír všeho nehybný mne dojal tak,
jak jenom lesy s mrtvým výdechem
ukrytých malin.

Ve mně ležela
nezlomná touha: mnoho vykonat,
mé myšlenky a touhy, přání všecka
jak lesklá hádata se přišla hřát
do ticha srdce, kde se křížily
paprsky toho nádherného dne.

A louky bujně kvetly, květy šuměly.

(mk)

Antonín Sova: *Když ona přišla na můj sad*
I/ V duši mé se budí divný pták, jenž sladce zpívá
Rybníky

Ty české rybníky jsou stříbro slité,
žíhané temnem stínů pod oblaky,

vloženy v luhy do zeleně syté
jsou jako krajů mírné, tiché zraky.
Tu sluka steskne v rákosí blíž kraje
a kachna vodní s peřím zelenavým,
jak duhovými barvami kdy hraje,
se nese v dálce prachem slunce žhavým,
chlad s dechem puškvorců lukami stoupá
a s vůní otavy po kraji dýchá,
vzduch mírně chlazen vlnami se houpá,
a něco jako věčný stesk v tom vzdychá.

(mk)

Jan Skácel: *Noc s Věstonickou venuší*
Sonet o červencové noci na Vysočině

Večer si lehá tiše do polí
Na kamenech se leskne zlatá slída
Měsíc jak chromý pastýř o holi
jedinou hvězdu hlídá

Od potoka je slyšet rozhovor
Z hospody domů vracejí se chlapi
a prou se potmě Něco je moc trápi
Noční chlad dotýká se hor

Posléze všechno ztichne Naprosto
Jen slepá můra do žárovky vráží
Na chvíli vyjdeme si na zápraží

a ohromí nás noci majestát
Tisíce hvězd Ach byli bychom s to
po celou noc pod tímto nebem stát

(mk)

František Halas: *Dokořán****Červenec***

Sloupy dnů ohnivých
tu klenbu podržte mi
již do noci jsem zdvih
je těžkou této zemi

Zvířetník tmy ať jiskří
a naše slova schytá
když něha ticho zvichří
a milost nerozvitá

se prudce dere zdola
kde dosud víra spala
to smutek náš ji volá
aby se celá dala

a listím byla květu
svým přikryla nás stínem
když vyprahlé vše je tu
a žízni samot hynem

Do krajin prašivých
necht těžké věnce deště
spadnou a oživí
co vzkličiti chce ještě

(mk)

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRSATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301,
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund- und Kiefer-
heilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ

po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
tel. 0664/214 01 63,
termín po dohodě

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

**Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER**
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117,
+43-1-515 28-444, fax: 02235/44 638
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
<http://www.deutsch-tschechisch.at>

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správe krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneseliga@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Mateřská škola
Ředitelka: Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní sekundární škola
(3. + 4. BS)
Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
1. + 2. Klasse (model WM)
Ředitelka: Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien,
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.orgkomensky.at

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

